

gemeente VOORSCHOTEN

JAARSTUKKEN 2015

PROGRAMMAVERSLAG & JAARREKENING

Colofon

Uitgave Gemeente Voorschoten

Postbus 393

2250 AJ Voorschoten

Drukwerk: Repro werkorganisatie Duivenvoorde

Inlichting: gemeente@voorschoten.nl

DEFINITIEF: RAAD 9 juni 2016

JAARREKENING 2015 IN ÉÉN OOGOPSLAG

VERTROUWEN IN MENSEN, VERBINDEN VAN KRACHTEN

gemeente VOORSCHOTEN

HOE IS DE GEMEENTE AAN HAAR GELD GEKOMEN?

WAT HEBBEN WE ONTVANGEN VAN HET RIJK?

€ 30.432.000

De algemene uitkering die o.a. via de loonbelasting wordt geïnd en specifieke uitkeringen

HOEVEEL OVERIGE INKOMSTEN HEBBEN WE ONTVANGEN?

€ 25.573.000

Verrekeningen van grondexploitatie, huur, rente en dividend

TOTALE INKOMSTEN
€ 68.752.000

HOEVEEL HEBBEN WE ONTVANGEN VOOR LOKALE HEFFINGEN?

€ 12.747.000

Toeristenbelasting	€ 87.000
Hondenbelasting	€ 68.000
Begraafrechten	€ 297.000
Precariobelasting	€ 512.000
Vergunningen & leges	€ 980.000
Rioolheffing	€ 2.761.000
O.Z.B.	€ 4.819.000
Afvalstoffenheffing	€ 3.107.000
Overige	€ 116.000

WAAR HEEFT DE GEMEENTE VOORSCHOTEN HAAR GELD AAN BESTEED?

PROGRAMMA JEUGD, PARTICIPATIE & ZORG

- Maatschappelijke ondersteuning
- Betaalbare zorg en preventie
- Participatie, werk & inkomen

29.1% | € 19.446.000

PROGRAMMA RUIMTE EN VERKEER

- P&R Stationsgebied, Deltaplein, Dobbewijk
- Duivenvoerdecorridor
- Ondergronds aanleggen tunnel RijnlandRoute

16.7% | € 11.156.000

PROGRAMMA BEHEER VAN DE OMGEVING

- Reconstructie Vlietwijk
- Renovatie burgemeester Berkhoutpark
- Basisregistratie Grootchalige Topografie

15.9% | € 10.596.000

PROGRAMMA BESTUUR

- Participatie en Samenspraak
- Invoering vennootschapsbelasting
- Regionale samenwerkingsverbanden

8.9% | € 5.964.000

RESERVEMUTATIES

- Toevoeging aan het vermogen van de gemeente

10.2% | € 6.790.000

GERESERVEERD VOOR SOCIAAL DOMEIN

€ 1.535.000

UITGEGEVEN
€ 66.763.000
VERDEELD NAAR
PROGRAMMA'S

POSITIEF RESULTAAT
€ 1.989.000

BUDGET VOOR NIET AFGERONDE
WERKZAAMHEDEN
€ 304.000

PROGRAMMA ONDERWIJS, SPORT EN CULTUUR

- Bibliotheek
- Sportaccommodaties
- Onderwijsaccommodaties

8.6% | € 5.721.000

PROGRAMMA VEILIGHEID

- Voorlichting en preventie
- Toezicht en handhaving
- Bestrijding jeugdoverlast

5.2% | € 3.453.000

PROGRAMMA WONEN & LEEFOMGEVING

- Nieuwbouw Noord-Holland
- Versterken Centrum (Taskforce)
- Duin, Horst en Weide

2.9% | € 1.912.000

PROGRAMMA DIENSTVERLENING

- Burgerpeiling waarstaatjegemeente.nl
- Digitale dienstverlening
- Deregulering

1.5% | € 981.000

PROGRAMMA FINANCIËN

- Budgetbeheer
- Belastingensamenwerkingen
- Heffingen en kwijtscheldingen

1.1% | € 744.000

RESULTAAT DAT NA BESTEMMING WORDT TOEGEVOEGD AAN HET EIGEN VERMOGEN

€ 150.000

Baker Tilly Berk N.V.

MEER WETEN? KIJK OP WWW.VOORSCHOTEN.NL/JAARREKENING

1090 GC Amsterdam
tel.: +31 (0)20 644 28 40
amsterdam@bakertillyberk.nl

Baker Tilly Berk N.V.
Accountants
Entenda 303
Postbus 94124
1090 GC Amsterdam
tel.: +31 (0)20 644 28 40
amsterdam@bakertillyberk.nl

Inhoudsopgave

Leeswijzer	5
Jaarverslag 2015	7
Inleiding	8
Werken aan een toekomstbestendig Voorschoten	8
Resultaten	13
Financiële samenvatting	18
P1 Programma bestuur	19
Thema: Algemeen bestuur	22
Thema: Dagelijks bestuur	23
Thema: Samenwerking	28
P2 Programma veiligheid	31
Thema: Veiligheid	33
Thema: Vergunningverlening, toezicht en handhaving	37
P3 Programma dienstverlening	40
Thema: Publiekszaken	42
P4 Programma ruimte en verkeer	47
Thema: Ruimtelijke ontwikkeling	50
Thema: Verkeer	56
P5 Programma beheer van de omgeving	59
Thema: Openbare ruimte	61
Thema: Afvalinzameling en -verwerking en riolering	66
Thema: Gebouwen en opstallen	69
P6 Programma wonen en leefomgeving	71
Thema: Wonen	74
Thema: Natuur en landschap, milieu, cultureel erfgoed en recreatie	76
Thema: Economie en bedrijvigheid	83
P7 Programma jeugd, participatie en zorg	87
Thema: Participatie en inkomen	90
Thema: Maatschappelijke ondersteuning	96
Thema: Jeugd	105
P8 Programma onderwijs, sport en cultuur	111
Thema: Kunst en cultuur	113
Thema: Onderwijs en kinderopvang	116
Thema: Sport	118
P9 Programma financiën	121
Thema: Belastingen	124

Thema: Algemene uitkering	126
Thema: Treasury, saldi en deelnemingen	128
Paragrafen	133
1. Paragraaf Lokale heffingen	135
2. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	141
3. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	149
4. Paragraaf Financiering	153
5. Paragraaf Bedrijfsvoering	158
6. Paragraaf Verbonden partijen	163
7. Paragraaf Grondbeleid	179
Jaarrekening 2015	181
Balans per 31 december 2015	182
Toelichtingen	184
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	184
Toelichting op de balans per 31 december 2015	187
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	218
Toelichting op de verschillen	221
Incidentele baten en lasten	225
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	226
Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid	228
Investeringsoverzicht	230
Controleverklaring van de accountant	231
Bijlagen	233
Bijlage 1: Specifieke uitkeringen; Single information, Single audit	234
Bijlage 2: Bestuursvereenkomst: Structuur Staat van de Gemeente	237
Bijlage 3: Overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten	241
Bijlage 4: Overzicht incidentele baten en lasten	245
Bijlage 5: Algemene uitkering	247
Bijlage 6: Wet Normering Topinkomens	251

Leeswijzer

Met de jaarstukken 2015 legt het college van burgemeester en wethouders van Voorschoten verantwoording af aan de raad over het gevoerde beleid. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat de opbouw van de jaarstukken van gemeenten gelijk is aan die van de programmabegroting voor dat jaar.

Conform genoemd besluit bestaan de jaarstukken uit:

Deel 1 Het programmaverslag (jaarverslag), waarin opgenomen:

- de resultaten
- de financiële samenvatting
- de programmaverantwoording
- de paragrafen

Deel 2 De jaarrekening, dit omvat de financiële verantwoording waarop de controleverklaring van de accountant betrekking heeft.

Daarnaast is detailinformatie beschikbaar in de vorm van bijlagen. Naast niet verplichte staten is hier ook wettelijk verplichte informatie als de Sisa-bijlage en de zogenaamde 'Staat van de gemeente' in het kader van het interbestuurlijk toezicht opgenomen.

Programmaverantwoording

De programmaverantwoording is opgenomen in deel 1 van de jaarstukken. Het bevat de beleidsmatige verantwoording over 2015. Elk programma begint met de programma indeling en daaronder het kopje "Visie en maatschappelijke effecten". Hier is de tekst uit de begroting 2015 opgenomen. Daarachter wordt een tabel weergegeven die de baten en lasten van het programma laat zien, onderverdeeld in de verschillende thema's. Per thema wordt ingegaan op de vragen:

1. Wat hebben we bereikt?

Bij deze vraag worden de doelstellingen die in de beleidsbegroting zijn opgenomen geëvalueerd.

2. Wat hebben we hiervoor gedaan?

Hier staat het antwoord op de vraag welke activiteiten hebben plaatsgevonden en welke maatregelen we hebben genomen om onze doelstellingen te bereiken.

3. Wat heeft het gekost?

Significante afwijkingen groter dan €50.000 tussen raming en realisatie worden hier weergegeven.

Afrondingsverschillen

Door afrondingsverschillen is het mogelijk dat tellingen lichte afwijkingen vertonen. Deze zijn niet overal te corrigeren, maar zijn niet significant.

Paragrafen

Een belangrijk onderdeel van de programmarekening zijn de paragrafen. De paragrafen geven als het ware een 'dwarsdoorsnede' van de rekening, gezien vanuit een bepaald perspectief en zijn daarmee een belangrijke aanvulling op de informatie over de financiële positie. De paragrafen behandelen vooral een aantal belangrijke beheersmatige onderwerpen. Doel van de paragrafen is de raad een instrument te geven om de beleidskaders van deze diverse onderdelen vast te stellen en de uitvoering te kunnen controleren. De paragrafen hebben betrekking op de onderwerpen:

Lokale heffingen

Deze paragraaf gaat in op de gemeentelijke belastingen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf zijn de belangrijkste risico's in beeld gebracht en financieel vertaald. Het risicoprofiel is dit jaar voor het eerst met de nieuwe risicosystematiek tot stand gekomen.

Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf gaat vooral in op de onderhoudstoestand en de lasten van wegen, riolering, gebouwen, openbaar groen, bruggen, verlichting en dergelijke.

Financiering

Deze paragraaf gaat in op de wijze waarop de gemeente Voorschoten omgaat met haar financiële vermogenswaarden (treasury).

Bedrijfsvoering

Deze paragraaf omvat de besturing en beheersing van het toezicht op en de verantwoording over de bedrijfsprocessen binnen de gemeentelijke organisatie.

Verbonden partijen

Wat zijn de doelstellingen, activiteiten en de mate van financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden, waarin de gemeente Voorschoten participeert en tevens een bepaalde bestuurlijke invloed kan uitoefenen.

Grondbeleid

Het grondbeleid van de gemeente Voorschoten moet de overige programma's ondersteunen. Door het aankopen, bouwrijp maken en uitgeven van gronden houdt de gemeente immers grip op de realisering van beleid; bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ordening.

Jaarverslag 2015

Inleiding

Werken aan een toekomstbestendig Voorschoten

Onder de titel 'Vertrouwen in mensen, verbinden van krachten' hebben de partijen van VVD, ONS Voorschoten en CDA het coalitieakkoord gesloten dat de basis vormt waarop de partijen verder investeren in een gezonde economie, goede dienstverlening en een menselijk zorg- en welzijnsbeleid van het prachtige Voorschoten. De jaarstukken 2015 laten zien dat met resultaat is gewerkt aan de toekomst van Voorschoten.

De jaarstukken zijn de beleidsmatige en financiële jaarafsluiting voor de gemeente. En met deze jaarstukken legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af. Op deze wijze kan de raad zijn controlerende taak vervullen. Dankzij besluiten van de gemeenteraad is het gemeentelijk huishoudboekje opgeschoond en robuuster dan aan het begin van deze collegeperiode. Incidentele en structurele inkomsten en uitgaven kunnen beter worden begroot en dit krijgt zijn beslag in de jaarstukken. Want de begroting is materieel meerjarig in evenwicht als er niet meer geld wordt uitgegeven dan er binnenkomt.

Voorschoten heeft veel geïnvesteerd in haar toekomst zoals de verbetering van wegen, rioleringen, de ondertunneling van de RijnlandRoute, versterking van het centrum en een nieuw bedrijventerrein. In het drukke Zuid-Holland wordt de bijzondere woonomgeving met een hoge kwaliteit van voorzieningen, hoogwaardige zorg, cultuur, groen, water en recreatie hoogst gewaardeerd. Als gemeenschap scoort Voorschoten hoog op 'samenhorigheid van de bevolking': meer dan 3000 inwoners zetten zich in als vrijwilliger. Het is goed wonen, werken en recreëren in Voorschoten. In 2015 is ook de burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl uitgevoerd waarbij de Voorschotenaren een algemeen waarderingscijfer gaven van 7.0.

Al deze investeringen gaan echter gepaard met rente- en afschrijvingslasten. Om de financiële druk van deze lasten te verminderen is in 2013 een investeringsplafond ingesteld. Nut, noodzaak en urgentie zijn hierbij leidende criteria.

Rekeningresultaat

Voorschoten sluit het boekjaar 2015 met een voordelig rekeningresultaat af van € 1.988.969 voor bestemming. Na bestemming is het resultaat € 150.469 voordelig. Een mooi resultaat zo op het eerste gezicht, maar het devies blijft luiden: financiële behoedzaamheid en realisme.

Hoewel in 2015 veel bereikt is zijn niet alle geplande projecten in dat jaar afgerond waardoor beschikbare budgetten niet volledig benut zijn. Andere (infrastructurele) projecten kennen een lange doorlooptijd van jaren.

Sociaal domein: de 3 D's

Een grote post van (nog) niet gebruikte gelden heeft betrekking op het sociale domein. Door deze overgebleven gelden te reserveren en te oormerken wordt een noodzakelijke buffer aangelegd om de dalende uitkering van het rijk de komende jaren op te vangen.

De gemeente Voorschoten heeft per 1 januari 2015 een uitbreiding van de taken op het gebied van jeugd, werk en zorg, het zogeheten 'sociale domein' gekregen. Een integrale aanpak van deze decentralisaties is vereist. Dit doen we vanuit de gedachte 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. Wat lokaal kan, doen we lokaal, en regionaal wat regionaal moet. Veel aandacht is besteed aan zorg en ondersteuning van cliënten om te voorkomen dat mensen tussen wal en schip belandden. Ook is een start gemaakt met de transformatie. In Voorschoten is de transitie soepel verlopen en hebben de gepleegde inspanningen geleid tot een zachte landing. In 2015 was een overschot van ruim € 1,6 miljoen. Een bedrag dat geormerkt blijft voor het sociaal domein omdat de bijdragen van het rijk aan de gemeente in de komende jaren fors omlaag gaan.

Ouders, kinderen en jongeren kunnen in Voorschoten bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) terecht met allerlei soorten vragen over opgroeien, opvoeden en jeugd(hulp). Ook kunnen zij er terecht voor ondersteuning en zorg. Vanaf 1 januari 2015 wordt ook de toegang naar alle vormen van de jeugdhulp die vallen onder de Jeugdwet georganiseerd vanuit het CJG.

In de zomer van 2015 is het plan van aanpak Arbeidsmarktoffensief door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin staan maatregelen om de uitstroom te bevorderen, de instroom te beperken en extra in te zetten op handhaving. In de tussenevaluatie van het Arbeidsmarktoffensief wordt duidelijk dat het tekort op de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten (BUIG) terugloopt en dat in 2015 een grote stap is gezet op weg naar het realiseren van het doel van dit uitvoeringsprogramma. De besparing in 2015 bedraagt € 376.000.

Duivenvoordecorridor

Door te investeren in de Duivenvoordecorridor worden nieuwe kwaliteiten toegevoegd aan dit waardevolle landschap. Door de sloop van kassen neemt de totale hoeveelheid bebouwing aanzienlijk af. In 2015 is het laatste deel van de aangekochte kassen aan de Veurseweg gesaneerd. Daarmee is circa 4,4 hectare kassen aan de noord en zuidzijde van de Kniplaan verdwenen.

In de Oranjepolder verdwijnt totaal ruim 1,6 hectare aan glas. De vrijgekomen ruimte biedt plaats voor inpassing van 3 woningen, groen, water en een wandelpad.

De gemeente Voorschoten zoekt een marktpartij die het gebied Roosenhorst kan ontwikkelen en de ruimtelijke kwaliteit kan verbeteren. Hiervoor is een aanbesteding gehouden. Het voorontwerpbestemmingsplan Roosenhorst is opgesteld.

Op initiatief van de Stichting Duivenvoorde is in de zomer gestart met de bouw van 'Buitenplaats Haagwijk'. Op deze eigentijdse buitenplaats is ruimte voor een hoofdgebouw met appartementen en negen vrijstaande woningen.

Recreatieve maatregelen in de Duivenvoordecorridor worden gerealiseerd. Een van deze maatregelen is de aanleg van het Knippolderpad waarvoor de voorbereiding tot aanleg is getroffen. In september is de restauratie van het kasteelpark bij kasteel Duivenvoorde afgerond en het park heropend. Hiermee is het aantal wandelpaden in de Duivenvoordecorridor flink toegenomen.

Kanaal van Corbulo

In de Starrenburgerpolder hebben archeologen een deel van het Kanaal van Corbulo gevonden. Dit kanaal, dat rond het jaar 50 na Christus in opdracht van de Romeinse veldheer Corbulo werd aangelegd, vormde een gegraven verbinding tussen de Maas en de Rijn.

Station Voorschoten

Het NS station Voorschoten is een belangrijk infrastructureel knooppunt voor onze inwoners en bezoekers. De modernisering van het parkeerterrein heeft geleid tot een toename van het aantal P&R plaatsen van 89 naar 195.

Centrumontwikkeling

Een goed centrum is van vitaal belang voor de leefbaarheid en de lokale economie. In de Taskforce Centrum werken ondernemers, maatschappelijke organisaties, inwoners en de gemeente samen. De Taskforce levert concrete plannen om het mooie centrum nog aantrekkelijker te maken voor winkelend publiek uit Voorschoten en omgeving. Zo werken we energiek aan een innovatief en toekomstbestendig centrumconcept. Het project Deltaplein vordert gestaag. Tijdens archeologische opgravingen zijn prehistorische overblijfselen aangetroffen. Inmiddels is de ruwbouw van de parkeergarage en de begane grond klaar en worden de contouren van de bovenliggende etages zichtbaar.

Knooppunt Voorschoten

Om financiële redenen heeft de gemeenteraad de scope van het project 'reconstructie knooppunt Voorschoten' beperkt en versoerd. De kruising van de Koninklijke Marinelaan en de Veurseweg is hierdoor buiten het project gelaten. De ventweg voor de winkels langs de Schoolstraat valt wel binnen de scope en wordt meegenomen.

Dobbewijk

Met het project Dobbewijk is het bedrijventerrein geherstructureerd en de benodigde infrastructuur aangelegd. De uitgften van gemeentelijk bouwgrond voor nieuwe bedrijfsactiviteiten zijn inmiddels (bijna) volledig gerealiseerd.

RijnlandRoute

Voorschoten heeft altijd willen voorkomen dat er een open bak dwars door het dorp wordt aangelegd met alle negatieve gevolgen van dien. Dankzij een drie kilometer lange boortunnel behouden we het groen van ons dorp, sportvoorzieningen, fraaie monumenten zoals landgoed Berbice, wordt sloop van huizen en bedrijven voorkomen, evenals de negatieve gezondheidsgevolgen voor onze inwoners. Voorschoten blijft hierdoor ook voor de toekomst een aantrekkelijke groene woon- en werkgemeente. Omdat alle inwoners van Voorschoten belang hebben bij een ondergrondse tunnelaanleg van de RijnlandRoute rechtvaardigt dit de toepassing van het profijtbeginsel. Dit betekent een omslag, een zogeheten TunnelTax, van de kosten via de lokale belastingen. Vanaf 2016 wordt daarom de OZB verhoogd met een bedrag van € 270.000.

Economie071

Samen met de ons omringende gemeenten ligt Voorschoten in de meest kennisintensieve regio van Nederland. Onze gemeente biedt bedrijven en expats een goed bereikbare plek. The British School en het historische, groene en dorpse karakter dragen sterk bij aan het internationaal aantrekkelijke werk- & woonklimaat van de 071-economie. Het opstellen van een retailvisie is één van de acht concrete projecten van Stichting Economie071, een samenwerking van 15 partners om de economie in de Leidse regio te stimuleren.

Toekomstvisie Leidse Regio

De gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude werken samen aan een regionale toekomstvisie. Dit ligt in het verlengde van de eerder ontwikkelde Toekomstvisie Voorschoten 2025.

Vlietwijk

Om de Vlietwijk weer te laten voldoen aan de huidige standaard inrichting voor de openbare ruimte heeft gemeente Voorschoten de wijk integraal aangepakt. Dit houdt in dat de problematiek van de rioleringen, ondergrondse kabels en leidingen, de ophoging, de wegen, het groen, water en inrichtingsaspecten zoals openbare verlichting en ondergrondse afvalinzameling zo veel mogelijk in samenhang is aangepakt. Het project loopt door tot eind 2017.

Noord-Hofland

In Noord-Hofland is het nieuwbouwproject 'Wonen in Voorschoten' uitgevoerd. Op de locatie van de voormalige basisscholen Het Kompas en De Vink zijn begin dit jaar (2016) de bouwwerkzaamheden voor 32 woningen afgerond en opgeleverd.

Vluchtelingenopvang

Door de enorme toestroom van vluchtelingen naar Nederland ligt er grote druk op de landelijke aankomst- en Asielzoekerscentra (AZC) en moest het Centraal Opvang Asielzoekers (COA) een dringend beroep doen op gemeenten voor het creëren van noodopvang. Ook op de gemeente Voorschoten is een beroep gedaan. In de avond en nacht van vrijdag 9 oktober waren 123 vluchtelingen vanuit Ter Apel in sporthal De Vliethorst te gast voor een 2 x 72 uren noodopvang. Vanaf het begin van de opvang werd er door inwoners, bedrijven en de ambtenaren van de Werkorganisatie Duivenvoorde spontaan hulp geboden en werden hulpgoederen aangeboden. Snelle, directe en doorlopende communicatie met omwonenden, betrokken ouders en kinderen van de naastgelegen basisschool en met onze inwoners zorgden voor begrip en grote betrokkenheid. De doorstroom van vergunninghouders uit AZC's naar de reguliere woningmarkt is nodig. De stijgende verplichte opgave voor gemeenten kan effect hebben op de reguliere wachttijden voor sociale woningen. Uitbreiding van het aantal woningen is nodig. Daarom is bijvoorbeeld de voormalige basisschool in de Nassauwijk dankzij de samenwerking met tientallen vrijwilligers en het Voorschotense bedrijfsleven geschikt gemaakt voor 7 gezinnen (35 personen).

Digitale dienstverlening

Sinds begin 2015 heeft de gemeente een nieuwe, gebruikersvriendelijke website. Via deze website is de gemeente 24/7 beschikbaar en kan aangifte worden gedaan van geboorte en overlijden. In 2015 is 71% van de producten digitaal beschikbaar gekomen, heeft de aansluiting op e-herkenning voor bedrijven plaatsgevonden, zijn voor bedrijven 16 producten digitaal beschikbaar gesteld en is de app Omgevingsalert gerealiseerd.

Burgerparticipatie

In het kader van burgerparticipatie is het collegespreekuur geïntroduceerd. De burgemeester en wethouders houden dan op locatie in het dorp een fysiek inloopspreekuur waar inwoners zonder afspraak langs kunnen komen om vragen, adviezen of verzoeken voor te leggen aan de verschillende portefeuillehouders.

Vuurwerk

In de maatschappelijke discussie rondom het reguleren van consumentenvuurwerk neemt Voorschoten een landelijke voortrekkersrol in. Met oud en nieuw organiseerde de gemeente met succes voor het eerst een centrale vuurwerkshow die toegankelijk was voor alle inwoners.

Tot slot

Door te investeren in een gezonde economie, goede dienstverlening en een menselijk zorg- en welzijnsbeleid laten de jaarstukken 2015 zien dat met resultaat is gewerkt aan een toekomstbestendig Voorschoten.

Resultaten

Rekeningresultaat

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald dat per programma eerst alle baten en lasten en het saldo daarvan worden verantwoord. Vervolgens wordt bepaald wat daarvan over het totaal van de programma's het resultaat is. Daarna worden per programma toevoegingen en/of onttrekkingen aan reserves begroot en verantwoord. Zo wordt gewerkt met een resultaat vóór bestemming (het saldo exclusief reservemutaties) en een resultaat na bestemming (inclusief reservemutaties). Het resultaat van de jaarrekening 2015 is in het onderstaande overzicht weergegeven:

Tabel 0.1 Rekeningresultaat boekjaar 2015

Rekeningresultaat boekjaar 2015 (+ = voordelig; - = nadelig)	Stand gewijzigde begroting	Jaarrekening	Verschil
Resultaat voor bestemming	5.723	8.780	3.057
Mutatie in reserves	-6.040	-6.791	-751
Resultaat na bestemming	-317	1.989	2.306
<u>Bestemming resultaat:</u>			
Budgetoverhevelingen		-149	-149
Toevoegen bestemmingsreserves		-1.535	-1.535
Overige resultaatbestemming		-155	-155
Jaarrekeningresultaat	-317	150	457

Bestemming resultaat

Bij de verschilanalyses op de thema's is toegelicht dat in 2015 niet alle zaken zijn gerealiseerd, die we van plan waren te doen. Daardoor zijn de beschikbare budgetten niet volledig benut. In een aantal gevallen wordt realisatie in 2016 voorzien:

- Omdat in de programmabegroting 2016 het budget niet toereikend is, wordt voorgesteld een aantal restantbudgetten uit 2015, zonder (A) en met dekking (B) over te hevelen naar 2016;
- Tevens stellen we voor bedragen toe te voegen aan twee bestemmingsreserves (C);
- Daarnaast wordt voorgesteld een deel van het resultaat te bestemmen (D);
- Hierna resteert een bedrag dat wordt toegevoegd aan de concernreserve.

Hiervoor is instemming van de raad vereist. Gevolg van deze bestemmingsvoorstellen is dat het jaarrekeningresultaat met € 1.838.500 verslechtert.

A. Budgetoverheveling naar 2016.

Het betreft de volgende budgetten voor in totaal: € 149.000

1. Invoering vennootschapsbelasting € 39.000

Van het incidentele budget (€ 60.000) dat met de voorjaarsnota 2015 is verkregen voor het project VPB resteert nog € 39.000. Dit komt omdat de strategie-, besluitvormings- en implementatiefase naar 2016 is verschoven.

2. Structuurvisie Voorschoten € 10.000

Voor het opstellen van de structuurvisie Voorschoten is het structurele budget (€ 20.318) voor structuurplannen incidenteel verhoogd met € 20.000. Door het verschuiven van de vaststelling van de structuurvisie is in 2016 ook budget gewenst. Voorgesteld wordt het resterende budget van € 10.000 over te hevelen naar 2016.

3. Minimabeleid – communicatiekosten bijzondere bijstand € 50.000

In het resultaat van de bijzondere bijstand is de vrijval communicatiekosten bijzondere bijstand opgenomen. De daadwerkelijke kosten waren lager dan deze vrijval. Conform besluitvorming over het 'minimabeleid 2015 – 2018' (Z-20686-VS\04127) wordt voorgesteld het resultaat van € 50.000 op dit product over te hevelen naar 2016.

4. Minimabeleid – koopkrachttegemoetkoming € 20.000

Bij de raadsbehandeling van het overschot op de koopkrachttegemoetkoming is bepaald, dat een restant van € 20.000 ten goede dient te komen aan het budget voor de decentralisaties maatschappelijke ondersteuning, jeugd en participatie (3D's).

5. Internationale contacten – Kita € 10.000

Na 2014 is het budget voor de afronding van het gemeentelijk GBA-project in Kita (Mali) meegenomen naar 2015. Vanwege de aanhoudende politieke en veiligheidssituatie in Mali verwachten wij dat het ook in 2016 niet mogelijk wordt om het project ter plaatse af te ronden. Wij zetten nu in op afronding van het project dit jaar in Voorschoten. Het gereserveerde bedrag in 2015 zou daarvoor meegenomen moeten worden naar 2016.

6. Planvorming MultiFunctionele Accommodatie (MFA) € 20.000

Voor de planvorming van een MFA is in 2015 een bedrag van € 20.000 beschikbaar gesteld. Het gevoerde traject in 2015 heeft nog niet geleid tot het maken van kosten. De verwachting is dat de middelen in 2016 wel ingezet zullen worden omdat dit traject nog niet is afgerond. Overheveling van het bedrag naar 2016 is daarom gewenst.

B. Toevoegingen aan reserves.

Het betreft de volgende budgetten voor in totaal: € 1.534.500

1. Dotatie bestemmingsreserve rekenkamercommissie € 500

In verband met het resultaat van de jaarrekening 2015 van de rekenkamercommissie moet een gering bedrag worden bestemd voor de bestemmingsreserve rekenkamercommissie WVOLV (Voorschoten, Wassenaar, Oegstgeest, Leidschendam-Voorburg).

2. Storting in de reserve sociaal domein € 1.156.200

In 2015 zijn de nieuwe taken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, jeugd en participatie uitgevoerd. Een eventueel overschot op de rijksvergoeding moet worden gestort in

de reserve uitvoering sociaal domein. In het onderstaande overzicht hebben wij het overschot gerecapituleerd:

Rijksvergoeding 3D		€ 8.270.550
Nieuwe taken WMO	€ 1.468.300	
Nieuwe taken Jeugd	€ 3.308.109	
Participatie (inclusief WSW)	€ 1.950.949	
Programma 3D	€ <u>386.980</u>	
Af: Totaal lasten sociaal domein		€ <u>7.114.338</u>
Storting in de reserve uitvoering sociaal domein		€ 1.156.212

Wij constateren dat het overschot met een bedrag van € 1.156.200 substantieel is. Wij stellen voor dit overschot te storten in de bestemmingsreserve met daarbij de volgende kanttekening. De rijksvergoeding voor de nieuwe taken daalt de komende jaren fors. Op basis van de laatste cijfers uit de decembercirculaire is tot 2019 een verlaging te verwachten van in totaal bijna € 950.000. Dit betekent dat bij een gelijkblijvend uitgavenniveau het overschot de komende jaren aanmerkelijk afneemt. Overigens zullen de komende jaren naar verwachting nog wijzigingen in zowel de baten als de lasten optreden. De reserve biedt echter financiële mogelijkheden om maatregelen te nemen die de transformatie ondersteunen. In het nieuwe beleidsplan sociaal domein komen deze maatregelen aan de orde.

3. Overschot 'oude' Wmo-taken

€ 377.800

Volgens de geldende beleidslijn wordt voorgesteld het overschot op de 'oude' Wmo-taken te storten in de reserve sociaal domein. Van deze storting maken ook een verhoging van de uitkering uit het gemeentefonds over 2014 en een verhoging van het budget voor huishoudtoeslag (HHT) deel uit. De voorgestelde storting bedraagt € 377.800.

C. Budgetoverhevelingen waarvoor al dekking beschikbaar is.

Het betreft de volgende budgetneutrale posten:

€ nihil

1. Uitvoeringsprogramma openbare verlichting

€ 129.743

In het beleidsplan openbare verlichting (2010-2014) is aangekondigd de verouderde verlichtingsarmaturen en lichtmasten in een aantal wijken te vervangen. In de Voorjaarsnota 2015 is hiervoor een bedrag van € 213.000 uit de concernreserve beschikbaar gesteld. Dit bedrag was nodig voor de achterstallige vervanging van armaturen en lichtmasten. Van dit bedrag is maar € 83.257 uitgegeven. Om de netwerkkosten die aan de netbeheerder moeten worden betaald te reduceren is met de netbeheerder onderhandeld. Dit is gelukt, maar heeft tot vertraging geleid voor de daadwerkelijke uitvoering. Deze kan nu plaatsvinden in 2016. Voorgesteld wordt het resterende bedrag van € 129.743 over te hevelen naar 2016. Dit geldt ook voor de resterende dekking ten laste van de concernreserve.

2. Project invoering BGT

€ 12.500

In 2014 is besloten uitvoering te geven aan het Project Invoering BGT conform het "Plan van Aanpak Invoering Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) Voorschoten en Wassenaar". In het eerste kwartaal van 2016 moeten nog nazorg activiteiten voor dit project uitgevoerd worden. Het gaat hierbij om kosten met betrekking tot de gebruikersbegeleiding van de nieuwe BGT Beheer applicatie, de kosten voor de mutatiesignalering van de nieuwe BGT's en de kosten van het daarmee samenhangende wegwerken van de achterstanden voor de BAG en de Beheerdata die gedurende de periode van de opbouw van de BGT wel ontstaan zijn, maar niet in de BGT applicatie verwerkt konden worden. Van het resterend budget (€ 23.711) is in 2016 € 12.500 benodigd. Voorgesteld wordt dit bedrag met dekking uit de concernreserve over te hevelen naar 2016.

3. Toeristisch Overstap Punt (TOP)

€ 35.000

In de Najaarsnota was € 35.000 beschikbaar gesteld voor een Toeristisch Overstap Punt. Realisatie vindt in 2016 plaats. Als gevolg daarvan wordt voorgesteld zowel het budget als de dekking vanuit de provincie Zuid-Holland en Haaglanden over te hevelen naar 2016.

4. Wandelverbindingen Duivenvoorde Corridor

€ 676.000

Het realiseren van wandelverbindingen langs de randen van de Duivenvoorde- en Veenzijdse polder is nog niet uitgevoerd. Hiervoor is ILG-subsidie toegekend (€ 630.750). Daarnaast is vanuit de EFRO-subsidie een bedrag van € 45.000 geormerkt voor dit project. Voorgesteld wordt zowel het budget als de dekking over te hevelen naar 2016.

5. Reserveringen sociaal domein

€ 143.646

In de jaarrekening 2014 zijn budgetten gereserveerd voor de invoering van de nieuwe taken in het sociaal domein. Aangezien deze budgetten ook in 2015 niet noodzakelijk waren voor dekking van een tekort kunnen deze alsnog in de reserve sociaal domein worden gestort. Deze stortingen worden ten laste van de concernreserve gebracht, aangezien deze daar bij de jaarrekening 2014 in zijn gestort. Het gaat om een bedrag van in totaal € 143.646 voor Van der Staaijmiddelen (€ 7.442), huishoudelijke verzorging (€ 78.418) en jeugdgezondheidszorg (€ 57.786).

D. Overige resultaatbestemming.

Het betreft de volgende budgetten voor in totaal: € 155.000

1. Inhuur casemanager omgevingsvergunningen

€ 20.000

In verband met het toegenomen aantal aanvragen omgevingsvergunningen en om knelpunten in de vergunningafhandeling te voorkomen is tijdelijk voor de duur van één jaar een parttime casemanager Wabo aangetrokken. De inhuur van deze casemanager loopt door in 2016. Gelet op de in 2015 gerealiseerde meeropbrengsten leges omgevingsvergunningen wordt voorgesteld € 20.000 beschikbaar te stellen voor 2016.

2. Extra inzet bouwprojecten

€ 60.000

Een aantal grotere bouwprojecten wordt in 2016 uitgevoerd. Dit heeft tot gevolg dat in 2016 extra inzet nodig is voor het bouwtoezicht. Gelet op de hiervoor in 2015 gerealiseerde meeropbrengsten leges omgevingsvergunningen wordt voorgesteld € 60.000 beschikbaar te stellen voor 2016.

3. Wmo - Extra subsidie Stichting Voor Elkaar

€ 75.000

De inzet van Stichting Voor Elkaar moet groeien naar proactief, ondernemend en verbindend. De prioriteit ligt daarbij op het inrichten van een goede vrijwilligerscentrale en het neerzetten van een sterk sociaal team. Om deze omslag, onder andere in de personele sfeer, te kunnen maken zijn incidenteel extra middelen nodig. Het stichtingsbestuur heeft niet de financiële ruimte om dit volledig te dragen. Dit vraagt een eenmalige extra subsidie van de gemeente. Voorgesteld wordt € 75.000 vanuit de Wmo-voorzieningen beschikbaar te stellen voor 2016 en te bestemmen voor Stichting Voor Elkaar.

Afwikkeling oude investeringskredieten en -budgetten

Jaarlijks stelt de raad middelen beschikbaar voor het doen van investeringen. Niet alle beschikbaar gestelde middelen worden direct of binnen de voorgenomen termijn uitgegeven. Dit leidt tot een bedrag aan nog te besteden investeringskredieten waarvan een deel wellicht ook in 2016 niet kan worden uitgegeven.

Om te voorkomen dat door de gemeenteraad beschikbaar gestelde kredieten te lang aan de integrale afweging van de aanwending van schaarse middelen worden onttrokken, is in de nota activabeleid verwoord dat kredieten voor investeringen maximaal 2 jaar beschikbaar blijven. Daarna vallen eventuele restantkredieten vrij in het rekeningresultaat van het betreffende jaar. De middelen komen daarmee weer voor nieuwe aanwending beschikbaar. De openstaande kredieten worden in het kader van de jaarrekening tegen het licht gehouden om te zien of beschikbaar gestelde gelden in 2016 nog noodzakelijk zijn of dat deze (gedeeltelijk) kunnen vrijvallen in de jaarrekening over 2015.

In totaal staat eind 2015 nog € 8.628.989 open. Voorgesteld wordt 31 investeringskredieten over te hevelen naar 2016 (€ 8.275.689) en 23 investeringskredieten af te sluiten (€ 353.300). Van de over te hevelen kredieten wordt voor 17 daarvan voorgesteld de uitvoeringstermijn met één jaar te verlengen, dit in afwijking op de in de nota activabeleid vastgestelde criteria. Verwacht wordt dat deze investeringen in 2016 worden afgerond. Het gaat om een totaal bedrag van € 4.674.268. De grootste investeringen hebben betrekking op het knooppunt Voorschoten (€ 2.26 miljoen) en vervanging van de riolering in Vlietwijk (€ 1.73 miljoen).

Voor een specificatie van alle eind 2015 openstaande kredieten wordt verwezen naar bijlage 3.

Voorstel tot dekking van het rekeningresultaat

Voorgesteld wordt het rekeningresultaat voor bestemming vast te stellen op € 1.988.969.

Na bestemming wordt dit resultaat met € 1.838.500 verlaagd tot € 150.469 (voordelig).

Wij stellen voor dit resultaat toe te voegen aan de concernreserve. Na deze mutatie komt de stand van de concernreserve per ultimo 2015 uit op € 14.014.558.

Financiële samenvatting

Hieronder is per programma het saldo van baten en lasten weergegeven. In de programma's hierna worden de verschillen vanaf € 50.000 toegelicht. Bij ieder programma zijn de mutaties op de reserves afzonderlijk in beeld gebracht. De totalen van deze toevoegingen en onttrekkingen zijn hieronder opgenomen, zodat het jaarrekeningresultaat herleidbaar is.

Tabel 0.2 Totalen per programma

Programma's bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / " + "= voordeel)		Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting actueel / rekening)
P1 Programma bestuur	Baten	69	161	135	-26
	Lasten	-5.503	-5.879	-5.964	-85
	Saldo	-5.435	-5.718	-5.829	-111
P2 Programma veiligheid	Baten	424	624	728	104
	Lasten	-3.583	-3.509	-3.453	55
	Saldo	-3.159	-2.884	-2.726	159
P3 Programma dienstverlening	Baten	446	421	504	83
	Lasten	-942	-921	-981	-60
	Saldo	-496	-500	-477	23
P4 Programma ruimte en verkeer	Baten	4.016	15.429	19.336	3.906
	Lasten	-5.566	-7.744	-11.156	-3.412
	Saldo	-1.549	7.685	8.180	495
P5 Programma beheer van de omgeving	Baten	6.345	7.344	7.108	-236
	Lasten	-9.405	-10.978	-10.596	382
	Saldo	-3.059	-3.634	-3.488	146
P6 Programma wonen en leefomgeving	Baten	54	1.167	610	-557
	Lasten	-1.387	-2.526	-1.912	614
	Saldo	-1.333	-1.359	-1.302	57
P7 Programma jeugd, participatie en zorg	Baten	4.424	5.111	5.179	68
	Lasten	-20.559	-21.539	-19.446	2.093
	Saldo	-16.134	-16.428	-14.267	2.161
P8 Programma onderwijs, sport en cultuur	Baten	104	106	159	54
	Lasten	-4.852	-5.511	-5.721	-209
	Saldo	-4.747	-5.406	-5.561	-155
P9 Programma financiën	Baten	35.288	35.328	34.993	-336
	Lasten	-531	-1.361	-744	617
	Saldo	34.758	33.968	34.249	281
Totaal baten		51.172	65.691	68.752	3.060
Totaal lasten		-52.327	-59.968	-59.973	-4
Totaal saldo van baten en lasten		-1.155	5.723	8.779	3.056
Onttrekking reserves		1.504	18.369	17.617	-752
Toevoeging reserves		-63	-24.408	-24.408	0
Mutaties reserves		1.441	-6.040	-6.791	-752
Resultaat		286	-317	1.989	2.306

P1 Programma bestuur

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">• Bestuur	<ul style="list-style-type: none">• Algemeen bestuur• Dagelijks bestuur • Samenwerking	<ul style="list-style-type: none">• Raad • College B&W• Externe communicatie & Voorlichting• Rechtsbescherming• Planning en control instrumenten • Bestuurlijke samenwerking

Visie en maatschappelijke effecten

Inleiding

Het college wil samen met de raad werken aan een gemeente die midden in de samenleving staat en samen met inwoners en ondernemers bouwt aan de toekomst van Voorschoten. Voorschoten blijft een zelfstandige gemeente. Het college werkt constructief samen met de gemeenten uit de Leidse Regio en met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg.

Participatie en communicatie

De coalitie wil inwoners meer en beter betrekken bij het maken van plannen en het geven van informatie over de gemaakte plannen. Dit gaat verder dan de wettelijke informatieplicht en is onderdeel van de wijze waarop Voorschoten werkt. Dit gaan wij per situatie doen op een manier die meerwaarde biedt en garandeert dat er voldoende goede informatie kan worden opgehaald om een oordeel te vormen. Goede burgerparticipatie kan ook kostenbesparend werken.

Er zijn kansen in de Voorschotense samenleving die beter benut kunnen worden. Door aan de slag te gaan met co-creatie en participatie, zullen kennis en expertise van inwoners, gebruikers en

instellingen ingezet worden voor het gemeentelijke beleid. Hiermee wordt ook het draagvlak vergroot. Daarnaast zal hierdoor meer doelgericht gewerkt kunnen worden.

De coalitie wil bij het maken van plannen een beroep doen op burgerpanels met inwoners die vanuit hun specifieke achtergrond de gemeente gericht kunnen helpen met goede oplossingen voor problemen.

Zelfstandigheid

Voorschoten blijft een zelfstandige gemeente, met haar eigen bestuur en haar eigen agenda. De bestuurlijke invloed mag niet beperkt worden door samenwerkingsverbanden met anderen.

Samenwerking

Het college werkt constructief samen met de gemeenten uit de Leidse Regio en met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg. Uitbreiding van de samenwerking met Leidschendam-Voorburg en Wassenaar kan alleen als daar ambtelijke efficiëntie tegenover staat en de bestuurlijke invloed niet beperkt wordt.

Conform de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie worden de resultaten van de Werkorganisatie Duivenvoorde zorgvuldig gemonitord. Hierover wordt gerapporteerd aan de gemeenteraad.

Voordelen van samenwerking op grotere schaal ziet het college met name in de Leidse Regio en in de aansluiting van de Leidse Regio bij zowel Metropoolregio Rotterdam-Den Haag als bij de Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal. De komende jaren wil het college meer aansluiting zoeken bij de Metropoolregio, omdat een goede aansluiting van de Leidse regio bij de samenwerking tussen Den Haag en Rotterdam cruciaal is voor een goede economische ontwikkeling van ons gebied.

Een goede economische ontwikkeling van ons gebied behelst ook de ontwikkeling van wonen, groen, bereikbaarheid, cultuur, zorg, onderwijs en arbeidsmarkt als belangrijke factoren voor een goed economisch klimaat.

Democratische legitimatie van samenwerkingen

Voorschoten neemt deel aan vele samenwerkingen op uiteenlopende gebieden. Dit leidt tot een vraagstuk met betrekking tot democratische legitimatie (hoe kan een gemeenteraad controle houden?), effectiviteit (in hoeverre worden de doelstellingen bereikt?) en efficiëntie (in hoeverre worden de doelstellingen bereikt tegen zo laag mogelijke kosten?). Voor het college ligt een opgave om een voorstel te maken voor het hanteerbaar maken van deze problematiek. Samen optrekken van college en raad in dit vraagstuk is onontbeerlijk. In de paragraaf Verbonden Partijen wordt dit nader toegelicht.

Wat heeft het gekost?

Tabel 1.0 Programma bestuur

P1 Programma bestuur bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Begroting primaair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Verschil (begroting actueel / rekening)
Algemeen bestuur	Baten	69	161	135	-26
	Lasten	-805	-968	-934	34
	Saldo	-736	-807	-799	8
Dagelijks bestuur	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-3.618	-3.727	-3.871	-145
	Saldo	-3.618	-3.727	-3.871	-145
Samenwerking	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-1.081	-1.184	-1.158	26
	Saldo	-1.081	-1.184	-1.158	26
Totaal baten		69	161	135	-26
Totaal lasten		-5.503	-5.879	-5.964	-85
Totaal saldo van baten en lasten		-5.435	-5.718	-5.829	-111
Onttrekking reserves		250	360	337	-24
Toevoeging reserves		0	-4	-4	0
Mutaties reserves		250	357	333	-24
Resultaat		-5.185	-5.361	-5.496	-134

Thema: Algemeen bestuur

Wat hebben we bereikt?

De raad staat aan het hoofd van de gemeente en is op de eerste plaats het volksvertegenwoordigend orgaan. Aan de raad is als zodanig de regeling en het bestuur inzake de huishouding van de gemeente overgelaten. Dit doet de raad met behulp van door hem ingestelde organen, zoals het dagelijks bestuur van de raad, het presidium, raadscommissies, welke commissies de raad adviseren over aan de raad voorgelegde voorstellen en de agendacommissie. De gemeenteraad vormt het algemeen bestuur van de gemeente. In dat kader heeft hij het budgetrecht en stelt als zodanig verordeningen en nieuw beleid (ontwikkelingsbeleid) vast, zowel op het gebied van autonomie als medebewind.

Daarnaast controleert de raad het college van burgemeester en wethouders (B&W), het dagelijks bestuur van de gemeente, zowel ten aanzien van de uitvoering van raadbesluiten als met betrekking tot de door de wetgever aan B&W toegekende medebewindstaken. In dat kader is de raad door de wetgever ook een nieuwe taak toebedeeld, de taak van toezichthouder. De raad moet daarbij toezien of het college zijn medebewindstaken naar behoren vervult.

Bij het invullen van de controlerende taak wordt de raad daarnaast bijgestaan door de gezamenlijke rekenkamercommissie Voorschoten, Wassenaar, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg en de accountant belast met het onderzoek naar de jaarrekening. Verder staan de raad instrumenten ten dienste zoals het vragenrecht, het recht van interpellatie en het raadsonderzoek.

Wat heeft het gekost?

Tabel 1.1 Algemeen bestuur

Thema: Algemeen bestuur ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	68.664	160.986	135.354	-25.632
Lasten	-804.879	-968.215	-934.377	33.838
Saldo van baten en lasten	-736.215	-807.229	-799.023	8.206
Onttrekking reserves	0	58.785	58.785	0
Toevoeging reserves	0	-3.787	-3.787	0
Mutaties reserves	0	54.998	54.998	0
Resultaat	-736.215	-752.231	-744.025	8.206

Toelichting / analyse verschillen

De afwijkingen op de cijfers vallen binnen de toegestane marge van € 50.000. Een toelichting op de verschillen is dan ook niet nodig.

Thema: Dagelijks bestuur

Wat hebben we bereikt?

Het College van B&W is belast met het dagelijks bestuur van de gemeente. Dit omvat de voorbereiding en uitvoering van de besluiten van de gemeenteraad en de uitvoering van hogere regelgeving; de zogenaamde medebewindstaken. Het college wordt voor de uitvoering van haar taken bijgestaan door de Werkorganisatie Duivenvoorde. Dit zijn samenwerkende ambtenaren voor de gemeente Voorschoten en de gemeente Wassenaar.

De resultaten van de Werkorganisatie Duivenvoorde worden conform de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie goed gemonitord. Hierover wordt gerapporteerd aan de gemeenteraad. Gepland is in 2016 een bestuurskrachtonderzoek uit te voeren.

Wij vinden het belangrijk om in contact te staan met onze burgers en "kracht vanuit de samenleving te benutten". Het College van B&W staat daarom voor een toegankelijk en transparant bestuur, dat aanspreekbaar is voor inwoners, bedrijven en instellingen. In dit licht hebben bijvoorbeeld werkbezoeken aan organisaties plaatsgevonden.

Wij willen een open cultuur met een toegankelijk en herkenbaar gemeentebestuur. Hierin werken we al meer via de digitale weg en via sociale media. We willen dit graag verder uitbreiden.

De vanuit het Rijk geïnitieerde ontwikkelingen voor wat betreft de rechtsbescherming in het Programma *Kwaliteit en Innovatie rechtspraak* leiden ertoe dat in de komende jaren digitaal geprocedeerd dient te worden. De wetgeving hiervoor wordt verwacht in de eerste helft van 2016. De gemeente Voorschoten wil daarvoor goed toegerust zijn en werkt toe naar een implementatie van digitaal procederen in de tweede helft van 2016.

Voorgenomen doelstelling bij Invoering vennootschapsbelasting voor decentrale overheden per 2016

Met ingang van de begroting voor 2016 is inzichtelijk wat de gevolgen van de invoering van de vennootschapsbelastingplicht (vpb) zijn. De gemeentelijke administratie is hierop met ingang van 2016 ingericht.

Maatregelen

Met de raadsinformatiebrief "Stand van zaken vpb na impactanalyse" d.d. 26-11-2015 is de raad geïnformeerd over de bevindingen.

De uitkomsten zijn enerzijds een onderbouwing van de ingenomen standpunten omtrent het winstcriterium. Anderzijds geven de resultaten een eerste indicatie van de (fiscale en administratieve) impact van de vpb-plicht op de gemeente.

Ook is een eerste inschatting gemaakt van de vpb-druk grondexploitaties. Uitgaande van de *werkelijke* BBV-cijfers van de gemeente Voorschoten (scenario 1) bedraagt de verwachte vpb-last € 224.008 over de gehele looptijd. Uitgaande van *landelijke gemiddelden* (scenario 2) bedraagt de verwachte vpb-last €155.652. Op welk scenario de keuze valt is nog niet bekend. Op dit moment onderzoeken we alle mogelijkheden en zal er nog een afstemmingsoverleg met de Belastingdienst plaatsvinden. Hierdoor zal de uitkomst van de vpb-druk op de grondexploitaties nog wijzigen.

Van het incidentele budget (€ 60.000) dat met de voorjaarsnota 2015 is verkregen voor het project vpb resteert nog € 38.665. Dit komt omdat de strategie-, besluitvormings- en implementatiefase naar 2016 is verschoven. In de resultaatbestemming wordt voorgesteld dit over te hevelen naar 2016.

Communicatie

Communicatie draagt bij aan de interactie met en het betrekken van stakeholders bij het ontwikkelen en het uitvoeren van beleid. De aanpak op het gebied van communicatie leidt tot maatschappelijk draagvlak en ondersteunt de dienstverlening.

Heldere communicatie verbetert de betrokkenheid van burgers en organisaties bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid. Communicatie speelt een belangrijke rol bij de projecten en werkzaamheden in Voorschoten. Voorbeelden hiervan zijn de uitbreiding van het P&R terrein in het Stationsgebied, herontwikkeling Van der Waalslaan, noodopvang vluchtelingen, ontwikkelingen in de Dobbewijk en diverse herinrichtingen en herstructureringen van straten.

In 2015 is er specifiek op toegezien dat de collegevoorstellen voorzien waren van adequate communicatie-adviezen, aangezien deze bijdragen aan het verwezenlijken van de doelstellingen van het college en een soepele implementatie van beleid.

Open communicatie met inwoners

Het college hecht aan open communicatie met de inwoners. Dit is dan ook als speerpunt benoemd. De organisatie neemt dat ter harte en heeft dit bij de uitvoering van haar werkzaamheden als uitgangspunt genomen. Wethouders houden onder meer regelmatig spreekuren en wijkwandelingen.

Sociaal domein

Communicatie is een belangrijk aspect in de gewijzigde rol van de gemeente in het sociale domein. Er is een samenwerking gezocht met de partners Leidschendam-Voorburg en Wassenaar. Er zijn veel communicatie-uitingen gedaan, waaronder persberichten, advertenties in lokale kranten, de gemeenterubriek en berichten op de website.

Website en digitale dienstverlening

Op 1 januari 2015 is de nieuwe website gelanceerd. De digitale dienstverlening aan inwoners en ondernemers is laagdrempelig ingericht. Inwoners kunnen nu vanuit huis digitaal vragen stellen aan de gemeente en transacties afhandelen.

De gemeente wil dat het beleid en de regelgeving duidelijk en begrijpelijk zijn voor alle inwoners. De gemeentelijke website komt tegemoet aan de eisen van deze tijd, sluit aan bij de behoeften van de bezoekers en voldoet aan landelijke en Europese richtlijnen.

De website is gebaseerd op het toptakenprincipe. Dat wil zeggen: de gebruiker zo goed mogelijk helpen een taak af te ronden. Naast de toptakeninrichting op de homepage zijn er ingangen voor inwoners en ondernemers (het digitaal ondernemersloket), en informatie over het bestuur en toeristische attracties.

Crisiscommunicatie

Naast reguliere publieksvoorlichting speelt communicatie een belangrijke rol waar het gaat om voorlichting bij rampen en crises. Hiervoor wordt regelmatig geoefend door de betrokken medewerkers. Ook neemt Voorschoten deel aan het crisiscommunicatieteam binnen de veiligheidsregio Hollands Midden. Dit team beoogt een betere en bovenregionale samenwerking tussen communicatieprofessionals op het gebied van crisiscommunicatie. Dit heeft geleid tot deelname aan de harde piketregeling op strategische communicatiefuncties.

Voorgenomen doelstelling bij Samenspraak

Het college betreft inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen bij het maken van plannen en het geven van informatie over de gemaakte plannen. Wij stimuleren particulier initiatief. De gemeente stelt zich daarbij constructief op en scheidt randvoorwaarden om deze initiatieven mogelijk te maken.

Maatregelen

Bij het maken van beleidsplannen passen we bij voorkeur samenspraak toe. Dat betekent heldere en toekomstbestendige afspraken. Het is daarbij belangrijk dat burgers zo vroeg mogelijk in het proces inbreng kunnen leveren. In de samenspraakprocedures maken we ook gebruik van "nieuwe" media, zoals een digitale ideeënbus. De gemeente wil hierin blijven innoveren.

Voorgenomen doelstelling bij Rechtsbescherming

Snellere, eenvoudigere en digitale toegankelijkheid van de gemeentelijke documenten om te kunnen voldoen aan de landelijke regelgeving tot het digitaal kunnen procederen.

Maatregelen

Alle gemeentelijke bestuurlijke documenten komen in digitale vorm beschikbaar. Op de website komt ook een digitaal archief waarin bestuurlijke documenten terug te vinden zijn. Hiermee is een start gemaakt, in de loop van 2016 zal het gerealiseerd zijn. Wij zijn nog bezig met de aansluiting op e-herkenning: de DigiD voor organisaties die controleert of een organisatie/persoon is wie hij zegt dat hij is.

Voorgenomen doelstelling bij Bestuurskrachtonderzoek

Het verbeteren van de bestuurskracht van de gemeente en het verbeteren van de dienstverlening: zowel de dienstverlening aan burgers, instellingen en bedrijven (inclusief de afhandeling van klachten) als de interne dienstverlening.

Maatregelen

In overleg met de raad voeren wij in 2016 een bestuurskrachtonderzoek uit in plaats van in 2015. Hierbij betrekken we ook het amendement bij de begrotingsbehandeling 2014 over de 2% efficiëntie op de Werkorganisatie Duivenvoorde. Mogelijk zal na het bestuurskrachtonderzoek een kerntakendiscussie volgen.

Voorgenomen doelstelling bij Benchmark i.r.t. bezuiniging Werkorganisatie

Duivenvoorde 2% vanaf 2016

Bij de behandeling van de begroting 2014 is een amendement aangenomen waarin gevraagd wordt 2 procent efficiëntie op de WODV te realiseren vanaf jaarschijf 2016. De bijdrage aan de WODV is met ingang van 2016 met € 255.000 verlaagd.

Maatregelen

In 2015 heeft een benchmarkonderzoek plaatsgevonden op de ambtelijke inzet van de WODV. Naar aanleiding van dit onderzoek is gebleken dat op een aantal plekken in de organisatie de formatie - in tegenstelling tot de taakstelling - juist erg krap is. Dit brengt risico's met zich mee. De uitkomst van de benchmark heeft geleid tot uitbreiding van de formatie op de gebieden financiën en control en ingenieurstaken.

Wat heeft het gekost?

Tabel 1.2 Dagelijks bestuur

Thema: Dagelijks bestuur ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	0	0	0	0
Lasten	-3.617.854	-3.726.826	-3.871.379	-144.553
Saldo van baten en lasten	-3.617.854	-3.726.826	-3.871.379	-144.553
Onttrekking reserves	0	51.693	27.982	-23.711
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	51.693	27.982	-23.711
Resultaat	-3.617.854	-3.675.133	-3.843.398	-168.265

Toelichting / analyse verschillen

Invoering vennootschapsbelasting (vpb)

Van het incidentele budget (€ 60.000) dat met de voorjaarsnota 2015 is verkregen voor het project vpb resteert nog € 38.665. Dit komt doordat de strategie-, besluitvormings- en implementatiefase naar 2016 is verschoven. In de resultaatbestemming stellen wij voor om dit restant over te hevelen naar 2016.

College van B&W

De budgetten voor het college van B&W zijn in totaal met een bedrag van € 160.600 overschreden. Dit wordt veroorzaakt door een hogere storting in de pensioenvoorziening voor bestuurders, hierop is € 175.200 meer uitgegeven dan verwacht.

Taakstelling Communicatie

De taakstelling op Communicatie van € 46.975 is ingevuld door op de personele adviescapaciteit voor Voorschoten 0,5 fte in mindering te brengen.

Toelichting reserves

De kosten voor het project 'Invoering BGT' zijn ten laste van de concernreserve gebracht. Van het resterend budget is in 2016 € 12.500 nodig. Voorgesteld wordt dit budget met dekking over te hevelen naar 2016.

Thema: Samenwerking

Wat hebben we bereikt?

Samenwerking met Wassenaar

In 2016 voeren we een bestuurskrachtonderzoek uit (zie ook de toelichting hiervoor bij het thema Dagelijks Bestuur).

Samenwerking met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg

De activiteiten van de samenwerking Pact van Duivenvoorde/Duin Horst & Weide staan beschreven in Programma 6 Wonen en Leefomgeving. De samenwerking op het gebied van de 3D's en de Sociale Dienst/Werk & Inkomen wordt nader toegelicht in programma 7 Jeugd, Participatie en Zorg.

Samenwerking Leidse Regio

Veel inzet is gepleegd in de samenwerking Leidse Regio.

Democratische legitimatie van samenwerking

In juli 2015 heeft de raad de Nota Verbonden Partijen vastgesteld. Zie hiervoor de paragraaf Verbonden Partijen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Voorgenomen doelstelling bij Samenwerking Leidse Regio

Een gestructureerde en geïntensiveerde samenwerking in de Leidse Regio totstandbrengen en bevorderen dat de Leidse Regio als volwaardige partner aansluit bij de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en bij de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal

Maatregelen

- *Investeren in versterking van de samenwerking van de vijf gemeenten in de Leidse Regio.*

Het afgelopen jaar is er intensief overleg geweest tussen de colleges van de vijf deelnemende gemeenten. Voorlopig resultaat is de vorming van een stuurgroep over de interactieve ontwikkeling van de Toekomstvisie Leidse Regio.

Daarnaast zijn de al lopende regionale trajecten in een verder stadium gekomen. Zo is de Economische Visie 071 verder uitgewerkt naar een Retailvisie. De Omgevingsvisie Leidse Regio nadert de vaststellingsfase.

De gezamenlijke benadering van de Leidse Regiogemeenten van de vluchtelingenproblematiek is een ander goed voorbeeld van hoe snel en constructief samengewerkt kan worden in Leids Regioverband.

- *Inzetten op deelname van de Leidse Regio als partner in de Metropoolregio en in de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal, onder meer door hierin samen op te trekken met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg.*

In de diverse Leidse Regio-overleggen is gewezen op de noodzaak tot aansluiting op de ontwikkelingen in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. In de Toekomstvisie Leidse Regio zal dit zijn beslag moeten krijgen. Vanuit de Metropoolregio Rotterdam Den Haag is eveneens regelmatig gewezen op het belang van samenwerking en afstemming met de Leidse Regio. De gemeenten Leiden, Delft, Rotterdam en Den Haag en onderwijsinstellingen werken al samen in de zogeheten Kennisas.

Voorgenomen doelstelling bij Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland (HR)

De principieel gewenste takenverschuiving uit Holland Rijnland naar de cluster Leidse Regio zal worden uitgewerkt.

Maatregelen

- *In de verschillende gremia (AB, DB, portefeuillehoudersoverleggen, ambtelijke overleggen) inbrengen dat actie wordt ondernomen om bovenstaande doelstelling te bereiken.*

Voorschoten heeft in uiteenlopende overleggen (zowel bij Holland Rijnland als bij de Leidse Regio) het belang onderstreept dat taken zoveel mogelijk door de clusters moeten worden gedaan.

Sociaal Domeintaken

Wij hebben overlegd met het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland over de niet afgenomen taken Sociaal Domein en de navenante verlaging van de inwonerbijdrage voor Voorschoten. Het DB heeft toegezegd de mogelijkheid hiervan te onderzoeken.

Holland Rijnlandtaken

In het AB van 16 december 2015 zijn door de Leidse Regiogemeenten kritische kanttekeningen gemaakt bij en vragen gesteld over de Inhoudelijke Agenda 2016-2020 Holland Rijnland. De Inhoudelijke Agenda werd niet concreet/SMART genoeg gevonden. De gemeenten werken in de toekomst de speerpunten verder uit. Holland Rijnland pakt deze dan op. Evaluatie van Holland Rijnland vindt al in hoofdlijnen plaats via de begroting en de jaarrekening. Dit zal geleidelijk aan steeds meer inzicht geven in wat goed gaat en wat verbeterd moet worden.

Deelname aan Holland Rijnland

In 2015 is besloten om in 2017 de meerwaarde van Holland Rijnland voor Voorschoten te evalueren omtrent de Sociaal Domeintaken. Daarna bepalen wij ons standpunt ten aanzien van de Inhoudelijke Agenda 2016-2020.

Leidse Regio

Afgesproken is in Leids Regioverband om meer één gezamenlijke lijn te trekken in het AB Holland Rijnland. Voorschoten neemt het initiatief om met een concreet voorstel te komen.

- De #Kracht15 bezuinigingstaakstelling van 25% uitvoeren.

In de Inhoudelijke Agenda 2016 - 2020 Holland Rijnland is geanticipeerd op het in 2017 bereiken van de bezuiniging van 25% op de kosten ten opzichte van 2013.

De in 2015 genomen bezuinigingsmaatregelen hebben al geleid tot een vrij grote inkrimping van de organisatie Holland Rijnland.

Wat heeft het gekost?

Tabel 1.3 Samenwerking

Thema: Samenwerking ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Verschil (begroting act/rekening)
Baten	0	0	0	0
Lasten	-1.080.706	-1.183.931	-1.158.282	25.649
Saldo van baten en lasten	-1.080.706	-1.183.931	-1.158.282	25.649
Onttrekking reserves	250.000	250.000	250.000	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	250.000	250.000	250.000	0
Resultaat	-830.706	-933.931	-908.282	25.649

Toelichting / analyse verschillen

De afwijkingen op de cijfers vallen binnen de toegestane marge van € 50.000. Een toelichting op de verschillen is dan ook niet nodig.

Toelichting reserves

Het betreft een structurele onttrekking van € 250.000 aan de reserve 'Regionale investeringen'.

P2 Programma veiligheid

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">•Veiligheid	<ul style="list-style-type: none">•Veiligheid•Vergunningverlening, toezicht en handhaving	<ul style="list-style-type: none">•Brandweer•Rampenbestrijding•Integrale veiligheid•Vergunningverlening•Toezicht en handhaving

Visie en maatschappelijke effecten

Voorschoten is een veilige gemeente waarvoor iedereen zich gezamenlijk inzet, want veiligheid is van ons allemaal. We investeren in participatie door de samenwerking tussen de veiligheidsketen, bewoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers te houden en te bevorderen. Het accent ligt op preventie. Onze inwoners zijn zelfredzaam, kennen hun eigen verantwoordelijkheid en geven daar actief invulling aan, al dan niet georganiseerd op buurt- en wijkniveau. De afspraken die we maken en acties die we uitvoeren hebben de basis in vrijwilligheid, maar zijn niet vrijblijvend. Onze inwoners kunnen rekenen op integrale en tijdige afhandeling van hun vergunningaanvraag. We zien toe op naleving van wet- en regelgeving en prioriteren naar risico.

Maatschappelijk effect:

Onze inwoners voelen zich veilig in de gemeente en hun eigen woonomgeving

Wat heeft het gekost?

Tabel 2.0 Programma Veiligheid

P2 Programma veiligheid bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Begroting primaïr 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting actueel / rekening)
Vergunn.verlening,toezicht en handhaving	Baten	318	518	622	103
	Lasten	-1.868	-1.955	-1.960	-5
	Saldo	-1.550	-1.437	-1.339	98
Veiligheid	Baten	106	106	106	0
	Lasten	-1.715	-1.554	-1.493	60
	Saldo	-1.609	-1.448	-1.387	61
Totaal baten		424	624	728	104
Totaal lasten		-3.583	-3.509	-3.453	55
Totaal saldo van baten en lasten		-3.159	-2.884	-2.726	159

Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0

Resultaat	-3.159	-2.884	-2.726	159
------------------	---------------	---------------	---------------	------------

Thema: Veiligheid

Wat hebben we bereikt?

Werken aan de veiligheid in Voorschoten is een gedeelde verantwoordelijkheid en taak. We doen dit samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke – en veiligheidspartners. Samen staan we sterk tegen overlast, inbraken en vandalisme.

In het Integraal Veiligheidsbeleid 2015-2018 is beschreven hoe we omgaan met de veiligheidsproblematiek en hoe we ons door middel van bestrijding van criminaliteit en overlast gezamenlijk inzetten voor het behoud en wellicht verdere verbetering van het fijne en veilige woon- en leefklimaat in Voorschoten.

De strategische uitgangspunten van dit beleid zijn: Regie, Verbinding en Eigen Verantwoordelijkheid. De gemeente organiseert op het gebied van veiligheid vooral de samenwerking, stuurt aan en legt verbinding.

Het Integraal Veiligheidsbeleid is zoveel mogelijk gericht op het aanpakken van de problematiek die de inwoners van Voorschoten en de (overige) partners in veiligheid daadwerkelijk ervaren. Het gaat om de volgende vijf doelstellingen/prioriteiten:

1. Terugdringen van het aantal woninginbraken en fietsendiefstallen
2. Aanpakken van woonoverlast en sociale problematiek door monitoren van de transitie sociaal domein, en signaleren van mogelijke veiligheidseffecten signaleren. Het gaat daarbij om sociale problematiek, huiselijk geweld, zorgmijders en jeugdproblematiek.
3. Bestrijden jeugdoverlast
4. Bestrijden fysieke overlast en verbeteren sociale kwaliteit (kleine ergernissen)
5. Additionele veiligheidsthema's (een viertal onderwerpen waar ook bijzondere aandacht voor is).

Naast deze prioriteiten wordt uiteraard voort- en ingezet op andere onderwerpen, reguliere taken en op urgente vragen en incidenten.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Voorgenomen doelstelling bij Veiligheid is voor ons allemaal

Gemeente, inwoners, verenigingen, ondernemers, politie en andere partners werken steeds meer en beter samen op veiligheidsonderwerpen.

Maatregelen

De gemeente heeft zich in 2015 met verschillende externe en interne partners ingezet op verschillende veiligheidsonderwerpen. Samenwerking en wisselwerking waren hierbij essentieel om het veiligheidsniveau in Voorschoten te behouden en te verbeteren. In 2015 zijn de volgende maatregelen genomen:

- Vaststelling van het Integraal Veiligheidsbeleid 2015-2018 (maart 2015)

- Uitbreiding van het aantal wijkagenten in Voorschoten is besproken op het niveau van de regionale eenheid Den Haag en met de teamleiding van het lokale politieteam. De norm van 1 wijkagent per 5.000 is voor Voorschoten niet aan de orde. Dit zou ook ten koste gaan van de overige executieve capaciteit van team Leiden-Zuid.
- In het najaar van 2015 zijn de eerste Whatsapp-Buurtpreventie groepen opgericht, de gemeente faciliteert deze burgerinitiatieven met o.a. werving en promotie (stickers en borden).
- Complexe problematiek is vanuit de ketenoverstijgende aanpak van het Veiligheidshuis Hollands-Midden (VHH) behandeld om ernstige overlast, maatschappelijke uitval en criminaliteit te bestrijden. Daarnaast voert het VHH de nazorg voor ex-gedetineerden uit voor de gemeente Voorschoten. In 2015 zijn hiervoor 14 zaken in behandeling geweest.
- De ketensamenwerking tegen georganiseerde misdaad van het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) Den Haag is in 2015 voortgezet. Het RIEC faciliteert en stimuleert diverse veiligheidspartners, waar de gemeente Voorschoten er één van is, in de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Het RIEC fungeert als informatieknoppunt en expertisecentrum.
- Inzet van Burgernet, de samenwerking tussen burgers, gemeente en politie aan veiligheid in de buurt, is ook in 2015 voortgezet. Er zijn 53 burgernetberichten verstuurd, die in één geval een hard succes voortbracht. Het aantal deelnemers is in 2015 gestegen van 2.236 naar 2.274, dat is ruim negen procent van de inwoners van Voorschoten. Dat is ruim boven de initiële doelstelling van vijf procent.
- Zoals in ieder jaar vond in 2015 tweewekelijks overleg plaats over veiligheidsonderwerpen tussen de burgemeester/gemeente en politie. Daar worden afspraken gemaakt over de prioriteiten van de politie-inzet, de gemeentelijke inzet en de gezamenlijke inzet op thema's als woninginbraken, fietsendiefstallen, (woon- en jeugd)overlastzaken, evenementen en de jaarwisseling.
- De burgemeester heeft vanuit zijn eigenstandige bevoegdheden een aantal maal bestuurlijk instrumentarium ingezet, zoals het opleggen van een gebiedsverbod.

Voorgenomen doelstelling bij Veilig wonen en werken

De gemeente Voorschoten is en blijft een veilige gemeente en dit wordt ook zo door inwoners en ondernemers ervaren. Daarbij wordt het accent gelegd op preventie en de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners en ondernemers voor hun veiligheid.

- Het veiligheidsgevoel in de gemeente verbetert of blijft minimaal op hetzelfde niveau.
- Nieuwe en bestaande woningen zijn beter beveiligd tegen inbraak.
- Het voorkomen van strafbare feiten en een bijdrage leveren aan de opsporing van daders van strafbare feiten.

Maatregelen

In 2015 zijn de volgende maatregelen genomen en de volgende resultaten behaald:

- Het totaal aantal misdrijven volgens de politiecijfers is in 2015 licht gedaald met vier procent van 848 naar 810. Voor woninginbraken is sprake van een daling met 5 procent (van 102 in 2014 naar 97 in 2015).
- 31 Inwoners maakten in 2015 gebruik van de tegemoetkoming van maximaal € 200 voor het verkrijgen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW). In totaal zijn 849 woningen in Voorschoten voorzien van het PKVW.
- In het kader van preventie van woninginbraken hebben politie en gemeente (social) media campagnes ingezet, onder andere in de week van de veiligheid en rondom schoolvakanties.
- Na iedere woninginbraak is er een informatiebrief (besmettingsbrief) verstuurd naar adressen rondom de getroffen woning die voornamelijk preventietips bevat.
- In maart kreeg het centrumgebied van Voorschoten de tweede van in totaal vijf sterren van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). Een nieuwe mijlpaal in de samenwerking tussen Centrumondernemers Voorschoten, politie en brandweer en de gemeente. voor een schoon, heel en veilig winkelcentrum.
- In de week van de Veiligheid (oktober) organiseerde de gemeente een "crimineel ontbijtje". Met een broodje en een kop koffie gingen ruim twintig ondernemers de discussie aan over diverse stellingen over aangiftebereidheid, brandpreventie en preventie tegen winkeldiefstal en overvallen. Ook de burgemeester, politie en brandweer leverden een bijdrage aan het ontbijt.
- Het stationsgebied is met enige regelmaat nagelopen op fietswrakken en in de campagneweek tegen fietsdiefstallen zette de gemeente een promoteam en een graveeractie in op station Voorschoten. Er zijn 27 fietsen gegraveerd en van de 230 gescande fietsen bleken er vier gestolen te zijn.
- Ook in 2015 stemden politie, jeugd- en jongerenwerk en gemeente regulier af over hotspots van jeugdoverlast en maatregelen. Vanuit Veiligheid werd ook deelgenomen aan de lokale kamer jeugd (Signaleringsoverleg Jeugd).
- Daarnaast is voor problematiek in en om het Teerveld in het najaar van 2015 een groepsaanpak gestart vanuit zorg en veiligheid.
- In samenwerking met het ACT-team (Adviseren, Coördineren en Transformeren in/van het sociaal domein) en (zorg)partners is een aantal cases op het gebied van woon- of sociale overlast opgepakt.

Voorgenomen doelstelling bij Brandweezorg

Het huidige niveau van de brandweezorg blijft behouden tegen aanvaardbare kosten.

Maatregelen

De VRHM heeft de bezuiniging van 5% gerealiseerd zonder dat dit ten koste ging van de veiligheid van de inwoners van de Veiligheidsregio Hollands Midden.

Ook de interne structurele efficiëntie maatregelen zijn gerealiseerd en/of opgestart. De komende tijd werkt de VRHM de doelen op basis van de Kadernota Meer-Anders-Minder verder uit.

Voorgenomen doelstelling bij Rampenbestrijding en crisisbeheersing

De bevolkingszorg bij calamiteiten en crisissituaties is op orde.

Maatregelen

Om de gemeentelijke crisisorganisatie opgeleid, getraind en geoefend te krijgen zijn in 2015 diverse activiteiten uitgevoerd. Zo hebben alle actiecentra een opleiding en oefening gehad en is het Team Bevolkingszorg getraind. Het Beleidsteam van Voorschoten heeft een hoofdstructuur oefening gedraaid. Dit wil zeggen dat het Regionaal Operationeel Team (in Leiden) ook mee deed tijdens de oefening om de samenwerking en de afstemming te oefenen. De collegeleden hebben verder allemaal een mediatraining gevolgd. Een gedeelte van de crisisorganisatie is in 2015 één keer ingezet voor crisisnoodopvang van de vluchtelingen in sporthal 'de Vliethorst' in Voorschoten. Verder is 2015 benut om de samenwerking op het gebied van crisisbeheersing met de Leidse regio-gemeenten te intensiveren. Hiervoor is een plan van aanpak opgesteld waarmee we in 2016 gefaseerd van start gaan.

Wat heeft het gekost?

Tabel 2.1 Veiligheid

Thema: Veiligheid ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	105.930	105.930	106.391	461
Lasten	-1.714.888	-1.553.529	-1.493.168	60.361
Saldo van baten en lasten	-1.608.958	-1.447.599	-1.386.777	60.822
Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0
Resultaat	-1.608.958	-1.447.599	-1.386.777	60.822

Toelichting / analyse verschillen

De onderhoudskosten aan de brandweerkazerne op het Burgemeester van der Haarplein bedroegen € 22.000 minder dan geraamd. Ook is € 19.000 minder uitgegeven aan de vervanging van brandkranen. Daarnaast zijn er nog enkele kleine incidentele meevallers van per saldo € 19.000.

Thema: Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Wat hebben we bereikt?

In het kader van betere dienstverlening aan burgers is een organisatiebreed dereguleringsproject gestart. Inmiddels is een inventarisatie gemaakt van de mogelijkheden tot deregulering. Dit leidt tot een aanpassing van de APV, die in 2016 ter goedkeuring zal worden voorgelegd.

Eind 2015 hebben wij de beleidsregels "Kruimelgevallen Voorschoten 2015" vastgesteld waar de bouwplannen die in strijd zijn met het bestemmingplan aan getoetst kunnen worden.

De beleidsregels vormen een helder en duidelijk beschreven normenkader waar burgers en bedrijven bij het maken van bouwplannen rekening mee kunnen houden. Daarmee wordt het uitgangspunt 'aanvragen is toekennen' daadwerkelijk mogelijk gemaakt.

Een ander effect hiervan is dat de administratieve last van het beoordelen van aanvragen omgevingsvergunning voor onder andere aan- en uitbouwen en bijgebouwen aanzienlijk vermindert en de afhandelingstermijn wordt verkort.

Alle medewerkers van het team vergunningen hebben een training effectief samenwerken gevolgd. Onderdeel van die training was het klantgericht handelen en open communiceren. Ook zijn de brieven die gebruikt worden bij het behandelen van vergunningaanvragen (APV, Bijzondere wetten en Wabo) klantvriendelijk herschreven.

Tot slot is de informatie over het aanvragen van vergunningen in de Producten & Diensten Catalogus geactualiseerd en zijn er nieuwe digitale formulieren gemaakt.

In september 2015 is de service "Omgevingsalert" voor Voorschoten live gegaan. Burgers en bedrijven kunnen via een app op een smartphone of tablet direct zien welke vergunningen er bij hen in de buurt zijn aangevraagd en/of verleend.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Voorgenomen doelstelling bij Inzet drie buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's)

Er is een betere naleving van de regels en verordeningen. De leeftijdsgrens voor verstrekking van alcohol wordt beter nageleefd, onder andere doordat de BOA's de drank- en horecawet handhaven.

Maatregelen

Met de aanstelling van de drie BOA's is de toezichtcapaciteit uitgebreid. In 2015 zijn in het kader van de Drank- en Horecawet met grote regelmaat controles uitgevoerd in verband met de leeftijdsgrens voor het verschaffen van alcohol en de naleving van vergunningsvoorschriften. In het Integraal Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) 2015 zijn voor de inzet van de BOA's prioriteiten benoemd.

Voorgenomen doelstelling bij VTH en omgevingsrecht

Burgers, bedrijven, instellingen, opdrachtgevers en overheden onderling weten op basis van eenduidige criteria welke kwaliteit ze mogen verwachten bij de uitvoering Eof de invulling van de VTH-taken.

Maatregelen

Op 8 december 2015 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving). Met deze wijziging worden meer verantwoordelijkheden rondom de kwaliteit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving overgedragen naar de gemeenten.

In 2015 is een project gestart voor het implementeren van de wet Vergunningverlening, Veiligheid en Handhaving. De eerste fase hiervan is het opstellen van een omgevingsverordening en de daarbij behorende Vergunningen uitvoeringsplan en het Handhaving uitvoeringsplan. Het afronden van deze eerste fase, het vaststellen van de Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving en het Omgevingsbeleidsplan staat gepland in mei 2016.

Wat heeft het gekost?

Tabel 2.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Thema: Vergunningverlening, toezicht en handhaving ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	318.396	518.396	621.537	103.141
Lasten	-1.868.066	-1.955.159	-1.960.308	-5.149
Saldo van baten en lasten	-1.549.670	-1.436.763	-1.338.771	97.992
Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0
Resultaat	-1.549.670	-1.436.763	-1.338.771	97.992

Toelichting / analyse verschillen

Hogere baten:

In 2015 is vergunning verleend voor een aantal grotere bouwprojecten (Jan Evertsenlaan, Dobbewijk en Vlietwijk). Als gevolg hiervan zijn in de najaarsnota 2015 de begrote legesopbrengsten al verhoogd van € 286.000 naar € 486.000. Door enkele incidentele legesinkomsten voor grotere projecten (Voorsche Park, Industrieweg en Dobbeweg) in het vierde kwartaal komen de werkelijke legesinkomsten uiteindelijk nog weer € 102.000 hoger uit op € 588.000.

In verband met het toegenomen aantal aanvragen omgevingsvergunningen en om knelpunten in de vergunningsafhandeling te voorkomen is voor één jaar een parttime casemanager Wabo aangetrokken. De kosten van € 20.000 dekken we uit de meeropbrengsten leges omgevingsvergunningen in 2015.

De inhuur van deze casemanager loopt door in 2016. Daarom stellen we voor om het bedrag van € 20.000 te reserveren om deze casemanager ook in 2016 te kunnen bekostigen.

De eerdergenoemde bouwprojecten zullen in 2016 worden uitgevoerd. Daarom is in 2016 extra inzet nodig voor het bouwtoezicht. De te verwachten kosten hiervoor bedragen € 60.000.

Voorgesteld wordt van de extra legesinkomsten uit 2015 € 60.000 te reserveren om deze extra kosten in 2016 te kunnen dekken.

P3 Programma dienstverlening

Indeling programma

Visie en maatschappelijke effecten

Visie op Dienstverlening

In de Visie op Dienstverlening staat beschreven op welke wijze de gemeente haar inwoners, ondernemers, verenigingen en instellingen tot dienst wil zijn. Kernbegrippen hierin zijn: klantgericht, duidelijk, tijdig, en toegankelijk.

Bij goede dienstverlening hoort dat de regels begrijpelijk zijn voor zowel de gemeente als inwoners en de ondernemers. Dat is op een aantal terreinen voor verbetering vatbaar: op veel beleidsterreinen hebben inwoners en ondernemers nog te maken met een ondoordringbaar woud van ingewikkelde regelgeving. Regels moeten duidelijk zijn en goed bestuur niet in de weg staan. De vereenvoudiging van de aanvraag van de kapvergunning is een succesvol voorbeeld van deregulering dat meer zal worden toegepast.

Deregulering

De komende periode wordt een apart dereguleringsproject opgezet waarin bestaande regels en procedures op basis van een helder normenkader worden doorgelicht. Met name in de bouw- en welstandsregelgeving en de Algemene Plaatselijke Verordening zitten regels die niet meer van deze tijd zijn. Vereenvoudiging van regelgeving kan ons ook helpen de nieuwe zorgtaken beter uit te werken. Zo is het belangrijk dat naast zorgtaken op zich kunnen nemen zonder belemmerende regels. Dit project zal worden aangestuurd door een stuurgroep, waarin zowel de projectwethouder uit Voorschoten als een wethouder uit Wassenaar, een concerndirecteur en een stafmedewerker zal participeren. Deze stuurgroep zal met een plan van aanpak komen op welke onderdelen en met welke prioriteiten handen en voeten wordt gegeven aan deregulering.

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.0 Programma dienstverlening

P3 Programma dienstverlening bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Begroting primaair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting actueel / rekening)
Publiekszaken	Baten	446	421	504	83
	Lasten	-942	-921	-981	-60
	Saldo	-496	-500	-477	23
Totaal baten		446	421	504	83
Totaal lasten		-942	-921	-981	-60
Totaal saldo van baten en lasten		-496	-500	-477	23
Onttrekking reserves		0	0	0	0
Toevoeging reserves		0	0	0	0
Mutaties reserves		0	0	0	0
Resultaat		-496	-500	-477	23

Thema: Publiekszaken

Wat hebben we bereikt?

Inleiding

De (digitale) dienstverlening willen we verbeteren door middel van een groot aantal projecten. Deze projecten staan toegelicht bij de voorgenomen doelstelling (digitale) dienstverlening hieronder. Per project zijn in het implementatieplan zogenaamde 'effectindicatoren' aangegeven, die periodiek worden gemeten. De effectindicatoren zijn per project weergegeven.

(Digitale) dienstverlening

Om externe vragen sneller af te kunnen handelen is een striktere monitoring toegepast van wekelijkse overzichten. Hierdoor is de tijdige afhandeling met 4% gestegen van 74% naar 78%. Dit jaar is één aanvraag omgevingsvergunning verleend waarvan de wettelijke termijn van acht weken was verstreken. In 2014 waren dit negen aanvragen.

Eén van de projecten is het digitaliseren van de producten van de gemeente. Binnen dit project is er voor gezorgd dat eind 2015 meer dan 2/3 van de producten digitaal beschikbaar was (159 producten). De overige producten volgen in 2016 (nog circa 65 producten). Wij merken hierbij wel op dat er ieder jaar nieuwe producten bij komen en oude producten afvallen. Het is dus een dynamisch proces. Het beoogde eindresultaat is: 100% digitaal aan te vragen producten in 2017. Het afgelopen jaar hebben wij ook een groot aantal producten in het Engels beschikbaar gesteld, is de e-dienstverlening voor ondernemers ingevoerd en is het via I-burgerzaken nu mogelijk voor inwoners en bedrijven om aangifte van geboorte, overlijden en huwelijk vanuit huis door te geven.

Burgerpeiling Waarstaatjegemeente

In 2015 is de burgerpeiling van Waarstaatjegemeente uitgevoerd. De inwoners gaven Voorschoten een overall waardering van 7,0 (het referentiegemiddelde is een 6,6).

Voor de vier thema's waren dit:

- woon- en leefklimaat 7,1
- relatie burger-gemeente 6,1
- gemeentelijke dienstverlening 7,0
- zorg en welzijn 6,8.

Er zijn sterke en zwakke punten per thema. Op basis hiervan zijn verbeterpunten geformuleerd. Voor woon- en leefklimaat zijn dit onder andere het stimuleren van inwoners om zich in te zetten voor de wijk en de regels voor adoptiegroen en geveltuintjes. Bij de relatie burger-gemeente willen we meer werk maken van burgerparticipatie. Voor de gemeentelijke dienstverlening pakken we de verbeterpunten op binnen het project zaakgericht werken en zijn we bezig met een ontwikkeltraject op het gebied van een dienstverlenende houding. We bevorderen helder

taalgebruik door vernieuwing van de schrijfwijzer en het aanbieden van cursussen. Voor zorg en welzijn werken we aan het vergroten van de bekendheid van het welzijnswerk en het benutten van de potentie onder de inwoners voor vrijwilligerswerk.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Voorgenomen doelstelling bij Klantbenadering

Inwoners, bedrijven en instellingen moeten sneller geholpen worden. Hierbij is aandacht voor de klantbenadering en klantvriendelijkheid. Een inwoner, bedrijf of instelling weet bij wie hij of zij moet zijn bij complexe en multidisciplinaire zaken.

Maatregelen

De training op het gebied van klantbenadering en klantvriendelijkheid is per afdeling/ team opgepakt. Een organisatiebrede training volgt in 2016. Voor de verschillende producten en diensten aan inwoners en ondernemers is duidelijk wie er contactpersoon is.

Voorgenomen doelstelling bij (digitale) dienstverlening

Vanaf 2017 kan iedereen zijn zaken met de overheid digitaal regelen. Niet-digitale alternatieven blijven bestaan zodat de dienstverlening aan degenen die niet over internet beschikken toegankelijk blijft.

Maatregelen

e-Formulieren

In totaal zijn 159 gemeentelijke producten digitaal afneembaar gemaakt door middel van e-formulieren, nog eens 65 producten komen hiervoor in aanmerking (effectuering in 2016). Dit aantal voldoet aan de effectindicator: 71% van de te digitaliseren producten is gedigitaliseerd eind 2015.

Een andere effectindicator bij de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening is het gebruik van de website en de digitale formulieren. In Voorschoten is de website 122.210 maal bezocht en zijn de meest bezochte pagina's de contactgegevens en openingstijden, het nieuwsoverzicht en afval. De meest gebruikte zoektermen zijn openingstijden, vacatures en burgerlijke stand. De top drie van digitaal aangevraagde producten is afvalinzameling 984 keer, melding openbare ruimte 370 keer en verhuizen 342 keer.

e-Herkenning voor bedrijven

In 2015 is de aansluiting op e-Herkenning gerealiseerd. Met e-Herkenning kan een bedrijf op een gevalideerde manier producten aanvragen bij de gemeente. Het is vergelijkbaar met DigiD voor burgers. In 2015 zijn 16 producten beschikbaar gesteld die een ondernemer digitaal middels e-Herkenning kan afnemen. In 2016 wordt onderzocht welke producten nog meer in aanmerking komen en waar mogelijk ook beschikbaar worden gesteld.

Omgevingsalert Voorschoten

In 2015 is de app Omgevingsalert gerealiseerd. In de app kan eenvoudig worden aangegeven over welk gebied, met een straal van maximaal één kilometer, iemand gemeentelijke publicaties wil ontvangen. De locaties waarvoor een vergunning is aangevraagd of verleend, worden weergegeven op een digitale kaart. Ook kan automatisch worden ingesteld dat een berichtje wordt ontvangen bij een nieuwe bekendmaking. De bekendmakingen blijven acht weken zichtbaar in de app.

Vernieuwde gemeentelijke internetwebsite

De gemeente beschikt sinds begin 2015 over een nieuwe website. De nieuwe site is duidelijker en gebruiksvriendelijker. Gemeentelijke diensten en producten zijn op de nieuwe site makkelijker door inwoners en ondernemers af te nemen. De productencatalogus is up to date en verwijzingen/links worden wekelijks gecontroleerd. Voor een deel van de productencatalogus zijn we afhankelijk van externe websites als die van de rijksoverheid en verbonden partijen.

Zaakgericht werken

Er is hard gewerkt aan zaakgericht werken maar uiteindelijk is gebleken dat de samenwerking met twee leveranciers veel risico's met zich meebracht. Er is nu gekozen voor één leverancier. Hierdoor is de beoogde invoering van het zaakgericht werken binnen de werkorganisatie niet bereikt in 2015. Er is daarom nog geen cijfer beschikbaar voor de effectindicator aantal zaaktypen volledig zaakgericht afgehandeld.

De omgevingswet

Door deze wet verandert er veel op het gebied van de ruimtelijke ontwikkeling en vergunningen. Voor inwoners worden aanvragen in het verlengde van de Wabo makkelijker en is er meer ruimte voor eigen initiatief. Het is de bedoeling dat we hier op 1 januari 2018 klaar voor zijn.

De basiskaart grootschalige topografie

Het project is vóór 1 januari 2016 afgerond waardoor er 100% correcte topografische gegevens beschikbaar zijn.

Digitale infrastructuur

Afgelopen jaar zijn er vanuit het rijk geen bouwstenen toegevoegd die door gemeenten geïmplementeerd moeten worden op het gebied van identificatie en authenticatie (digid en e-herkenning), dienstverlening (bijvoorbeeld mijn overheid), gegevens (bijvoorbeeld de BGT) en interconnectiviteit (veilige uitwisseling van gegevens). De I-spiegel toont aan hoe zuiver de gegevens in de gemeentelijke basisadministratie zijn. Voorschoten scoort 99,95% in de vergelijking tussen de gemeentelijke basisadministratie en de gegevensmakelaar. Dat is erg goed. Voor de basisadministratie gebouwen (BAG) en de GBA is dit 99,97%.

Voorgenomen doelstelling bij Openingstijden

De openingstijden meer aan te sluiten aanpassen aan de wensen van inwoners en ondernemers.

Maatregelen

Er zijn diverse scenario's onderzocht om een verruiming van de openingstijden te kunnen bewerkstelligen. Hieruit is een definitieve variant gekozen. Op basis daarvan experimenteren we in 2016 met aangepaste openingstijden.

Voorgenomen doelstelling bij Deregulering

We gaan uit van meer eigen verantwoordelijkheid voor inwoners en ondernemers. Er is een helder normenkader gebaseerd op vertrouwen, waar inwoners en ondernemers gebruik van kunnen maken bij het uitvoeren van plannen. Regels worden gehandhaafd op een wijze die past bij deze tijd.

Maatregelen

Het plan van aanpak voor deregulering is vastgesteld. Dit plan van aanpak geeft aan welke onderwerpen op welke termijn worden opgepakt. Voor 2015 stond de aanpassing van de APV in de planning. De door te voeren wijzigingen zijn geïnventariseerd en zullen bij de eerstvolgende aanpassing van de APV in 2016 ter goedkeuring aan de raad worden voorgelegd. Hierbij is ook de toezegging aan de raad betrokken om in het dereguleringsproces in ogenschouw te nemen hoe in de gemeente Hollands Kroon is gedereguleerd.

Voorgenomen doelstelling bij Modernisering Basisregistratie Personen (BRP)

De BRP zal van een lokaal bijgehouden administratie worden omgevormd tot een centrale persoonsadministratie.

Maatregelen

I-Burgerzaken

Middels I-Burgerzaken kunnen inwoners hun huwelijk digitaal plannen. In de toekomst is ook digitaal aangifte van geboorte mogelijk en vanaf januari de aangifte van overlijden.

BAG-resultaten 2015

De eisen aan de kwaliteit van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) zijn hoog en verdienen constant aandacht. Uit het Kwaliteitsdashboard BAG blijkt dat Voorschoten er in slaagt om de kwaliteit op een constant hoog niveau te houden. Dit dashboard komt voorlopig in de plaats van de reguliere audits voor de BAG. Uit de eerste cijfers blijkt dat de gemeente Voorschoten beter scoort dan het landelijk gemiddelde.

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.1 Publiekszaken

Thema: Publiekszaken ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	446.052	421.052	504.305	83.253
Lasten	-942.326	-920.994	-981.149	-60.155
Saldo van baten en lasten	-496.274	-499.942	-476.844	23.098
Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0
Resultaat	-496.274	-499.942	-476.844	23.098

Toelichting / analyse verschillen

Het aantal verstrekte paspoorten en identiteitsbewijzen was in 2015 aanzienlijk hoger dan verwacht. Hierdoor zijn de baten € 63.000 hoger dan begroot. Daarnaast is er een meevaller van € 13.000 in verband met verkoop naturalisaties.

Door het hogere aantal verstrekte paspoorten en identiteitsbewijzen zijn ook de afgedragen rijksleges € 60.000 hoger dan begroot.

P4 Programma ruimte en verkeer

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">• Ruimte en verkeer	<ul style="list-style-type: none">• Ruimtelijke ontwikkeling • Verkeer	<ul style="list-style-type: none">• Structuurplannen en ruimtelijke visies• Bestemmingsplannen• Planontwikkeling incl. grondexploitaties • Verkeer en mobiliteit• Verkeersveiligheid• Parkeren

Visie en maatschappelijke effecten

De komende raadsperiode wordt bijzonder, omdat we de kans krijgen om voor de komende 10 jaar een structuurvisie vast te stellen. Daarnaast staat een nieuw verkeersplan op de rol, waarin de mogelijke maatregelen ter verbetering van veiligheid, bereikbaarheid en doorstroming op basis van nut en noodzaak worden afgewogen. Dit betekent dat onze visie ten aanzien van de ruimtelijke ordening en voor het verkeer in Voorschoten in 2015 wordt bepaald. We willen niet vooruitlopen op de bovengenoemde visies die we samen met onze inwoners, ondernemers, verenigingen en instellingen zullen gaan opstellen.

Voor de (structuur)visie geldt een aantal randvoorwaarden namelijk:

- De visie wordt maatschappelijk breed gedragen
- In de visies zijn de maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften (voor zover ruimtelijk te vertalen) naast de ruimtelijke ordenings zaken (zoals waar we welke functie willen) verwerkt
- De visie kent een hoger abstractieniveau zodat het de komende tien jaar een kader kan blijven
- Voor de meer dynamische gebieden wordt een verdiepingsslag gemaakt
- De visie vormt een stimulerend en inspirerend kader t.b.v. het aantrekken en mede mogelijk maken van particuliere ontwikkelingen

De verkeersvisie moet extra aandacht hebben voor:

- De verkeersveiligheid in Voorschoten door o.a. het verbeteren en veiliger maken van fiets-wandelroutes en zebrapaden
- De doorstroming van (extern) verkeer in en door Voorschoten
- De beperkte middelen die beschikbaar zijn / kunnen worden gesteld voor de uitvoering van (mogelijke) verkeersprojecten

De visies kijken vooruit. Ze maken nieuwe ontwikkelingen mogelijk en/of reguleren nieuwe ontwikkelingen als dat noodzakelijk is. De visies geven daarmee een kader waarop de bestemmingsplannen en de (toekomstige) inzet van de werkorganisatie kan worden gebaseerd. Zeker nu de afgelopen tijd voornamelijk conserverende bestemmingsplannen zijn opgesteld, zijn dergelijke kaders zeer waardevol omdat ze bestemmingsplanoverstijgend en ontwikkelgericht zijn.

Ook wordt geanticipeerd op de invoering van de Omgevingswet. Deze nieuwe wet is recent aan de Tweede Kamer aangeboden. Het Rijk streeft naar een ingangsdatum per 1 januari 2018. Vooral met het opstellen van de structuurvisie wordt rekening gehouden met de concept wetstekst, waarin wordt gestimuleerd dat gemeenten een omgevingsvisie opstellen. Wij streven naar een structuurvisie die ook dient als omgevingsvisie.

Ten behoeve van de werkdrukverdeling voor de organisatie en de raad streven we naar een evenwichtige spreiding van de verschillende bestemmingsplannen in de tijd. Daarom wordt in 2015 gestart met de herziening van bestemmingsplannen.

Er worden geen nieuwe grote bouwprojecten gestart. Wij willen eerst de plannen afmaken die klaarliggen. De gemeente wil een betere beheersing van de kosten van de bestaande projecten en houdt goed en regelmatig toezicht op de gemaakte projectkosten. Indien een project de geplande kosten overstijgt, wordt de Raad uiteraard de keuze geboden uit verschillende alternatieven, waaronder minimaal één kostenneutraal alternatief. De komende jaren zullen wij steeds vaker een beroep moeten doen op de eigen kracht, de verantwoordelijkheid en creativiteit van onze inwoners en ondernemers.

Wat heeft het gekost?

Tabel 4.0 Programma ruimte en verkeer

P4 Programma ruimte en verkeer bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / " + "= voordeel)		Begroting primaair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting actueel / rekening)
Ruimtelijke ontwikkeling	Baten	4.004	6.512	10.417	3.905
	Lasten	-4.982	-7.185	-10.656	-3.472
	Saldo	-977	-673	-240	433
Verkeer	Baten	12	8.918	8.919	1
	Lasten	-584	-560	-499	60
	Saldo	-572	8.358	8.419	61
Totaal baten		4.016	15.429	19.336	3.906
Totaal lasten		-5.566	-7.744	-11.156	-3.412
Totaal saldo van baten en lasten		-1.549	7.685	8.180	495
Onttrekking reserves		268	15.325	15.170	-154
Toevoeging reserves		0	-24.342	-24.342	0
Mutaties reserves		268	-9.017	-9.171	-154
Resultaat		-1.281	-1.332	-992	340

Thema: Ruimtelijke ontwikkeling

Wat hebben we bereikt?

De beoogde effecten voor 2015:

- Een aantrekkelijk, leefbaar en vitaal Voorschoten door een goed en geïntegreerd ruimtelijke ordeningsbeleid;
- Behoud van de unieke kwaliteiten van Voorschoten als aantrekkelijke woon- en leefomgeving;
- De zorg een rol laten krijgen in de ruimtelijke kaders;
- Een structuurvisie die inspeelt op de nieuwe Omgevingswet (verwachting in werking per 1-7-2018);
- Actuele bestemmingsplannen door het starten van tijdige herzieningen;
- Een goede basis voor bestemmingsplannen in de vorm van een structuurvisie;
- Een juiste balans in bestemmingsplannen tussen maatschappelijke, economische, ruimtelijke en verkeersbelangen;
- Het versterken van de lokale democratie door burgerparticipatie die draagvlak creëert en uiteindelijk kostenbesparend werkt;
- Beter benutten van kansen in de Voorschotense samenleving door aan de slag te gaan met co-creatie en participatie, waardoor kennis en expertise van inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen worden benut (bij bijvoorbeeld het opknappen van het dorpscentrum en de toekomst van een multifunctionele culturele accommodatie);
- Een stimulerende omgeving waarin particulieren ontwikkelingen ontplooiën die passen binnen de visies en kaders van de gemeente, bijvoorbeeld de herontwikkeling van de historische buitenplaats Beresteijn. Behoud van monumenten door deze een economische of maatschappelijke functie te geven. Herontwikkelingen met respect voor de locatie en de omgeving;
- Een andere rol innemen als gemeente bij ontwikkelingen, waarbij de gemeente een minderactieve en risicodragende rol heeft;
- Een nieuwe wijze van administratie van projecten in de begroting, met een goede beheersing van de kosten van de bestaande projecten. De kosten worden zo veel mogelijk ondergebracht in het boekjaar waarin de kosten worden gemaakt.

Voorgenomen doelstelling bij structuurplannen en ruimtelijke visies.

- Met de nieuwe structuurvisie bieden we een inspirerend, ruimtelijk kader;
- We maken gebiedsuitwerkingen voor verschillende gebieden in de structuurvisie, zoals de in het coalitieakkoord genoemde visie/plan voor het centrum en Noord Hofland en een

passantenhaven in het centrum. De structuurvisie verbindt de verschillende gebieden met elkaar en betreft hierbij de ruimtelijke effecten op de hele gemeente;

- In het koersdocument (zie onder het kopje maatregelen) maken we de eerste aanzet voor de keuze van de locaties;
- We geven met de structuurvisie vorm aan deregulering in het ruimtelijk domein. Een structuurvisie kan hierbij een rol vervullen doordat het een integraal kader weergeeft. Een structuurvisie geeft beknopt het beleid weer van de gemeente en maakt indien nodig een afweging bij tegenstrijdig beleid. Door deze vorm van deregulering is versnelling van procedures mogelijk.
- We geven ruimte om eigen initiatieven te ontplooiën en stimuleren om zelf verantwoordelijkheid te dragen. Dit geven we vorm binnen de structuurvisie waarbij het behoud van de karakteristiek van Voorschoten centraal staat.
- We bereiden ons voor op de Omgevingswet, die vermoedelijk in 2018 in werking treedt. De structuurvisie zal zoveel mogelijk voorsorteren op de Omgevingswet waarbij participatie en vertrouwen in burgers belangrijk is.
- We hebben een faciliterende en ondersteunende rol bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Maatregelen

Met de vaststelling van het koersdocument op 2 april 2015 heeft de gemeenteraad richtinggevende uitgangspunten geformuleerd en uitwerkingslocaties benoemd die in de structuurvisie zelf verder worden uitgewerkt. Bij de totstandkoming van het koersdocument is er gesproken met senioren en zijn burgers geïnterviewd in de bibliotheek. Verder is er gebruik gemaakt van de inbreng van inwoners en belanghebbenden tijdens bijeenkomsten over de sectorale visies en inbreng uit het bezoek aan scholen.

In het kader van de toekomst van een multifunctionele culturele accommodatie in het centrum zijn de gesprekken met culturele instellingen, pandeigenaren en ondernemers gestart. Wij richten ons op een private ontwikkeling van een dergelijke accommodatie.

Voorgenomen doelstelling bij bestemmingsplannen

- We hebben een actueel planologisch kader waarmee we actief kunnen inspelen op ontwikkelingen.
- Bestemmingsplannen bieden voor de burger een helder toetsingskader.
- Bestemmingsplannen geven vorm aan de dereguleringsdoelstelling uit het coalitieakkoord. Daarvoor zullen de regels in bestemmingsplannen zo helder en concreet mogelijk zijn.

- De raad stelt voorafgaand aan de feitelijke herziening van een bestemmingsplan een startnotitie vast. Dit geeft de raad de mogelijkheid om in een vroeg stadium de kaders en/of de richting voor een bestemmingsplanherziening te kunnen bepalen.

Maatregelen

In 2015 zijn respectievelijk in september het ontwerp bestemmingsplan Laantje van Van Wissen en in november het voorontwerp bestemmingsplan Roosenhorst vrijgegeven voor inspraak. De startnotitie herontwikkeling Beresteijn is in november aan de raad voorgelegd.

In de aanloop naar de nieuwe Omgevingswet is in 2015 een begin gemaakt met de voorbereiding op deze wetswijziging. Van belang is de vraag hoe we op een efficiënte wijze kunnen komen tot één bestemmingsplan (straks omgevingsplan) voor Voorschoten. De voorbereiding op een dergelijke grote wetswijziging is niet vrijblijvend en raakt alle disciplines. Mede daarom is nu niet gestart met de herziening van het bestemmingsplan Oost. Dit bestemmingsplan is nog actueel.

Het budget voor bestemmingsplannen is ook ingezet voor de verplichte publicatie van besluiten en de digitale kaartjes voor uitgebreide procedures op grond van de wet algemene bepalingen omgevings-recht. Voorbeelden zijn: Papelaan West 97, Dobbeweg (achter 7-15).

Voor een goed bestuurlijk proces is een procesbeschrijving gemaakt voor bestemmingsplannen.

Voorgenomen doelstelling bij planontwikkeling inclusief grondexploitaties.

- Geen grote nieuwe projecten opstarten, zoals is aangegeven in het coalitieakkoord;
- De lopende projecten afronden, op basis van de Nota Grondbeleid 2011;
- Een uitvoeringsstrategie opstellen voor het gemeentelijk grondbeleid en met name ook de concrete aanpak van projecten. Hierbij houden we rekening met de wijzigingen in de wet- en regelgeving en de gevolgen van de financiële en economische crisis;
- In de uitvoeringsstrategie uitgaan van marktomstandigheden en het risicoprofiel;
- Een verdere professionalisering van de gemeentelijke organisatie;
- We groeien toe naar een nieuwe wijze van administratie van projecten in de begroting en de verantwoording van de gemeente. Kosten worden zoveel mogelijk ondergebracht in het boekjaar waarin de kosten worden gemaakt, inclusief de gemaakte (gemeente)uren.

Maatregelen

Voor de beoogde ontwikkelingen van het terrein Segaar, Intratuin en voor Starrenburg III zijn de gesprekken met de eigenaren gestart. De wens is om deze ontwikkelingen van de grond te krijgen, hierin hebben de eigenaren/ontwikkelaars een belangrijke rol. De ontwikkelaars zijn leidend in voortgang en planning.

Vanuit prioritering en de gewijzigde rol van de gemeente (meer faciliterend dan actief) loopt het aantal projecten terug. Als gevolg van de beperkte middelen is een investeringsplafond ingesteld om de kapitaallasten in de hand te houden. Voorrang krijgen de projecten die een substantiële

bijdrage leveren aan de leefbaarheid, veiligheid, het economisch en sociaal functioneren en de groene karakteristiek van ons dorp. Dit betekent dat in 2015 is geconcentreerd op:

- Realisatie van het project Deltaplein (gemeente faciliterend);
- Afronding Dobbewijk;
- Project Duivenvoorde Corridor;
- Bouwproject Noord-Hofland (gemeente faciliterend);
- Project Vlietwijk KEEL-gebied (afroning);
- Van der Hoevenpark (afroning);
- Krimwijk II (afroning).

Het project **Deltaplein** heeft als doel de centrumfunctie en de ruimtelijke kwaliteit in het hart van Voorschoten te versterken. De ontwikkelaar bouwt een parkeergarage, winkelruimte en woningen. Het project is in uitvoering. Begin 2015 is de archeologische opgraving op de locatie afgerond. In maart 2015 is begonnen met de bouwwerkzaamheden. De ruwbouw van de parkeergarage en de begane grond was voor de jaarwisseling klaar.

Met het project **Dobbewijk** is het bedrijventerrein geherstructureerd en de benodigde infrastructuur aangelegd. Daarmee is in verkeerstechnische zin een heldere scheiding gelegd tussen het woongedeelte van de Dobbewijk en het bedrijvendeel. In de Dobbewijk ligt onze hoofdtak bij de uitgifte van de bouwgrond, het toezien op de ruimtelijke kaders en de inrichting van de openbare ruimte. In 2015 zijn, op één na, de kavels verkocht en is de rondrijroute verbeterd/aangelegd.

De **Duivenvoorde corridor**, belangrijk vanwege groen, openheid, geleiding van de stedelijke structuur en ecologie, is in de loop van de decennia met verspreid staande kassen bebouwd. De focus ligt op het terugbrengen van de ruimtelijke kwaliteit door glas te vervangen en ruimte te maken voor recreatie en beperkte hoeveelheden woningbouw om de plannen te financieren. Eind 2015 is de hand gelegd aan de gunnings- en selectieleidraad van Roosenhorst.

Met het bouwproject **Noord-Hofland** (www.WonenVoorschoten.nl) wordt op verantwoorde wijze een inbreidingslocatie ontwikkeld voor jonge gezinnen. Alle 32 woningen zijn verkocht. Deze toevoeging van betaalbare woningen bevordert instroom en doorstroming op de woningmarkt en levert zodoende een bijdrage aan de uitvoering van de woonvisie.

In **Vlietwijk (KEEL-gebied)** is in 2015 de laatste fase begonnen. Deze fase bestaat uit 23 huurwoningen en 17 koopwoningen (www.Parcvliet.nl). De afronding zal in 2016 plaatsvinden. De grond voor de koopwoningen is door Woonzorg verkocht aan een projectontwikkelaar. De realisatie van deze ontwikkeling is een kwaliteitsimpuls voor Vlietwijk en levert daarmee een bijdrage aan de uitvoering van de woonvisie.

In het **Van der Hoevenpark** worden de laatste huizen op dit moment gebouwd en wordt in 2016 fase 1 van de openbare ruimte opgeleverd.

Krimwijk II is afgerond. De 2^e ontsluiting Krimwijk II staat inmiddels los van het woningbouwproject Krimwijk II en is als afzonderlijk project opgepakt (zie ook onder 'verkeer').

Wat heeft het gekost?

Tabel 4.1 Ruimtelijke ontwikkeling

Thema: Ruimtelijke ontwikkeling ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	4.004.401	6.511.697	10.416.950	3.905.253
Lasten	-4.981.513	-7.184.616	-10.656.484	-3.471.868
Saldo van baten en lasten	-977.112	-672.919	-239.534	433.385
Onttrekking reserves	267.808	15.324.745	15.170.364	-154.381
Toevoeging reserves	0	-15.341.712	-15.341.712	0
Mutaties reserves	267.808	-16.967	-171.348	-154.381
Resultaat	-709.304	-689.886	-410.882	279.004

Toelichting / analyse verschillen

Voor het opstellen van de structuurvisie Voorschoten is het structurele budget voor structuurplannen van € 20.318 in 2015 incidenteel verhoogd met € 20.000. Hiervan resteert nog € 10.000 doordat in het tweede en derde kwartaal andere prioriteiten moesten worden gesteld. Vanwege het verschuiven van de vaststelling van de structuurvisie is in 2016 ook budget gewenst. Daarom stellen wij voor het resterende budget van € 10.000 in te zetten in 2016.

Het product planontwikkeling is gekoppeld aan de projecten die zeer uitgebreid in het Meerjarenprogramma Grondexploitaties (MPG) aan bod komen. Het MPG bestaat uit twee delen. In deel I (openbaar) bevinden zich de resultaten van de grondbedrijfsfunctie. In deel II (niet openbaar) bevinden zich de individuele projectbeschrijvingen die de basis vormen voor het MPG deel I. In december 2015 heeft de raad besloten het grondbedrijf en bijbehorende MPG af te sluiten. Tegelijkertijd zijn de projecten Deltaplein, Dobbewijk, Vlietwijk KEEL-gebied en Woningbouw Noord-Hofland afgesloten en voor deze projecten reserves voor nakomende werkzaamheden gevormd. Alleen het project Duivenvoorde Corridor is nog actief. Hiervoor is een voorziening en een reserve gevormd om de haalbaarheid te garanderen. Dit alles resulteert in afwijkende resultaten in het product planontwikkeling.

De belangrijkste financiële mutaties en verschillen ten opzichte van de begroting 2015 zijn hierna uiteengezet (- betekent nadeel, + betekent voordeel).

In het totaal van de Baten:

- Grondverkopen in de projecten worden gedeeltelijk later gerealiseerd: verschil -€ 565.000;
- Opbrengst van de kassen sloop in de Duivenvoorde Corridor: verschil +€ 52.000;
- Bijdrage in rondrijroute Dobbewijk: verschil +€ 361.000;
- Als gevolg van het voortijdig afsluiten van de projecten zijn de voorzieningen voortijdig vrijgevallen: +€ 4.068.000.

In het totaal van de lasten:

- Minder gerealiseerde externe plankosten: verschil +€ 527.000;
- Bouw- en woonrijp maken van de Dobbewijk wordt gedeeltelijk later uitgevoerd: verschil +€ 539.000;
- De rente vergoeding over de bijdrage aan de parkeergarage van Deltaplein wordt later betaald: verschil +€ 378.000;
- Minder gerealiseerde ambtelijke uren bij voornamelijk Duivenvoorde Corridor en Dobbewijk: verschil +€ 120.000;
- Als gevolg van het voortijdig afsluiten van de projecten, saldo mutatie Grondexploitaties: verschil -€ 5.347.000.

Toelichting reserves

Aan de reserve 'Krimwijk II' is € 5.700 onttrokken in plaats van verwacht € 158.300. Voorgesteld wordt het resterend investeringskrediet inclusief dekking over te hevelen naar 2016.

De overige mutaties hebben betrekking op het afsluiten van de grondexploitaties.

Thema: Verkeer

Wat hebben we bereikt?

De beoogde effecten voor 2015:

- Vergroten van de verkeersveiligheid en leefbaarheid in onze gemeente op een andere wijze dan door grootschalige investeringen, bijvoorbeeld door beïnvloeden van het verkeersgedrag;
- Grotere betrokkenheid van bewoners en scholen bij het beïnvloeden van het verkeersgedrag en het vergroten van de verkeersveiligheid;
- Inzet van de beperkte middelen vooral om de verkeersveiligheid voor het langzame verkeer te verbeteren;
- De leefbaarheid van wijken verbeteren door de herinrichting van straten, herindeling van parkeren en dergelijke. Verbeteringen gelijktijdig met en gekoppeld aan reguliere geplande onderhoudswerken;
- Behoud van het huidige openbaar vervoersnetwerk op minimaal hetzelfde niveau en waar mogelijk verbetervoorstellen (laten) realiseren;
- In 2015 wordt een nieuwe verkeersvisie geschreven, voorzien van een nieuw uitvoeringskader. Dit binnen de beperkte beschikbare financiële middelen van de gemeente.

Voorgenomen doelstelling bij de visie

Het verbeteren van de verkeersveiligheid (met name het langzame verkeer) en de bereikbaarheid (met name het Openbaar Vervoer).

Maatregelen

De nieuwe verkeersvisie is niet in 2015 afgerond. Er is voor gekozen om te overleggen met specifieke belangenvertegenwoordigers. De verkeersvisie zal nu begin 2016 aan de raad worden aangeboden om vrij te geven voor inspraak. De verkeersvisie besteedt ook aandacht aan de projecten noordelijke ontsluiting Krimwijk II en verbetering verkeerssituatie Traverse. Beide zijn expliciet in het coalitieakkoord genoemd.

Voorgenomen doelstelling bij Regio

Binnen de regio zal de gemeente de Voorschotense belangen behartigen op het gebied van verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid.

Maatregelen

Er is nauw overleg met de gemeente Leiden over het verbeteren van de doorstroming op de Voorschoterweg en het Lammenschansplein. In dit kader is er ook gekeken naar de effecten van

het eventueel openstellen van de Hoflandbrug op het regionale wegennet. In 2014 zijn de nieuwe parallelwegen A4 voor de afritten 6a en 7 opengesteld. Met deze openstelling is ook de bewegwijzering vervangen. Bij deze vervanging was 'Voorschoten' oorspronkelijk niet in de bewegwijzering opgenomen. Na diverse overleggen met Rijkswaterstaat hierover zijn uiteindelijk in mei 2015 voorwegwijzers geplaatst waarop 'Voorschoten' staat aangegeven.

In 2014 zijn het Tracébesluit en het provinciaal inpassingsplan voor de RijnlandRoute vastgesteld. De diverse ingediende bezwaren zijn in 2015 behandeld door de Raad van State. Tegelijkertijd hiermee is door de provincie gewerkt aan het aanbestedingstraject, de verwerving van gronden en rechten van opstal enonderstal, het bepalen van de werkwijze in het vergunningentraject en het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst. In overleg met Leiden en de provincie is besloten dat de gemeente Leiden de rol van bevoegd gezag in het kader van tunnelveiligheid op zich zal nemen. De bijdrage van € 9 miljoen van Voorschoten voor de realisatie van de tunnel is in 2015 conform de gesloten bestuursovereenkomst aan de provincie overgemaakt.

Voorgenomen doelstelling bij projecten

De diverse projecten op het gebied van verkeer dragen bij aan het verbeteren van de verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid in de gemeente.

Maatregelen

In 2015 was er nog een aantal lopende projecten af te ronden.

- In het voorjaar heeft de besluitvorming over de uitvoering van het project '**Knooppunt Voorschoten**' plaats gevonden. Vervolgens is gewerkt aan het opstellen van het bestek en het voorbereiden van de aanbestedingsprocedure, zodat de uitvoering in 2016 kan starten.
- Na de zomer is de vergunning verleend om het **parkeerterrein bij station Voorschoten** uit te breiden en is de uitvoering van dit project gestart. Het aantal P+R plaatsen is hierdoor toegenomen van 89 naar 195. Daarnaast vindt een verdubbeling plaats van het aantal fietsenstallingen.
- In 2015 hebben nog weer twee basisscholen in Voorschoten het predicaat **School op Seef** ontvangen.
- De realisatie van de **noordelijke ontsluiting voor Krimwijk II** heeft, door de onduidelijkheden rondom de RijnlandRoute, geruime tijd stil gelegen. In 2015 is het project weer opgepakt. Nut en noodzaak is onderzocht en ambtelijk is het overleg gestart met de ontwikkelaar. Deze aspecten bepalen samen met de financiële bijdrage van de gemeente het verdere traject;
- Ook in 2015 hebben diverse overleggen met de bewoners van de **Nassauwijk** en het Actiecomité Nassauwijk Leefbaar plaatsgevonden over de verkeerssituatie in de wijk. De gemeente richt zich hierbij vooral op het beïnvloeden van het verkeersgedrag. Vanuit de wijk is verzocht om ook nog te blijven kijken naar extra infrastructurele maatregelen.

Wat heeft het gekost?

Tabel 4.2 Verkeer

Thema: Verkeer ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	12.028	8.917.580	8.918.569	989
Lasten	-584.069	-559.836	-499.484	60.352
Saldo van baten en lasten	-572.041	8.357.744	8.419.085	61.341

Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	-9.000.000	-9.000.000	0
Mutaties reserves	0	-9.000.000	-9.000.000	0

Resultaat	-572.041	-642.256	-580.915	61.341
------------------	-----------------	-----------------	-----------------	---------------

Toelichting / analyse verschillen

Voor de RijnlandRoute is structureel een budget beschikbaar van € 37.900. Op dit budget is vorig jaar geen beroep gedaan, omdat de werkzaamheden voor de RijnlandRoute vorig jaar geheel binnen de uren van de Werkorganisatie Duivenvoorde zijn uitgevoerd.

Ook op de onderhoudspost voor de verkeersregelinstallaties is € 44.000 over. Aangezien een aantal installaties op de nominatie staat om zeer binnenkort vervangen te worden, is het reguliere onderhoud zo zuinig mogelijk uitgevoerd.

De aanvragen voor gehandicaptenparkeervergunningen zijn iets afgenomen, waardoor € 2.000 minder leges is ontvangen. Daarnaast zijn de kosten vergoed voor de adviezen van de regionale dienst openbare gezondheid. Deze kosten (€ 14.000) waren niet begroot.

Toelichting reserves

In verband met de toekomstige aanleg van de RijnlandRoute is € 7.8 miljoen toegevoegd aan de concernreserve en € 1.2 miljoen aan de reserve 'Afschrijving RijnlandRoute 2021-2024'.

P5 Programma beheer van de omgeving

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">•Beheer van de omgeving	<ul style="list-style-type: none">•Openbare Ruimte •Afvalinzameling en -verwerking en riolering •Gebouwen en opstallen	<ul style="list-style-type: none">•Wegen en verhardingen•Kunstwerken•Openbare verlichting•Watergangen en partijen•Openbaar groen•Speelvoorzieningen•Begraafplaatsen en lijkbezorging•Straatmeubilair •Afvalstromen•Afvalstoffenheffing•Riolering•Rioolrechten•Ongediertebestrijding •Gebouwen en opstallen

Visie en maatschappelijke effecten

Visie

Het beheer van de openbare ruimte is erop gericht om langdurig gebruik te maken van een aantrekkelijk groen woon-, werk- en leefklimaat en waar nodig op punten de functionaliteit ervan te optimaliseren. Beheer en onderhoud wordt uitgevoerd, opdat de gewenste kwaliteit sober en doelmatig in stand blijft op het huidige basisniveau (niveau B). Dat betekent een veilige en schone leefomgeving, met veel groen, aandacht voor kwaliteit in de openbare ruimte en een goede balans tussen onderhoudsniveau en beschikbare middelen. Een mooi onderhouden en schoon dorp is niet alleen de verantwoordelijkheid van de gemeente maar ook die van inwoners, ondernemers, verenigingen en instellingen. Gezamenlijk zijn wij allemaal verantwoordelijk voor de openbare ruimte.

Deze uitgangspunten zullen in overeenstemming moeten zijn met het duurzame karakter van de omgeving dat wij voorstaan.

Maatschappelijke effecten

Met de beheerplannen 2012-2015 is een belangrijk deel van het beheer van de buitenruimte inzichtelijk gemaakt. In 2015 starten we met het vernieuwen van deze plannen. Bij het onderhoud zijn we mede afhankelijk van keuzes die gemaakt zijn bij inrichting van de openbare ruimte op het gebied van materiaal en vormgeving. In combinatie met de opgave om de openbare ruimte schoon, heel, en veilig te houden zijn de inspanningen om dat te bereiken per wijk en per straat verschillend. Criteria voor de technische staat en de belevingswaarde van het inrichtingsontwerp tot aan de materiaalkeuze staan aan de basis voor het efficiënt en effectief in stand houden van de gewenste kwaliteit van een duurzame openbare ruimte. Met het oog op een goede balans tussen gebruik, inrichting en onderhoud van de openbare ruimte.

We streven naar op een duurzame wijze in stand houden van de buitenruimte tegen zo laag mogelijk maatschappelijk acceptabele kosten. Het is echter belangrijk om ons daarbij te houden aan alle huidige wettelijke bepalingen en mogelijke toekomstige wetgeving over de openbare ruimte. Verbeteringen binnen onderhoudswerkzaamheden of ruimtelijke wijzigingen nemen wij mee in de werkzaamheden wanneer deze binnen beleidsplannen worden voorgesteld en binnen beschikbare budgetten passen.

Wat heeft het gekost?

Tabel 5.0 Programma beheer van de omgeving

P5 Programma beheer van de omgeving bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting actueel / rekening)
Openbare ruimte	Baten	314	752	711	-41
	Lasten	-3.800	-5.213	-4.959	254
	Saldo	-3.486	-4.461	-4.248	213
Afvalinzameling en verwerk. en riolering	Baten	5.936	6.497	6.299	-198
	Lasten	-5.437	-5.619	-5.474	144
	Saldo	499	878	824	-54
Gebouwen en opstallen	Baten	95	95	98	3
	Lasten	-167	-146	-163	-16
	Saldo	-72	-51	-64	-13
Totaal baten		6.345	7.344	7.108	-236
Totaal lasten		-9.405	-10.978	-10.596	382
Totaal saldo van baten en lasten		-3.059	-3.634	-3.488	146

Onttrekking reserves	379	1.125	865	-261
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	379	1.125	865	-261

Resultaat	-2.680	-2.509	-2.623	-115
------------------	---------------	---------------	---------------	-------------

Thema: Openbare ruimte

Wat hebben we bereikt?

De gemeente heeft een zorgplicht voor de openbare ruimte. Vanuit deze zorgplicht is klein en groot onderhoud planmatig uitgevoerd en zijn klachten en meldingen verholpen. Ook het afgelopen jaar is de kwaliteit en staat van onderhoud beoordeeld en is daarop actie ondernomen in de vorm van klein onderhoud. Zie hiervoor ook de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.

Kosten voor groot onderhoud en vervanging worden als investeringen beschouwd en zijn in dit hoofdstuk toegelicht.

Bij de vaststelling van de beheerplannen 2012-2015 voor de openbare ruimte is door de gemeenteraad een basis onderhoudsniveau gekozen (niveau B). Onder druk van de bezuinigingen is in 2013 besloten het kwaliteitsniveau voor het buitengebied te verlagen naar niveau C.

Met jaarlijkse schouwen wordt de kwaliteit van bestratingen, het openbaar groen en in hoeverre de gemeente is schoongehouden gemonitord. Vooral het centrumgebied, de stationsgebieden en de omgeving van scholen moeten schoon en veilig zijn. Dit uit zich onder andere in zoveel als mogelijk obstakelvrije en toegankelijke verbindingroutes en winkelgebieden. De gemeente als wegbeheerder heeft volgens de Wegenwet de zorgplicht voor het veilig en functioneel instandhouden van de openbare weg en is juridisch aansprakelijk indien de schade het gevolg is van een gebrek volgens art. 6:174 van het burgerlijk wetboek. De uitgangspunten van het wegonderhoud zijn gebaseerd op rationeel wegbeheer waarbij optimaal technisch beheer leidend is voor onderhoudsmaatregelen en kosten. Hierbij is gebruik gemaakt van de landelijke CROW systematiek.

Om het proces van het optimaal in stand houden van kapitaalgoederen te professionaliseren is in 2015 een begin gemaakt met toepassen van assetmanagement. Strategische politieke doelen/keuzes zijn vertaald naar beheermaatregelen. Bij het bepalen van een onderhoudsmaatregel worden dan ook afwegingen gemaakt tussen kosten, prestaties (bijvoorbeeld het voldoen aan beeldkwaliteit basis (B)) en risico s. Gedurende de gehele levenscyclus van het kapitaalgoed moeten deze in balans zijn.

De openbare verlichting in de gemeente is grotendeels verouderd en op veel plaatsen in slechte onderhoudstoestand. Daarom vervangen we nu op diverse locaties de meest slechte en kwetsbare masten en armaturen. De voorbereidingen zijn gestart voor herziening van het beheerplan waarbij de meest recente ontwikkelingen op het gebied van de openbare verlichting, zoals de LED-verlichting worden opgenomen. De regionale aanbesteding van het dagelijks onderhoud aan de openbare verlichting bleek te lang te duren. Eind 2015 is daarom een aanbestedingstraject gestart voor Voorschoten en Wassenaar.

De gemeente Voorschoten heeft op het gebied van watertaken haar samenwerking met het Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeente Wassenaar gecontinueerd. Mogelijkheden voor de samenwerking met Leidschendam-Voorburg op het gebied van gemalenbeheer is verder verkend. Onderhoud aan watergangen, waaronder baggeren, is uitgevoerd volgens de keureisen van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Onderhandelingen lopen nog om het baggerwerk in 2016 in gezamenlijkheid met het Hoogheemraadschap te laten uitvoeren.

Het beheerplan Groen 2012-2015 is de leidraad voor het beheer van het openbaar groen. Hierin staat helder beschreven hoe het beheer en onderhoud op het gewenste basisniveau wordt uitgevoerd. Ook het afgelopen jaar zijn burgers en belangenorganisaties zoals de centrumwinkeliers en buurtverenigingen actief betrokken bij behoud en versterking van het groene karakter van Voorschoten.

Het beheer van de speelplekken is beschreven in het Beheerplan *Spelen*. Het beheerplan vormt de basis voor een structureel beheer. Om de veiligheid te garanderen zijn 372 speeltoestellen geïnspecteerd. Ook de wekelijkse visuele controle heeft plaatsgevonden en kleine reparaties zijn verricht.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Zie ook de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Voorgenomen doelstelling bij Verkeersregelininstallaties

Op een verantwoorde, veilige en eigentijdse wijze het verkeer regelen op kruisingen en oversteekplaatsen

Maatregelen

Het aanbestedingstraject is gestart voor de vervangingen van verkeersregelininstallaties op de Leidseweg/Voorschoterweg, de Leidseweg/Trompweg, de Wijngaardenlaan, Dobbeweg en Admiraal de Ruijtersingel/Hoflandpad. Uitvoering staat gepland voor 2016.

Voorgenomen doelstelling bij Openbare verlichting

Kunnen blijven garanderen dat de openbare verlichting in de gemeente kwalitatief op peil is.

Maatregelen

De vervanging van de lichtmasten in Noord Hofland is gestagneerd door langdurige onderhandeling met de netbeheerder Liander over het in rekening te brengen van netwerkkosten bij vervanging van lichtmasten. Naar verwachting kunnen de werkzaamheden vanaf maart 2016 plaatsvinden tegen 60% lagere tarieven. De aansluitkosten per lichtmast zullen op circa € 165 uitkomen, tegen € 400 in het huidige tarief.

Voorgenomen doelstelling bij Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT)

Voldoen aan wettelijke verplichting invoering Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT)

Maatregelen

Het afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van de Basisregistratie Grootchalige Topografie. Begin december zijn de BGT bestanden aangeboden aan het Samenwerkingsverband van Bronhouders Basisregistratie Grootchalige Topografie (SVB-BGT). De SVB-BGT is verantwoordelijk voor de volledige assemblage van alle BGT's en neemt de gegevens op in de landelijke voorziening voor de BGT (LV-BGT). Voorschoten behoort hiermee tot de voorsten in de middenmoot van de gemeentelijke bronhouders. Naar schatting van het SVB-BGT had op 31 december 2015 pas 40% van de gemeenten hun BGT aangeleverd.

Eind 2015 is na een onderhandse aanbesteding NedGraphics aangewezen als leverancier van het BGT beheer pakket. Vanaf 2016 zullen de licentiekosten voor dit BGT Beheerpakket € 3.065 op jaarbasis bedragen.

Voorgenomen doelstelling bij Geluidsscherm langs het spoor

In stand houden van het geluidsscherm.

Maatregelen

Jaarlijkse onderhoudskosten van € 6.000 zijn opgenomen in de begroting. Een indicatie van de kosten en planjaar voor vervanging moet nog opgesteld worden.

Voorgenomen doelstelling bij Aansluitkosten lichtmasten

Verhogen kosteneffectief beheer van de openbare verlichting.

Maatregelen

Zoals aangegeven onder het kopje openbare verlichting hierboven, heeft Liander de netwerkkosten per lichtmast sterk verlaagd. Het alternatief om een eigen netwerk te realiseren is met deze prijsstelling nu niet meer reëel.

Investeringsen

Groen

Het beheerplan Groen 2012-2015 vormde de leidraad voor het beheer van het openbaar Groen.

In het jaar 2015 is uitvoering gegeven aan:

- Terugdringen van achterstallig onderhoud en uitvoeren van structurele vervangingen
 - opknappen groenstroken onder andere langs de Koninklijke Marinelaan, Badhuisstraat, Van Kleffensplantsoen en Van Slingelandtplantsoen
 - het vervangen van 125 stuks bomen
 - herstellen van halfverharding langs het J.J. Slauerhoffpad

- Renovatie Burgemeester Berkhoutpark

Eind 2015 is de unieke boom- en heestercollectie in het Burgemeester Berkhoutpark weer compleet gemaakt. Hiermee is het groot onderhoud van het park volledig afgerond.

Wegen

Van het geplande wegonderhoud is asfaltonderhoud uitgevoerd op ongeveer 2.900 m²

(1,5%) van het areaal van 190.000 m². Het gaat om de fietspaden Rosenburgerlaan en Voorwatering. Onderhoud aan het straatwerk is uitgevoerd op circa 12.000 m² (1,5%) van het areaal van 820.000 m². Het betreft de Wilgenlaan, Krimkade, Van Kleffenplantsoen, Paganinidreef, Puccinidreef, en Nieuw Voordorpstraat.

Een aantal geplande werken voor 2015 is doorgeschoven naar 2016 en volgende jaren in verband met o.a. werkzaamheden derden/nutsbedrijven, inspraak vergunningprocedures en integrale aanpak met rioleringswerkzaamheden. Het gaat om de Benvenutolaan, Mozartlaan (Van Beethovenlaan-Leidseweg), Schubertplantsoen en Van Kleffenplantsoen. Het gehele wegareaal is geïnspecteerd als input voor het nieuwe beheerplan wegen 2016-2021.

Civiele kunstwerken

In 2015 zijn vier bruggen of grote onderdelen vervangen. Het betreft de bovenbouw van Gustav Mahlerlaan en bruggen bij het Rietzangpad, Admiraal de Ruytersingel en Rijksweg 11/Nee pad.

Als voorbereiding op het nieuwe beheerplan Civiele kunstwerken 2016-2021 zijn alle kunstwerken geïnspecteerd. Hieruit bleek dat vanwege de veiligheid, de twee bruggen aan de Valkenweg eerder aan onderhoud toe zijn. Gepland onderhoud aan de bruggen in de Van Beethovenlaan en Jan van Gooijenplantsoen zijn daarom doorgeschoven naar 2016 en verder.

Water

In samenwerking met het Hoogheemraadschap van Rijnland is onderzocht hoe de waterkwaliteit en de waterkwantiteit verbeterd kan worden. Afsgesproken is dat dit goed vorm kan krijgen in gezamenlijke aanpak. Voor de wijk Noord Hofland zal daar mee begonnen worden.

Voor 2015 stond de aanpak van de beschoeiing aan de Boerhaeveweg gepland. Dit is uitgesteld om de mogelijkheden van uitbreiding van het aantal ligplaatsen niet te bemoeilijken. Het vervangen van 1.540 meter beschoeiing is daarom doorgeschoven naar 2016.

De watergangen rondom het Volkstuinencomplex Voorschoten fase 1 zijn gebaggerd (580 m³) en de beschoeiing is deels in 2015 vervangen. De werkzaamheden lopen door in 2016.

Spelen

In het beheerplan 2012 -2015 was voor het op niveau brengen van de speelvoorzieningen een bedrag voorzien van € 363.383. Intussen is door jaarlijkse vervanging (vier jaar lang € 30.000 per jaar) het niveau al verhoogd. Destijds is het besluit genomen om het restant van € 243.383 door te schuiven naar de beheerperiode 2016 – 2019. Gebleken is inmiddels dat dit budget niet meer nodig is. De investering voor uitvoering Speelruimteplan in 2015 is daarmee vervallen.

Wat heeft het gekost?

Tabel 5.1 Openbare ruimte

Thema: Openbare ruimte ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	314.303	751.625	710.777	-40.848
Lasten	-3.800.314	-5.212.925	-4.958.841	254.084
Saldo van baten en lasten	-3.486.011	-4.461.300	-4.248.063	213.236
Onttrekking reserves	0	1.125.274	864.634	-260.640
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	1.125.274	864.634	-260.640
Resultaat	-3.486.011	-3.336.026	-3.383.429	-47.403

Toelichting / analyse verschillen

De per saldo € 254.000 lagere lasten kunnen als volgt worden verklaard:

- Hogere kosten als gevolg van stormschade € 25.000;
- Hogere kosten voor waterverbruik van € 10.000. Aan Dunea is een foutieve meterstand doorgegeven. Verrekening vindt plaats in maart 2016.
- Niet realiseren taakstelling kinderboerderij € 30.000.
- Uitgestelde werkzaamheden aan onder andere Knooppunt Voorschoten waardoor de kapitaallasten circa € 60.000 lager zijn uitgevallen;
- De uitgaven op het gebied van watertaken zijn € 150.000 lager onder andere doordat baggerwerk na vaststelling van het vGRP in maart en benodigde voorbereiding niet meer uitgevoerd kon worden in 2015 en naar 2016 is doorgeschoven
- Op het gebied van openbare verlichting zijn de stroomkosten gebaseerd op de voorschotnota's circa € 100.000 hoger dan begroot, afrekening zal in 2016 plaatsvinden. Op basis van het reguliere verbruik wordt een verrekening van dit bedrag in 2016 voorzien.
- De werkzaamheden aan de openbare verlichting in Noord Hofland zijn uitgesteld in afwachting van de onderhandelingen met de netbeheerder. Hierdoor is het gewenst een bedrag van circa € 129.743 over te boeken naar 2016.
- Diverse kleine verschillen voor in totaal € 79.000.

Tegenover deze lagere lasten staan lagere baten. De financiële afwijkingen vallen echter binnen de toegestane marge van € 50.000. Een toelichting op dit verschil is dan ook niet nodig.

Toelichting reserves

Werkzaamheden zijn uitgesteld, daarmee is minder financiering uit reserves nodig dan voorzien. Het betreft voornamelijk openbare verlichting (€130.000) en Knooppunt Voorschoten (€ 60.000). Voorgesteld wordt resterende investeringskredieten met dekking over te hevelen naar 2016.

Thema: Afvalinzameling en verwerking en riolering

Wat hebben we bereikt?

Afval

Ook afgelopen jaar is huishoudelijk afval gescheiden ingezameld en verwerkt. Daarbij zijn papier, glas, textiel, kunststof, GFT, grofvuil, KCA en het restafval als afvalstromen onderscheiden.

Verwerking van het huishoudelijk restafval en grofvuil is in een contract vastgelegd waarvoor eind 2015 via een aanbesteding nieuwe contracten zijn afgesloten.

Riolering

Op 5 maart 2015 is door de raad het vGRP 2014-2018 Voorschoten vastgesteld, waarin de dekking van watergerelateerde zaken onder de riool(heffing) is opgenomen. In het watersysteem is een groot aantal knelpunten geconstateerd. Voor de wijk Noord Hofland is een Masterplan in wording. In dit beheer- en onderhoudsplan zal door samenwerking met het Hoogheemraadschap een groot aantal knelpunten aangepakt worden. Hierbij zijn ook de Voorschotense Visserij Belangen en Sportvisserij Zuidwest aangesloten.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Voorgenomen doelstelling bij Afvalinzameling en verwerking

Zorg voor een schone leefomgeving waarbij het ingezamelde afval zowel milieutechnisch als economisch verantwoord wordt verwerkt.

Maatregelen

Er is voor gekozen om zelfstandig een Europese aanbesteding te gaan doen voor verwerking van restafval grofvuil. Begin december heeft de gunning aan twee verwerkers plaatsgevonden voor een contract tot eind 2017.

De vergoedingen voor het inzamelen van kunststof via Nedvang zijn vanaf 1 januari 2015 hoger. Omdat de gemeente vanaf die datum ook verantwoordelijk is voor de volledige keten van kunststofverwerking en daardoor hogere kosten maakt, is er per saldo geen verschil ten opzichte van 2014.

De raad heeft in juli 2015 gekozen voor het nader uitwerken van het afvalscenario : "optimalisatie huidige situatie" (scenario 1) in een businesscase. Het ondergronds brengen van afvalcontainers is in afwachting van de scenariokeuze en businesscase stopgezet. Na besluitvorming over de businesscase moet duidelijk zijn in welke vorm het ondergronds brengen wel of niet doorgezet kan worden. In de Voorjaarsnota 2015 is besloten de investering voor het vervangen van de minicontainers (grijs en groen) niet dit jaar te doen.

Verder zijn in samenwerking met Leidschendam – Voorburg en Wassenaar en Avalex verschillende locaties onderzocht die zouden kunnen voldoen aan de uitgangspunten voor een afvalbrenngstation. Dit onderzoek heeft geresulteerd in vier mogelijke locaties. In 2016 zal verder onderzocht worden of deze locaties beschikbaar zijn of op korte termijn beschikbaar kunnen komen.

Voorgenomen doelstelling bij onkruidbestrijding

Voldoen aan de wettelijke verplichting om onkruid te verwijderen zonder gebruik te maken van chemische bestrijdingsmiddelen.

Maatregelen

De inzet van onkruidborstelmachines is het afgelopen jaar vergroot. De relatief vochtige en hoge temperaturen in het najaar maakte dat er meer en langer onkruid aanwezig was. Daarom was het noodzakelijk het borstelen op een grotere totaaloppervlakte uit te voeren dan voorzien. Mede daarom is de beeldkwaliteit op sommige locaties achtergebleven. Overigens ook omdat door obstakels zoals geparkeerde auto's en wegmeubilair niet overal machinaal geborsteld kon worden. Een ander nadelig effect is het verspreiden van zaadjes van het onkruid doordat ze door de borstels weggeslagen worden en in het (openbare) groen terecht komen. Met als gevolg extra aanwas van onkruid en meer inzet voor het wieden.

Voorgenomen doelstelling bij riolering

Een veilig, schoon, heel en functioneel werkend rioolstelsel om op adequate wijze het afval- en hemelwater af te voeren.

Maatregelen

Uit inspectie is gebleken dat het riool in de Voorschoterweg vervangen moet worden, onder andere door het hoge milieurisico van het benzinstation. Dit riool is de laatste streng naar de afvalwaterzuivering en is de uiteindelijke afvoer van al het afvalwater van de gemeente Voorschoten. Voorbereiding vergt, mede vanwege de afstemming met de provincie, meer tijd en vervanging wordt nu in 2016 verwacht. Voorbereiding voor het vervangen van riolering in de Chopinlaan en omgeving is gestart. Realisatie zal plaatsvinden in 2016.

Fase 1 van de voortgang van het project Vlietwijk heeft een kleine vertraging opgelopen. De verwachting is dat de kosten van de werkzaamheden binnen het budget blijven. Er is een extra onderzoek nodig om de grondverzakkingen nader te onderzoeken zodat in fase 2 gepaste maatregelen genomen kunnen worden.

Wat heeft het gekost?

Tabel 5.2 Afvalinzameling en -verwerking en riolering

Thema: Afvalinzameling en - verwerking en riolering ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	5.935.936	6.496.807	6.298.594	-198.213
Lasten	-5.436.985	-5.618.674	-5.474.259	144.415
Saldo van baten en lasten	498.951	878.133	824.335	-53.798
Onttrekking reserves	379.182	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	379.182	0	0	0
Resultaat	878.133	878.133	824.335	-53.798

Toelichting / analyse verschillen

Baten:

De baten vallen € 198.000 lager uit dan geraamd. De begrote kosten voor afval vallen binnen een gesloten systeem, dit houdt in dat er in de jaarrekening een verrekening plaatsvindt met de equalisatievoorziening.

Lasten:

Onder andere doordat de hoeveelheid afgevoerd afval lager is uitgevallen dan geraamd, zijn de lasten bij afval € 164.000 lager uitgevallen. Op gebied van riolering zijn de kosten € 20.000 hoger uitgevallen doordat er meer klein onderhoud nodig was dan voorzien.

Thema: Gebouwen en opstallen

Wat hebben we bereikt?

De gemeente exploiteert en onderhoudt het gemeentelijk bezit om huisvesting te bieden aan gemeentelijke diensten en instellingen met maatschappelijke waarde. Hiertoe is het accommodatiebeleid vastgesteld. Onderdeel van het accommodatiebeleid is het verhogen van de kostendekkendheid voor alle gebruikers. In 2015 is daar nog niet mee begonnen, prioriteit is gegeven aan het verkopen van een aantal accommodaties. Op dit moment is de exploitatie van diverse accommodaties gespreid over de organisatie belegd. Dit maakt het moeilijk eenduidig inzicht te bieden.

De kosten van het technisch beheer en onderhoud van de accommodaties zijn opgenomen in de voorziening. De grondslag hiervan is opgenomen in de meerjarenonderhoudsbegroting. In de eerste helft van 2015 is deze onderhoudsbegroting geoptimaliseerd en geüniformeerd. Dit is vertaald in een beheerplan Gemeentelijk Vastgoed. De verwachting is dat de huidige reservering voldoende is voor de toekomstige instandhoudingsbehoefte.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Vroeg in 2015 is de voorziening accommodaties op aangeven van de accountant vrijgevallen. Dit had gevolgen voor het reguliere instandhoudingsonderhoud. Opnieuw bleek dat een goed onderbouwd beheerplan noodzakelijk is. In 2015 is dan ook gestart met het herijken van de onderhoudsbegroting. In 2016 zal dit leiden tot een nieuw beheerplan.

Bij een aantal objecten willen we meer duidelijkheid over het toekomstig functionele gebruik. In 2015 zijn hier, hetzij beperkt, stappen in gemaakt. Belangrijkste voorbeelden hiervan zijn de bibliotheek en het cultureel centrum. Er zijn wel duidelijke stappen gezet om leegstaande objecten af te stoten.

Wat heeft het gekost?

Tabel 5.3 Gebouwen en opstallen

Thema: Gebouwen en opstallen ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	95.202	95.202	98.314	3.112
Lasten	-167.350	-146.299	-162.716	-16.417
Saldo van baten en lasten	-72.148	-51.097	-64.402	-13.305
Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0
Resultaat	-72.148	-51.097	-64.402	-13.305

Toelichting / analyse verschillen

De afwijkingen op de cijfers vallen binnen de toegestane marge van € 50.000. Een toelichting op de verschillen is dan ook niet nodig.

P6 Programma wonen en leefomgeving

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">•Wonen en leefomgeving	<ul style="list-style-type: none">•Wonen•Natuur en landschap, milieu en cultureel erfgoed en recreatie•Economie en bedrijvigheid	<ul style="list-style-type: none">•Volkshuisvesting•Natuur en landschap•Milieuprogramma•Cultureel erfgoed•Recreatievoorzieningen en evenementen•Bedrijvigheid•Ambulante handel

Visie en maatschappelijke effecten

Behoud en verbeteren van de woonkwaliteit is een belangrijke opgave voor Voorschoten. Immers de hoge kwaliteit van wonen door de centrale ligging, het dorpse karakter, de groene uitstraling en het hoge voorzieningen niveau zijn redenen waarom men graag in Voorschoten wil wonen. Om deze kwaliteit te behouden moeten we investeren in de openbare ruimte, zijn we zuinig op de karakteristiek met de hoge cultuurhistorische waarden en moeten we een vitaal centrum bevorderen.

Voor 'Wonen' herijken we het beleid, zodat het ook voor de komende collegeperiode weer als richtlijnen kan gelden. Op basis van een goed beleid dat samen met onze partners is opgesteld kunnen we heldere keuzes maken en een adequaat uitvoeringsprogramma opstellen. Voor het behoud van de kwaliteiten van het landelijke gebied, blijven we samenwerken in Pact verband. Binnen dit kader wordt samengewerkt om de kwaliteit te beschermen en voeren we projecten uit ter verbetering van de groenkwaliteit en/of het natuurgerichte recreatieve gebruik. Dit recreatieve gebruik is niet alleen voor onze inwoners, maar zeker ook voor de omliggende stad. Met (het verruimen van) het recreatieve gebruik vervullen we niet alleen een regionale functie, maar ontstaat ook draagvlak en kracht om de gebieden te behouden.

Milieu gaat zich concentreren op duurzaamheid. De besteding van de duurzaamheidsreserve krijgt dit jaar eindelijk zijn beslag en de gemeente en werkorganisatie gaat dienen als voorbeeld voor een

duurzame bedrijfsvoering. Verbeter de wereld, begin bij jezelf is hier het slogan. In het vervolg op onze eigen organisatie wordt ook de gemeenschap gestimuleerd om duurzaamheidsmaatregelen waar mogelijk toe te passen. Ook wordt gezorgd voor een meer duurzaam afvalbeleid, waarbij meer afval tot grondstof kan worden verwerkt.

Voor cultureel erfgoed is het beleid recent vastgesteld. De komende jaren is dit de leidraad voor ons handelen. Zoals in het beleid is vastgesteld starten we met de herziening van de gemeentelijke erfgoedlijsten en gaan daar het adequate beschermingsniveau voor organiseren. Communicatie blijft het sleutelwoord. Door middel van een goede communicatie wordt het beleid uitgedragen, zoveel mogelijk draagvlak gezocht en worden de eigenaren van cultureel erfgoed van informatie voorzien.

De belangrijkste opgave is het vitaal houden van het centrum. Ontwikkelingen in de omgeving, maar ook landelijke trends als online-shoppen en de recente economische crisis hebben sporen nagelaten in de Schoolstraat. We moeten, samen met ondernemers en andere stakeholders, uitgaan van eigen kracht en daarop verder bouwen om het centrum aantrekkelijk te houden. Daarnaast zetten we binnen Economische Zaken stevig in op behoud en vergroting van de werkgelegenheid.

We streven naar:

- bevorderen van de leefbaarheid van ons dorp,
- hoge woonkwaliteit met een gevarieerd aanbod waar velen een plek willen en kunnen vinden om te wonen binnen de gemeentegrenzen van Voorschoten,
- behoud van de groene omgeving met versterking van de (natuurgerichte) recreatieve gebruiksmogelijkheden,
- een duurzame samenleving, zodat Voorschoten in balans kan worden overdragen aan de volgende generatie,
- het vastleggen van het huidige CO2-niveau, zodat resultaten kunnen worden bijgehouden,
- een voorbeeldfunctie door de gemeente ten aanzien van duurzaamheid,
- minimaal 65% van het afval wordt in 2018 verwerkt tot grondstof
- revitalisering van de centrum functie, zodat het dorpscentrum zijn functie als hart van Voorschoten kan blijven vervullen,
- instandhouding en verbetering van de werkgelegenheid,
- een gezond economisch (investerings) klimaat.

Wat heeft het gekost?

Tabel 6.0 Programma wonen en leefomgeving

P6 Programma wonen en leefomgeving bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Begroting primaire 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting actueel / rekening)
Economie en bedrijvigheid	Baten	40	40	38	-1
	Lasten	-211	-240	-242	-3
	Saldo	-172	-200	-204	-4
Nat.en landsch.,milieu en cult.erfg.recr	Baten	3	1.115	564	-552
	Lasten	-1.128	-2.242	-1.612	630
	Saldo	-1.125	-1.126	-1.048	79
Wonen	Baten	12	12	8	-4
	Lasten	-48	-44	-58	-14
	Saldo	-36	-33	-51	-18
Totaal baten		54	1.167	610	-557
Totaal lasten		-1.387	-2.526	-1.912	614
Totaal saldo van baten en lasten		-1.333	-1.359	-1.302	57
Onttrekking reserves		0	10	10	0
Toevoeging reserves		0	0	0	0
Mutaties reserves		0	10	10	0
Resultaat		-1.333	-1.349	-1.292	57

Thema: Wonen

Wat hebben we bereikt?

De beoogde effecten voor 2015:

- Bevorderen van een evenwichtige bevolkingsopbouw en dynamiek (onder andere doorstroming) op de woningmarkt met kansen voor (kwetsbare) doelgroepen;
- Regionale samenwerking met omliggende gemeenten op het gebied van woonbeleid;
- Een voldoende en gevarieerd woon- en voorzieningenaanbod;
- Versterken van het bewustzijn bij corporaties over nut en noodzaak voor een duurzame ontwikkeling;
- Overleg met ontwikkelaars die een grondpositie hebben, om de beperkte bouwlocaties te gaan uitwerken;
- Regionale afstemming om het probleem van de toename van vluchtelingen het hoofd te bieden.

Voorgenomen doelstelling bij Woonvisie

In samenwerking met maatschappelijke partijen (onder andere woningcorporaties en zorgpartijen) woonbeleid formuleren met de volgende doelstellingen:

- Voldoende sociale woningbouw;
- Kansen vergroten voor starters en jonge gezinnen;
- Vergroten van de kwaliteit van woningen, daarbij betrekken we de woonlasten en duurzaamheid;
- Vergroten kwaliteit woonomgeving en veiligheid;
- Kwaliteit van wonen, welzijn en zorg waarborgen (langer thuis wonen en verzorging door kinderen waar mogelijk faciliteren).

Maatregelen

Er is in samenwerking met maatschappelijke partijen een concept woonvisie opgesteld. Hierin geven we aan welke maatregelen we in willen zetten om de kansen voor de verschillende doelgroepen te bevorderen en de kwaliteiten van de woonomgeving te behouden. Naast de woonvisie is er een nieuwe huisvestingsverordening opgesteld.

In 2015 is tijdelijk een noodopvang verzorgd voor vluchtelingen. Ook is meegewerkt aan een regionaal plan om op korte termijn huisvesting voor de vluchtelingen of statushouders te kunnen gaan regelen.

Er is overeenstemming over het gebruik van het Hoflandhuys voor de regionale behoefte aan huisvesting voor studenten, jongeren en jonge statushouders.

Voorgenomen doelstelling bij Regionale samenwerking

Regionale samenwerking met buurgemeenten op het gebied van woonbeleid voortzetten.

Maatregelen

Regionale samenwerking met buurgemeenten op het gebied van woonbeleid is vormgegeven door deelname aan ambtelijk en bestuurlijke overleggen. Daarbij is afstemming gezocht voor:

- Regionale woonruimteverdeling (regionale verordening);
- Voorrangsverklaringen;
- Lokaal maatwerk;
- Regionale woningbouwprogrammering.

Er zijn regionale prestatieafspraken gemaakt en er is een regionale woonagenda opgesteld.

Regulier wordt samengewerkt om de belangen (bijvoorbeeld ten aanzien van vluchtelingen en statushouders) en de bijbehorende maatregelen op elkaar af te stemmen.

Onze eigen woonvisie is gelegd naast de in ontwikkeling zijnde toekomstvisie en de regionale omgevingsvisie.

Wat heeft het gekost?

Tabel 6.1 Wonen

Thema: Wonen ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	11.714	11.714	7.559	-4.155
Lasten	-47.829	-44.360	-58.090	-13.730
Saldo van baten en lasten	-36.115	-32.646	-50.531	-17.885
Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0
Resultaat	-36.115	-32.646	-50.531	-17.885

Toelichting / analyse verschillen

De afwijkingen op de cijfers vallen binnen de toegestane marge van € 50.000. Een toelichting op de verschillen is dan ook niet nodig.

Thema: Natuur en landschap, milieu, cultureel erfgoed en recreatie

Wat hebben we bereikt?

De beoogde effecten voor 2015:

- Behoud van een sterk Voorschoten door zijn ideale ligging, het sfeervol centrum, veel groen, erfgoed, fraaie kasteel, landgoederen en buitenplaatsen en de openheid van het buitengebied. Dit naast de overzichtelijkheid en de bereikbaarheid van vele en goede voorzieningen;
- Behoud van de dorpskarakteristiek en de recreatieve ruimte binnen de Randstad en streven naar versterking van de leefbaarheid van ons dorp;
- Strakkere sturing op milieu en duurzaamheid. Met in eerste instantie als focus de werkorganisatie Duivenvoorde en ons eigen handelen;
- Een toenemend bewustzijn van nut en noodzaak van een duurzame ontwikkeling (in de behoeften van de huidige generatie kunnen voorzien zonder de invulling van behoeften van toekomstige generaties in gevaar te brengen).

Voorgenomen doelstelling bij Natuur, Landschap & Recreatie

- Met partners houden we het buitengebied Duin, Horst & Weide (Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar) vitaal en authentiek;
- De recreatieve mogelijkheden worden verder uitgebreid om draagvlak te versterken voor het behoud van het gebied en om de inwoners van Voorschoten en de Randstedelingen nog meer te laten genieten van de kwaliteiten;
- We zorgen voor draagvlak van de maatregelen die in het gebied worden genomen;
- We stimuleren en faciliteren verenigingen, instellingen en particulieren die een ruim groenareaal binnen Voorschoten in beheer hebben, zoals de landgoedeigenaren.

Maatregelen

In 2015 is Voorschoten weer hoog geëindigd in de ranglijst van woonkwaliteit. De karakteristiek van ons dorp heeft daar, naast de groene omgeving en strategische ligging, zeker aan bijgedragen. Samen met onze partners in het Pact van Duivenvoorde zijn we blijven investeren in de groene kwaliteiten en in het vergroten van de natuurgerichte recreatie.

Met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg is verder gewerkt aan de uitvoering van het Landschapsbeleidsplan Duin Horst & Weide op de volgende onderwerpen:

- governance / landschapstafels

Met het wegvallen van de regio's onder de Wet gemeenschappelijke regelingen Plus (WGR+) is veel aandacht besteed aan een nieuwe vorm van samenwerking met de regiogemeenten en met de provincie. Maart 2015 is de Landschapstafel Duin Horst & Weide

opgericht. Hierin hebben de oorspronkelijke Pact van Duivenvoorde gemeenten Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar zitting samen met de gemeenten Leiden, Zoetermeer en Den Haag. Ook maatschappelijke organisaties als Staatsbosbeheer, Zuid-Hollandse Milieufederatie, Recron en ondernemers als Dunea, ANWB, Vlietlanden en hotel-restaurant de Gouden Leeuw nemen deel;

- meerjarenprogramma

De Landschapstafel is bezig met het opstellen van een Meerjarenprogramma en een meerjarenbegroting. Dit programma wordt ingezet om co-financiering bij de provincie Zuid-Holland te vragen voor de uitvoering van activiteiten.

- wandelverbindingen

Het realiseren van wandelverbindingen langs de randen van de Duivenvoordse- en Veenzijdse polder is nog niet uitgevoerd. De prioriteit lag bij het vormen en inrichten van de Landschapstafel Duin Horst & Weide. Maatschappelijke organisaties voeren een onderzoek uit naar een wandelverbinding langs de Papelaan. We wachten op het door hen uit te voeren onderzoek naar de (fysieke) haalbaarheid van dit pad. Er is inmiddels al wel subsidie voor aangevraagd.

- branding en betrekken van ondernemers

Najaar 2015 is een informatiepakket met folders over wandel- en fietsroutes verstuurd naar toeristische bedrijven in Voorschoten en Wassenaar. Betere bekendheid levert een betere benutting op van het recreatieve netwerk en een betere samenwerking met de ondernemers.

- Toeristisch Overstap Punt Voorschoten

In november is besloten tot het oprichten van een Toeristisch Overstap Punt (TOP). Hiervandaan kan worden gefietst en gewandeld door Duin Horst & Weide langs aantrekkelijke routes, waaronder het centrum en de landgoederen van Voorschoten. Deze routes worden uitgezet in 2016.

Natuurspeeltuin

In 2015 hebben de Lions en de gemeente het initiatief genomen voor het oprichten van een natuurspeeltuin in Voorschoten. Na locatieonderzoek bleek een strook grond op de hoek van het Rosenburgherlaantje en de Veurseweg de meest geschikte locatie. Inmiddels is een Stichting natuurspeeltuin Voorschoten opgericht, die de uitvoering in nauwe samenwerking met de Lions zal oppakken.

Leidse Ommelanden

Voorschoten is in 2015 aangesloten bij de Leidse Ommelanden. Dit is een samenwerking waarin Leiden met de buurgemeentes afspraken maakt over het duurzame behoud van de diverse landschappen rond Leiden en waar projecten worden opgestart voor kwaliteitsversterking en vergroten van het recreatief medegebruik.

Voorgenomen doelstelling bij Milieu

- Bevorderen van de leefbaarheid van Voorschoten;
- De maatschappelijke ontwikkeling wordt gekenmerkt door een balans tussen people (welzijn), planet (leefomgeving) en profit (welvaart). (verduurzaming van de samenleving);
- De gemeente als duurzame organisatie inspireert de samenleving tot navolging;
- Bevorderen bewustzijn voor duurzaamheid voor eigen personeel, inwoners en bedrijven en instellingen in Voorschoten;
- efficiënte uitvoering van milieutaken van een behoorlijke kwaliteit;
- conform regelgeving onderbrengen van taken bij de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland;
- Streven naar CO₂-reductie t.b.v. het verduurzamen van de samenleving;
- In 2018 kan 65% van het afval worden gebruikt als grondstof.

Maatregelen

De activiteiten die zijn uitgevoerd om de doelen dichterbij te brengen, vloeien voort uit het eerder vastgestelde beleid (Milieubeleidsplan 2012-2016, Afvalvisie Voorschoten).

- stimuleren van de samenleving

Regelmatig is in 2015 ingezet op communicatie en voorlichting om de bewoners, bedrijven en instellingen te stimuleren bijdragen te leveren aan reductie van CO₂-emissies. De gemeente heeft deelgenomen aan landelijke initiatieven die bijdragen aan het klimaatbewustzijn, zoals Warme Truiendag, Nacht van de Nacht en Earth Hour. Ook is geparticipeerd in het Netwerk Duurzaam Ondernemen.

- faciliteren van initiatieven

Spontane particuliere duurzame initiatieven zijn (binnen wettelijke en beleidskaders) aangemoedigd. De gemeente verkent de mogelijkheden van een particulier initiatief om daken van gemeentelijk vastgoed te gebruiken voor het opwekken van zonne-energie.

- het Energieloket

In juni is het Energieloket gelanceerd: op de website www.duurzaambouwloket.nl vinden particuliere woningeigenaren informatie over energiebesparende maatregelen. Dit instrument is het resultaat van door de VNG gesubsidieerde regionale samenwerking in het kader van het SER-Energieakkoord. Inwoners worden gestimuleerd energie te besparen en duurzaam op te wekken. In het kader van het akkoord ontwikkelt de Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) namens de gemeente een programma energiebesparing voor bedrijven en instellingen.

- besteding reserve duurzaamheid

De reserve duurzaamheid heeft nog geen bestemming(en) gevonden. Hiervoor zullen in 2016 nadere voorstellen aan de raad worden gedaan. Aan de raad is een time-table aangeboden en met hen besproken over de termijnen en volgorde van de aanbidding van de afzonderlijk raadsvoorstellen.

- duurzaam bouwen

Het beleid voor duurzaam bouwen is nog niet herijkt. Vooruitlopend op de herijking, die nu in 2016 verwacht wordt, betrekken wij het aspect duurzaamheid bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de aanbesteding van de woningbouwontwikkeling Roosenhorst.

- ODWH

De gemeente is nog niet toegetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst West-Holland, besluitvorming daarover is nu gepland begin 2016. In het afgelopen jaar zijn aanvullende afspraken over de taakverdeling met de ODWH gemaakt. Dit heeft geleid tot een lichte uitbreiding (o.m. bodemloket) van de dienstverlening door de ODWH. Voorschoten maakt inmiddels als aspirant-lid (zonder stemrecht) deel uit van het AB van de ODWH.

- klimaatmonitor

Aan de hand van de klimaatmonitor gaan we de ontwikkeling van de CO₂-uitstoot in Voorschoten volgen. De klimaatmonitor biedt de mogelijkheid prestaties te vergelijken met die van andere gemeenten. De monitor vormt een belangrijke bron voor de evaluatie en herijking van het beleid. Door de aanschaf van de klimaatmonitor wordt beter inzichtelijk wat onze inspanningen op het gebied van duurzaamheid opleveren.

- verduurzaming monumenten

Gestart is met een onderzoek hoe Voorschoten een 'duurzaamheidstool' aan de inwoners kan aanbieden, waardoor eigenaren van monumentale panden inzicht krijgen welke duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd kunnen worden. Door een financiële bijdrage van de VNG is het mogelijk deel te nemen aan een pilot van de Stichting De Groene Gracht, dat in 2016 doorloopt.

- milieubarometer

De gemeente biedt ondernemers een gratis startabonnement op de Milieubarometer aan, waarmee bedrijven hun milieuprestaties kunnen doorlichten.

- Milieubeleidsplan 2012-2016

Tenslotte is de stand van zaken halverwege de uitvoering van het Milieubeleidsplan 2012-2016 belicht. Deze tussenbalans heeft ertoe geleid dat de raad 10 van de 75 ambities heeft bijgesteld.

- afvalinzameling

De raad heeft op 9 juli het rapport 'Scenario's voor afvalinzameling' behandeld en gekozen voor een optimalisatie van de huidige inzamelstructuur. Ter ondersteuning van het besluitvormingsproces voor het afvalbeleid voor de periode tot en met 2020, heeft de gemeenteraad het college gevraagd eerst een businesscase (inclusief een plan van aanpak voor communicatie) op te stellen. In deze businesscase moeten de contouren van de optimalisatie worden uitgewerkt die passen bij de gemeente, die ruimte laten voor nieuwe ontwikkelingen en inzichten en die mogelijkheden bieden tot vermindering van de hoeveelheid restafval.

Voorgenomen doelstelling bij Cultureel Erfgoed

- Op een zorgvuldige en afgewogen wijze het cultuurhistorisch erfgoed in een goede staat doorgeven aan volgende generaties.
- het erfgoed meer zichtbaar en beleefbaar maken en het beter benutten, wat op zijn beurt weer bijdraagt tot instandhouding van de betreffende kwaliteiten.

Maatregelen

De activiteiten vloeien voort uit het vastgestelde erfgoedbeleid (2013), de Structuurvisie Cultuurhistorie (2013) en de Nota herijking archeologie (2014). Dat betekent onder meer:

- erfgoedlijsten

Er is doorgedaan met de actualisering van de erfgoedlijsten. Dit jaar zijn vier besluiten genomen. In Voorschoten zijn nu 67 gemeentelijke monumenten;

- erfgoedverordening

Er is een nieuwe concept-erfgoedverordening opgesteld. De inspraakprocedure is afgerond. Door de vertraagde invoering van de Erfgoedwet wordt de besluitvorming over de erfgoedverordening voorzien in (juli) 2016;

- archeologie

Conform wetgeving is regelmatig een archeologisch onderzoek nodig om een omgevingsvergunning te krijgen. Ten behoeve van helderheid voor de aanvragers, initiatiefnemers en uitvoerders van een dergelijk onderzoek zijn in 2015 richtlijnen opgesteld. Door deze richtlijnen is duidelijk wat we van elkaar mogen verwachten en is de uitvoering van de werkzaamheden efficiënter geworden;

- erfgoedlijn Limes

Voor de erfgoedlijn Limes is aansluiting gezocht bij een voorstel over de 'Romeinen langs de Vliet en Forum Hadriani'. , Museum Swanesteijn heeft dit voorbereid. Het is de bedoeling om te onderzoeken hoe het Forum en de gracht op de websites en in de musea beter zichtbaar gemaakt kunnen worden. Samen met de provincies en de gemeenten waar de limes doorheen loopt, zijn we bezig om de aanwezige archeologische waarden voor te dragen voor Unesco-bescherming;

- subsidiebeleid

Er is gestart met de actualisering en modernisering van subsidiebeleid voor het gebouwde en groene cultureel erfgoed. Opnieuw oversteeg de subsidievraag in 2015 in ruimschoots het beschikbare budget. Na zorgvuldige afweging hebben zowel de 18de-eeuwse schuur bij Veurseweg 350 als de restauratie van Leidseweg 227 een positieve beschikking ontvangen. Verder kon met de dotatie uit de Voorjaarsnota van bijna € 11.000 worden bijgedragen aan de opgraving en het onderzoek voor een deel van de kanaal van Corbulo in de Starrenburgerpolder, die in opdracht van het Hoogheemraadschap van Rijnland is uitgevoerd;

- erfgoedlijn Landgoederenzone

Bij de Provinciale Erfgoedtafel Landgoederenzone is een projectvoorstel ingediend onder de titel: 'Ter Wadding, herontdekking van een landgoedparel'. Het project is opgenomen in het door Provinciale Staten vastgestelde maatregelenpakket 2016 met een bedrag van € 38.000. Doel van het project is het vergroten van het publiekbereik en aantrekkelijker en beter

toegankelijk maken van het park van de rijksmonumentale buitenplaats Ter Wadding.. Gestart is met de voorbereidende werkzaamheden voor het communicatieplan en het herstel van het park. Bij de landgoederenzone zijn daarnaast het herstel van de 18de-eeuwse kruisvijver op Beresteijn (€ 20.000) en het herstel van het hek- en muurwerk Leidse tuin op Duivenvoorde (€ 50.000) opgenomen.

Verder is in 2015 deelgenomen aan de uitvoering van het project De Groene Loper, dat als doel heeft een ruimere en betere ontsluiting van het wandelnetwerk langs en door historische buitenplaatsen.

Zomer 2015 heeft de kick-off van het project 'kwaliteitsimpuls Zocher' plaatsgevonden, dat onder meer zal resulteren in een handboek met aanbevelingen hoe de door deze bekende architectenfamilie aangelegde parken beter in stand gehouden kunnen worden;

- Lokaal Erfgoed Platform (LEP)

Omdat uit evaluatie is gebleken dat het erfgoedbeleid een positieve impuls heeft gekregen, blijft het LEP in functie. Er is gestart met de ontwikkeling van een Canon als middel om het verhaal van Voorschoten op een laagdrempelige wijze voor het voetlicht te brengen bij zowel de jeugd als andere doelgroepen;

- open monumentendag

Al een aantal jaren neemt het aantal bezoekers van de Open Monumentendag gestaag toe. Met wederom een aantrekkelijk programma is in 2015 een absoluut record bereikt, waarbij bijna 10.000 belangstellenden een of meerdere monumenten bezochten. Dit was een extra felicitatie waard voor de vele vrijwilligers, die (na het uitserveren van koffie met gebak) een rondleiding door het gerestaureerde Berkhoutpark hebben gekregen.

Bij de open Monumentendag vervulde de gemeente een adviserende en faciliterende rol als het ging om het maken van een folder met kaart waarop alle toegankelijke monumenten stonden.

Daarnaast werden reguliere taken uitgevoerd, zoals het verlenen van vergunningen, het behandelen van meldingen en klachten, het uitoefenen van toezicht, het verstrekken van informatie en de advisering over culturele aspecten (o.a. ruimtelijke plannen).

Wat heeft het gekost?

Tabel 6.2 Natuur en landschap, milieu en cultureel erfgoed

Thema: Nat.en landsch.,milieu en cult.erfg.recr ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	3.086	1.115.414	563.724	-551.690
Lasten	-1.128.295	-2.241.736	-1.611.528	630.208
Saldo van baten en lasten	-1.125.209	-1.126.322	-1.047.805	78.517
Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0
Resultaat	-1.125.209	-1.126.322	-1.047.805	78.517

Toelichting / analyse verschillen

Natuur & Landschap - Wandelverbindingen (€ 675.000 lagere baten en lasten)

Het realiseren van wandelverbindingen langs de randen van de Duivenvoordse en Veenzijdse polder is nog niet uitgevoerd. Hiervoor is een Investeringsbijdrage Landelijk Gebied (ILG) toegekend van € 630.750. Daarnaast is vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) een subsidiebedrag van € 45.000 geormerkt voor dit project. Voorgesteld wordt zowel het budget als de dekking over te hevelen naar 2016.

Toeristisch Overstap Punt (TOP) (€ 35.000 lagere baten en lasten)

In de Najaarsnota was € 35.000 beschikbaar gesteld voor een Toeristisch Overstap Punt. Realisatie vindt in 2016 plaats. Als gevolg daarvan wordt voorgesteld zowel het budget als de dekking vanuit de provincie Zuid-Holland en Haaglanden over te hevelen naar 2016.

Milieubeheer - Omgevingsdienst West-Holland (€ 125.000 hogere baten en lasten)

De meerkosten die zijn uitgegeven aan de ODWH in verband met uitbreiding van het takenpakket worden volledig gecompenseerd door de vergoeding die we hebben ontvangen voor ons personeel dat daar is gedetacheerd (€ 125.000).

Cultureel erfgoed - Knipmolen, gemeentetoren en carillon (€ 37.000 hogere baten)

Omdat slechts zeer beperkt onderhoud is uitgevoerd en de onderhoudsvoorzieningen zijn opgeheven, zijn de restanten van de onderhoudsbudgetten voor de Knipmolen, de gemeentetoren en het carillon vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

Overig (per saldo € 40.000 lagere lasten)

Dit bedrag kan worden verklaard doordat de gerealiseerde projectfinancieringskosten in verband met het Pact van Duivenvoorde en de externe advieskosten op archeologie en milieubeheer zijn meegevallen.

Thema: Economie en bedrijvigheid

Wat hebben we bereikt?

De beoogde effecten voor 2015:

- Het centrum behoudt zijn functie als het kloppende hart van ons dorp;
- Het aantrekkelijker maken van het centrum voor bezoekers, ondernemers en bewoners.
- Goede huisvesting voor de Voorschotense bedrijven;
- Een bloeiende economie, goede werkgelegenheid en verzorgde bedrijventerreinen;
- Creëren van een ondernemersvriendelijk klimaat, het verbeteren van het vestigingsklimaat;
- Economisch benutten van waterrecreatie;
- Het betrekken van meer Voorschotense ondernemers bij de uitvoering van gemeentelijke werken;
- Een goede basis om heldere keuzes te kunnen maken voor uitvoeringsmaatregelen die het effectiefst bijdragen aan de breedte van de doelen die er bij EZ zijn gesteld;
- Verbetering van het vestigingsklimaat en stimulering van de economische bedrijvigheid en leefbaarheid van Voorschoten heeft draagt bij aan een ondernemersvriendelijk klimaat.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Dit jaar is een economische visie opgesteld. In deze visie is al het beleid op de verschillende onderdelen van EZ samengevoegd en is de onderlinge samenhang bepaald. Hierdoor wordt ook meer structuur gebracht in de gemeentelijke activiteiten. Uitgangspunt is dat de gemeente faciliterend is. De ondernemers zijn zelf verantwoordelijk voor een gezonde economie in Voorschoten.

Voorgenomen doelstelling bij Sterk in de Leidse regio, goede aansluiting Zuidvleugel

Het leggen van verbindingen met zowel de Leidse regio als Haaglanden en het benutten van de scharnierfunctie tussen beide regio's.

Maatregelen

In 2015 is de retailvisie Leidse Regio opgesteld. Eind 2015 is gestart met het opzetten van een regionaal Expat Centre en het opstarten van het project Centrum voor Vitaliteit. Voorschoten is betrokken bij deze projecten die in 2016 verder uitgewerkt zullen worden. Daarnaast wordt intensief samengewerkt met Economie071 en wordt regelmatig overlegd met Holland Rijnland en de MRDH.

In 2015 is extra inspanning geleverd op het gebied van economie omdat ondanks onze inspanningen om het vestigingsklimaat te verbeteren een aantal bedreigingen ontstond. Mexx, één van onze grotere werkgevers ging failliet en door de gemeente Leidschendam-Voorburg en de Provincie werd toestemming verleend om Leidsenhage sterk te vergroten. In 2015 is daarom veel

extra energie gestoken in overleggen met (de rechtsopvolger van) Mexx en de gemeente Leidschendam-Voorburg om de effecten van beide ontwikkelingen voor Voorschoten waar mogelijk te minimaliseren. Om in deze omstandigheden de ambities uit het coalitieakkoord te kunnen realiseren is in de voorjaarsnota geld beschikbaar gesteld om gedurende anderhalf jaar extra taken op het gebied van economie te kunnen uitvoeren.

Voorgenomen doelstelling bij Dobbewijk, Rouwkooplaan en bedrijfsverzamelgebouw

- Instellen van een goed werkende actieve parkmanagement organisatie ten behoeve van een hoogwaardig bedrijventerrein in Dobbewijk.
- De veiligheid en toegankelijkheid van het bedrijventerrein Rouwkooplaan waarborgen.
- Het ondersteunen en faciliteren van particuliere initiatieven voor een bedrijfsverzamelgebouw.
- Een stimulerend kader creëren waardoor private initiatieven ontstaan.

Maatregelen

Er is veel aandacht uitgegaan naar de kwaliteitsverbeteringen van de bedrijventerreinen. De revitalisering Dobbewijk is eind 2015 afgerond. Meer informatie staat onder 'projecten' in programma 4.

Daarnaast is gewerkt aan een BedrijvenInvesteringsZone (BIZ) in de Dobbewijk. Doel van de BIZ is de kwaliteitsverbetering van het bedrijventerrein samen met de ondernemers vorm te geven. Het doel hiervan is een beter vestigingsklimaat en meer grip van de ondernemers op hun bedrijventerrein. Ondernemers hebben hier dan ook een leidende rol in.

Op 12 november is de BIZ-verordening voor de Dobbewijk vastgesteld, hierna is een draagvlakmeting onder de ondernemers gehouden. Helaas heeft dit vooralsnog niet geleid tot de invoering van de BIZ per 1 januari 2016.

In 2015 zijn er diverse overleggen gevoerd met de ondernemers op de Rouwkooplaan en heeft het college de Rouwkooplaan bezocht. We hebben de samenwerking tussen de verschillende ondernemers gestimuleerd waardoor kan worden gestart met het opknappen van de weg door de ondernemers (begin 2016). Er is positief gereageerd op het idee om ook daar een BIZ op te richten.

Voorgenomen doelstelling bij Toerisme, bedrijfscontactfunctionarissen en maatschappelijk ondernemen

- Economisch rendement halen uit het toerisme en recreatie in Voorschoten en omgeving.
- Beter benutten van onze centrale ligging en groene omgeving.
- Adequate ondersteuning van ondernemers.
- Goede relatie onderhouden met de ondernemend Voorschoten.
- Verkleinen van het aantal mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en bevordering van duurzaamheid.
- Behoud van het ondernemersfonds ten behoeve van aantrekkelijke winkelstraten.

Maatregelen

In 2015 is gestart met voorbereidingen om het toerisme verder vorm te geven. De economische benutting van deze bedrijfstak biedt voor Voorschoten grote kansen. Er is een medewerker Recreatie en Toerisme aangesteld. Toerisme is benoemd in de Economische Visie, inclusief een programma met maatregelen en acties. Het onderzoek is gestart naar de mogelijkheden voor een passantenhaven.

Regulier wordt met de verschillende belangenverenigingen van de ondernemers gesproken (zowel bestuurlijk als ambtelijk). Met de inzet van de bedrijfscontactfunctionarissen is de afstand tussen het bedrijfsleven en de gemeente verkleind en kan een veel betere dienstverlening worden geboden.

Regelmatig worden er werkbezoeken gebracht aan ondernemers, zowel door het hele college als door de betrokken portefeuillehouders. Er is een nauwe samenwerking en regulier overleg tussen EZ en Werk & Inkomen. Ondernemers worden hier regelmatig over geïnformeerd en bij betrokken. Door het bloeiende bedrijfsleven en deze samenwerking kunnen de werkloosheidscijfers in de hand gehouden worden. Daarnaast vindt er vijf keer per jaar regulier overleg plaats tussen gemeente en ondernemers in het EOV.

Voorgenomen doelstelling bij Revitalisering van het dorpscentrum en Noord-Hofland

Het dorpscentrum en Noord-Hofland aantrekkelijk en vitaal houden. Het beperken van hinder, en wegvloeiën koopkracht door de bouwactiviteiten in het centrum tegengaan.

Maatregelen

Met de oprichting van de Taskforce centrum loopt Voorschoten voor op de ontwikkelingen op het gebied van retail. Versterking van het centrum en een vernieuwende benadering is nodig om de ontwikkelingen in de retail het hoofd te bieden. Het dorpscentrum is van wezenlijk belang voor het goed functioneren van Voorschoten. Het is een plek van ontmoeting waar de sociale samenhang van ons dorp wordt bevestigd en bekrachtigd. De centrummanager is inmiddels actief.

Er is een gezamenlijk visie met de kernwaarden historisch, ontmoeting en bereikbaar opgesteld en er zijn korte termijn maatregelen door de taskforce vastgesteld die uitgevoerd worden. Daarnaast is een aanzet gemaakt voor het opstellen van lange termijn maatregelen. Deze en andere maatregelen komen terug in de Economische Visie.

De retailvisie Leidse Regio is door de stuurgroep vastgesteld en wordt binnenkort aangeboden aan de deelnemende gemeenten. Er zijn gesprekken gaande met de eigenaar van winkelcentrum Hofland over de mogelijkheden voor de toekomst en tevens is regelmatig overlegd met de ondernemers aan de Beethovenlaan.

Wat heeft het gekost?

Tabel 6.3 Economie en bedrijvigheid

Thema: Economie en bedrijvigheid ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	39.552	39.552	38.373	-1.179
Lasten	-211.145	-239.550	-242.055	-2.505
Saldo van baten en lasten	-171.593	-199.998	-203.682	-3.684
Onttrekking reserves	0	10.200	10.200	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	10.200	10.200	0
Resultaat	-171.593	-189.798	-193.482	-3.684

Toelichting / analyse verschillen

De afwijkingen op de cijfers vallen binnen de toegestane marge van € 50.000. Een toelichting op de verschillen is dan ook niet nodig.

P7 Programma jeugd, participatie en zorg

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none"> •Jeugd, participatie en zorg 	<ul style="list-style-type: none"> •Participatie en inkomen •Maatschappelijke ondersteuning •Jeugd 	<ul style="list-style-type: none"> •Inkomen •Sociale werkvoorziening •Minima •Participatiewet •Wijkaanpak (Wmo1) •Dienstverlening in het sociaal domein (Wmo3) •Mantelzorgers en vrijwilligers (Wmo4) •Ouderen (Wmo5) •Individuele voorzieningen (Wmo6) •Maatschappelijke opvang (Wmo 7-9) •Invoering 3D •Specialistische WMO zorg •Openbare gezondheidszorg •Specialistische jeugdzorg •Jeugd (Wmo2) •Jeugdgezondheidszorg

Visie en maatschappelijke effecten

Het is fijn wonen, werken, leven en recreëren in Voorschoten. Dat is iets om trots op te zijn en gekoesterd moet worden. We willen behouden wat goed is en beter maken wat beter kan of beter moet. Om te zorgen dat ook in de nabije toekomst iedereen kan meedoen, moet de zorg op een andere manier georganiseerd worden.

Het Rijk en Provincie dragen per 1 januari 2015 taken op het gebied van jeugd(zorg), maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen over aan gemeenten. Het gaat om de decentralisatie van de begeleiding en verzorging vanuit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Wet langdurige zorg (WLZ). Ook alle jeugdzorg taken worden overgeheveld (Jeugdwet). De wijzigingen op de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) worden ondergebracht in de Participatie wet. Met deze nieuwe taken krijgen gemeenten de verantwoordelijkheid voor bijna de gehele maatschappelijke ondersteuning van jeugdigen, volwassenen en ouderen. Centraal hierbij staat dat we betere zorg willen leveren door beter samen te werken met onze partners en onze inwoners. Dit krijgt vorm door uit te gaan van integrale vraagverheldering en de werkwijze één gezin, één plan, één regisseur voor het hele sociale domein. In 2015 ligt de focus op de transitieopgave en het bieden van zorgcontinuïteit aan onze inwoners.

Als gemeente staan we dicht bij onze inwoners en kunnen we de zorg efficiënter organiseren. We gaan dus van landelijk regelen, naar lokaal en met elkaar regelen. Dit betekent dat wij een groter beroep moeten doen op de eigen kracht van onze inwoners om een bijdrage te leveren aan een Voorschoten waarin het goed leven is en niemand aan de kant staat.

Monitor Sociaal Domein

De VNG en King hebben een monitor Sociaal Domein opgezet (VISD). Deze monitor voorziet in horizontale beleids- en verantwoordingsinformatie. Door aan te sluiten bij deze landelijke monitor verkrijgen we informatie om tijdig te kunnen (bij)sturen, beleid te (her)formuleren en prestaties in de wijk te beoordelen. Daarnaast kunnen we de situatie en prestaties in het sociaal domein van Voorschoten vergelijken met die van andere deelnemende gemeentes. De VNG rapporteert op basis van 35 indicatoren. In de manier van rapporteren wordt rekening gehouden met de privacywetgeving. Op dit moment is de definitieve lijst met indicatoren nog niet vrijgegeven door het ministerie en/of de VNG. Het is de verwachting dat deze later dit jaar beschikbaar komt. Dit betekent dat we in de loop van 2015 een voorstel kunnen doen voor de indicatoren.

Ramingen

De ramingen voor 2015 op dit programma vertonen grote verschillen met 2014. Dit is een gevolg van de nieuwe taken in het sociaal domein. Met deze operatie is een bedrag gemoeid van in totaal € 8,3 miljoen. De lasten op gebied van participatie, de WMO en de Jeugdwet zijn op dit programma verantwoord. De baten, die een onderdeel vormen van de algemene uitkering (integratie-uitkering sociaal domein) worden verantwoord op het programma algemene dekkingsmiddelen. Bij de productgroepen gaan wij nader in op de verschillen.

Wat heeft het gekost?

Tabel 7.0 Programma jeugd, participatie en zorg

P7 Programma jeugd, participatie en zorg bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / " + "= voordeel)		Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting actueel / rekening)
Participatie en inkomen	Baten	4.007	4.622	4.826	204
	Lasten	-7.774	-8.356	-8.645	-289
	Saldo	-3.766	-3.734	-3.819	-85
Maatschappelijke ondersteuning	Baten	417	489	353	-137
	Lasten	-7.359	-7.705	-6.641	1.064
	Saldo	-6.942	-7.216	-6.288	927
Jeugd	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-5.426	-5.478	-4.160	1.319
	Saldo	-5.426	-5.478	-4.160	1.319
Totaal baten		4.424	5.111	5.179	68
Totaal lasten		-20.559	-21.539	-19.446	2.093
Totaal saldo van baten en lasten		-16.134	-16.428	-14.267	2.161
Onttrekking reserves		486	776	598	-178
Toevoeging reserves		0	0	0	0
Mutaties reserves		486	776	598	-178
Resultaat		-15.648	-15.652	-13.669	1.983

Thema: Participatie en inkomen

Inleiding

Sinds 1 januari 2015 zijn de Jeugdwet, Participatiewet en Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) van kracht. De Participatiewet voegt de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) samen. Doelstelling van de Participatiewet is om iedereen met arbeidsvermogen toe te leiden naar (bij voorkeur regulier) werk. Dit kan variëren van het opdoen van ervaring bij een Voorschotens bedrijf tot meedraaien bij de gemeente in een administratieve functie of het uitvoerend bedrijf. Daarbij vinden we dat mensen voor een uitkering best een tegenprestatie naar vermogen kunnen leveren.

Wat hebben we bereikt?

Voorgenomen doelstelling bij iedereen doen naar vermogen mee

1. Door middel van werkervaring de belemmeringen bij het verkrijgen van werk verkleinen waarbij uitgegaan wordt van de mogelijkheden en talenten van mensen;
2. Van iedereen een bijdrage aan de maatschappij vragen;
3. Werkgevers in de gemeente ondersteunen om mensen met arbeidsbeperkingen in dienst te nemen, de gemeente zelf draagt hier ook aan bij;
4. Het tegengaan van niet-gebruik van minimaregelingen;
5. Het tegengaan van misbruik van voorzieningen;
6. De toegang tot ondersteuning is laagdrempelig en lokaal georganiseerd.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Genomen acties aan de hand van genoemde maatregelen uit de begroting 2015 om bovenstaande doelstellingen te realiseren.

1.1. In 2015 wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld om de uitstroom te bevorderen, middelen hiervoor komen uit de reserve BUIG. Gerealiseerd door:

- In de Programmabegroting 2015-2018 is aangegeven dat er geruime tijd een tekort is op het budget Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten (BUIG). Het verleden heeft uitgewezen dat de overschrijding van de BUIG-gelden een structureel karakter heeft gekregen. Het geprognosticeerde tekort is voor de komende vier jaar in een nieuwe voorziening gestort, waarvan een gedeelte wordt gebruikt om een versnelde uitstroom te bewerkstelligen op het Participatiewet bestand, overeenkomstig motie 100197 van de PvdA. Met dit uitvoeringsprogramma is inzicht gegeven in de manier waarop de versnelde uitstroom

gerealiseerd wordt. Het doel van dit uitvoeringsprogramma is om geen overschrijding op de BUIG te hebben.

In de zomer van 2015 is het plan van aanpak Arbeidsmarktoffensief door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin staan maatregelen om de uitstroom te bevorderen, de instroom te beperken en extra in te zetten op handhaving. In de tussenevaluatie van het Arbeidsmarktoffensief wordt duidelijk dat het tekort op de BUIG terugloopt en dat in 2015 een grote stap is gezet op weg naar het realiseren van het doel van dit uitvoeringsprogramma. De besparing in 2015 is € 376.000. In de komende jaren wordt het tekort op de BUIG verder teruggedrongen.

Tabel 7.1 Kengetallen BUIG

Aantal bijstandgerechtigden (Pw/IOAW/IOAZ/Bbz/starters) per 1-1-2015	324
Aantal bijstandgerechtigden (Pw/IOAW/IOAZ/Bbz/starters) per 31-12-2015	326
Procentuele groei	0,60%
Instroom 2015	109
Uitstroom 2015	107

1.2. Re-integratieactiviteiten bieden. Gerealiseerd door:

- Het organiseren van re-integratieactiviteiten gericht op individuen en groepen. In het eerste geval is, afhankelijk van de mogelijkheden van de cliënt, een passend aanbod gedaan. De groepsgerichte activiteiten zijn onder andere terug te vinden in de werkacademie, het jongerenloopbaancentrum en voorlichtingsbijeenkomsten voor personen die de maximale WW duur bijna hebben doorlopen.

2.1. Uitvoeren van de tegenprestatie. Gerealiseerd door:

- De uitvoering van de tegenprestatie (onderdeel van de participatiewet) te beleggen bij W&I en de begeleiding van de cliënten definitief te beleggen bij Voor Elkaar/Vive. Rapportage over de tegenprestatie is opgenomen in de managementrapportage W&I 2015.

3.1. Opzetten van een werkgeversservicepunt. Gerealiseerd door:

- Structurele bemensing van het in 2014 opgerichte werkgeversservicepunt in 2015 voor Voorschoten, Wassenaar en Leidschendam-Voorburg. De lokale werkgeversservicepunten delen vacatures en potentiële kandidaatgegevens. Op basis van het plan van aanpak arbeidsmarktoffensief is de capaciteit uitgebreid, zodat in deze collegeperiode een hogere uitstroom uit de bijstand is gerealiseerd. En daarmee een besparing op de uitkeringskosten voor het verstrekken van deze uitkeringen uit het BUIG-budget. De contacten met de werkgevers worden door een aantal vaste aanspreekpunten onderhouden.

3.2. Lokaal invulling geven aan werkgeversbenadering door sociaal-economische agenda op te stellen. Gerealiseerd door:

- Accountmanagers van het werkgeversservicepunt en de afdelingen Economie van de verschillende gemeenten ontmoeten elkaar in periodiek overleg. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in het plan van aanpak arbeidsmarktoffensief, social return on investment en sociaal ondernemerschap. Door deze initiatieven is een uitgebreid netwerk ontstaan van lokale en regionale werkgevers. Werkgevers in Voorschoten en de rest van de regio hebben een eigen accountmanager ter beschikking, die als spil in dit netwerk fungeert.

3.3. Gemeente speelt een actieve rol op de regionale arbeidsmarkt. Gerealiseerd door:

- Het vergroten van de coördinatie van de dienstverlening door samen met de arbeidsmarktregio Haaglanden aan een sectorale aanpak te werken. De regionale werkgeversaankpak benadert ondernemers gecoördineerd, biedt een herkenbaar en eenduidig pakket aan diensten, richt zich op het versterken van acquisitie en relatiebeheer en het versterken van matching van klanten.
- Er is in 2015 een marktwerkingsplan opgesteld vanuit de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal. Dit plan geeft inzicht in de ontwikkelingen van vraag en aanbod. Daarnaast is een lokaal marktwerkingsplan opgesteld voor de gemeente Voorschoten. Dit lokale marktwerkingsplan vergroot kennis in de lokale economie en maakt inzichtelijk waar kansen liggen.
- Vanuit het werkgeversservicepunt is contact gelegd met de arbeidsmarktregio Leiden om de mogelijkheden voor samenwerking te onderzoeken. Bovendien is met bureau Leerplicht Leiden het gesprek gaande over een sluitende aanpak voor jongeren.

3.4. Plan voor het bieden van werk en werkervaring voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in de werkorganisatie Duivenvoorde. Gerealiseerd door:

In de werkorganisatie een plan opstellen voor het bieden van werk en werkervaring voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

4.1. Het vergroten van het gebruik van minimaregelingen. Gerealiseerd door:

- Een nieuw minimabeleid 2015-2018 op te stellen.
- Een coördinator minimabeleid aan te stellen bij Werk en Inkomen die de regelingen meer onder de aandacht brengt bij de specifieke doelgroep;
- Het opzetten van verschillende activiteiten en middelen waaronder:
 - Het benaderen van scholen om het kindpakket onder de aandacht te brengen, hiervoor is een flyer gemaakt;
 - Het starten met een initiatief voor digitalisering van ouderen;

- Het starten van een communicatie campagne over de collectieve zorgverzekering. Dit doen we met flyers, een voorlichtingsbijeenkomst, sociale media, de gemeenterubriek en de nieuwsbrief Werk en Inkomen. Er is al een duidelijke stijgende lijn te zien in het aantal aanvragen.
- Het vernieuwen en actualiseren van de website van Werk en Inkomen. Hierdoor is het voor klanten makkelijker informatie te vinden.
- Het, samen met Schuldhulpverlening, uitbrengen van een NIBUD agenda op maat. Deze agenda omvat tips om goed en verstandig om te gaan met geld. Ook komen hier de minimaregelingen aan bod. Met een ludieke actie wordt de agenda onder de aandacht gebracht en wordt ook pers betrokken. De agenda wordt naar alle bijstandsgerechtigden en deelnemers aan het schuldhulpverleningstraject in de drie gemeenten verstuurd.

5.1. Geen specifieke maatregel omschreven. Doelstelling wel gerealiseerd door:

- Alle cliënten zijn per 1 juli 2015 geherindiceerd. Ook is de pilot beschut werk nieuwe stijl gestart.
- Het actualiseren van het Beleidsplan Doelmatig handhaven 2014-2017 uit 2013. Met dit geactualiseerde beleidsplan zijn de beleidsuitgangspunten herijkt en de gevolgen van de Fraudewet vertaald in gemeentelijk beleid.

6.1. Zorgen dat inwoners volgens het 'klik, bel, kom langs'-principe terecht kunnen bij de gemeente. Gerealiseerd door:

- Dit principe vormgeven met e-formulieren via internet en het informatiepunt WWZ (Welzijn, Werk en Zorg), het Centrum Jeugd en Gezin en Werkplein Corbulo.

Wat heeft het gekost?

Tabel 7.2 Participatie en inkomen

Thema: Participatie en inkomen ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	4.007.407	4.621.643	4.825.613	203.970
Lasten	-7.773.859	-8.355.702	-8.644.747	-289.045
Saldo van baten en lasten	-3.766.452	-3.734.059	-3.819.135	-85.076
Onttrekking reserves	379.547	441.412	444.388	2.976
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	379.547	441.412	444.388	2.976
Resultaat	-3.386.905	-3.292.647	-3.374.747	-82.100

Toelichting / analyse verschillen

Het totaal resultaat op het thema Participatie en inkomen laat een negatief saldo zien van iets meer dan € 85.000. In de onderstaande toelichting op dit resultaat wordt ingezoomd op de posten die het meest bepalend zijn in de verklaring voor deze afwijking – positief of negatief - van de begroting 2015.

Inkomen (+ € 60.000)

Het positief saldo voor 'Inkomen' is vooral te verklaren uit de mindere uitgaven van € 75.000 op het bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ). Het BBZ budget is moeilijk stuurbaar doordat het gaat om een klein aantal verstrekkingen voor relatief hoge bedragen.

De BUIG laat een licht negatief saldo zien van €15.000. De budgetten voor de BUIG zijn in de loop van 2015 positief bijgesteld met € 60.000 waardoor het voorziene tekort terugloopt. De uitgaven zijn licht hoger dan begroot.

Daarnaast is de vangnetregeling in de plaats gekomen van de Incidentele aanvullende uitkering (IAU). Het eigen risico van de gemeente loopt hierdoor terug van 10% van het Rijksbudget naar 5%.

Sociale werkvoorziening (-/- € 65.000)

De daling van het WSW-budget houdt geen gelijke tred met de daling van de doelgroep oud beschut. Voor 2015 heeft dit vooralsnog geen gevolgen gehad. Omdat het WSW-budget sneller daalt zal dit op termijn niet meer toereikend zijn voor het aantal WSW-ers.

De gelden op het gebied van participatie en nieuw beschut zijn met ingang van 2015 opgenomen in de integratie-uitkering Sociaal domein als onderdeel van het gemeentefonds. Dit is verantwoord bij programma 9 Financiën.

DZB Leiden

Op het gebied van de Sociale Werkvoorziening is een negatief resultaat gerealiseerd. Dit negatief resultaat is voor het belangrijkste deel te verklaren door een terugvordering van de Rijksbijdrage van bijna € 50.000 over 2012. Daarnaast is de voor 2015 in rekening gebrachte bijdrage aan de WSW bedrijven circa € 15.000 hoger dan afgesproken en begroot. Voor de teveel gefactureerde kosten wordt in 2016 een creditnota gestuurd.

Minima (+ € 130.000)

In 2015 is geen extra geld ingezet voor nieuw beleid schuldhulpverlening. Op de post nieuw beleid schuldhulpverlening is hierdoor € 30.000 over. Daarnaast is er als gevolg van een efficiënt debiteurenbeleid ruim € 80.000 extra aan baten ontvangen.

In het resultaat van de bijzondere bijstand is de vrijval communicatiekosten bijzondere bijstand opgenomen van € 50.000. Wij stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar 2016 zoals is besloten bij de vaststelling van het 'minimabeleid 2015 – 2018' (Z-20686-VS\04127).

Het overschot op de koopkrachttegemoetkoming van € 19.962 komt volgens afspraak ten goede aan het budget voor de 3 D's.

Participatie (-/- € 215.000)

Plan van aanpak arbeidsmarktoffensief

Het Plan van aanpak Arbeidsmarktoffensief leidt tot een verhoogde inzet op uitstroom. Vastgelegd is dat minstens zestig personen extra uitstromen. Daardoor zijn er aan het einde van de huidige collegeperiode geen tekorten meer op de BUIG .

Uitvoeringskosten

In de begroting voor 2015 zijn de uitvoeringskosten voor Werk en Inkomen gehandhaafd op het (te lage) bedrag uit 2014. Met de uitvoering van de participatiewet per 1 januari 2015 is sprake van hogere uitvoeringskosten. Hierdoor ontstaat in 2015 een tekort van bijna € 127.000. Voor 2016 en verdere jaren zal een dekkingsvoorstel worden gedaan in de Voorjaarsnota 2016.

Thema: Maatschappelijke ondersteuning

Inleiding

Sinds 1 januari 2015 heeft de gemeente de verantwoordelijkheid gekregen voor bijna de gehele maatschappelijke ondersteuning van jeugdigen, volwassenen en ouderen. De Wmo 2015 benadrukt dat mensen een eigen verantwoordelijkheid dragen voor de wijze waarop zij hun leven inrichten en deelnemen aan het maatschappelijk leven. Van mensen mag ook worden verwacht dat zij elkaar naar vermogen daarin bijstaan (= eigen kracht). De gemeente heeft daarbij de rol om de eigen kracht van haar inwoners te ondersteunen en te stimuleren. Hiervoor is nodig dat eigen kracht van mensen met een hulpvraag én hun netwerken worden versterkt. De coalitie vindt het belangrijk dat mantelzorgers goed ondersteund worden. Daarbij willen wij de vrijwilligersorganisaties ondersteunen die mantelzorgers respijt bieden.

Wat hebben we bereikt?

Voorgenomen doelstelling bij het versterken van de eigen kracht

1. De transformatie van het sociale domein vorm geven door het verbinden van professionele en informele ondersteuning om betere en betaalbare zorg voor degenen die het nodig heeft;
2. Eigen kracht van mensen met een hulpvraag én hun netwerken versterken;
3. Mensen met een hulpvraag én hun mantelzorgers daadwerkelijk in staat stellen zelf de regie over de inzet van ondersteuning te voeren waarbij de eigen kracht optimaal benut wordt;
4. De toegang tot ondersteuning is laagdrempelig en lokaal georganiseerd;
5. Om een inclusieve samenleving te bevorderen wordt zoveel mogelijk Agenda 22 ingevoerd.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Genomen acties aan de hand van genoemde maatregelen uit de begroting 2015 om bovenstaande doelstellingen te realiseren.

1.1. *Onderzoek naar de inzet van Persoonsvolgende Bekostiging (PVB). Gerealiseerd door:*

- De Persoonsvolgende Bekostiging mee te nemen in het onderzoek over bekostigingssystemen dat de werkgroep Onderzoek en Ontwikkeling in H6-verband (samenwerkende gemeenten) uitvoert.

1.2. *Realisatie van een lokale sociale kaart dat inzicht geeft in het totale zorg en welzijnsaanbod.*

Gerealiseerd door:

Een abonnement op de sociale kaart (Jalp). De kaart is nog niet helemaal actueel.

1.3. Herziening van het aanbod aan algemene voorzieningen. Gerealiseerd door:

Het opstellen van de startnotitie transformatie waarmee we de beoogde vernieuwingen binnen het sociaal domein vanaf 2016 invulling gaan geven.

2.1. Uitvoering geven aan een voorziening ter compensatie van meerkosten. Gerealiseerd door:

- Uitvoering te geven aan de compensatie meerkosten in het laatste kwartaal 2015-eerste kwartaal 2016. Deze compensatie is voor een groep inwoners die aantoonbare of aannemelijke meerkosten heeft en deze financieel moeilijk kan opbrengen. Toch komt deze groep inwoners niet voor bestaande compensatieregelingen in aanmerking.

2.2. Nagaan waar doelstellingen in het subsidieplan kunnen worden aangescherpt ten behoeve van de preventieve functie van welzijnsvoorzieningen. Gerealiseerd door:

- Het opstellen van het plan van aanpak preventie eind 2015. Hierin zijn speerpunten benoemd waarvan preventie één is;
- Het traject tot herziening van huidige subsidieplan in 2015 te starten. De nieuwe subsidiesystematiek sluit aan bij de nieuwe opgaven binnen het sociaal domein. Er is aandacht voor de preventieve functie van welzijnsvoorzieningen. Door het prestatiedenken in te voeren is de sturingsfilosofie veranderd jegens subsidiepartners die een sleutelrol vervullen in de realisatie van vernieuwingen in het sociaal domein.

2.3 De gemeente blijft samenwerken met de Adviesgroep Toegankelijkheid om de toegankelijkheid te bevorderen. Gerealiseerd door:

- Een bijeenkomst te houden over de rol van adviesraden binnen Sociaal Domein. Naar aanleiding hiervan is de wens uitgesproken om te komen tot één adviesraad sociaal domein in 2016.

3.1. Vrijwilligersorganisaties ondersteunen die mantelzorgers respijt bieden. Gerealiseerd door:

- Extra aanvullende subsidie voor Stichting Voor Elkaar in 2015 voor de volgende onderdelen:
 - eerder vinden en ondersteunen van mantelzorgers
 - extra inzet op het vinden van jonge mantelzorgers
 - het bewust maken van professionals van mantelzorgproblematiek

4.1. Inwoners kunnen volgens het 'klik, bel, kom langs'-principe bij de gemeente terecht.

Gerealiseerd door:

- Dit principe vorm te geven met e-formulieren via internet en het informatiepunt WWZ (Welzijn, Werk en Zorg), het Centrum Jeugd en Gezin en Werkplein Corbulo;

- Er is één integrale frontoffice geopend op het gemeentehuis in de vorm van het informatiepunt Welzijn, Werk en Zorg. Het WMO-loket 'De Wegwijzer' is vanaf 1 december 2015 gesloten;
- Naar aanleiding van een melding van een inwoner, een onderzoek te doen naar de exacte zorgbehoefte. Uitgangspunt hierbij is één gezin, één plan, één regisseur;
- Het ACT (Aanjagen, Consulteren en Transformeren) team te vormen en twee ACT-ers te benoemen voor Voorschoten. Bij multi-problemen en niet-zelfredzaamheid voert het ACT-team de regie. Door het organiseren van intervisie tussen verschillende professionals geeft het team invulling aan haar aanjaagfunctie in het lokale netwerk van zorg- en welzijnsprofessionals. Tot slot ondersteunen zij professionals bij een nieuwe manier van werken waarbij de sociale netwerken rondom de inwoners met een ondersteuningsvraag nog meer worden geactiveerd.
- Er zijn vanuit de gemeente diverse gesprekken gevoerd met huisartsen en zorgverzekeraars om na te gaan welke kansen er zijn om een Voorschotense huisartsenpost te realiseren. Dit traject wordt in 2016 voortgezet.

5.1. In 2016 wordt een Voorschotense visie over Agenda 22 opgesteld. Gerealiseerd door:

- Met het Platform Gehandicapten Voorschoten (PGV) en de Adviesgroep Toegankelijkheid (AT) in 2015 Agenda 22 te bespreken. De resultaten van deze bespreking vormen het startpunt om in 2016 te komen tot een plan van aanpak.

Wat hebben we bereikt?

Voorgenomen doelstelling bij Investeren in informele zorg

De aandacht van de vrijwilligers en de zorgaanbieders moet zich vooral richten op de taken die mensen niet zelf kunnen organiseren. Daarbij werken gemeenten en zorgaanbieders in gebiedsgerichte teams samen, zodat problemen sneller gesignaleerd en opgelost worden. Wij willen de vrijwilligersorganisaties ondersteunen die mantelzorgers respijt bieden.

1. De transformatie van het sociale domein vormgeven door het verbinden van professionele en informele ondersteuning om betere en betaalbare zorg voor degene die het nodig heeft;
2. De aandacht van de vrijwilligers en de zorgaanbieders moet zich vooral richten op de taken die mensen niet zelf kunnen organiseren;
3. Overbelasting van mantelzorgers voorkomen;
4. Een sterk vrijwilligersveld.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Genomen acties aan de hand van genoemde maatregelen uit de begroting 2015 om bovenstaande doelstellingen te realiseren.

1.1 Afspraken maken met zorgverzekeraars voor de inzet van de wijkverpleegkundige in het gebiedsteam. Gerealiseerd door:

- In 2015 op ambtelijk niveau afspraken te maken met de directeur van Plicare over de inzet van de wijkverpleegkundige segment 1. De segment 1 wijkverpleegkundige doet onder andere aan kortdurende trajecten van preventie, geeft advies, stimuleert het sociaal netwerk en is de schakel tussen het medisch domein (gezondheid en zorg) en de andere actoren in het gebied anderzijds.

2.1. Doorontwikkeling van de toegang tot ondersteuning waarbij gemeenten, zorgaanbieders en welzijnspartners binnen het sociaal wijknetwerk en in gebiedsteams samenwerken, zodat problemen sneller gesignaleerd en opgelost worden. Gerealiseerd door:

- De toegang in 2015 door te ontwikkelen en hierover een advies op dienstverleningsmodel Sociaal domein op te stellen.

3.1. Investeren in het actief opsporen en ondersteunen van mantelzorg en (zorg)vrijwilligers. Gerealiseerd door:

- Een extra investering van € 71.200 voor het actief opsporen en ondersteunen van mantelzorg en (zorg)vrijwilligers;

3.2. Invulling geven aan een jaarlijkse blijk van waardering voor mantelzorgers. Gerealiseerd door:

- De jaarlijkse blijk van waardering voor mantelzorgers te faciliteren met subsidie aan Stichting Voor Elkaar (€ 107.000).

4.1. Sturen op een stevige welzijnsorganisatie en vrijwilligerssteunpunt die in staat zijn de groeiende vraag aan vrijwilligers en inzet van vrijwilligers binnen zorg en welzijn te werven, coördineren, trainen et cetera. Gerealiseerd door:

- In 2015 extra te investeren in de verdere professionalisering van de vrijwilligerscentrale.

Wat hebben we bereikt?

Voorgenomen doelstelling bij zorg voor een naaste mogelijk maken

Voorschotenaren worden, als zij dat willen, zoveel mogelijk opgenomen in Voorschotense zorginstellingen. Dit om de zorgtaken voor familie en naasten te vergemakkelijken. Het woonbeleid wordt dusdanig ingericht dat zorg door naasten makkelijker ingevuld kan worden. Kinderen en naasten moeten de mogelijkheid hebben dichtbij hun familie te (blijven) wonen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Genomen acties aan de hand van genoemde maatregelen uit de begroting 2015 om bovenstaande doelstellingen te realiseren.

1.1. Het mensen makkelijker maken om zorg zelf te regelen. Gerealiseerd door:

- De keukentafelgesprekken ook te richten op cliënten die uiteindelijk niet in aanmerking komen voor door de gemeente vergoede zorg. Deze mensen krijgen advies over de alternatieven die er zijn om zorgtaken zelf te regelen;
- Cliëntenondersteuning in te kopen bij MEE;
- Dienstenvouchers (Huishoudelijke Hulp Toelage) beschikbaar te stellen.

2.1. Uitvoering geven aan de nieuwe zorgtaken binnen de Wmo per 2015 en invulling geven aan bestaande zorgtaken binnen een nieuw budgettair kader. Gerealiseerd door:

- De invoering van resultaatfinanciering voor de huishoudelijke ondersteuning;
- Zorgcontinuïteit te bieden aan cliënten die over zijn gekomen vanuit de AWBZ (overgangsjaar);
- Herindicatie van alle cliënten die onder het overgangsrecht vielen;
- Introductie van de dienstenvouchers voor huishoudelijke ondersteuning;
- Het invoeren van beschermd wonen als nieuwe WMO taak;
- Het invoeren van een inloopfunctie GGZ als nieuwe WMO taak;
- Het opstellen van een kwaliteitsstandaard WMO voor het uitvoeren van toezicht op de kwaliteitseisen WMO uitgevoerd door de GGD Haaglanden.
- Binnen de kaders van het huidige subsidieplan sturing te geven op de herziening van het aanbod algemene voorzieningen door maatschappelijke partners. Wat de inkoop betreft in 2015 was de zorgvernieuwing beperkt geweest omdat we vanwege de zorgcontinuïteit vgebonden waren aan het 'traditionele aanbod' van vóór de transitie. In 2016 krijgt de herziening verder vorm krijgen wijzigt het nieuwe subsidieplan zodanig dat hierdoor meer ruimte voor vernieuwing ontstaat. Voor de inkoop stellen we een lokaal inkoopkader Wmo op. Op basis van het nieuwe subsidie- en inkoopplan zal in 2017 het nieuwe aanbod worden geselecteerd.

4.1. Er wordt met lokale zorginstellingen nagegaan hoe de gemeente kan bevorderen dat mensen in hun eigen omgeving in een verzorgingshuis worden opgenomen. Niet gerealiseerd omdat:

- Dit onderdeel wordt in 2016 opgepakt, omdat in 2015 de woonvisie nog moest worden vastgesteld.

5.1. Het mogelijk maken voor mantelzorgers om thuis hun familielid te kunnen blijven verzorgen. Gerealiseerd door:

- In de regelgeving voor urgentieverklaringen aparte beleidsregels op te nemen voor mantelzorgers, zodat deze doelgroep ook in aanmerking kan komen voor een urgentieverklaring.
- In de woonvisie aandacht te besteden aan het tekort aan sociale huurwoningen en de zeer kleine kans dat inwoners met een urgentieverklaring een woning krijgen. Dit onderwerp zal in 2016 uitgewerkt worden.

6.1. In de woonvisie wordt aandacht besteed hoe gestimuleerd kan worden om langer thuis te blijven wonen. Gerealiseerd door:

- In de woonvisie aandacht te hebben besteed aan wonen en zorg. In 2015 is in Haaglandenverband onderzocht welke kwetsbare doelgroepen er binnen de gemeente zijn en welk woonaanbod er is. Daarbij zijn aanbevelingen gedaan over hoe vraag en aanbod op de lange termijn beter op elkaar kunnen aansluiten. Dit onderzoek wordt in 2016 meegenomen bij de visieontwikkeling en uitwerking van activiteiten gericht op de bevordering van langer zelfstandig thuis wonen.

6.2. In het kader van de woonvisie worden afspraken gemaakt met woon- en zorgpartners over:

- *Integrale zorg- en dienstverlening, o.a. door woonzorgarrangementen op maat;*
- *Proces- en prestatieafspraken over taken, realisatie van woningen, woningtoewijzing, et cetera.*
- Is nog niet gerealiseerd. Dit wordt in 2016, na vaststelling van de woonvisie, opgepakt.

Wat heeft het gekost?

Tabel 7.3 Maatschappelijke ondersteuning

Thema: Maatschappelijke ondersteuning ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	416.780	489.484	352.917	-136.567
Lasten	-7.359.181	-7.705.330	-6.641.399	1.063.931
Saldo van baten en lasten	-6.942.401	-7.215.846	-6.288.482	927.364

Onttrekking reserves	106.500	276.732	153.323	-123.409
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	106.500	276.732	153.323	-123.409

Resultaat	-6.835.901	-6.939.114	-6.135.159	803.955
------------------	-------------------	-------------------	-------------------	----------------

Toelichting / analyse verschillen

Het totaal resultaat op het thema Maatschappelijke ondersteuning laat een positief saldo zien van € 804.000. In de onderstaande toelichting op dit resultaat wordt ingezoomd op de posten die het meest bepalend zijn in de verklaring voor deze afwijking – positief of negatief - van de begroting 2015.

Wijkaanpak (+ € 55.000)

Op het gebied van wijkbeleid is in 2015 € 11.000 minder uitgegeven dan begroot. Daarnaast zijn er door minder wijkorganisaties subsidie aangevraagd waardoor € 6.000 minder is uitgegeven.

Op de kostenplaats verenigingsgebouwen is een positief saldo zichtbaar van € 38.000. Dit positieve saldo is het resultaat van een kostenverdeling (volgens vaste verdeelsleutel) over al het gemeentelijk vastgoed.

Individuele voorzieningen (+ € 260.000)

Doordat er vanaf 2015 voor woonvoorzieningen een eigen bijdrage geldt, zijn inwoners vaker op zoek gegaan naar een eigen oplossing. Verder zijn er minder dure voorzieningen toegekend. Als gevolg hiervan is er bijna € 150.000 minder uitgegeven dan begroot op de woonvoorzieningen.

Als gevolg van aanbestedingsvoordelen en een afname van het aantal aanvragen is circa € 43.000 minder uitgegeven.

Op de post Huishoudelijke hulp (HH) is een bedrag van bijna € 150.000 over. Er is sprake van een afname van het aantal nieuw aanvragen voor huishoudelijke ondersteuning en een afname van het aantal aanvragen door de eigen bijdrage. Mensen geven aan zelf de voorziening in te kopen. Deze mensen blijven wel in beeld, doordat ze na een aantal maanden telefonisch worden benaderd met de vraag of de door hun zelf ingekochte voorziening ook functioneert. Binnen de post HH is een bedrag van € 238.000 (integratie uitkering Wmo) niet besteed, daartegenover staat een onttrekking aan de concernreserve (resultaatbestemming 2014) van € 78.000.

Aan eigen bijdrage Wmo individuele voorzieningen is een bedrag van circa € 110.000 minder binnen gekomen dan begroot. Oorzaken zijn administratieve achterstanden bij het CAK, de invoering van de eigen bijdrage en het treffen van betalingsregelingen waardoor de eigen bijdrage later binnenkomt. Aan de andere kant is er circa € 30.000 minder uitgegeven voor Arbo onderzoek in het kader van individuele voorzieningen.

Specialistische WMO zorg – nieuwe taken WMO (+ €319.000)

Voor de nieuwe Wmo taken is het jaar 2015 een overgangsjaar. Begin 2015 was er nog geen helder beeld van het bestand van klanten dat vanuit de AWBZ overging naar de gemeente en de voorzieningen die werden afgenomen. Inzicht in de omvang van het klantenbestand en de voorzieningen is pas in het najaar van 2015 op gang gekomen, nadat klanten zijn gesproken en de zorgaanbieders de zorgkosten zijn gaan factureren.

Op de uitgaven voor begeleiding wmo is er een overschot op de individuele voorzieningen van ruim € 122.000. Alle overgangsklanten afkomstig uit de AWBZ die met ingang van 1 januari 2015 onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen zijn in de tweede helft van 2015 geherindiceerd. Bij deze onderzoeken is gebleken, dat een aantal van de personen met zware dus kostbare indicaties uiteindelijk niet voor rekening van de gemeente komen, maar vallen onder de Wet Langdurige Zorg en dat een substantieel aantal geen zorg meer afnam. Bovendien wordt er

maatwerk geleverd, hierbij wordt meer gekeken wat de klant en/of zijn omgeving nog zelf kan. De gemeente vult aan wat dan nog nodig is. Het aantal geïndiceerde uren is over het algemeen lager dan volgens de oude (Awbz) indicatie van de inwoners.

Ook is er in de loop van 2015 een geringe afname te zien van het aantal nieuwe aanvragen voor Wmo begeleiding. Door de inwoners bij de toegang goed te informeren zien wij dat meldingen minder vaak leiden tot het leveren van voorzieningen.

Aan eigen bijdrage voor Wmo begeleiding is een bedrag van ruim € 35.000 minder binnen gekomen dan begroot. Oorzaken zijn de invoering van de eigen bijdrage waardoor mensen afzien van een Wmo-voorziening en zelf hun eigen voorziening gaan inkopen en administratieve achterstanden bij het CAK bij het innen van de eigen bijdragen. Ook komen door het treffen van betalingsregelingen de eigen bijdrage later binnen. Doordat de er minder personen gebruik maken van begeleiding ontvangen we ook minder eigen bijdrage.

Op de uitgaven voor compensatie meerkosten is er een overschot van bijna € 39.000. Door het hanteren van een inkomenstoets en voorwaarden komen er minder personen voor deze tegemoetkoming in aanmerking dan verwacht.

Het aantal uitgevoerde adviezen in verband met de (her) indicaties is lager uitgevallen dan verwacht. En er zijn minder adviezen door derden uitgevoerd, omdat de Wmo consultants zelf een groot aantal indicaties hebben opgepakt. Dit resulteerde in minder uitgaven van bijna € 177.000.

Brede maatschappelijke welzijnsorganisatie - schakel tussen formele en informele zorg

De komende jaren ligt er een grote opgave om de transformatie in het sociaal domein vorm te geven. Hiervoor is een stevige welzijnsstichting nodig. Voor Elkaar is met deze opdracht in 2015 al aan de slag. Om de juiste, toekomstbestendige rol in het sociaal domein te spelen is een cultuuromslag nodig van een organisatie die direct en individueel hulp biedt aan inwoners, naar een organisatie gericht op het signaleren en sterker maken van buurten. Uitgangspunt is de inzet van eigen kracht samen met vrijwilligers. Als dat nodig is doet Voor Elkaar sociale interventies en kortdurende, doelgerichte ondersteuning om inwoners zelf meer voor elkaar te laten krijgen. De welzijnsorganisatie doet dit samen en in afstemming met andere partijen, waarbij het welbevinden van inwoners altijd voorop staat. De prioriteit ligt daarbij bij het inrichten van een goede vrijwilligerscentrale en het neerzetten van een sterk sociaal team. Om deze omslag, onder andere in de personele sfeer, te kunnen maken zijn incidenteel extra middelen nodig. Het bestuur van Voor Elkaar heeft niet de financiële ruimte om dit volledig te dragen. Dit vraagt een eenmalige extra subsidie van de gemeente.

Voorgesteld wordt om € 75.000 vanuit de WMO voorzieningen via een bestemmingsvoorstel van het resultaat beschikbaar te stellen voor Stichting Voor Elkaar in 2016.

Openbare gezondheidszorg (-/- € 70.000)

Het negatieve resultaat op deze post komt voornamelijk door een afboeking van het JGZ gedeelte RDOG (GGD) Holland Midden eerste kwartaal 2015. Deze boeking had moeten plaatsvinden op de

kostenplaats Integrale jeugdgezondheidszorg. De kostenplaats JGZ is daarom ruim € 90.000 in de plus (zie overzichten Jeugd).

Project programma 3D (+ € 196.000)

Voor de implementatie van de 3 decentralisaties hebben wij het afgelopen jaar nauw samengewerkt met de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Wassenaar. Naast het gezamenlijk optrekken in het overleg met de overige gemeenten en het veelvuldig uitwisselen van kennis en ervaringen betrof dit een gezamenlijk ACT-team. De lasten van implementatie binnen deze samenwerking vallen ruim € 174.000 lager uit dan was geraamd. De oorzaak hiervan is dat het ACT-team niet volledig bezet is geweest en dat de inhuur van externe expertise beperkter is geweest dan aanvankelijk was aangenomen. Het voordeel op dit onderdeel is meegenomen in het voorstel voor storting van het overschot op 3D in de reserve sociaal domein.

In de voorjaarsnota is een onttrekking uit het schommelfonds sociaal domein geraamd van € 22.000 met het oog op het toen verwachte tekort. Gelet op het feit dat er geen tekort is ontstaan bij de uitvoering van de 3D taken is deze onttrekking in de jaarrekening niet geëffectueerd.

Diverse geringe afwijkingen (per saldo + € 45.000).

Toelichting reserves

Bij de bestemming van het rekeningresultaat 2014 is een budget van € 78.000 voor huishoudelijke verzorging en een bedrag van € 7.000 voor Van der Staijmiddelen overgeheveld naar 2015. In 2015 zijn verder bedragen van € 22.000 beschikbaar gesteld voor herstructurering sociaal domein en € 15.000 voor het afstoten van een gemeentelijke accommodatie. Deze budgetten zijn niet aangewend en nog beschikbaar in de concernreserve en de reserve sociaal domein. Voorgesteld wordt het niet benodigd budget voor huishoudelijke verzorging en voor Van der Staijmiddelen (€ 85.000) alsnog toe te voegen aan de reserve sociaal domein en het budget voor afstoting van een gemeentelijke accommodatie (€ 15.000) met dekking concernreserve over te hevelen naar 2016.

Thema: Jeugd

Inleiding

Begin 2015 is de nieuwe Jeugdwet van start gegaan. We zijn verantwoordelijk voor het hele spectrum van Jeugd. Naast preventie en jeugdgezondheidszorg ook voor alle vormen van (geïndiceerde) jeugdhulp, de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en de uitvoering van jeugdreclassering. Dit jaar heeft de nadruk sterk gelegen op het inregelen en optimaliseren van de organisatie en Toegang tot de nieuwe jeugdhulptaken. De Toegang tot jeugdhulp verloopt voornamelijk via het Centrum Jeugd & Gezin (CJG) Voorschoten, soms via het gemeentelijk loket en ook regelmatig via een verwijzing van huisartsen.

Wat hebben we bereikt?

Voorgenomen doelstelling bij het bieden van passende ondersteuning en zorg aan jongeren om veilig op te kunnen groeien, sociaal actief te zijn en deel te kunnen nemen aan de Voorschotense samenleving.

1. Meer inzet op preventie, vroeg signalering en ondersteuning;
2. Meer samenhang binnen het jeugdstelsel;
3. Meer focus op de aanpak van kindermishandeling en minder gebruik van het gedwongen kader;
4. Aandacht voor vrijetijdsbesteding: Voorschotense verenigingen bereiken zoveel mogelijk jongeren;
5. De toegang tot ondersteuning is laagdrempelig en lokaal georganiseerd.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Genomen acties aan de hand van genoemde maatregelen uit de begroting 2015 om bovenstaande doelstellingen te realiseren.

1.1. Investeren in netwerken van jeugdhulp en veiligheid om meer of sneller zicht te krijgen op de jongere jeugd, de zogenaamde 12-minners, om het afglijden naar crimineel gedrag te voorkomen. Gerealiseerd door:

- Een goed en efficiënt lopend signaleringsoverleg jeugd Voorschoten (lokale kamer). De investering in dit netwerk van jeugdhulp en veiligheid heeft er toe geleid dat er snel zicht is op 12-minners zodat we het afglijden naar crimineel gedrag kunnen voorkomen. Omdat er sprake was van overlast gevend gedrag dat zich ontwikkelde/mogelijk ging ontwikkelen naar crimineel gedrag, is er een groepsaanpak gestart. Deze aanpak is gemaakt en uitgevoerd door gemeente, veiligheids- en zorgpartijen en zal in 2016 nog verder een vervolg krijgen.

- Uitvoering te geven aan preventie en activiteiten preventieve inzet door:
 - Het opstellen van een plan van aanpak Preventie waarvan preventie op het gebied van jeugd een integraal onderdeel uitmaakt.
 - Het geven van een oudercursus "omgaan met een autistisch kind" op het CJG waar grote belangstelling voor was.
 - Het starten met een echtscheidingspreekuur waar inwoners van Voorschoten kosteloos en zonder afspraak professioneel advies kunnen krijgen als ze vragen over echtscheiding hebben. We willen door mensen goed te informeren voorkomen dat een echtscheiding uitmondt in een (v)echtscheiding. We hopen hiermee ook het aantal onder toezicht stellingen te voorkomen.
 - Het geven van voorlichting aan scholen over hoe te handelen bij ouders in een (v)echtscheiding.
 - Inwoners op de hoogte houden van actuele thema's en het aanbod op het gebied van opvoedondersteuning door een actuele CJG website en facebookpagina. De kennis en kunde van de zwaardere jeugdzorg (jeugd ggz en jeugd- en opvoedhulp) actief in het CJG in te zetten. Dit werkt twee kanten op. In sommige zaken is het goed om direct zwaardere zorg in te zetten om erger te voorkomen, in andere zaken benutten we de kennis van de zwaardere jeugdzorg om tot een goede wegging te komen: licht of zwaar inzetten.
 - Groepsaanpak Voorschoten te starten, waarbij ouders, jongeren en omwonenden betrokken zijn en de zorg- en veiligheidsketen actief de leiding neemt om verder afglijden te voorkomen en harde grens aan te geven richting een aantal jongeren (repressieve maatregelen).

2.1. Doorontwikkeling van de toegang tot ondersteuning waarbij gemeente, jeugd zorgaanbieders en welzijnspartners binnen het sociaal wijknetwerk, in gebiedsteams en in het centraal team samenwerken en waarbij een centrale rol is weggelegd voor het CJG. Gerealiseerd door:

- Medewerkers van de Stichting tijdelijke ondersteuning jeugdhulp en AMHK Haaglanden (Stojah) per 1 januari 2016 in dienst te laten treden bij de werkorganisatie Duivenvoorde.
- De Toegang tot Jeugdhulp via het CJG te laten lopen. Ouders en professionals weten het CJG steeds beter te vinden. Het aantal telefoontjes, mails en nieuwe aanmeldingen neemt nog steeds toe.
- Een intentieovereenkomst CJG af te sluiten waarin de partners van het CJG met elkaar hebben vastgelegd wat ze verder willen vormgeven. Vanuit deze intentieovereenkomst zijn er gezamenlijke ontwikkelthema's ontstaan die in 2016 verder uitgewerkt worden en in een samenwerkingsovereenkomst worden vastgelegd. Hierdoor is er meer samenhang binnen de jeugdketen. De ontwikkelthema's zijn: 1) Kritische Prestatie Indicatoren inrichting CJG, 2) inzet en financiën, 3) overgang 18- en 18+, 4) basis kennis & methodieken CJG, houding en gedrag en werkwijzen, 5) Privacy, 6) regievoering, 7) huisvesting en middelen, 8) communicatie, 9) samenstelling CJG partners, 10) evaluatie ontwikkeling CJG, 11) klachtenregeling CJG, 12) Frontoffice CJG, 13)

- Investering in het creëren van een gezamenlijk beeld van één gezin, één plan, één regisseur en hierop regie te voeren;
- Een passend aanbod aan te bieden uit de verschillende expertises die het CJG in huis heeft.
- Laagdrempelig informatie, advies en hulp aan te bieden:
 - via de CJG website en de facebookpagina actuele informatie aanbieden over thema's en aanbod van cursussen/trainingen.
 - Via inloopsprekuren (zonder afspraak en kosteloos) door professionals
 - Via Frontoffice CJG: elke ochtend is het CJG van 9 tot 12 telefonisch bereikbaar voor informatie, advies en aanmelding. In de frontoffice draaien medewerkers vanuit de verschillende CJG partners.
 - Door vernieuwde CJG folder. Gezien het aantal expats ook in het Engels vertaald.
 - Door ontwikkelde folder Jeugdhulp die beschikbaar is.
- Goede contacten tussen CJG en de basisscholen in Voorschoten. Scholen weten op casusniveau het CJG over het algemeen goed te vinden.
- Nauwe contacten tussen CJG en het Voortgezet onderwijs (VO). Voorschoten heeft zelf geen VO en ongeveer de helft van de jongeren gaat naar VO in Wassenaar, de andere helft naar VO in Leiden. Met de grootste afnemer is nauw contact en sluiten we vanuit het CJG aan bij ondersteuningsteams.
- Maatwerk te leveren op casusniveau en vorm te geven aan passend onderwijs.

2.2. Het borgen van een efficiënte en effectieve toeleiding tot de Raad voor de Kinderbescherming inclusief de daarvoor benodigde convenanten / samenwerkingsprotocollen voor de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar. Gerealiseerd door:

- Een efficiënte en effectieve toeleiding tot de Raad voor de Kinderbescherming is gerealiseerd inclusief de daarvoor benodigde convenanten/ samenwerkingsprotocollen voor de gemeenten Voorschoten, Leidschendam-Voorburg en Wassenaar. Voorschoten sluit aan bij de Jeugdbeschermingstafel (JBT) in de Haagse regio. Dit verloopt goed.

2.3. De mogelijkheden onderzoeken tot het instellen van een ouderpanel. Gerealiseerd door:

- Een klankbordgroep op te starten van ouders die mee willen/kunnen denken met beleid, ideeën etc. Dit staat nog in de kinderschoenen en moet verder ontwikkeld worden in 2016.
- Het instellen van een Regionaal platform Jong doet mee: er zijn in 2015 twee bijeenkomsten geweest waarbij bij jongeren input is opgehaald voor het beleid.

3.1. Implementatie van het Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (bovenlokaal). Gerealiseerd door:

- Samenwerkingsafspraken te maken met Veilig Thuis (VT) Hollands Midden en het CJG Voorschoten. Veilig Thuis is onder gebracht bij de GGD Hollands Midden;

- De verbinding te leggen tussen VT en Jeugdbescherming West (JB West) en het Crisisinterventieteam Haaglanden. Deze verloopt goed. Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt.

4.1. In gesprek met jongeren om hun behoeften in kaart te brengen. Gerealiseerd door:

- Het organiseren van het eerste festival 'Open Air'. Dit was een groot succes. Het festival was georganiseerd door het jeugd- en jongerenwerk en richtte zich op jongeren en gezinnen.

4.2. De gemeente geeft opdracht aan het jongerenwerk om samen te werken met verenigingen om zo te sturen op een betere aansluiting van het aanbod van sportverenigingen op de vraag van jongeren. Gerealiseerd door:

- Afspraken te maken met het jeugd- en jongerenwerk om actief de samenwerking op te zoeken met (buurt)verenigingen die activiteiten voor de jeugd organiseren. Dit heeft geresulteerd in diverse gezamenlijke initiatieven.

5.1. De lokale zorgbehoeftebepaling effectief organiseren via de gebiedsteams. Gerealiseerd door:

- Het op orde brengen van het Registratiesysteem gemeente (GWS), waarmee we zicht hebben op werkelijke aantallen cliënten & lopende dossiers. Dit is gedaan door onder andere 30 PGB's en 380 ZIN herbeoordelingen te doen.
- Een intentieovereenkomst op te stellen tussen huisartsen en gemeente en samenwerkingsafspraken te maken.
- Een regionaal protocol gecertificeerde instellingen in te stellen waaronder JB West en het crisisinterventieteam.
- Lokaal nauw samen te werken met JB West in het kader van de ontwikkeling van dwang naar drang.
- Goede monitoring van de Inkoop jeugdhulp 2015. Hieruit is gebleken dat:
 - De zorg die is ingekocht voldoende was.
 - Er geen zorgboerderijen waren ingekocht. Die waren wel nodig. Een aantal kinderen is daar met een PGB geplaatst. Voor 2016 laten we een aantal zorgboerderijen contracteren bij het inkoopbureau zodat dit ook middels ZIN vergoed kan worden. Dat maakt het makkelijker om te sturen op kwaliteit.
 - We richting hebben gegeven aan de inkoop 2016 via het regionaal inkoopkader Jeugdhulp en het lokaal inkoopplan 2016.
- Een lokaal traject ontwikkeling monitoring en verantwoording op te starten.
- Aan de ontwikkeling van een regionale strategische visie voor informatievoorzieningen jeugdhulp in Haaglanden bij te dragen.

5.2. Onze inwoners kunnen volgens het 'klik, bel, kom'-principe bij de gemeente terecht.

Gerealiseerd door:

- Dit principe vorm te geven waardoor ouders, kinderen en jongeren bij de gemeente terecht kunnen voor vragen over participatie en zorg waarbij ze gebruik maken van e-formulieren via internet en het informatiepunt Welzijn, Werk en Zorg, het CJG en Werkplein Corbulo.

Wat heeft het gekost?

Tabel 7.4 Jeugd

Thema: Jeugd ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	0	0	376	376
Lasten	-5.425.500	-5.478.465	-4.159.949	1.318.516
Saldo van baten en lasten	-5.425.500	-5.478.465	-4.159.572	1.318.893
Onttrekking reserves	0	57.786	0	-57.786
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	57.786	0	-57.786
Resultaat	-5.425.500	-5.420.679	-4.159.572	1.261.107

Toelichting / analyse verschillen

Het totaal resultaat voor bestemming op het thema Jeugd laat een positief saldo zien van € 1.319.000. In de onderstaande toelichting op dit resultaat wordt ingezoomd op de posten die het meest bepalend zijn in de verklaring voor deze afwijking – positief of negatief - van de begroting 2015.

Specialistische jeugdzorg - jeugdhulp nieuwe taken (3D) (+ € 1.260.000)

In de loop van het afgelopen jaar hebben wij u op de hoogte gehouden van de problemen rond het indienen van declaraties van de jeugdzorgaanbieders. In de laatste maanden van 2015 zijn pas op grote schaal declaraties ingediend. Op basis van de declaraties van drie kwartalen heeft het Inkoopbureau H10 een extrapolatie voor de zorgkosten voor het laatste kwartaal gemaakt. Dit geldt zowel voor de landelijk gecontracteerde partijen als voor de persoonsgebonden budgetten (PGB's). Op basis van deze gegevens bedragen de lasten voor de nieuwe taken op het gebied van jeugdzorg in totaal € 3.300.000. Ten opzichte van de raming van € 4.560.000 betekent dit een onderbesteding van € 1.260.000.

Deze onderbesteding komt voor een belangrijk deel door lagere kosten voor maatwerkvoorzieningen en PGB's (€ 1.225.000) en voor een klein deel bij de uitvoeringskosten (€ 35.000). De geraamde onttrekking van € 60.000 uit de reserve is niet gedaan, omdat bij dit thema geen tekort is gerealiseerd.

Conform de wens van de raad wordt bij het bestemmen van het resultaat voorgesteld om dit positieve resultaat te storten in de reserve sociaal domein. De uitkomst behoeft echter wel enige nuancering. Het beeld is slechts voor één jaar, dat tevens het invoeringsjaar is, en moet dus nog zijn bevestiging krijgen door de ervaringen in de komende tijd. Daarbij geldt voor de Jeugdzorg dat er zich incidenten kunnen voordoen die substantiële kosten met zich mee brengen, waardoor de totale jaaruitgave erg kan schommelen. Om een voorbeeld te noemen: tegenover één uithuisplaatsing van een jeugdige staat gemiddeld € 150.000 aan kosten.

Verder loopt de integratie-uitkering voor jeugd de komende jaren nog fors terug. Op basis van de huidige gegevens daalt het budget in 2016 met bijna € 400.000 en loopt daarna verder op tot ruim € 800.000. Een voorzichtige conclusie kan wel zijn dat deze daling van het rijksbudget kan worden opgevangen door de lagere werkelijke lasten. Een en ander neemt niet weg dat wij de inhoudelijke vernieuwing van de zorg in het belang van de jeugdigen, blijven nastreven. Overigens houden we er bij de uitvoering van de jeugdwet rekening mee, dat de lasten van jaar tot jaar kunnen verschillen. Wij verwachten dat de vraag naar zorg van jaar tot jaar zal fluctueren, vanwege de specifieke kenmerken van de doelgroep en de aard van de zorg.

Verder zijn binnen dit thema onderbestedingen op het gebied van jeugdgezondheidszorg (€ 35.000) en jeugd (€ 25.000) gerealiseerd die het totaal van het voordelig resultaat brengen op € 1.260.000.

Toelichting reserves

Bij de bestemming van het rekeningresultaat 2014 is een budget van € 57.786 voor jeugdgezondheidszorg overgeheveld naar 2015. Dit budget is niet aangewend en nog beschikbaar in de concernreserve. Voorgesteld wordt deze middelen toe te voegen aan de reserve sociaal domein.

P8 Programma onderwijs, sport en cultuur

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">•Onderwijs, sport en cultuur	<ul style="list-style-type: none">•Kunst en cultuur•Onderwijs en kinderopvang•Sport	<ul style="list-style-type: none">•Openbaar bibliotheekwerk•Kunst en cultuur•Culturele accommodaties•Onderwijshuisvesting•Lokale onderwijsvoorzieningen•Kinderopvang•Sportdeelname•Buitensportaccommodaties•Binnensportaccommodaties•Zwembad

Visie en maatschappelijke effecten

De coalitie hecht veel waarde aan de culturele uitingen, een bloeiend verenigingsleven en een diversiteit van activiteiten in ons dorp.

De inwoners van Voorschoten, van elke leeftijd, moeten volwaardig kunnen participeren in de Voorschotense samenleving. Daarbij ligt een belangrijke verantwoordelijkheid bij de mensen zelf. Op het gebied van onderwijs willen wij dat al onze inwoners voldoende kans hebben op een brede ontwikkeling. Het is belangrijk dat in Voorschoten goede en adequate onderwijshuisvesting is voor alle scholen.

Op het gebied van sport willen we gezonde, betrokken en actieve inwoners en sterke verenigingen. Sport is in onze visie belangrijk voor een gezonde en sociale samenleving.

Ook culturele activiteiten dragen bij aan ontmoeten en een prettige en inspirerende leefomgeving. We willen dat onze inwoners actief mee kunnen doen aan culturele activiteiten.

Wat heeft het gekost?

Tabel 8.0 Programma onderwijs, sport en cultuur

P8 Programma onderwijs, sport en cultuur bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Begroting primaair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Verschil (begroting actueel / rekening)
Kunst en cultuur	Baten	7	6	1	-5
	Lasten	-1.110	-1.033	-1.042	-9
	Saldo	-1.102	-1.027	-1.041	-14
Onderwijs en kinderopvang	Baten	7	7	54	47
	Lasten	-1.989	-2.571	-2.560	12
	Saldo	-1.982	-2.564	-2.506	59
Sport	Baten	90	93	104	11
	Lasten	-1.753	-1.908	-2.119	-211
	Saldo	-1.663	-1.815	-2.015	-200
Totaal baten		104	106	159	54
Totaal lasten		-4.852	-5.511	-5.721	-209
Totaal saldo van baten en lasten		-4.747	-5.406	-5.561	-155
Onttrekking reserves		0	651	516	-135
Toevoeging reserves		0	0	0	0
Mutaties reserves		0	651	516	-135
Resultaat		-4.747	-4.755	-5.045	-290

Thema: Kunst en cultuur

Wat hebben we bereikt?

De gemeente hecht grote waarde aan de culturele uitingen en activiteiten in de gemeente en het in stand houden en bevorderen van een zo divers mogelijk cultuuraanbod. We streven daarbij naar een sterk dorpscentrum, een bruisend cultureel (verenigings-) leven en toekomstbestendige maatschappelijke voorzieningen. Het cultureel centrum en de bibliotheek vormen in de gemeente belangrijke culturele ontmoetingsplaatsen.

De vastgestelde cultuurnota vormt het uitgangspunt van het cultuurbeleid.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Voorgenomen doelstelling bij instandhouding en bevorderen van een zo divers mogelijk cultuuraanbod – sterke maatschappelijke voorzieningen

1. Cultuur in het centrum heeft een aantrekkend effect heeft op bezoekers voor zowel voorzieningen als winkels, horeca en andere culturele voorzieningen in het centrum;
2. Versterken van de gezamenlijke culturele functies van de Dorpskerk, het Ambachts- en Baljuwhuis en het Museum van Voorschoten;
3. Aantrekkelijkheid van het centrum vergroten;
4. Sterke maatschappelijke voorzieningen;
5. Betaalbare maatschappelijke voorzieningen en hiervoor nagaan wat de exploitatiemogelijkheden zijn in samenwerking met derden;
6. Herhuisvesting cultureel centrum en bibliotheek en eventueel andere culturele functies.

Genomen acties aan de hand van genoemde maatregelen uit de begroting 2015 om bovenstaande doelstellingen te realiseren.

1. *In de vorm van een businesscase wordt onderzocht of een geconcentreerde huisvesting van een culturele accommodatie budgettair neutraal haalbaar is.*

In 2015 is een start gemaakt met het opstellen van een businesscase. Deze is bedoeld om de mogelijkheden te verkennen om op een budgettair neutrale manier een culturele accommodatie te realiseren. Daarbij zijn ook marktpartijen benaderd.

2. *Het huidige cultuurplan wordt uitgevoerd en in 2015 wordt een nieuw cultuurbeleid voorbereid.* Gestart is met het formuleren van nieuw cultuurbeleid. In de loop van 2016 is vaststelling van het cultuurbeleid voorzien.

Verder zijn nog de volgende maatregelen genomen om bij te dragen aan de doelstellingen op het gebied van cultuur:

- In 2015 hebben culturele organisaties met behulp van subsidie hun activiteitsaanbod weten te continueren waardoor het aanbod grosso modo gelijk is gebleven. Het aantal gesubsidieerde culturele organisaties is in 2015 afgenomen doordat drie organisaties zijn gefuseerd tot één (Stichting Musicultura). Ter versterking en vernieuwing van het culturele veld waren er netwerkbijeenkomsten georganiseerd gericht op samenwerking en cultureel ondernemerschap. In het kader van de landelijke deelregeling 'Cultuureducatie met kwaliteit' was er aandacht voor cultuur in het primair onderwijs.
- Om de aantrekkelijkheid van het centrum te vergroten hebben we evenementen gesubsidieerd en gefaciliteerd als Het Weekend van Voorschoten (met onder andere de Muziekdag en kunstmarkt), Voorschoten Jazz Culinair en de kortebaandraverij tijdens de paardenmarkt, maar ook het museum Voorschoten en cultureel aanbod in de Dorpskerk en het Kruispunt.

Inleiding

Bibliotheek

De bibliotheek vormt een onmisbare voorziening in de gemeente. Om dat in de toekomst te blijven moet de bibliotheek moderniseren en aansluiten bij de digitale ontwikkelingen die landelijk plaatsvinden. Ook willen wij naar een andere opzet van de bibliotheek, daarom krijgt de subsidie van de bibliotheek een ander accent. In plaats van een subsidie voor de gehele bibliotheek gaat de gemeente die taken subsidiëren die wat ons betreft tot de kerntaken van de bibliotheek behoren. De bibliotheek krijgt daarbij als taak om meer jeugd in Voorschoten naar de bibliotheek te krijgen. Tegenover deze andere financieringsstructuur krijgt de bibliotheek alle ruimte om haar kerntaken te combineren met andere activiteiten, zoals het bieden van een ruimte voor cursussen, het uitlenen van ander materiaal dan boeken en commerciële exploitatie. Ook de combinatie met de speel-o-theek blijft van belang.

Wat hebben we bereikt?

Voorgenomen doelstelling voor de bibliotheek

- Een ondernemende bibliotheek: differentiatie op gebied van financieringsbronnen, activiteiten en samenwerkingspartners;
- Een bibliotheek die er is voor alle inwoners;
- Een betaalbare bibliotheek.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Genomen acties aan de hand van genoemde maatregelen uit de begroting 2015 om bovenstaande doelstellingen te realiseren.

Het inventariseren van de nieuwe kerntaken van de bibliotheek wat moet leiden tot een nieuwe subsidieovereenkomst in 2016.

Met de bibliotheek zijn we in overleg over de manier waarop we tot een meer ondernemende bibliotheek kunnen komen. Daarbij komen aan de orde de ontwikkeling van de digitale bibliotheek, de bestrijding van laaggeletterdheid, de versterking van de relatie met het onderwijs en de inzet van vrijwilligers. Kernwaarde daarbij is dat de bibliotheek laagdrempelig moet blijven en voor iedereen toegankelijk, zowel fysiek als financieel.

De bezuiniging op de subsidie voor het bibliotheekwerk van € 40.000 is gerealiseerd.

Wat heeft het gekost?

Tabel 8.1 Kunst en cultuur

Thema: Kunst en cultuur ("-" = nadeel / "+" = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Verskil (begroting act/rekening)
Baten	7.302	5.931	1.019	-4.912
Lasten	-1.109.801	-1.032.599	-1.041.953	-9.354
Saldo van baten en lasten	-1.102.499	-1.026.668	-1.040.934	-14.266
Onttrekking reserves	0	10.125	0	-10.125
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	10.125	0	-10.125
Resultaat	-1.102.499	-1.016.543	-1.040.934	-24.391

Toelichting / analyse verschil

De afwijkingen op de cijfers vallen binnen de toegestane marge van € 50.000. Een toelichting op de verschillen is dan ook niet nodig.

Voorstellen voor budgetoverheveling:

Internationale contacten: Kita (€ 10.125 minder lasten)

Vanwege de veiligheidssituatie in Mali hebben wij het project van het gemeentelijk GBA-project in Kita nog niet af kunnen ronden. De verwachting is dat de veiligheidssituatie in 2016 onveranderd is. Daarom zetten wij in op afronding van het project in Voorschoten in 2016.

Wij stellen voor om het gereserveerde bedrag van € 10.125 mee te nemen naar 2016.

Multifunctionele accommodatie (€ 20.000 minder lasten)

Voor de planvorming van een culturele multifunctionele accommodatie (MFA) is in de begroting van 2015 een bedrag van € 20.000 opgenomen. Door latere en uitgebreidere planvorming heeft dit jaar geen besteding plaatsgevonden. De verwachting is dat de middelen in 2016 wel ingezet zullen worden omdat dit traject nog niet is afgerond. Overheveling van het bedrag naar 2016 is derhalve gewenst.

Toelichting reserves

De onttrekking uit de concernreserve voor Kita (resultaatbestemming 2014) heeft nog niet plaatsgevonden. Voorgesteld wordt deze dekking over te hevelen naar 2016.

Thema: Onderwijs en kinderopvang

Wat hebben we bereikt?

De gemeente biedt haar inwoners een prettig woonklimaat. De gemeente kent een kwalitatief hoogwaardig aanbod aan onderwijs en sportvoorzieningen, een bruisend verenigingsleven en een veelheid aan culturele uitingen en activiteiten. Dit aanbod willen we garanderen en waar nodig versterken.

Instandhouding kwaliteit schoolgebouwen

Goed onderwijs is de beste basis voor een goede toekomst. De gemeente heeft flink geïnvesteerd in nieuwe gebouwen. Met ingang van 1 januari 2015 is het onderhoud van de schoolgebouwen gedecentraliseerd naar de schoolbesturen.

Uitvoeren wettelijke taken onderwijs en kinderopvang

De gemeente draagt zorg voor een goede uitvoering van de leerplicht en het leerlingenvervoer, de inspectie van de kinderopvang en de implementatie van nieuwe onderwijsontwikkelingen zoals de invoering van het passend onderwijs.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Voorgenomen doelstelling.

- De kwaliteit van de onderwijsgebouwen behouden na overheveling van de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud van scholen;
- Ieder kind krijgt zoveel als mogelijk de ondersteuning die het nodig heeft om aansluiting te vinden en te behouden bij het geschikte onderwijs;

Genomen acties aan de hand van genoemde maatregelen uit de begroting 2015 om bovenstaande doelstellingen te realiseren.

Uitwerken van de decentralisatieopgave voor onderwijshuisvesting; Op 2 april 2015 is de nieuwe verordening i.v.m. de overheveling door de raad vastgesteld.

In goed overleg blijven met de schoolbesturen.

Met de schoolbesturen is "op overeenstemming gericht overleg" gevoerd.

Met de schoolbesturen is overlegd over terugdringen van het schoolverzuim. Het schoolverzuim wordt in regionaal verband bewaakt. Hier is de afgelopen jaren een grote slag in gemaakt.

Toezicht op de implementatie van de invoering van het passend onderwijs en andere onderwijsontwikkelingen, dit ook in relatie tot de 3D's.

Ongeveer 25 kinderen die door het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) gescreend zijn omdat ze in de doelgroep van voor- en voerschoolse educatie (VVE) vallen, hebben dit jaar op een Voorschotense peuterspeelzaal het VVE-programma aangeboden gekregen. Mede door de inzet van de Stichting Kinderspeelzaal Voorschoten is er nog steeds geen sprake van een wachtlijst.

Onderwijs en zorg zijn beter op elkaar aangesloten om Passend Onderwijs te verbeteren.

Wat heeft het gekost?

Tabel 8.2 Onderwijs en kinderopvang

Thema: Onderwijs en kinderopvang ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	6.898	6.898	54.295	47.397
Lasten	-1.989.317	-2.571.317	-2.559.808	11.509
Saldo van baten en lasten	-1.982.419	-2.564.419	-2.505.512	58.907
Onttrekking reserves	0	611.000	516.282	-94.718
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	611.000	516.282	-94.718
Resultaat	-1.982.419	-1.953.419	-1.989.230	-35.811

Toelichting / analyse verschillen

Op de baten is een voordelig resultaat zichtbaar in verband met terugvordering (€ 43.000) van onterecht uitbetaalde energiekosten aan de Stichting Katholiek en Openbaar Onderwijs Noord-Hofland (SKOON).

Reserve

De onttrekking uit de reserve voor herstelwerkzaamheden scholen Noord-Hofland heeft nog niet geheel plaatsgevonden, omdat het project nog doorloopt in 2016. Het restant van het krediet bedraagt € 80.000. Daarnaast is er een krediet van € 15.000 voor herontwikkeling accommodatie van der Waalslaan. Dit krediet is nog vrijwel niet benut. Werkzaamheden zullen op een later tijdstip worden uitgevoerd. Voorgesteld wordt de resterende investeringskredieten en de bijbehorende dekking over te hevelen naar 2016.

Thema: Sport

Wat hebben we bereikt?

De Voorschotense verenigingen moeten optimaal gebruik kunnen maken van de beschikbare ruimte. De gemeente wil een constructieve gesprekspartner zijn voor onze verenigingen. Tegelijkertijd vinden wij dat verenigingen met elkaar moeten samenwerken als daarmee hun bestaansrecht kan worden gegarandeerd en er kostenvoordelen kunnen worden behaald. Elke euro subsidie moet zo effectief mogelijk worden ingezet.

Tot nu investeerde de gemeente ook in sport door middel van (co-)financiering van twee combinatie-functionarissen sport. Deze investering is bij de vaststelling van de meerjarenbegroting vanaf 2015 gestopt.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De verenigingen maken optimaal gebruik van de beschikbare ruimte;
- De gemeente vormt een constructieve gesprekspartner voor de verenigingen;
- De verenigingen werken met elkaar samen als daarmee het bestaansrecht kan worden gegarandeerd en kostenvoordelen kunnen worden behaald;
- De subsidies worden effectief ingezet;
- De kosten voor de (sport)voorzieningen komen meer terecht bij de gebruikers;
- Goed contractbeheer, transparante huur- en/of gebruiksvergoeding;

Genomen acties aan de hand van genoemde maatregelen uit de begroting 2015 om bovenstaande doelstellingen te realiseren.

- Er wordt een sportnota opgesteld waarin het sportbeleid vorm wordt gegeven. De aanvragen van sportverenigingen voor nieuwe of andere voorzieningen en accommodaties worden integraal gezien. Medegebruik van terreinen is hier ook onderdeel van. Met het opstellen van een beoordeling van de aanvragen is een start gemaakt in 2015. Besluitvorming hierover volgt in 2016. Hiermee wordt al een forse slag gemaakt in het kader van sportbeleid en voorzieningen. Het sportbeleid zelf zal in 2016 verder worden opgepakt.
- Inzicht krijgen in kostendekkendheid van alle accommodaties.
Er is een bijeenkomst gehouden met onder andere de sportverenigingen in het kader van het subsidiebeleid. De verenigingen hebben duidelijk hun voorkeur uitgesproken om de huidige jeugdledensubsidie te willen behouden.

Wat heeft het gekost?

Tabel 8.3 Sport

Thema: Sport ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	90.121	92.738	103.928	11.190
Lasten	-1.752.669	-1.907.532	-2.118.743	-211.211
Saldo van baten en lasten	-1.662.548	-1.814.794	-2.014.816	-200.022
Onttrekking reserves	0	30.000	0	-30.000
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	30.000	0	-30.000
Resultaat	-1.662.548	-1.784.794	-2.014.816	-230.022

Toelichting / analyse verschillen

Verklaring Sport (€23.000 minder lasten)

Door stopzetting van de samenwerking tussen woningbouwcorporaties en 'Thuis op Straat' (TOS), hebben in 2015 geen activiteiten plaatsgevonden.

Verklaring Zwembad Het Wedde (€ 230.000 meer lasten)

De verschillen worden veroorzaakt doordat er rondom het accommodatiebeheer veranderingen in gebruik zijn doorgevoerd. Het aantal panden onder het beheer van Sportfondsen is teruggebracht van vijf naar drie als gevolg van sloop en verkoop. De verdeling over de verschillende panden die nu in beheer zijn bij Sportfondsen is nog niet gecorrigeerd. Bij de Voorjaarsnota 2016 wordt dit hersteld. Dan blijven er nog drie gymzalen over (Multatuli, Noord Hofland, Oude Adegeesterlaan), sporthal De Vliethorst, het cultureel centrum en zwembad Het Wedde.

Oorspronkelijk voerde Sportfondsen exploitatie en beheer voor de gymzalen Frisozaal, Adegeestzaal, Noord-Hoflandzaal, Vlietzaal en Krimwijkzaal, sporthal De Vliethorst, het Cultureel Centrum en zwembad Het Wedde.

Anno 2016 voert Sportfondsen exploitatie en beheer over de nieuwe gymzalen Frans de Vette (in basisschool Kompas/De Vink), Multatulizaal (in basisschool Multatuli) en de gym-turnhal De Voorsprong. De overige panden, de sporthal, het cultureel centrum en het zwembad zijn ongewijzigd.

De Adegeestzaal is gesloopt, de Frisozaal en de Vlietzaal zitten in een afstotingsproces (verkoop). Deze verkoop is nog niet voltooid.

Met het afsluiten van een nieuwe exploitatieovereenkomst medio 2015, en de vernieuwde meerjaren onderhoudsramingen, zijn de bezuinigingsafspraken gerealiseerd.

Reserve

Een bedrag van in totaal € 30.000 is geraamd voor de herontwikkeling van de gymzaallocaties Raadhuislaan en Frisolaan. Omdat deze herontwikkelingsprojecten nog niet zijn afgerond en doorlopen naar 2016, heeft dit jaar geen onttrekking plaatsgevonden. Voorgesteld wordt de voorbereidingskredieten en de bijbehorende dekking over te hevelen naar 2016.

P9 Programma financiën

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">•Financiën	<ul style="list-style-type: none">•Belastingen•Algemene uitkering•Treasury, saldi en deelnemingen	<ul style="list-style-type: none">•Gemeentelijke belastingen•Algemene uitkering•Geldleningen•Deelnemingen•Algemene baten en lasten onvoorzien•Saldo kostenplaatsen•Mutaties reserves•Saldo Baten en lasten na bestemming

Visie en maatschappelijke effecten

Algemeen

Solide financieel beleid is een speerpunt van deze coalitie. Uitgangspunt is een meerjarig materieel begrotingsevenwicht, waarbij de gemeentelijke lasten in reële termen gelijk houdt en de gemeente niet meer geld uitgeeft dan dat er binnenkomt. Het coalitieakkoord formuleert een aantal algemene uitgangspunten die gelden als financieel beleidskader voor de raadsperiode 2014-2018 en waaraan de beslissingen worden getoetst.

Goed financieel beleid zal een hele uitdaging worden de komende periode. Zoals eerder opgemerkt worden de gemeenten geconfronteerd met nieuwe taken die gepaard gaan met kortingen op budgetten. Het gehele pakket aan gemeentelijke taken zullen wij moeten uitvoeren met een budget dat lager is dan wat voorheen aan deze taken werd uitgegeven. Dit kunnen wij niet oplossen door meer financiële lasten bij onze inwoners te heffen.

Behoud structureel financieel evenwicht

De coalitie wil vasthouden aan structureel financieel evenwicht, ook wel materieel sluitende begroting genoemd. Dit betekent dat Voorschoten een realistisch investeringsplan opstelt dat binnen de grenzen van het vastgestelde investeringsplafond blijft.

Handhaving vastgestelde taakstellingen

De coalitie handhaaft taakstellingen die deel uitmaken van de begroting die in november 2013 is vastgesteld. De realisatie moet in de nu aangevangen raadsperiode ook geëffectueerd worden. (overzicht taakstellingen)

Budgetten drie decentralisaties

De coalitie wil de nieuwe taken die voortvloeien uit de drie decentralisaties alleen financieren met de budgetten die meekomen met deze nieuwe taken. Er komt geen 'Voorschotense kop' op deze budgetten. Daarbij wordt aangetekend dat indien het beroep op de onderliggende regelingen door onvoorziene omstandigheden onverwacht groot is dat extra kosten niet door de gemeentebegroting kunnen worden gedragen, een verhoging van de OZB wordt overwogen.

Aanpak grote projecten

De coalitie start geen nieuwe grote bouwprojecten namens de gemeente. Wij willen eerst de plannen afmaken die klaarliggen. Daarbij willen wij zo snel mogelijk breken met de systematiek waarbij kosten voor onderhoud en ambtelijke inzet via afschrijven langdurig op de begroting drukken. Dat vraagt een nieuwe wijze van administratie van projecten in de begroting en de verantwoording van de gemeente. Projecten worden indien sprake is van onderhoud ook beschouwd als onderhoud en de kosten worden zoveel mogelijk ondergebracht in het boekjaar waarin de kosten worden gemaakt, inclusief de gemaakte (gemeente)uren. Slechts in uitzonderlijke gevallen wordt nog gekozen voor een constructie waarin alle gemaakte uren en kosten voor een project kunnen worden afgeschreven met de levensduur van het project. Wij hanteren daarbij het principe dat arbeid niet gekapitaliseerd wordt.

De concrete voornemens van de coalitie die bijdragen aan het bereiken van de financiële uitgangspunten zijn hieronder aangegeven en worden verder uitgewerkt in de programmabegroting(en) onder de aangegeven thema's.

Wat heeft het gekost?

Tabel 9.0 Programma financiën

P9 Programma financiën bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / " +"= voordeel)		Begroting primaire 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Verschil (begroting actueel / rekening)
Belastingen	Baten	5.463	5.482	5.585	103
	Lasten	-680	-604	-698	-94
	Saldo	4.783	4.878	4.887	9
Algemene uitkering	Baten	25.905	25.752	25.886	134
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	25.905	25.752	25.886	134
Treasury, saldi en deelnemingen	Baten	3.920	4.095	3.522	-573
	Lasten	149	-757	-46	711
	Saldo	4.069	3.338	3.476	138
Totaal baten		35.288	35.328	34.993	-336
Totaal lasten		-531	-1.361	-744	617
Totaal saldo van baten en lasten		34.758	33.968	34.249	281
Onttrekking reserves		121	121	121	0
Toevoeging reserves		-63	-63	-63	0
Mutaties reserves		58	58	58	0
Resultaat		34.816	34.026	34.307	281

Thema: Belastingen

Wat hebben we bereikt?

De gemeente kent diverse gemeentelijke heffingen. Daarbij maken we onderscheid in belastingen en rechten. De belastingen zijn algemene dekkingsmiddelen, terwijl de rechten zogenoemde bestemmingsheffingen zijn. Dit houdt in dat hier een concrete taak van de gemeente tegenover staat. Voor belastingen geldt geen opbrengstlimiet, voor rechten geldt dat deze niet meer dan kostendekkend mogen zijn. In het coalitieakkoord is afgesproken dat de stijging van de belastingopbrengsten niet meer bedraagt dan de correctie voor inflatie.

In lijn met de uitgangspunten van de Kaderbrief 2015 zijn de baten van alle belastingen voor 2015 aangepast met het inflatiepercentage van 1,5%. In de raadsvergadering van 11 december 2014 zijn de diverse belastingtarieven vastgesteld waarbij rekening is gehouden met de geraamde opbrengsten voor 2015.

De heffing en invordering van de belastingen (OZB, hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting) inclusief de uitvoering van de Wet WOZ en de kwijtschelding wordt sinds 2011 uitgevoerd door Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR).

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Voorgenomen doelstelling bij Lokale lasten.

De stijging van de belastingopbrengst bedraagt niet meer dan de correctie voor inflatie, tenzij door onvoorziene omstandigheden de lasten voor de nieuwe zorgtaken de vergoeding van het Rijk daarvoor overstijgen.

Maatregelen

In de begroting 2015 zijn de belastingopbrengsten met het inflatiepercentage van 1,5% verhoogd. Het inflatiepercentage is ontleend aan de ramingen die door het Centraal Planbureau zijn gedaan in het Centraal Economisch Plan (CEP) 2014. Hiermee is de doelstelling gehaald.

In de raadsvergadering van 8 november 2012 is met het vaststellen van de begroting 2013 besloten om de OZB-opbrengst tot en met 2016 jaarlijks met 2% extra te verhogen boven de inflatiecorrectie.

Wat heeft het gekost?

Tabel 9.1 Belastingen

Thema: Belastingen ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	5.462.968	5.481.968	5.585.260	103.292
Lasten	-679.603	-603.908	-697.947	-94.039
Saldo van baten en lasten	4.783.365	4.878.060	4.887.313	9.253
Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0
Resultaat	4.783.365	4.878.060	4.887.313	9.253

Toelichting / analyse verschillen

Het saldo van € 9.000 wordt in hoofdzaak veroorzaakt door:

- hogere uitgaven voor kwijtschelding € 86.000;
- hogere opbrengsten voor de OZB € 59.000;
- hogere opbrengst toeristenbelasting € 20.000;
- hogere opbrengst precariobelasting € 16.000.

De hogere uitgaven aan kwijtschelding zijn het gevolg van een gestegen aantal (toegekende) aanvragen als gevolg van de verslechterde economische situatie. Voor 2016 zijn de ramingen aangepast in lijn met de realisatie in de afgelopen jaren.

De hogere opbrengst OZB en precariobelasting komt door opbrengsten uit eerdere boekjaren. De hogere opbrengst toeristenbelasting wordt veroorzaakt door een hoger aantal overnachtingen dan geraamd. Het is nog te vroeg om te bepalen of dit een structureel karakter heeft.

Thema: Algemene uitkering

Wat hebben we bereikt?

Sinds de opstelling van de begroting heeft de algemene uitkering uit het gemeentefonds de volgende ontwikkeling laten zien voor de jaren 2013 tot en met 2015. De hogere uitkering voor 2015 ten opzichte van 2013 en 2014 komt door de met ingang van 2015 ontvangen integratie-uitkering voor het sociaal domein.

De raming voor de algemene uitkering in de primitieve begroting is gebaseerd op de meicirculaire 2014 van het gemeentefonds waarin de negatieve gevolgen van het Regeerakkoord en het financieel onderhandelaarsakkoord al waren vertaald. Hierbij valt te denken aan kortingen samenhangend met de beoogd af te dwingen schaalvergroting, de overdracht van het buitenonderhoud van schoolgebouwen aan de schoolbesturen en de 40%-korting op het Wmo-budget voor de huishoudelijke hulp.

Daarnaast werd Voorschoten in het kader van de eerste fase van het groot onderhoud van het verdeelstelsel van het gemeentefonds structureel voor ca. € 645.000 gekort. De éénmalige negatieve suppletie/ingroei-uitkering is in 2015 met € 13.000 verhoogd waardoor de korting in 2015 per saldo ca. € 329.000 bedraagt.

De belangrijkste ontwikkeling waarmee we in de algemene uitkering na het vaststellen van de begroting geconfronteerd zijn, is de teruggang van het acres voor 2015 en de negatieve afrekening van het acres over 2014. Daardoor is de uitkering met € 597.000 verminderd.

Dit effect werd voor € 111.000 teniet gedaan omdat de raming voor het aantal bijstandontvangers in de landelijke uitkeringsbasis is verminderd.

Hoeveelheidsverschillen hebben geleid tot een voordeel van € 359.000.

Een verhoging van de uitkering voor de Wmo met € 34.000, een vervallen uitkering van € 68.000 voor de combinatiefunctionaris en een nieuwe uitkering van € 207.000 voor de Huishoudelijke Hulp Toelage zijn zoals afgesproken één op één vertaald in de betreffende budgetten en pakken daarmee budgettair neutraal uit.

De drie decentralisatiebudgetten vormen samen de zgn. integratie-uitkering sociaal domein. Deze integratie-uitkering is integraal onderdeel van de algemene uitkering en mag als algemeen dekkingsmiddel in de gemeentelijke exploitatie worden ingezet. In de loop van 2014 en 2015 zijn ook de budgetten voor de integratie-uitkering Sociaal domein 2015 aangepast met per saldo een vermindering van € 36.000 tot gevolg. Met dit bedrag zijn de budgetten verlaagd.

Genoemde ontwikkelingen binnen het Gemeentefonds hebben er toe geleid dat de algemene uitkering over 2015 ten opzichte van de *oorspronkelijke* raming op basis van de meicirculaire 2014

bruto met € 21.000 toegenomen is. Wanneer gecorrigeerd wordt voor de doorvertaling in specifieke budgetten resteert een netto vermindering van € 115.000.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Vorgenomen doelstelling bij het onderhoud van de algemene uitkering

Bestuur en organisatie zijn tijdig en juist geïnformeerd over de ontwikkeling van het gemeentefonds.

Maatregelen

De verschillende circulaire's over het gemeentefonds zijn uitgewerkt in collegeadviezen en raadsinformatiebrieven waarmee duidelijk is gemaakt wat de beleidsimplicaties en financiële gevolgen zijn van de ontwikkeling van de algemene uitkering. De gevolgen zijn bij Voorjaarsnota en Najaarsnota verwerkt in de ramingen. De financiële gevolgen van de Decembercirculaire konden door het late tijdstip van verschijnen niet in de ramingen worden verwerkt.

Wat heeft het gekost?

Tabel 9.2 Algemene uitkering

Thema: Algemene uitkering ("-" = nadeel / "+" = voordeel)	Begroting primair 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	25.904.952	25.751.946	25.885.772	133.826
Lasten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	25.904.952	25.751.946	25.885.772	133.826
Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0
Resultaat	25.904.952	25.751.946	25.885.772	133.826

Toelichting / analyse verschillen

Ten opzichte van de raming op basis van de septembercirculaire is er in totaal sprake van een voordeel van € 134.000. De verklaring hiervoor is met name dat de positieve ontwikkelingen van de Decembercirculaire niet meer in de ramingen verwerkt konden worden.

De reguliere algemene uitkering over 2015 heeft een voordeel van € 157.000, over 2013 en 2014 bedraagt het nadeel € 40.000. Dit komt voornamelijk door een hoger vastgestelde WOZ/OZB-waarde voor 2013. De uitkering voor het Sociaal domein is € 17.000 hoger dan geraamd.

In het voordeel van € 157.000 voor de reguliere uitkering is een 'nog te ontvangen'-post opgenomen van € 206.000 voor de huishoudelijke hulp toelage die gemeente Leidschendam-Voorburg als regiogemeente beschikt heeft gekregen.

Thema: Treasury, saldi en deelnemingen

Wat hebben we bereikt?

Ontwikkelingen

De verplichte winkelnering waarbij we overtollige kasmiddelen bij het Rijk uit moeten zetten is in 2015 verder ingevoerd. De omvang van het gemiddeld door de gemeente aangehouden saldo bij het Rijk is met € 668.000 gering. Omdat de rentevergoedingen in de markt ook historisch laag zijn ondervindt de gemeente nauwelijks nadeel door het rentepercentage bij het Rijk van nul.

De dividenduitkeringen uit de gemeentelijke belangen in BNG, Alliander en Nuon Energy blijven onder druk staan.

- BNG meldt dat de vooruitzichten voor 2015 met aanhoudende onzekerheden zijn omgeven, waardoor zij het niet verantwoord vindt om uitspraken te doen over de hoogte van de verwachte netto winst over 2015.
- Halverwege 2015 is het economisch belang in Nuon Energy definitief beëindigd. Met ingang van 2016 wordt dus ook geen rentevergoeding op de uitgestelde levering in de vorm van preferent dividend ontvangen. De consequenties daarvan zijn meegenomen in het meerjarenperspectief. Het financieringsresultaat over de met de verkoop verkregen middelen neemt hierin een belangrijke plaats in. Voorschoten heeft lagere financieringslasten omdat er minder financiering aangetrokken hoefde te worden.
- Het dividend op het gemeentelijk belang in het netwerkbedrijf Alliander wordt de komende jaren voorzichtigheidshalve geraamd op het niveau van de winstuitkering over 2012. Dit is € 307.000. Door incidentele baten kende Alliander over 2014 een fors hogere uitkeerbare winst dan waar oorspronkelijk van uit was gegaan.

Tabel 9.3 Kengetallen thema

	werkelijk 2013	werkelijk 2014	geraamd 2015	werkelijk 2015
Financieringssaldo begin jaar (in € mln.)	-3,0	-24,1	-32,6	-24,4
Kasgeldlimiet (in € mln.)	3,9	4,1	4,3	4,3
Dividend Nuon Energy (in € 1.000)	355	171	257	257
Dividend netwerkbedrijf Liander (in € 1.000)	307	516	350	514
Dividend Dunea	Statutair beperkt			
Dividend BNG (in € 1.000)	61	52	57	23

Dit programma kent een stelpost voor onvoorziene uitgaven van € 51.609. In de Najaarsnota is hier € 19.900 uit gedekt voor de kosten van de zomerstormschade.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Voorgenomen doelstelling bij dekkingsproblematiek ambtelijke kosten

Voorkomen extra druk op de exploitatie van de gemeente als gevolg van het verlagen van het investeringsvolume en het ontbreken van grondexploitaties.

De ambtelijke capaciteit in overeenstemming brengen met het investeringsvolume en de uit te voeren grondexploitaties.

Maatregelen

In de begroting 2015 stond een bedrag geraamd van € 1.040.000 aan nog te verdelen ambtelijke personeelslasten voor investeringen en grondexploitaties. Omdat deze raming niet realistisch was, is deze verlaagd met een voordeel van € 600.000 uit de Voorjaarsnota. In de Kadernota is dit bedrag verder verlaagd tot € 300.000.

Voorgenomen doelstelling bij verlaging kapitaallasten

Het doel is om zo weinig mogelijk lasten door te schuiven naar de toekomst. Afschrijvingslasten vormen een niet of nauwelijks beïnvloedbaar structureel deel van de gemeentelijke lasten. Om de flexibiliteit van de begroting en daarmee de keuzevrijheid te bevorderen, willen we het aandeel hiervan beperken.

Maatregelen

In het dekkingsplan bij de begroting voor 2015 is het voorstel gedaan om een bedrag van € 12.530.241 in te zetten om bestaande activa met een maatschappelijk nut in één keer af te boeken.

In de jaarrekening 2014 is deze "balansverkorting" voor het grootste deel (€ 11.405.561) gerealiseerd. In 2015 is nogmaals een bedrag onttrokken van € 781.377. Hiermee is de "balansverkorting" nagenoeg volledig uitgevoerd.

In 2015 zijn meer maatregelen getroffen om de doelstelling om zo min mogelijk door te schuiven naar de toekomst te realiseren.

Zo is aan de voorkant scherper gekeken of aangevraagde investeringen passen binnen de gestelde voorwaarden van het investeringsplafond. Daarnaast is in 2015 de motie Uitvoering Nut Urgentie en Uitvoeringsniveau (NUU) aangenomen, waarin wordt aangegeven tenminste één keer per jaar in de Kadernota een risicoanalyse aan de raad voor te leggen. In deze risicoanalyse zijn de meerjarige investeringen in infrastructurele projecten en vervangingen opgenomen. Het investeringsplan voor de begroting 2016 is op basis van de NUU-methodiek tot stand gekomen.

Ook is in 2015 een eerste stap gezet om investeringsbudgetten te ontdoen van reguliere onderhoudsactiviteiten. Omdat onderhoud drukt op de exploitatie wordt deze in het begrotingsjaar zwaarder belast. Er staat tegenover dat minder kapitaallasten doorschuiven naar latere jaren.

Ook de in 2016 aan de raad aan te bieden actualisering van de beheerplannen zullen op dit principe zijn gestoeld: investeringskredieten zijn ontdaan van reguliere onderhoudsbudgetten en personeelskosten.

Financiën

De balansverkortings voor investeringen met maatschappelijk nut is gedekt door de Nuon reserve. Deze inzet van eenmalige middelen heeft geleid tot een structurele verlichting van de exploitatie met ongeveer € 650.000.

Voorgenomen doelstelling bij financiering boortunnel RijnlandRoute

De financiële gevolgen van de bijdrage, die Voorschoten zal leveren aan de geboorde tunnel zo veel mogelijk beperken. De financiering van de bijdrage aan de geboorde tunnel wordt uitgewerkt, waarbij het optimum tussen interne en externe financiering wordt bereikt.

Maatregelen

In de raadsvergadering van 11 december 2014 is het voorstel voor de Financiering en dekking van de RijnlandRoute behandeld en vastgesteld. Er is een krediet van € 9,0 mln. beschikbaar gesteld voor de gemeentelijke bijdrage aan de RijnlandRoute. Op 31 juli 2015 is deze bijdrage overgemaakt aan de provincie Zuid-Holland. Daarnaast is een bestemmingsreserve ingesteld om de afschrijvingslasten in de jaren 2021-2024 te kunnen dekken én is de OZB-opbrengst met ingang van 2016 verhoogd zodat de rentelasten gedekt zijn.

Voorgenomen doelstelling bij actualiseren visie op de omvang en functie van de concernreserve

De omvang van de concernreserve en de wijze waarop deze reserve als dekking kan worden aangewend sluiten aan bij de aard en omvang van het risicoprofiel van de gemeente en het materieel sluitend zijn van de begroting.

Maatregelen

In het kader van de door de rekenkamer gedane aanbevelingen naar aanleiding van het onderzoek naar reserves, voorzieningen en de omgang met risico's heeft de wethouder Financiën een plan van aanpak toegezegd.

Om de omvang van de concernreserve als belangrijk onderdeel van het weerstandsvermogen te kunnen bepalen, is in de vergadering van 29 januari 2015 de nota Risicomanagement & Weerstandsvermogen vastgesteld. Met deze nota zijn de kaders en beleidsregels over de gewenste omvang van de weerstandscapaciteit vastgelegd. Ook is bepaald hoe er met risico's omgegaan moet worden en hoe deze éénduidig gekwantificeerd worden.

De inventarisatie, beoordeling en weging van de risico's is daarmee een vast onderdeel van de planning- en controlcyclus geworden. In begroting en jaarrekening wordt een bijstelling van het risicoprofiel gegeven.

De actualisering van de nota reserves & voorzieningen wordt in 2016 uitgevoerd. Hierin wordt de bestaande indeling van de reserves en voorzieningen op noodzaak en omvang bezien en vindt zo nodig herijking van doelstelling en omvang plaats.

Wat heeft het gekost?

Tabel 9.4 Treasury, saldi en deelnemingen

Thema: Treasury, saldi en deelnemingen ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting primaire 2015	Begroting actueel 2015	Rekening 2015	Vershil (begroting act/rekening)
Baten	3.920.287	4.094.510	3.521.889	-572.621
Lasten	148.900	-756.928	-46.235	710.693
Saldo van baten en lasten	4.069.187	3.337.582	3.475.654	138.072
Onttrekking reserves	120.853	120.853	120.853	0
Toevoeging reserves	-62.610	-62.610	-62.610	0
Mutaties reserves	58.243	58.243	58.243	0
Resultaat	4.127.430	3.395.825	3.533.897	138.072

Toelichting / analyse verschillen

Het voordeel van € 138.000 op deze productgroep bestaat uit de volgende onderdelen:

Geldleningen	€ 276.000 voordeel
Algemene baten en lasten	€ 174.000 voordeel
Saldo kostenplaatsen	€ 312.000 nadeel
Totaal	€ 138.000 voordeel

Geldleningen

De lasten vallen per saldo € 276.000 lager uit dan geraamd. De rentelasten op kortlopende geldleningen blijven € 57.000 achter bij de raming; die op langlopende geldlening € 219.000. Dit komt doordat we minder leningen hoefden aan te trekken en tegen lagere kosten dan bij de begroting werd verwacht.

Algemene baten en lasten

Op algemene baten en lasten resteert een overschot van € 174.000.

Dit komt onder andere doordat de post onvoorzien van € 51.609 maar voor € 20.000 is gebruikt voor de dekking van de stormschade.

In de begroting 2015 zijn de onderhoudsbudgetten openbare ruimte verhoogd met € 200.000. Dit is gebeurd omdat de mogelijkheden tot activeren beperkt zijn door het instellen van het investeringsplafond en omdat in het verleden meermaals exploitatielasten toegerekend zijn aan investeringen. Van dit bedrag is € 155.000 niet benut op programma 9. Tegenover deze vrijval elders in de jaarrekening wel uitgaven verantwoord aan onderhoud waardoor deze effecten tegen elkaar wegvallen.

Saldo kostenplaatsen

Op de kostenplaatsen wordt een negatief saldo gerealiseerd van € 312.000. Dit resultaat vormt eigenlijk een correctie op de elders door de hele jaarrekening gepresenteerde uitkomsten van programma's en thema's maar wordt uit doelmatigheidsoverwegingen hier verantwoord.

In de primitieve raming was € 1,014 mln. aan lasten opgenomen in verband met het niet langer aan investeringen kunnen toerekenen en daarmee dekken van personeelslasten. In de voorjaarsnota was deze post met € 0,6 mln. teruggebracht. Van de resterende raming van € 0,414 mln. is in de jaarrekening € 271.000 gerealiseerd waarmee een nadeel van € 143.000 resteert.

Paragrafen

1. Paragraaf Lokale heffingen

1.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Voorschoten geheven belastingen, bestemmingsheffingen en rechten. De heffingsbevoegdheid ontleent de gemeente aan een wettelijke grondslag, zoals de Gemeentewet en de Wet milieubeheer. Het invoeren, wijzigen en afschaffen van lokale heffingen is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Onder de belastingen vallen de onroerende-zaakbelastingen, de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, de hondenbelasting, de toeristenbelasting, de precariobelasting en de reclamebelasting.

Onder de bestemmingsheffingen vallen de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

De rechten omvatten een zeer grote groep belastbare feiten. De belangrijkste hiervan zijn de marktgelden, de begrafenisrechten en de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en gemeentelijke basisadministratie.

Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten geldt dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat opbrengst gebruikt wordt voor de dekking van gemaakte kosten.

1.2 Beleid lokale heffingen

'Burgers, bedrijven en andere belanghebbenden leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen.' Zo is het beleid van de gemeente Voorschoten op het gebied van lokale heffingen samen te vatten. In het raadsprogramma 2014-2018 is daarbij ingezet op een lokale lastendruk die in reële termen gelijk blijft, waarbij er van wordt uitgegaan dat leges en rechten kostendekkend blijven of worden. De stijging van de belastingopbrengst bedraagt daarbij niet meer dan de correctie voor inflatie, tenzij door onvoorziene omstandigheden de lasten voor de nieuwe zorgtaken de vergoeding van het Rijk daarvoor overstijgen.

1.3 Aanpassing tarieven belastingen en rechten

Volgens de uitgangspunten in de Kaderbrief 2015 zijn de belastingen, leges en rechten voor 2015 met het inflatiepercentage van 1,5% verhoogd. Tarieven die door het Rijk worden vastgesteld zijn voor dat bedrag opgenomen.

OZB

In de perspectiefnota 2013-2016 'een positieve balans voor de toekomst' is een aantal maatregelen voorgesteld om de begroting 2013 weerbaar te maken voor structurele en incidentele tegenvallers. In deze nota is onder meer voorgesteld de opbrengst van de OZB tot en met 2016 jaarlijks met 2% te verhogen boven het inflatiepercentage. Met het vaststellen van de begroting 2014 is vervolgens besloten een technische correctie toe te passen op de OZB ten opzichte van 2013 van 2% in 2014, 4% in 2015 en 6% vanaf 2016. Deze kwam bovenop de jaarlijkse verhoging met 2%. Deze extra verhoging is in de begroting 2015 volledig ongedaan gemaakt. Voor 2015 betekent dit dat de opbrengst alleen met 2% extra is verhoogd boven de inflatiecorrectie zoals was afgesproken in de perspectiefnota. Met het vaststellen van de belastingverordeningen voor 2015 is dit voorstel formeel vastgesteld.

Riool en Afval

Voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing geldt dat de tarieven, rekening houdend met de egalisereserves) 100% kostendekkend moeten zijn.

De tarieven voor de rioolheffing zijn voor 2015 daardoor met 14,5% gestegen, voornamelijk als gevolg van hogere kapitaallasten.

Voor wat betreft de afvalstoffenheffing is de onttrekking uit de reserve Egalisatie Afvalstoffenheffing beperkt in vergelijking tot voorgaande jaren. Mede hierdoor zijn de tarieven voor 2015 met 4,5% gestegen.

1.4 Kostendekkendheid van de tarieven

Door de VNG zijn voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges en lijkbezorgingsrechten richtlijnen opgesteld om meer uniformiteit en kosteninzicht te bereiken in de tarieven. Deze richtlijnen verbeteren het inzicht in de kostencalculaties die de basis vormen voor de tarieven. Binnen de gehanteerde uitgangspunten zijn de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de lijkbezorgingsrechten in principe volledig kostendekkend.

De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing worden verrekend met de tariefseglisatiereserve. Hierdoor is de kostendekking altijd 100%. Als we geen rekening houden met de onttrekking aan of storting in de egalisereserve, bedraagt het percentage kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing en rioolheffing over 2015 respectievelijk 94,8% en 92,8%.

Voor de afvalstoffenheffing is over 2015 € 30.000 minder onttrokken aan de tariefseglisatiereserve dan geraamd. Voor de rioolheffing is over 2015 € 46.000 meer onttrokken aan de bestemmingsreserve riolering dan geraamd.

1.5 Overzicht tarieven

De belangrijkste tarieven voor belastingjaar 2015 zijn:

Tabel 10.1.1 Belastingtarieven

Belastingen	Tarief 2015
Onroerende zaakbelasting voor woningen Tarief eigenaar (% van de WOZ-waarde)	0,1257 %
Onroerende zaakbelasting voor niet-woningen Tarief eigenaar (% van de WOZ-waarde) Tarief gebruiker (% van de WOZ-waarde)	0,2040 % 0,1633 %
Afvalstoffenheffing	
• Aanleunwoning	€ 199,20
• Etagewoning met eenpersoonshuishouden	€ 223,80
• Etagewoning met meerpersoonshuishouden	€ 285,24
• Overige woonruimte met eenpersoonshuishouden	€ 264,84
• Overige woonruimte met meerpersoonshuishouden	€ 326,40
Rioolheffing	
• Afvoer afvalwater	€ 236,28
• Afvoer ander water dan afvalwater	€ 14,04

Belastingen	Tarief 2015
Hondenbelasting	
• Eerste hond	€ 49,32
• Tweede hond	€ 72,48
• Elke volgende hond	€ 98,88

1.6 De opbrengsten van de gemeentelijke belastingen en heffingen

In onderstaand overzicht staan de geraamde en werkelijke baten voor 2015 voor de belangrijkste belastingen en heffingen.

Tabel 10.1.2 Opbrengsten belastingen en heffingen

Belastingen	Raming 2015	Werkelijk 2015
1 OZB Eigenaren	€ 4.407.273	€ 4.451.943
2 OZB Gebruikers	€ 353.045	€ 367.383
3 Roerende ruimte belastingen	€ 5.458	€ 5.142
4 Hondenbelasting	€ 73.301	€ 67.729
5 Precariobelasting	€ 495.238	€ 511.634
6 Toeristenbelasting	€ 66.653	€ 87.145
7 Reclamebelasting	€ 81.000	€ 80.513
Heffingen	Raming 2015	Werkelijk 2015
8 Afvalstoffenheffing	€ 3.104.643	€ 3.107.439
9 Rioolheffing	€ 2.630.270	€ 2.761.496
10 Marktgeden	€ 36.666	€ 32.475
11 Begraafenisrechten	€ 300.231	€ 295.922
12 Leges wabo	€ 486.528	€ 588.460

Voor een toelichting op de belangrijkste afwijkingen wordt verwezen naar de cijfermatige toelichting en analyse per productgroep.

1.7 Kwijtschelding

In de raadsvergadering van 2 april 2015 is de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Voorschoten 2015 vastgesteld. Hiermee is het kwijtscheldingsbeleid geactualiseerd. Kwijtschelding is in Voorschoten mogelijk voor de onroerende-zaakbelastingen, de roerende-ruimtebelastingen, de hondenbelasting (alleen eerste hond), de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en het begraafplaatsrecht (onderhouden begraafplaats). Ook voor ZZP'ers is het mogelijk om onder dezelfde voorwaarden als privé-personen voor kwijtschelding in aanmerking te komen.

In 2015 zijn de volgende bedragen uitgegeven voor kwijtschelding.

Tabel 10.1.3 Kwijtscheldingen

Belastingen	Raming 2015	Werkelijk 2015
OZB	€ 0	€ 580
Hondenbelasting	€ 4.000	€ 2.501
Afvalstoffenheffing	€ 95.000	€ 120.073
Rioolheffing	€ 51.000	€ 113.066
Totaal	€ 150.000	€ 236.220

Toelichting

De hoger dan begrote uitgaven aan kwijtschelding zijn het gevolg van een gestegen aantal (toegekende) aanvragen als gevolg van de verslechterde economische situatie. Voor 2016 zijn de ramingen aangepast aan de realisatie in de afgelopen jaren.

1.8 Ontwikkeling woonlasten

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar *t* te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar *t-1* (zoals geproduceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage kan de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde worden geschetst. Deze vergelijking laat voor Voorschoten zien dat de woonlasten hoger liggen dan het landelijk gemiddelde en dat ook de ontwikkeling van de woonlasten hoger ligt dan gemiddeld. De voornaamste oorzaken hiervan zijn de verhoging van de OZB met 2% boven inflatie, de gestegen lasten voor riolering en een lagere onttrekking aan de reserve Egalisatie Afvalstoffenheffing.

Tabel 10.1.4 Woonlasten

	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Totale woonlasten gezin Voorschoten in jaar <i>t</i>	€ 865,00	€ 910,00	€ 910,00
Woonlasten gemiddelde voor gezin in <i>t-1</i>	€ 697,00	€ 704,00	€ 704,00
Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar er voor (x 100%)	124,1%	129,3%	129,3%

1.9 Precariobelasting kabels en leidingen

De precariobelasting wordt geheven op basis van artikel 228 van de Gemeentewet. Het is een algemene belasting voor 'het hebben van voorwerpen, onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond'. De opbrengsten gaan naar de algemene middelen. Al sinds 2006 bestaat onduidelijkheid over de vraag of netwerken van nutsbedrijven worden vrijgesteld van precariobelasting. Eind 2015 heeft de Tweede kamer (opnieuw) een motie aangenomen waarin de Minister van BZK wordt verzocht zo snel als mogelijk een wetsvoorstel bij de Kamer in te dienen dat de precariobelasting op netwerken van nutsbedrijven afschaft. Daarbij is tevens gevraagd om een ruime overgangperiode, zodat de inkomsten voor de gemeenten die de heffing al invoerden niet te abrupt wegvalen.

1.10 Samenwerking diverse gemeenten en het Hoogheemraadschap Rijnland

Voorschoten werkt op het gebied van belastingheffing samen met de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Katwijk, Leiden, Oegstgeest, Wassenaar en Zoeterwoude en het Hoogheemraadschap van Rijnland. Hiervoor is onder de naam Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) een zelfstandige belastingorganisatie opgericht met Leiden als vestigingsplaats. De organisatie heeft de vorm van een gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam.

De gemeente Voorschoten heeft de volledige heffing en invordering - inclusief de uitvoering van de Wet WOZ - overgedragen aan de BSGR. Vanaf 2011 ontvangen de belastingbetalers een gecombineerd aanslagbiljet voor waterschapslasten en gemeentelijke lasten (in plaats van één van de gemeente en één van het Hoogheemraadschap van Rijnland). Dit heeft als bijkomend voordeel dat het aanvragen van kwijtschelding in één keer kan gebeuren. Daarnaast is de online-dienstverlening verbeterd.

De accountant van de BSGR heeft in het kader van de interim-controle 2015 geconstateerd dat de BSGR de in de afgelopen jaren aangebrachte verbeteringen heeft gecontinueerd. De verbeteringen hebben er ook toe geleid dat de BSGR in 2015 het ISAE3402 certificaat type 2 (ISAE: International Standard on Assurance Engagements) heeft verkregen. Dat is een kwaliteitskeurmerk voor de validiteit en betrouwbaarheid van de processen. Tot op heden is de BSGR de enige belastingorganisatie in Nederland die deze certificering heeft.

2. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Op 29 januari 2015 is de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen" vastgesteld door de raad van Voorschoten. Deze nota formuleert de kaders voor het beheren en beheersen van risico's en het bepalen van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit. Op basis van de kaders in de nota "risicomanagement en weerstandsvermogen" heeft het college op 23 juni 2015 het implementatieplan vastgesteld om risicomanagement in te voeren. Uit ervaringen bij andere gemeenten blijkt dat de inbedding van risicomanagement in het 'werken en denken' van organisatie en bestuur tijd nodig heeft. De eerste resultaten van methode en uitwerking, een beter onderbouwde paragraaf risicomanagement en vermogensvermogen, zijn verwerkt in deze paragraaf.

Uit deze paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing blijkt dat het weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten op dit moment uitstekend is. De vergelijking tussen het benodigde weerstandsvermogen en de beschikbare weerstandscapaciteit levert immers een ratio weerstandsvermogen op van 3,3.

1. Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. Met behulp van een risicomanagementinformatiesysteem prioriteert, analyseert en beoordeelt de gemeentelijke organisatie risico's op systematische wijze. Door een goed systeem van risicomanagement kunnen bestuurders en managers vervolgens voor risico's, die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen, passende beheersmaatregelen nemen. Op basis van de inventarisatie is een risicoprofiel opgesteld. Conform de nota "risicomanagement en weerstandsvermogen" toont het onderstaande overzicht de tien grootste risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit aangevuld met de getroffen beheersmaatregel. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit gaat het college uit van deze 'top 10'. Deze top 10 behelst circa 90% van de totale financiële omvang van de risico's. Om voldoende dekking hebben voor deze kleinere risico's, wordt daarnaast een buffer van 10% (van de benodigde weerstandscapaciteit) van de 10 grootste risico's gehanteerd.

Tabel 10.2.1 De belangrijkste financiële risico's

Prog.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Maximale impact	Netto maximaal risico
5	Grote afwijkingen bij actualisatie van beheer- en onderhoudskosten van kapitaalgoederen.	Effect op de doelstellingen is dat niet alle voorzieningen op het gewenste onderhoudsniveau kunnen of worden onderhouden. Financieel is het gevolg dat er budgetoverschrijding plaatsvindt of de budgetten verhoogd moeten worden. En er is kans op imagoschade doordat er geen goed en actueel overzicht beschikbaar is.	Opstellen van beheer- en onderhoudsplannen voor kapitaalgoederen.	95%	€ 2.000.000	€ 1.219.167
7	De gemeente is verantwoordelijkheid voor het sociaal domein. Door open	De afgesproken kwaliteit in het sociaal domein niet	Voor de korte termijn; de legalisatiereserve sociaal	70%	€ 2.300.000	€ 805.000

	einde regelingen, afnemende rijksbudgetten en een toenemende doelgroep is het risico dat er niet binnen het geraamde budget de afgesproken kwaliteit in het sociaal domein gerealiseerd kan worden. Onder deze tabel hebben wij nog enkele specifieke risico's voor 2015 toegelicht.	kunnen realiseren binnen de gestelde budgetten.	domein inzetten.			
6	Het project Duivenvoorde Corridor brengt het risico met zich mee van geen grond kunnen verkopen in de Duivenvoorde Corridor, niet alle gronden kunnen verwerven en dat door aantrekkende economie de geraamde kosten te laag zijn.	Het niet realiseren van het geraamde saldo in de grondexploitatie Duivenvoorde Corridor.	Gezien het grote belang en aanzienlijke bedrag aan berekende risico's is een aparte risicoreserve gevormd om de mogelijke risico's te dekken.	45%	€ 4.135.000	€ 1.861.000
5	Bij realisatie of aanschaf van kapitaalgoederen is er geen of onvoldoende aandacht voor de beheerskosten die dit met zich mee brengt.	Financieel is het gevolg dat er geen middelen gereserveerd zijn voor beheer en onderhoud. Het effect op doelstellingen is dat het onderhoudsniveau wordt niet gehaald omdat het onderhoud beperkt of niet uitgevoerd wordt dan wel ten koste van andere objecten gaat. Het imago risico is dat er wel geld is om aan te leggen maar niet om te onderhouden.	Bij realisatie of aanschaf van kapitaalgoederen in kaart brengen wat de beheerskosten zijn en deze opnemen in de begroting.	90%	€ 400.000	€ 145.500
8	Onvoldoende zicht op contractuele/-onderhoudsverplichtingen van (sport) accommodaties.	De gemeente kan geconfronteerd worden met onvoorziene kosten op basis van deze verplichtingen.	Invoering contractenregister en het opstellen van meerjarenonderhoudsplannen.	70%	€ 400.000	€ 140.000
7	Door economische ontwikkelingen vind er een groter beroep plaats op uitkeringsregelingen. De gemeente loopt het risico dat de lokale ontwikkeling van het bijstandsvolume in negatieve zin afwijkt van de landelijke ontwikkeling waardoor de rijksbijdrage te kort schiet.	Effect op de doelstellingen is dat niet iedereen voldoende ondersteund kan worden in het participeren in de samenleving. Financieel is het gevolg dat de gemeente wordt geconfronteerd met budgetoverschrijding.	Voor de jaren 2015 - 2018 is de risicoreserve BUIG ingesteld. Hierdoor is geld beschikbaar om de uitstroom te bevorderen en de budgetoverschrijdingen te dekken.	90%	€ 216.000	€ 129.600
9	Als gevolg van onderuitputting op de Rijksbegroting, aanpassingen van de verdeelsystematiek of verschillen in de mate waarin de landelijke en gemeentelijke uitkeringsbasis zich ontwikkelen bestaat de kans dat de algemene uitkering uit het gemeentefonds achterblijft bij de raming.	Effect op de doelstellingen is dat de bezuinigingen een dusdanige omvang kunnen aannemen dat voorgenomen beleids(intensivering) niet (volledig) en misschien wel alleen getemporeerd uitgevoerd kan worden., Financieel is het gevolg dat er een negatief budgettair effect kan zijn dat ombuigingen/bezuinigingen met zich mee kan brengen.	Het is een autonome ontwikkeling. De ontwikkelingen worden gevolgd en verwerkt in de gemeentelijke begroting.	50%	€ 500.000	€ 125.000
5	Het niet voldoen aan wet- en	Het financiële risico is dat er	Medewerkers	70%	€ 400.000	€ 124.833

	regelgeving zoals asbest, legionella, werken op hoogte, gevaarlijke stoffen, brandveiligheid e.d. waardoor calamiteiten kunnen optreden.	budgetoverschrijding kan plaatsvinden omdat er geen of in onvoldoende mate rekening is gehouden met calamiteit, Effect op doelstellingen is dat er veel aandacht in tijd en geld is om calamiteit het hoofd te bieden, aandacht voor reguliere (beheer)taken is er minder. De gemeente kan imagoschade oplopen als er sprake is van eventuele aansprakelijkheid.	mogelijkheden bieden om zich periodiek te laten informeren en voorlichten over huidige en veranderende wet- en regelgeving; ze te laten trainen op het toepassen en nazien van deze regels en hoe eventuele calamiteiten voorkomen kunnen worden dan wel hoe daar mee om te gaan als ze optreden.			
5	Risico op wateroverlast door een verkeerd gekozen constructie, fout in berekening of in uitvoering of door klimaatverandering, matig gerealiseerd onderhoud, optreden van grote verzakkingen, vermindering in functionaliteit door gerealiseerde plaatselijke herstelwerkzaamheden.	Er ontstaat wateroverlast op straten en/of in woningen.	Areaalkennis vastleggen, onderhoudsprogramma opstellen en zorgen dat voor dat onderhoud geld gereserveerd is/wordt en tijdig uitgevoerd wordt. Periodiek monitoren van waterstanden en periodiek schouwen op de kwaliteit van wegen, riolering en watergangen. Herstelwerkzaamheden zorgvuldig uitvoeren en bij oplevering werken met 4-ogen principe.	30%	€ 1.000.000	€ 114.000
5	Niet voldoen aan de wettelijke zorgplicht doordat door storm een boom omvalt omdat deze onvoldoende geworteld bleek te zijn.	Imagoschade omdat de gemeente de kwaliteit van de bomen onvoldoende beheert. Financieel risico voor de kosten van herstel en aansprakelijkheid.	Door periodiek uitvoeren van een gezondheidscheck van de bomen (VTA) kan tot uiting komen welke bomen een verminderde levensverwachting hebben. Ook door eigen buitendienstmedewerkers te trainen en kennis op te laten doen over de VTA, kunnen ook gedurende de dagelijkse werkzaamheden de minder vitale bomen opgemerkt worden. Op basis van een VTA bepalen welke actie nodig is. Echter, het risico dat bomen bij een storm omgaan is niet geheel uit te sluiten.	30%	€ 200.000	€ 105.000
Totaal top 10 risico's (90%)						€ 4.708.100
Buffer voor kleinere risico's (10%)						€ 470.810
Totaal benodigd weerstandsvermogen (100%)						€ 5.178.910

Specifieke risico's voor het sociaal domein voor 2015

Bepaling van de lasten over 2015

Rond de verantwoording over de uitvoering van de nieuwe taken in het sociaal domein over 2015 is op landelijk niveau het nodige te doen. Zoals eerder gemeld vroeg de invoering veel van de betrokken zorgaanbieders, het inkoopbureau H10 en de gemeenten. Veder speelde, met name in de jeugdzorg, de onduidelijkheid in de wetgeving over de vraag welke gegevens door zorgaanbieders aan gemeenten mocht worden geleverd, een zeer vertragende rol bij de uitwisseling van gegevens. Overigens loopt deze discussie nog omdat de zogenaamde veegwet, die onder meer dit vraagstuk moet oplossen, nog niet door het parlement is.

Een en ander heeft er toe geleid dat in de regio H10 voor de jeugdhulpaanbieders in het controleprotocol voor de zorgaanbieders afspraken zijn vastgelegd voor de verantwoording. Voor de grote zorgaanbieders hebben hun accountants een verklaring afgegeven over de geleverde zorg in de eerste negen maanden van 2015. Onder de kleine zorgaanbieders is een steekproef gedaan. Op basis van deze verklaringen, de beschikbare informatie over de ingediende declaraties en overige gegevens is een prognose van de totale kosten per gemeente over het hele jaar gemaakt.

De accountantsverklaringen en de methode van prognosticeren is beoordeeld door de accountant van het Inkoopbureau H10, in overleg met de gemeentelijke accountants. De schatting is dat het aantal nog in dienen declaraties circa 2% bedraagt. Wij zijn van mening dat het resultaat een getrouw beeld van de lasten over 2015 oplevert.

Onzekerheid die voortvloeit uit uitvoering van Persoonsgebonden budgetten (PGB's) door Sociale Verzekeringsbank

In de jaarrekening zijn de werkelijke lasten van PGB-verstrekingen verantwoord met betrekking tot jeugdhulp en Wmo-voorzieningen. Deze PGB-verstrekingen worden landelijk door de Sociale Verzekeringsbank als uitvoeringsorganisatie gedaan en gemeenten ontvangen jaarlijks een totaaloverzicht van deze PGB-verstrekingen via een eindverantwoording. De Sociale Verzekeringsbank dient daarbij tevens een controleverklaring van de accountant aan te leveren waaruit blijkt dat deze PGB-verstrekingen juist, volledig en rechtmatigheid zijn gedaan. Voor 2015 is sprake van een situatie waarbij de Sociale Verzekeringsbank deze juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van PGB-verstrekingen niet in voldoende mate kan aantonen. Dit resulteert in een onzekerheid voor de gemeente. De lasten voor PGB-verstrekingen zijn nu op basis van de opgave van de Sociale Verzekeringsbank in de jaarrekening verwerkt.

Onzekerheid die voortvloeit uit baten eigen bijdrage via het CAK

In de jaarrekening zijn de baten van eigen bijdragen van cliënten verantwoord met betrekking tot begeleiding, huishoudelijke hulp, hulp- en vervoersmiddelen en beschermd wonen (voor de Wmo). De eigen bijdragen worden door het CAK berekend, opgelegd en geïnd en vervolgens afgedragen aan de gemeente op basis van aangeleverde informatie over geleverde zorg door zorgaanbieders. Er bestaat in de jaarrekening 2015 een onzekerheid ten aanzien van de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de verantwoorde eigen bijdragen. Dat lichten we hieronder toe. Zorgaanbieders zijn contractueel verplicht om de zorgtrajecten aan te melden bij het CAK. Het CAK verstrekt vervolgens een totaaloverzicht van de eigen bijdragen die zijn berekend, opgelegd, geïnd en afgedragen. Probleempunt hierbij is dat de gemeente geen volledig inzicht heeft in de individueel door het CAK berekende eigen bijdrage van de cliënt en dat gemeenten de eigen bijdragen, niet direct

kunnen berekenen en controleren. Om privacy-redenen staan de inkomensgegevens niet op de overzichten van het CAK, terwijl deze wel nodig zijn om definitief de juistheid en de volledigheid van de eigen bijdragen te kunnen bepalen.

In de afdrachten aan de gemeenten zit daarnaast een vertragend effect, mede omdat zorgaanbieders niet altijd tijdig de hiervoor bedoelde meldingen aan het CAK hebben gedaan. Hierdoor hebben wij voor de jaarrekening 2015 een inschatting gemaakt van de nog te ontvangen eigen bijdragen Wmo en hebben wij deze verantwoord.

2. Weerstandscapaciteit

De raad heeft in de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen" de concernreserve en de begrotingspost onvoorzien aangemerkt als de beschikbare weerstandscapaciteit. Hier wordt vanaf 2015 ook de risicoreserve Duivenvoorde Corridor in meegenomen, omdat de gewogen projectrisico's van het project Duivenvoorde Corridor hiermee worden gedekt. De beschikbare weerstandscapaciteit per 31-12-2015 is als volgt (in €1.000):

Saldo concernreserve eind 2015	13.864.090
Risicoreserve Duivenvoorde Corridor	1.861.000
Nuon-reserve	1.076.370
Begrotingspost onvoorzien	<u>51.609</u>
Beschikbare weerstandscapaciteit	16.853.069

3. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm. Die ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten is in onderstaande figuur weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 16.853.069}}{\text{€ 5.178.910}} = 3,3$$

De raad heeft besloten om minimaal een ratio van 1,0 te hanteren met een streefratio van 1,4 wat staat voor voldoende weerstandscapaciteit. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente. Zij hanteren de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen:

Tabel 10.2.2 Kwalificatie ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten is 3,3 (A). Conclusie is dat de weerstandscapaciteit uitstekend is.

4. Kengetallen

Per 2015 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In de begroting en jaarrekening dienen een zestal kengetallen opgenomen te worden. De kengetallen maken het de leden van provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente. Eerst wordt de samenvatting van de kengetallen weergegeven gevolgd door een toelichting.

Tabel 10.2.3 Kengetallen

Jaarrekening 2015	Verloop van de kengetallen		
	Verslag 2014	Begroting 2015	Verslag 2015
Kengetallen:			
Netto schuldquote	50,7%	71,4%	36,6%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	33,0%	54,7%	24,2%
Solvabiliteitsrisico	28,5%	37,8%	37,1%
Structurele exploitatieruimte	-25,6%	-0,3%	14,1%
Grondexploitatie	26,0%	26,0%	13,0%
Belastingcapaciteit	124,1%	129,2%	129,2%

De netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of terugbetaling van uit- of doorgeleende gelden (volledig) plaatsvindt, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen. Bij een netto schuldquote hoger dan 130 springt het licht voor een gemeente bij wijze van spreken op rood. De gemeente heeft dan een zeer hoge schuld. Dit plafond is vergelijkbaar met het Europese schuldplafond van 60% BBP dat geldt voor landen. Bij een netto schuldquote hoger dan 130 moet de

schuld worden afgebouwd. Al bij een lager percentage tussen de 100 en 130 is voorzichtigheid geboden en staat het licht voor de gemeente op oranje.

Dit geldt in deze jaarrekening niet voor Voorschoten. De schuldpositie van Voorschoten is aan het eind van 2015 met scores van 36,6% en 24,2% in gemeentelijke termen als gemiddeld aan te duiden. Wanneer evenwel gecorrigeerd wordt voor mutaties in voorzieningen voor de RijnlandRoute en de grondexploitaties (zijn formeel geen reserves en worden daarom wel in de noemer meegenomen) bedragen de schuldquotes respectievelijk 46,9% en 30,9%; materieel gezien geeft dit een correcter inzicht in de schuldenlast.

In het meerjarenperspectief beweegt de netto schuldquote zich in de richting van de 80% waarmee we in de buurt van de oranje zone komen. Bij de formulering van het algemeen financieel beleidskader is een maximum gesteld aan de vreemd vermogen financiering van € 55 mln. Dit maximum correspondeert met een netto schuldquote van 85%.

Solvabiliteitsrisico

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de activiteiten van de gemeente uit eigen middelen worden gefinancierd en daarmee in welke mate men in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Bij een solvabiliteitsratio kleiner dan 20% heeft een gemeente zijn bezit zeer zwaar belast met schuld. Het licht staat dan op rood. Bij een solvabiliteitsratio tussen de 20% en 30% springt het licht voor een gemeente op oranje. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 30% en 80%. Bij een solvabiliteitsratio hoger dan 80% is in de meeste gevallen sprake van een gemeente die per saldo geen schulden heeft.

De solvabiliteit van Voorschoten bevindt zich aan de onderkant van hetgeen voor gemeenten normaal is. Hoewel de solvabiliteit ten opzichte van 2014 is verbeterd, bevindt Voorschoten zich nog dicht in de buurt van de oranje zone waarin waakzaamheid geboden is.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten en dit uit te drukken in een percentage.

Ten opzichte van de jaarrekening over 2014 is sprake van een 155% verbetering van het kengetal (van een tekort van 25,6% naar een exploitatieruimte van 14,1%. Ten opzichte van het herberekende kengetal voor de begroting voor 2015 is sprake van toename van zo goed als geen exploitatieruimte naar eerder genoemde 14,1%.

Wanneer net als bij de netto schuldquotes wordt gecorrigeerd voor incidentele onttrekkingen uit voorzieningen voor de RijnlandRoute en de grondexploitaties (en deze ook worden opgevat als inzet van de reserves/vermogenspositie) bedraagt het kengetal juist een tekort van 9,9%.

Dit betekent dat het structurele tekort weliswaar afneemt maar dat er nog altijd sprake is van indicatie die aangeeft dat de exploitatie structureel verbeterd dient te worden. In de begroting voor 2016 neemt de indicatie verder af.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Het kengetal voor 2015 is ten opzichte van de jaarrekening over 2014 en de begroting voor 2015 gehalveerd omdat alle grondexploitaties in 2015 zijn afgesloten, behalve de Duivenvoorde Corridor.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is: Woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar, uitgedrukt in een percentage. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten.

Het Coelo publiceert ieder jaar deze lasten in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente. Deze cijfers worden voortaan ook in de jaarlijkse meicirculaire bekendgemaakt. Het feit dat Voorschoten waarden laat zien boven de 100% komt onder andere door het feit dat de gemiddelde woningwaarde in Voorschoten hoger ligt dan de landelijk gemiddelde waarde. Wat eigenlijk vergeleken moet worden is de ontwikkeling van het kengetal in de loop van de tijd. Ten opzichte van de jaarrekening over 2014 is het kengetal in de jaarrekening over 2015 met 4,1% gestegen. Dit is op zich negatief maar zegt nog weinig en geeft weinig handvatten voor eventuele beleidsruimte: het betekent namelijk dat óf de Voorschotense belastingdruk is toegenomen óf de landelijke belastingdruk is afgenomen ten opzichte van het voorgaande jaar. Het blijft een relatief cijfer.

Conclusie voor de financiële positie

De ontwikkeling van de kengetallen geeft aan dat Voorschoten een matige vermogenspositie heeft en een normale c.q. gemiddelde schuldombang heeft. Daar tegenover wordt een risico gelopen op de resterende ingenomen grondpositie en wordt geconcludeerd dat de lastendruk landelijk vergeleken aan de hoge kant ligt en dat de exploitatie structureel versterkt dient te worden.

3. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Onder beheer van kapitaalgoederen wordt het reguliere en periodieke onderhoud en de vervanging verstaan van zaken als openbaar groen, wegen, riolering, openbare verlichting, verkeerslichtinstallaties en -borden, watergangen (waarvoor de gemeente een onderhoudsverplichting heeft) en kunstwerken. Het beheer van de kapitaalgoederen in de gemeente is in belangrijke mate medebepalend voor het maatschappelijk functioneren van onze gemeente. Als een weg of een verlichtingsinstallatie slecht wordt onderhouden, levert dit een negatief beeld op van de woonomgeving, kan de veiligheid in het geding komen, kan schade ontstaan of kunnen inwoners beperkt worden in het uitvoeren van hun dagelijkse activiteiten. Een doelmatig beheer van kapitaalgoederen is van groot maatschappelijk belang. Bovendien kan door doelmatig rationeel (en dus planmatig) beheer een efficiënte inzet van de gemeentelijke middelen en een goed bestuurlijk afwegingskader worden gecreëerd voor de inzet van deze middelen.

Bij alle kapitaalgoederen is het afgelopen jaar regulier onderhoud uitgevoerd en daar waar nodig ook correctief onderhoud. Op basis van inspecties of vanwege klachten/meldingen over storingen dan wel gebreken.

Het beheerplan Groen 2012-2015 vormde de leidraad voor het beheer van het openbaar Groen. In het beheerplan staat helder beschreven hoe het beheer en onderhoud op het gewenste basisniveau wordt uitgevoerd. In het jaar 2015 is uitvoering gegeven aan het jaarlijks onderhoud voor een bedrag van ruim € 1,3 mln. op basis van het jaarplan. Als afgeleide van het beheerplan.

Een afwijking vanwege stormschade is reeds gemeld in de najaarsnota. Door de stormschade is een negatief resultaat ontstaan van circa € 20.000. Voor het terugdringen van achterstallig onderhoud en structurele vervangingen zijn onder andere de groenstroken bij de Koninklijke Marinelaan, Badhuisstraat, Van Kleffenplantsoen en Van Slingelandtplantsoen opgeknapt, zijn er 125 stuks bomen vervangen en is de halfverharding langs het J.J. Slauerhoffpad hersteld. Verder is de unieke boom- en heestercollectie in het Burgemeester Berkhoutpark hersteld. Hiermee is eind 2015 het groot onderhoud van het park afgerond. In 2016 zal de afhandeling van de subsidieaanvragen voor dit project bij respectievelijk de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en Holland Rijnland plaatsvinden.

Bij Spelen is in 2015 uitvoering gegeven aan het jaarlijks onderhoud ook op basis van het jaarplan. Er zijn structurele vervangingen op basis van het Speelruimteplan uitgevoerd zoals:

- speelplekken heringericht: Burgemeester Berkhoutpark (natuurlijke speelplek), Willem Barentszlaan (van stenig naar groen), herinrichting Bakkerdreef (van stenig naar groen) en start herinrichting Anna Lambooplantsoen;
- één of meerdere speeltoestellen vervangen: Prins Bernhardlaan, Zuiderzichtlaan, Prof, van der Waalslaan, Ruysdealhof, Loozepad en Sixlaan;
- valdampende ondergronden vervangen: Betrtus van Akenlaan, Ruysdealhof, Paulus Potterdreef en Zuiderzichtlaan;
- speelplekken opgeheven conform het Speelruimteplan: Planciusplantsoen en Puccinidreef.

Vervanging van verkeersregelininstallaties bij project Knooppunt Voorschoten is aanbesteed binnen het project. De vervanging van de verkeersregelininstallaties op Leidseweg/Voorschoterweg, de Leidseweg/Trompweg, de Wijngaardenlaan, Dobbeweg en Admiraal de Ruijtersingel/Hoflandpad is in voorbereiding. Diverse opeenvolgende storingsen aan o.a. de installatie op de kruising Leidseweg/Trompweg onderstrepen het belang van vervanging van die installatie.

Asfaltonderhoud is uitgevoerd op circa 2.900 m² (1,5%) van het areaal van circa 190.000 m². Onder andere op fietspaden Rosenburgerlaan en Voorwatering. Aan het klein onderhoud is circa € 50.000 besteed op diverse locaties. Onderhoud aan het straatwerk is uitgevoerd op circa 12.000 m² (1,5%) van het areaal van ongeveer 820.000 m². Het betrof de Wilgenlaan, Krimkade, Van Kleffenplantsoen, Paganinidreef, Puccinidreef, en Nieuw Voordorpstraat.

Een aantal geplande werken voor 2015 zijn doorgeschoven naar 2016 en verder in verband met o.a. werkzaamheden derden/nutsbedrijven, inspraak vergunningprocedures en integrale aanpak zoals: Benvenutolaan en Mozartlaan (van Beethovenlaan-Leidseweg). Verder is het gehele wegareaal geïnspecteerd als input voor het nieuwe beheerplan wegen 2016-2021.

In 2015 zijn 4 bruggen vervangen. Het ging om de bovenbouw van de brug bij de Gustav Mahlerlaan, de brug in het Rietzangpad, bij de Admiraal de Ruijtersingel en Rijksweg 11/Nee pad. Verder zijn, als voorbereiding voor het nieuwe beheerplan Civiele kunstwerken alle kunstwerken geïnspecteerd. Hieruit bleek dat vanwege de veiligheid, de 2 bruggen aan de Valkenweg eerder aan onderhoud toe waren. Dit onderhoud is uitgevoerd en vanwege financiële overwegingen is het geplande onderhoud aan de bruggen in de Van Beethovenlaan en Jan van Gooijenplantsoen doorgeschoven naar 2016 e.v. Ook zijn de wanden van de spooronderdoorgang in de Van Wijngaardenlaan geschilderd.

Op het gebied van water en riolering is met een quick scan de slibdikte in de watergangen in de gehele gemeente Voorschoten in beeld gebracht. Op basis van die scan kan het baggeren van watergangen mede geprioriteerd worden. De bermen en sloten zijn voor 100% (38.000 m³) gemaaid en van kroos ontdaan. Watergangen rondom het Volkstuinencomplex Voorschoten zijn gebaggerd (580 m³ in fase 1), de volgende fase van dat baggerwerk is in voorbereiding en wordt in 2016 uitgevoerd. Het grootste deel van de klachten is verholpen. Meldingen en klachten die betrekking hadden op waterkwaliteit hebben een langer proces nodig, welke worden opgenomen in (grotere) projecten / activiteiten vaak in samenwerking met het Hoogheemraadschap van Rijnland. Een 20-tal woonboten en 1 woning zijn aangesloten op het riool. Daarmee is 91% van de doelstelling om niet-aangesloten percelen (totaal 69 stuks) op het riool aan te sluiten gerealiseerd.

Het re-linen van de riolering in de Voorschoterweg is nog in voorbereiding. Op basis van de inspecties en gebleken noodzaak is de initiatieffase gestart voor vervangen van het riool in de Leidseweg Noord. Voorbereidingen voor het vervangen van riolering in de Chopinlaan e.o. is gestart. Realisatie zal plaatsvinden in 2016.

Bij de openbare verlichting zijn noodzakelijke vervangingen, storingsen verholpen en is het reguliere onderhoud aan armaturen uitgevoerd. Vanwege de onderhandelingen over netwerkkosten, zie ook programma 5, is vanwege financiële redenen nog gewacht met de uitvoering van groot onderhoud.

In 2015 zijn 26 voertuigen en 29 stuks materieel in gebruik gegeven aan de werkorganisatie. Deze voertuigen worden ingezet voor het groenbeheer, de begraafplaats, de straatreiniging, gladheidsbestrijding en afvalinzameling. Het materieel bestaat voornamelijk uit containers voor de afvalinzameling en opzetmaterieel voor de gladheidsbestrijding. Twee bestelwagens zijn niet vervangen omdat werkzaamheden anders geregeld worden en deze wagens binnenkort niet meer nodig zijn. Bij één bestelwagen is de vervanging uitgesteld tot 2017.

Baker Tilly Berk N.V.
Accountants
Entrada 303
Postbus 94124
1090 GC Amsterdam
tel.: +31 (0)20 644 28 40
amsterdam@bakertillyberk.nl

4. Paragraaf Financiering

Treasuryfunctie en -beleid

Het doel van de treasuryfunctie is het minimaliseren van de gemeentelijke rentelasten op korte en lange termijn en het beheersen van rente- en financieringsrisico's.

De wettelijke kaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie liggen met name vast in de wet Financiering decentrale overheden (FIDO) en de daarbij behorende ministeriële regelingen (RUDDO, UFDO en BLDO), de wet houdbare overheidsfinanciën (wet hof) en de Gemeentewet.

De kaders voor de treasuryfunctie zijn vastgelegd in het Treasurystatuut. Daarin ligt de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vast in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Ook besteedt het treasurystatuut aandacht aan de bevoegdheden en administratieve organisatie.

Schatkistbankieren

Volgens de Wet FIDO moeten decentrale overheden overtollige kasmiddelen boven het drempelbedrag van 0,75% van het begrotingstotaal bij het Agentschap van het Ministerie van Financiën aan houden. Het drempelbedrag was in 2015 € 393.000. Onderstaande tabel geeft aan in welke mate dit drempelbedrag is benut. In heel 2015 blijkt de drempelwaarde niet overschreden. Dit is niet verwonderlijk want met de huisbankier is de afspraak gemaakt om het surplus boven een bepaalde omvang van het rekening-courantstelsel automatisch af te romen naar de bankrekening bij het Ministerie van Financiën.

Tabel 10.4.1 Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)

Gemeente Voorschoten: Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	393			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	3	194	81
(3a) = (1) >	Ruimte onder het drempelbedrag	393	390	199	312
(3b) = (2) >	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	52.390			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	52.390			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) =	(4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag 393			

Het bij het Rijk aangehouden saldo bedroeg gemiddeld € 668.000 mln. Met een opbrengst van € 0 bedroeg de rentevergoeding gemiddeld slechts 0,0%. Ter vergelijking: de BNG-vergoeding voor een deposito van 1 jaar bedroeg gemiddeld 0,06%.

Terugblik op de renteontwikkeling.

Sinds begin september 2014 staat de herfinancieringsrente onveranderd op een niveau van 0,05%. Dit niveau wordt door de Europese Centrale Bank nog altijd laag genoeg geacht om de kredietcrisis te bezweren en de economie voldoende te stimuleren.

Op basis van de door BNG uitgesproken verwachtingen werd voor 2015 een gemiddelde korte (3 maands) rente van ca. 0,3 % voor kasgeld verwacht. In werkelijkheid werd hiervoor een gemiddelde waarde van - 0,03% gerealiseerd. De geldmarktrente bevond zich bij het begin van 2015 op een niveau van 0,07 % (3-maands Euribor). Het jaar werd afgesloten op een niveau van - 0,13 %. De oorspronkelijke rentevisie voor de kapitaalmarkt voor 2015 bedroeg 2,5 % (gemiddeld). Gedurende het jaar nam deze rente eerst af om vervolgens weer toe te nemen van 1,31 % naar 1,48 % voor fixe geldleningen (10-jaar) met een gemiddelde van 1,26 %. 10-jarige geldleningen met gelijke aflossing deden gemiddeld 0,88 %; soortgelijke 25-jarige geldleningen gemiddeld 1,57 %.

Liquiditeitsontwikkeling

De jaarrekening laat een liquiditeitsontwikkeling zien van een tekort van € 0,4 mln. naar een overschot van € 2,1 mln. Aangezien de rentetarieven op kort geld extreem laag zijn, hebben we er voor gekozen om de aanvullende liquiditeitsbehoefte zo veel mogelijk te financieren met het rekening-courantkrediet van huisbankier BNG tegen een gemiddeld tarief van 0,1% .

In verband met op korte termijn te verwachten uitgaven hebben wij op 22 december een 4-jarige geldlening van € 6,0 mln. aangetrokken tegen een tarief van 0,34%. Dit om te voorkomen dat wij de kasgeldlimiet eind 2015 zouden overschrijden.

Eind 2015 bedroeg de externe kapitaalfinanciering € 35,1 mln.

Hier tegenover was sprake van een positief saldo van € 1,9 mln. op de schatkistbankieren-rekening bij het Ministerie van Financiën en een positief saldo bij BNG van € 250.000.

Financieringspositie

Zoals hierboven vermeld was per eind 2015 sprake van een overschot aan liquide middelen van € 2,1 mln. Dit komt doordat op 22 december een lange geldlening van € 6,0 mln. was aangetrokken met het oog op verwachte uitgaven begin 2016. Dit was ook de enige aangetrokken geldlening in 2015.

In de begroting werd over heel 2015 een aanvullende financieringsbehoefte voorzien van € 28,4 mln. Het verschil wordt veroorzaakt door het achter blijven van investerings- en grondexploitatie-uitgaven bij de ramingen van 2014 en 2015 (waarin de consequenties van het instellen van een kapitaallastenplafond nog niet waren verwerkt).

Tabel 10.4.2 Uitgezette / opgenomen middelen

(bedragen x € 1.000)

Uitgezette / opgenomen middelen	Looptijd	Bedrag 31-dec-15 (x €1.000)	Gemiddeld rente- percentage	Expiratie
Uitgezette gelden				
<i>Lang</i>				
BNG lening € 4,8 mln.	15 jaar	€ 4.800	3,97	2020
Lening Woonzorg		€ 1.839	7,25	2019
Startersleningen SVN	revolving fund	€ 1.000	0,0	onbepaald
Stichtingen & verenigingen	div.	€ 674	div.	div.
BNG oiko-credit	7 jaar	€ 250	0,0	2020
<i>Kort</i>				
BNG	dag. opvraagbaar	€ 250		n.v.t.
Schatkistbankieren	dag. opvraagbaar	€ 1.892	0	n.v.t.
Opgenomen gelden				
<i>Lang</i>				
BNG € 6,5 mln.	10 jaar	€ -3.250	3,29	29-12-2020
BNG € 5,0 mln.	10 jaar	€ -3.000	3,56	10-3-2021
BNG € 10,0 mln.	40 jaar	€ -9.250	3,79	30-1-2052
BNG € 7,0 mln.	10 jaar	€ -4.900	1,84	21-12-2022
NWB € 4,0 mln.	5 jaar	€ -2.400	1,17	20-12-2018
NWB € 7,0 mln.	10 jaar	€ -6.300	1,719	27-3-2024
BNG € 6,0 mln. (2015)	4 jaar	€ -4.000	0,335	23-12-2019
Saldo totaal		€ -24.395		
Saldo lang		€ -26.537		
Saldo kort		€ 2.142		

Renteresultaat

In de gewijzigde begroting is een renteresultaat geraamd van - € 304.912.

Tabel 10.4.3 Renteresultaat 2015

Renteresultaat 2015	Begroting		rekening	verschil
	primitief	gewijzigd		
Rente liquiditeitssaldo	-62.836	-62.836	-5.698	57.138
Rentevergoeding verstrekte geldleningen	354.246	354.246	354.256	10
Rentevergoeding aangetrokken geldleningen	-1.024.778	-1.024.778	-805.243	219.535
Rentevergoeding grondexploitaties	835.696	833.748	375.988	-457.760
Rentebijdriving vz. grondexploitaties	-593.089	-405.292	-375.988	29.304
Renteresultaat	-490.761	-304.912	-456.684	-151.772

Het renteresultaat over 2015 komt afgerond € 152.000 nadeliger uit dan geraamd. Dit komt in hoofdzaak door een lagere rentevergoeding op de grondexploitaties dan waar in de gewijzigde begroting van uit is gegaan. Dit resultaat is verwerkt bij de afsluiting van diverse grondexploitaties en in de boekwaarde van de resterende grondexploitatie. Gecorrigeerd voor de grondexploitaties is het renteresultaat een voordeel van € 277.000.

Treasurystatuut

Het huidige Treasurystatuut van december 2011 zal op korte termijn in overeenstemming gebracht worden met de nieuwe wetgeving (wet Hof en schatkistbankieren). Hoewel de treasury-activiteiten al wel onder en conform de nieuwe (hogere) wetgeving plaatsvinden, moet de formele bekrachtiging nog plaatsvinden.

Vermogenswaarden

De gemeente was op 31 december 2015 in het bezit van aandelen van NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Duin- en waterleidingbedrijf Dunea en het netwerkbedrijf Alliander. Het belang in NUON Energy NV waarvan de gemeente tot halverweg 2015 nog een economisch eigendom had, is inmiddels geheel overgedragen aan Vattenfall. Daarnaast neemt Voorschoten vanuit haar maatschappelijke doelstelling deel aan Oiko-credit.

In de exploitatiebegroting wordt het dividend structureel behoudend geraamd op basis van uitkering in voorafgaande jaren gecorrigeerd voor incidentele ontwikkelingen.

Leningenportefeuille

Eind december 2015 is een 4-jarige fixe geldlening van € 6,0 mln. tegen 0,335 % aangetrokken van BNG. Hiermee bedraagt de omvang van de extern aangetrokken lange financiering aan het eind van 2014 € 35,1 mln.

De omvang van de door de gemeente Voorschoten geborgde geldleningen nam toe van € 128,2 mln. naar € 142,3 mln. Het leeuwendeel hiervan heeft betrekking op leningen aan woningbouwverenigingen. Via de tertiaire achtervangconstructie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw staat de gemeente mede garant.

Tabel 10.4.4 Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000.000)

Leningenportefeuille	31/12/2014	31/12/2015
(Uitgezette) Leningenportefeuille	€ 17,6	€ 9,3
Gegarandeerde leningenportefeuille:	€ 127,8	€ 142,3
waarvan gewaarborgde bedragen:	€ 73,8	€ 74,2
Aangetrokken leningen	€ 32,7	€ 35,1

Risicobeheer

Kredietrisico

Dit wordt wettelijk beperkt door de aanpassingen van de wet FIDO en dan met name het schatkistbankieren: Overtollige kasmiddelen alleen worden uitgezet bij het Rijk en andere decentrale overheden.

Debiteurenrisico

Wordt afgedekt door de voorziening dubieuze debiteuren.

Tabel 10.4.5 Saldo voorziening dubieuze debiteuren

	31/12/2014	31/12/2015
Saldo van de voorziening (raming)	€ 364.106	€ 333.957

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico wordt beperkt door de treasury activiteiten te baseren op zowel een korte termijn liquiditeitsplanning (looptijd 1 jaar, 1 maand en 1 week) als een meerjarige liquiditeitsplanning van minimaal 3 jaar. De rekening courant-faciliteit bij BNG bedraagt € 6,4 mln. De gemeente kan volgens de wet FIDO kasgeld aantrekken tot een geraamde limiet van € 4,1 mln. Overschrijding van onderstaand te behandelen kasgeldlimiet gedurende 3 opeenvolgende kwartalen is niet toegestaan.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de netto-vlottende schuld en beperkt daarmee het renterisico op de korte schuld. De limiet wordt bepaald voor korte financiering met een looptijd van maximaal 1 jaar en bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal.

Uitgaande van een begrotingstotaal van ca. € 52,4 mln. bedroeg de kasgeldlimiet voor 2015 € 4.453.000. Uit onderstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet alleen bij het begin van het tweede kwartaal éénmalig is overschreden. Dit heeft geen consequenties.

Tabel 10.4.6 Ontwikkeling kasgeldlimiet 2015 (bedragen x € 1.000)

Ontwikkeling kasgeldlimiet 2015	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
1. Liquiditeitssaldo (netto; - = tekort)	-380	-5.120	9.384	1.218
2. Kasgeldlimiet	4.453	4.453	4.453	4.453
3a. Ruimte onder de kasgeldlimiet (2.+1.>0)	4.073		13.837	5.671
3b. Overschrijding van de kasgeldlimiet (2.+1.<0)		-667		

Tabel Overzicht ontwikkeling kasgeldlimiet 2015

Het renterisico op de lange financiering (langer dan een jaar) is begrensd door de renterisiconorm. Die norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal en geeft aan in hoeverre er sprake is van een verantwoord geachte spreiding van aflossing en herfinanciering in de leningenportefeuille. Eind december 2015 is een nieuwe kapitaalmarktlening van € 6,0 mln. aangetrokken, onder andere om een overschrijding van de kasgeldlimiet te voorkomen. De renterisiconorm is in 2015 niet overschreden en zal op basis van de huidige verwachtingen in het meerjarenperspectief ook niet overschreden worden. Wel zal de beschikbare ruimte onder de renterisiconorm afnemen door de stijgende aflossingsverplichtingen. Bij herfinanciering brengen deze mogelijk stijgende rentelasten met zich mee.

Tabel 10.4.7 Renterisico vaste schuld 2014-2018 (bedragen x € 1.000)

Renterisico vaste schuld 2015 (x € 1.000)					
	2014	2015	2016	2017	2018
1. Renteherzieningen	0	0	0	0	0
2. Aflossingen	2.900	3.600	3.600	5.600	5.900
3. Renterisico (1 + 2)	2.900	3.600	3.600	5.600	5.950
4. Renterisiconorm	9.770	10.478	11.929	10.152	9.918
5a. Ruimte onder renterisiconorm	6.870	6.878	8.329	4.552	3.968
5b. Overschrijding renterisiconorm					
4a. Begrotingstotaal	48.848	52.390	59.646	50.760	49.592
4b. percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%
4. Renterisiconorm	9.770	10.478	11.929	10.152	9.918

5. Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

De interne focus verschuift steeds meer naar een externe focus. De burger stelt meer eisen aan zijn gemeente en verwacht terecht dat wij hierop inspelen. Onze gemeente dient professioneel te functioneren. Ter ondersteuning hiervan heeft de Rijksoverheid de Nederlandse code voor goed openbaar bestuur gepubliceerd, zijnde: openheid en integriteit, participatie, behoorlijke contacten met de burger, doelgerichtheid en doelmatigheid, legitimiteit, lerend en zelfreinigend vermogen en verantwoording. Het Rijk roept de gemeenten op de hierin opgenomen beginselen van goed openbaar bestuur toe te passen. Deze beginselen raken de bedrijfsvoering van de gemeente Voorschoten in al haar facetten. Wij hebben de paragraaf bedrijfsvoering analoog aan deze beginselen ingericht. Deze paragraaf bedrijfsvoering is daarmee van een geheel andere opzet dan voorheen. De oude indeling is nu terug te vinden in de begroting van de werkorganisatie Duivenvoorde.

Wat hebben we bereikt?

- A. **Openheid en integriteit:** Wij zijn open en integer en maken duidelijk wat we daaronder verstaan. We geven in ons gedrag het goede voorbeeld, zowel binnen de organisatie als daarbuiten.
- B. **Participatie:** Wij weten wat er leeft in de maatschappij en laten zien wat we ermee doen.
- C. **Behoorlijke contacten met de burger:** Wij zorgen ervoor dat wij en de organisatie ons behoorlijk gedragen in contacten met burgers.
- D. **Doelgerichtheid en doelmatigheid:** Wij maken de doelen van de organisatie bekend en nemen de beslissingen en maatregelen die nodig zijn om de gestelde doelen te behalen.
- E. **Legitimiteit:** Wij nemen de beslissingen en maatregelen die we mogen nemen en die in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving. De beslissingen zijn te rechtvaardigen.
- F. **Lerend en zelfreinigend vermogen:** Wij verbeteren onze prestaties en die van de organisatie en richten de organisatie hier op in.
- G. **Verantwoording:** Wij zijn bereid ons regelmatig en ruimhartig jegens de omgeving te verantwoorden.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

A. Openheid en integriteit

Raadsinformatiesysteem

De gemeente werkt met een raadsinformatiesysteem dat samen met andere informatie over en rondom de gemeenteraad een geheel vormt. Om papierloos vergaderen te bevorderen wordt dit systeem gevuld met agenda's, vergaderstukken, besluitenlijsten, verslagen en geluidsopnamen van commissievergaderingen en raadsvergaderingen. De informatie in het digitale raadsinformatiesysteem stelt de griffie met terugwerkende kracht tot september 2012 beschikbaar. Het bijhouden is een continu proces.

Publicatie decentrale regelgeving

Per 1 januari 2014 is de wet elektronische bekendmakingen in werking getreden. Alle regelgeving moet gepubliceerd worden op www.officielebekendmakingen.nl. Daarnaast is er de website www.overheid.nl. Dit is de toegang tot alle informatie en diensten van de Nederlandse overheid op internet. Alle actuele verordeningen zijn inmiddels geplaatst op deze website en worden waar nodig ook ververst. De gemeentelijke bekendmakingen staan al op www.overheid.nl. Alle bekendmakingen voor Het Gemeentnieuws worden ook op de eigen website van de gemeente geplaatst en vandaar direct doorgezet naar www.overheid.nl.

Gedragsregels

Met betrekking tot het onderdeel integriteit zijn normen en waarden uitgewerkt voor de wijze waarop leden van de gemeenteraad en het college van B&W inhoud geven aan hun taken. Deze integriteitsregels zijn vastgelegd in de gedragscode voor politieke ambtsdragers. Vanwege de nauwe betrokkenheid van ambtenaren bij het vorm geven aan de gemeentelijke taken, zijn ook voor hen gedragsregels opgesteld.

B. Participatie

Wij betrekken burgers en belangrijke partijen nadrukkelijk bij het vormen of bijstellen van ons beleid. Voorbeelden hiervan zijn:

- De commissievergaderingen, waar burgers via het spreekrecht het woord wordt gegeven.
- Het spreekuur van de portefeuillehouder, waar inwoners de mogelijkheid geboden wordt ideeën onder de aandacht te brengen.
- Interactieve beleidsvorming, bij investeringen in de openbare ruimte wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met wensen en ideeën van bewoners. Om dit proces goed vorm te geven wordt bij investeringsaanvragen rekening gehouden in het budget met deze interactie.

C. Behoorlijke contacten met burgers

De gemeente heeft sinds 2013 haar organisatie vorm gegeven binnen de gemeenschappelijke regeling Duivenvoorde. Daarbij is rekening gehouden met de eigenheid van de gemeente. Zo kan de burger zich nog steeds melden bij het eigen gemeentekantoor. Behoorlijke contacten met burgers en de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Sinds een aantal jaren wordt structureel gewerkt aan verbetering van de contacten.

D. Doelgerichtheid en doelmatigheid

Onze organisatie is blijvend in beweging. Wij veranderen mee met de samenleving. Als we dat niet doen dan plaatsen we ons snel buiten de werkelijkheid. De komende tijd worden wij geconfronteerd met diverse ontwikkelingen die vragen om een passend antwoord. Wij denken hierbij aan:

Intergemeentelijke samenwerking.

De samenwerking met de gemeente Wassenaar heeft zijn beslag gekregen in de werkorganisatie Duivenvoorde. Ingezet wordt ook op andere gemeentelijke samenwerking. Zo is de afdeling werk en inkomen op een succesvolle wijze ondergebracht bij de gemeente Leidschendam-Voorburg. Ook bij samenwerking op het gebied van de drie decentralisaties wordt nadrukkelijk gekeken naar deze buurgemeente.

Op het gebied van belastingen werken we samen in de Belasting Samenwerking Gouwe Rijnland (BSGR). Door deze regionale samenwerking zijn wij in staat om met een robuuste partner de taken op het gebied van de WOZ uit te voeren.

Regionale Uitvoeringsdiensten. De gemeente neemt voor wat betreft de milieutaken deel in de Omgevingsdienst Midden Holland (OMH). Per 1 januari 2013 is een aantal medewerkers daadwerkelijk over gegaan.

E. Legitimiteit

Adequaat besluitvormingsproces

Het vastleggen van de besluitvormingsacties en het op tijd en op maat rapporteren over de voortgang aan de gemeenteraad, college is een tijdkritisch proces. Om ten aanzien van het besluitvormingsproces beter in control te zijn, wordt gewerkt met een zogenaamde politiek/bestuurlijke actielijst waarin de moties, toezeggingen, reglement van orde vragen, maar ook de actiepunten naar aanleiding van de B&W-vergadering worden verzameld en bewaakt op voortgang en afdoening

Gemotiveerdheid van besluitvorming ook verbeteren, daaruit volgt ook de rechtvaardigheid van het nemen van een besluit.

Bezwaarschriften, klachten en WOB-verzoeken

Bezwaarschriften

Burgers, bedrijven en andere belanghebbenden kunnen bezwaar maken tegen gemeentelijke besluiten. Bij de bezwaarafhandeling laat het college zich, vanaf medio 2013, adviseren door een onafhankelijke commissie van advies voor de bezwaarschriften. Na advisering door de commissie neemt het college een beslissing op bezwaar. De wettelijke termijn voor het afhandelen van een bezwaarschrift is 12 weken, met de mogelijkheid van verdaging met extra 6 weken. Met ingang van 2013 is de procedure aangepast en erop ingericht om deze termijnen zoveel mogelijk te halen.

Klachten

'Een ieder heeft het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of haar heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan'. Zo luidt de tekst van artikel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht. Er wordt altijd geprobeerd om de klacht informeel op te lossen. Een van de instrumenten die we daarvoor inzetten is mediation.

WOB-verzoeken

WOB-verzoeken worden in de regel afgehandeld binnen 4 weken (met mogelijkheid van verdaging met 4 weken) nadat het verzoek is ontvangen. De termijn is erg afhankelijk van de gegevens waarom wordt verzocht.

Wet dwangsom

Op 1 oktober 2009 is de "Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen" in werking getreden. Wanneer de gemeente niet tijdig op een aanvraag of bezwaar beslist dan kan de aanvrager de gemeente "in gebreke stellen". De gemeente heeft dan twee weken de tijd om alsnog een beslissing te nemen. Gebeurt dat niet, dan verbindt de nieuwe wet daaraan twee gevolgen:

1. De dwangsom begint automatisch te lopen. De aanvrager heeft recht op een dwangsom voor elke dag dat de beslistermijn overschreden wordt. De dwangsom loopt ten hoogste 42 dagen (en bedraagt maximaal € 1.260).
2. De aanvrager kan direct beroep instellen. Verklaart de rechtbank het beroep gegrond, dan is de gemeente verplicht om alsnog binnen twee weken te beslissen. Bovendien kan de rechtbank ook nog eens een dwangsom opleggen.

In 2015 was, net als in voorgaande jaren, alles erop gericht om te voorkomen dat de gemeente in gebreke wordt gesteld. Bij aanvragen ligt het primaat bij de vakafdelingen, maar vooral bij bezwaren zal vanuit het team Juridische Zaken de vinger aan de pols worden gehouden. Wanneer de gemeente desondanks toch in gebreke wordt gesteld, dan zal er in ieder geval alles aan worden gedaan om binnen twee weken toch een beslissing op bezwaar te nemen.

F. Lerend en zelfreinigend vermogen

Rekenkamercommissie, accountant.

Voor zowel het bestuur als de ambtelijke organisatie geldt dat zij hun prestaties kunnen verbeteren door te leren van eventuele gemaakte fouten en andere ervaringen. Beide laten zich controleren op hun functioneren en zijn daar op aanspreekbaar. Ontvankelijkheid voor signalen uit de omgeving draagt bij aan het zelfreinigend en lerend vermogen. Zo ontstaat de nodige 'hygiëne' in de organisatie. Voornoemde signalen worden onder andere afgegeven door de rekenkamercommissie en de accountant. De rekenkamercommissie heeft als taak onderzoek te doen naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur.

De aanbevelingen van de rekenkamercommissie worden als input gebruikt voor het doorvoeren van verbeteringen ter zake. Dit geldt uiteraard ook voor het door de accountant jaarlijks op te stellen rapport van bevindingen inzake de interim controle en de jaarrekening.

Onderzoek artikel 213a gemeentewet

De gemeentewet schrijft voor dat ons college verplicht is om periodiek onderzoek te verrichten naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door haar gevoerde bestuur. Anders dan de onderzoeken door de Rekenkamer, gaat het hierbij om zelfonderzoek. Het college onderzoekt het

eigen gevoerde bestuur, zoals uitgevoerd door de ambtelijke organisatie. Jaarlijks wordt in een onderzoeksplan door de afdeling SSenC uitgewerkt op welke thema's het onderzoek zich richt.

G. Verantwoording

Jaarrekening, najaarsnota, tussentijdse rapportages en IC-plan

Het afleggen van verantwoording is essentieel voor het functioneren van de gemeente. Dit vindt plaats in twee collectieve documenten, te weten de jaarrekening en de najaarsnota. Tevens wordt verantwoording afgelegd via een aantal tussentijdse rapportages. Jaarlijks wordt een intern controleplan (IC-plan) opgesteld waarin gericht wordt gekeken naar de juistheid, volledigheid, tijdigheid en/of rechtmatigheid van de (financiële) administratie. Dit IC-plan wordt door de accountant gebruikt als input voor de door hen te verrichten werkzaamheden.

6. Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de verbonden partijen, een omschrijving van hun publieke taak en eventuele ontwikkelingen in het begrotingsjaar 2015. Financiële verantwoording hierover zal worden afgelegd in de jaarstukken over het betreffende begrotingsjaar.

Wij spreken van een verbonden partij als het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht - de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen - is er strikt genomen géén sprake van een verbonden partij.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiës).

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de betreffende verbonden partijen onder vermelding van het financieel belang van de gemeente Voorschoten daarin. De gemeente Voorschoten heeft, volgens onderstaand overzicht, bestuurlijke en financiële belangen in acht gemeenschappelijke regelingen en vier naamloze vennootschappen, waarvan Nuon N.V. per 1 juli 2015 is beëindigd.

Tabel 10.6.1 Overzicht verbonden partijen

Deelneming	Aard	Progr.	Werkelijk 2014	Begroot 2015	Werkelijk 2015
Werkorganisatie Duivenvoorde	GR		12.780.776		
Gevulei	GR				
Holland Rijnland	GR				
Veiligheidsregio Hollands Midden	GR				
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	GR				
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	GR		470.384		
GGZ subsidies	GR				
Inkoopbureau H-10	GR		0		
BNG	N.V.		52.304		
Alliander	N.V.		516.491		
Dunea	N.V.		niet van toepassing		
Nuon	N.V.		171.173		

Ontwikkelingen per verbonden partij

Hieronder vindt u een beschrijving van de partijen waarmee Voorschoten zich verbonden heeft. Naast de naam wordt ook ingegaan op de vestigingsplaats, de rechtsvorm, de doelstelling/ activiteiten, het bestuurlijk belang (hoe is de gemeente vertegenwoordigd) en de ontwikkelingen/ resultaten van het afgelopen jaar.

Tabel 10.6.2 Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV)

Naam	Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV)		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Vestigingsplaats	Wassenaar		
Algemene informatie	De werkorganisatie is het gezamenlijk ambtelijk apparaat van Voorschoten en Wassenaar en vervult een rol in het voorbereiden en uitvoeren van besluiten van de gemeenteraad.		
Programma	Komt tot uiting in de gehele begroting.		
Zeggenschap	Het bestuur van de werkorganisatie bestaat uit een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks bestuur (DB). Het AB wordt gevormd door de voltallige colleges van Voorschoten en Wassenaar. Het DB bestaat uit beide burgemeesters en twee wethouders van beide gemeentes. De voorzitter van het AB is de voorzitter van de werkorganisatie Duivenvoorde. Werkorganisatie Duivenvoorde wordt aangestuurd door de concerndirectie. De concerndirectie bestaat uit de gemeentesecretarissen van Voorschoten en Wassenaar. De werkorganisatie is via het AB, Db en de concerndirectie verbonden met de colleges. Via de concerndirectie vloeien de opdrachten de werkorganisatie in en uit richting beide colleges.		
Eigenaarsrol	Voorschoten en Wassenaar zijn samen deelnemer aan de Gemeenschappelijke Regeling.		
Opdrachtgeversrol	De werkorganisatie is het gezamenlijk ambtelijk apparaat van Voorschoten en Wassenaar en vervult een rol in het voorbereiden en uitvoeren van besluiten van de gemeenteraad.		
Financiële gegevens		Bijdrage deelnemers	Aandeel Voorschoten
	Financieel belang	€ 27.967 miljoen	€ 13.536 miljoen
		Beginstand per	Eindstand per

	1/1/2015	31/12/2015
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	4.745.000	2.515.000
Balanstotaal	4.745.000	2.515.000
Solvabiliteit		n.v.t.
Resultaat	Over 2015 bedroeg dat voordelig € 328.128	

Recente activiteiten en ontwikkelingen

De koers van de organisatie wordt afgestemd op de uitgangspunten die in de visie van de Werkorganisatie Duivenvoorde zijn opgenomen:

- Sterker, beter en goedkoper dan twee afzonderlijke organisaties.
- Ambitieuw, professioneel, dienstverlenend en sterk zijn de kernwaarden.
- Organisatieprincipes:
 - o Modern, eenvoudig, transparant
 - o Platte structuur en verantwoordelijkheden laag in de organisatie
 - o Gericht op samenwerking en integraliteit
 - o Beleid en uitvoering bij elkaar en bedrijfsvoering 'centraal tenzij'
 - o Toekomstbestendig

Het werken voor drie besturen is een complexe opgave die ook de komende jaren veel aandacht zal vragen van het management en de medewerkers. Hoe meer de (bestuurlijke) processen op elkaar lijken, hoe eenvoudiger en efficiënter dat is. Harmonisatie van uitvoering en, waar mogelijk, beleid is dan ook een speerpunt voor de komende periode.

Financiële aspecten

De jaarrekening 2015 van de Werkorganisatie Duivenvoorde is afgesloten met een positief resultaat van € 328.128. De bijdragen van de gemeente Voorschoten op 31-12-2015 bedroegen € 13.734.948.

De gemeente deelt op basis van de gerealiseerde bijdragen over 2015 in dit overschot. Dit betekent een terugbetaling van € 159.054 aan de gemeente Voorschoten.

Tabel 10.6.3 Gevulei

Naam	Gevulei
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	Gevulei heeft een Dagelijks Bestuur en een Algemeen Bestuur. In het Algemeen Bestuur worden de deelnemende gemeenten door twee leden vertegenwoordigd, waarvan in ieder geval één lid uit het college van B&W.
	Publiek Belang
Programma	Voorschoten leefbaar
Doelstelling	De afvalverwijdering zo doelmatig mogelijk, meerjarig, tegen een scherpe prijs, te realiseren.
Besluit tot deelname	15 september 1980
Bestuurlijk belang	Deelname in het AB door een wethouder vanuit Voorschoten.

Relatie met andere verbonden partijen	De kosten voor het verwerken van het restafval en grofvuil zijn verdisconteerd in de gemeentelijke bijdrage aan Avalex.	
	Financieel Belang	
Participatie	N.v.t.	
De gemeentelijke financiële bijdrage	<i>Begroting 2015</i> € 759.000 <i>Jaarrekening 2015</i> n.n.b.	
(Financiële) risico's	Als de te verwachten hoeveelheden afval (Restafval en Grofvuil) in de begroting sterk afwijken van de werkelijke hoeveelheden aangeleverd afval dan kan dit een risico meebrengen, namelijk als de afwijking is dat de hoeveelheden veel hoger zijn dan in de begroting opgenomen.	
	Vermogenspositie	
	<i>1 januari 2015</i>	<i>31 december 2015</i>
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	n.n.b.	
	Ontwikkelingen	
Ontwikkelingen	De deelnemende gemeenten van Gevulei hebben besloten om per 1 januari 2016 de gemeenschappelijke regeling op te heffen.	

Tabel 10.6.4 Holland Rijnland

Naam	Holland Rijnland
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	<p>De regio Holland Rijnland wordt bestuurd door een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. De gemeenteraden benoemen de leden van het Algemeen Bestuur, dat uit haar midden een Dagelijks Bestuur aanwijst. De manier waarop dit wordt georganiseerd, is bepaald in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Naast een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur kent Holland Rijnland portefeuillehoudersoverleggen.</p> <p>Het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland is een zogenaamd 'gemengd bestuursmodel'. Dat betekent dat gemeenten zelf kiezen of zij collegeleden, raadsleden of een combinatie daarvan afvaardigen in het Algemeen Bestuur. Elke gemeente vaardigt minimaal twee personen af. Als een gemeente meer dan 20.000 inwoners telt mogen dat er ook meer zijn. Het aantal leden in het Algemeen Bestuur is echter niet van invloed op de stemverhouding. Voor elke 10.000 inwoners (afgerond naar boven) wordt één stem uitgebracht, met een minimum van twee stemmen. Daardoor kan het aantal stemmen per gemeente variëren van twee stemmen (voor kleine gemeenten) tot vierentwintig (Leiden). Het Algemeen Bestuur vergadert doorgaans vier keer per jaar.</p> <p>Het Dagelijks Bestuur van de regio wordt aangewezen uit de leden van het Algemeen Bestuur. Uit de drie clusters (Duin- en Bollenstreek, de Leidse Regio en de Rijnstreek) worden elk twee leden voorgedragen. Elk lid van het Dagelijks Bestuur is portefeuillehouder voor een of meerdere beleidsvelden. Het Dagelijks Bestuur doet na advisering door het portefeuillehoudersoverleg voorstellen aan het Algemeen Bestuur of de colleges van burgemeester en wethouders. Ook is het Dagelijks Bestuur belast met de uitvoering van besluiten van het Algemeen Bestuur.</p> <p>Elk college van burgemeester en wethouders is in elk portefeuillehoudersoverleg vertegenwoordigd; dit is dé tafel waar de veertien portefeuillehouders elkaar treffen en waar feitelijk 'zaken' worden gedaan. In de besturingsfilosofie van Holland Rijnland is het politiek primaat in deze portefeuillehoudersoverleggen gelegd. De gemeentelijke vertegenwoordigers spreken in de portefeuillehoudersoverleggen dan ook niet op persoonlijke</p>

	titel, maar namens de eigen gemeente. Alle voorstellen die in het Algemeen Bestuur worden geagendeerd, zijn eerst in het portefeuillehoudersoverleg besproken. De portefeuillehoudersoverleggen zijn openbaar en telkens in een ander gemeentehuis in de regio.
	Publiek Belang
Programma	Bestuur
Doelstelling	Holland Rijnland is een samenwerkingsverband van veertien gemeenten. Het ligt midden in de Randstad en telt ruim 520.000 inwoners. Het samenwerkingsorgaan heeft tot taak, vanuit de gedachte van verlengd lokaal bestuur en met inachtneming van wat verder in de regeling is bepaald, het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de gemeenten op het gebied van: Economische zaken, toerisme en recreatie Natuur en landschap Ruimtelijke ordening Verkeer en Vervoer Wonen Zorg, onderwijs, sociaal beleid en welzijn.
Besluit tot deelname	2004
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur is de gemeente Voorschoten vertegenwoordigd met twee raadsleden en een collegelid.
Relatie met andere verbonden partijen	N.v.t.
	Financieel Belang
Participatie	N.v.t.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Omdat er nog geen jaarrekening 2015 van Holland Rijnland is, wordt uitgegaan van de geraamde bijdragen. De Voorschotense algemene inwonersbijdrage voor 2015 bedraagt € 329.460 (2014: € 350.020). De bijdrage aan het Regionaal InvesteringsFonds bedraagt € 572.420 (gelijk aan 2014). De totale bijdrage voor 2015 komt daarmee op € 901.880 (gecorrigeerd met de verwachte te compenseren BTW € 878.467 (2014: € 896.602)).
(Financiële) risico's	Eventuele risico's worden gezamenlijk gedeeld door de deelnemende gemeenten. De risico's op het gebied van het algemene financiële beheer van Holland Rijnland worden bij begroting, jaarrekening en begrotingswijzigingen getoetst en beoordeeld.
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten
	Kracht #15 afspraak tot 25% bezuiniging van de inwonerbijdrage 2013 effectueren.
	Uitgangspunt is 25% minder inwonerbijdrage dan de inwonerbijdrage 2013. De bezuiniging van 25% is uitgesmeerd over de periode 2015 - 2017. De bezuiniging wordt vooral gevonden in afslanking van de organisatie, beperking van de taken en andere huisvesting. Het nieuwe Holland Rijnland kent een <ul style="list-style-type: none"> - Strategische eenheid - Bedrijfsbureau inclusief urgentiecommissie, verkeersveiligheid en regiotaxi - Regionaal bureau leerplicht (RBL) - Tijdelijke werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp (TWO) Op 16 december 2015 is de Inhoudelijke Agenda door het AB vastgesteld. In de Inhoudelijke Agenda 2016 - 2020 Holland Rijnland zijn de inhoudelijke thema's beschreven waar Holland Rijnland als netwerkorganisatie zich in 2016 op gaat richten. Daarbij is geanticipeerd op het bereiken van de bezuiniging van 25% op de kosten t.o.v. 2013, in 2017. Holland Rijnland nieuwe stijl is een netwerkorganisatie. Holland Rijnland maakt geen beleid; Holland Rijnland faciliteert slechts de

	<p>samenwerking en helpt lobby te organiseren. Evaluatie van Holland Rijnland vindt in hoofdlijnen plaats via de begroting en de jaarrekening. Dit zal geleidelijk aan steeds meer inzicht geven in wat goed gaat en wat verbeterd moet worden. Dit zal wel door de gemeenten zelf georganiseerd moeten worden.</p> <p>Sociaal Domeintaken In de Voorschotense zienswijze d.d. 11 juni 2015 op de begroting 2016 Holland Rijnland is Holland Rijnland gevraagd om verlaging van de inwonerbijdrage voor Voorschoten in verband met het niet afnemen van een aantal Sociaal Domeintaken. (Op 3 maart 2016 heeft het DB hierover een afwijzend besluit genomen.)</p>
--	--

Tabel 10.6.5 Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)

Naam		Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Vestigingsplaats	Leiden		
Algemene informatie	<p>De VRHM behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op de terreinen van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brandweezorg; - Instellen en in stand houden van een GHOR; - Samenwerking bij de gemeenschappelijke crisisbeheersing en rampenbestrijding; - Multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing; - Inrichten en in stand houden van de gemeenschappelijke meldkamer. 		
Programma	2. Veiligheid		
Zeggenschap	<p>Het Bestuur van de VRHM wordt gevormd door een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur.</p> <p>De burgemeesters van de deelnemende gemeenten vormen het Algemeen Bestuur onder voorzitterschap van de voorzitter van de Veiligheidsregio (de burgemeester van Leiden). Het Dagelijks Bestuur bestaat uit een vertegenwoordiging van het Algemeen Bestuur en de voorzitter van de Veiligheidsregio.</p> <p>De stemverhouding binnen het AB en de bijdrage van de 19 deelnemende gemeenten geschiedt, rekening houdend met respectievelijk naar rato van het aantal inwoners.</p> <p>Burgemeester J.M. Staatsen is namens Voorschoten lid van het Algemeen Bestuur.</p>		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Openbare orde en veiligheid		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Openbare orde en veiligheid		
Financiële gegevens		Bijdrage deelnemers	Aandeel Voorschoten
	Financieel belang		

		Beginstand per 1/1/2015	Eindstand per 31/12/2015
	Eigen vermogen	10.396.008	9.912.207
	Vreemd vermogen	21.997.879	19.037.206
	Balanstotaal	32.393.887	28.949.413
	Solvabiliteit	34%	
	Resultaat	2.451.391 voordelig (2015)	

Recente activiteiten en ontwikkelingen

In de afgelopen periode zijn grote stappen gezet in de versterking van de gemeentelijke kolom, samenwerking met partners, informatiemanagement en crisiscommunicatie.

Van de crisisbeheersing kan gezegd worden dat deze op orde is.

Verder versteking op informatiemanagement blijft nodig en komt terug als beleidsprioriteit in 2016 ev.

De versterking van de gemeentelijke kolom en de crisiscommunicatie moeten verder ontwikkeld worden vanuit bestaande samenwerking, maar krijgen geen beleidsprioriteit meer, daar dit een continu proces betreft.

Als het gaat om de brandweer zijn we van verschillende gebruiken, verschillende culturen en verschillend materieel naar een eenduidig aangestuurde brandweerorganisatie gegroeid, waar overall op dezelfde manier de zaken zijn geregeld, vormgegeven en opgeleid. Deze opgave is succesvol afgerond.

Ook is voldaan aan de bezuinigingsopdracht die aan de regionale brandweer is meegegeven, namelijk dat op termijn (2009 tot heden) de kosten voor de brandweezorg in Hollands Midden gerealiseerd kunnen worden voor het referentiebudget dat gemeenten via het gemeentefonds ontvangen als fictief budget voor de brandweertaak.

In de nieuwe beleidsplannen zijn nieuwe ontwikkelingen neergelegd voor de periode 2016-2019. Zo is een nieuwe risicoprofiel voor de Veiligheidsregio Hollands Midden opgenomen. In dit nieuwe risicoprofiel is specifieke aandacht voor thema's als: Verstoringen openbare orde; Overstromingen; Luchtvaartongelukken en Verstoringen Telecom en ICT.

Strategisch gezien wordt er samengewerkt tussen de Veiligheidsregio's en het Ministerie van V&J op diverse gebieden zoals: Versterking risico- en crisisbeheersing stralingsincidenten; continuïteit samenleving; water en evacuatie; kwaliteit en vergelijkbaarheid; versterking bevolkingszorg en bovenregionale operationele besluitvorming, zoals samenwerking met Defensie.

<i>Financiële aspecten</i>
In de jaarrekening van de VRHM wordt de deelnemersbijdrage aangegeven. De bijdrage voor 2015 bedraagt € 1.174.008.

Tabel 10.6.6 Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOGHM)

Naam	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Leiden	
Bestuur en toezicht	<p>De toezichthoudende taak ligt bij het Algemeen Bestuur (AB) en het Dagelijks Bestuur (DB). Het AB van de RDOG bestaat uit de portefeuillehouders Volksgezondheid van de 19 gemeenten in de regio Hollands Midden. Een zevental portefeuillehouders Volksgezondheid neemt zitting in het DB van de RDOG HM.</p> <p>Het AB van de RDOG geeft inhoudelijk sturing aan de GGD-taken die voor de gehele regio Hollands Midden op identieke wijze worden uitgevoerd (de regionale GGD taken). Het AB gaat daarnaast over de sectoren RAD HM (ambulance) en GHOR HM. De algemeen directeur RDOG HM is secretaris van het bestuur. Het accent tijdens de vergaderingen van het Algemeen Bestuur ligt bij de bedrijfsvoering van de RDOG HM als geheel.</p>	
	Publiek Belang	
Programma	P 10 Wmo	
Doelstelling	Primaire doelstelling is preventie van gezondheidsproblemen.	
Besluit tot deelname	De gemeenschappelijke regeling RDOG HM dateert van 2006. (Daartoe is per 1 januari 2006 de oude gemeensch. regeling GGD Zuid-Holland Noord opgeheven.	
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de RDOG Hollands Midden bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de 19 gemeenten. Namens de gemeente Voorschoten, heeft wethouder Nieuwenhuizen zitting in het Algemeen Bestuur van de RDOG Hollands Midden.	
Relatie met andere verbonden partijen	Geen.	
	Financieel Belang	
Participatie	N.v.t.	
De gemeentelijke financiële bijdrage	<i>Begroting 2015</i> Gemeentelijke bijdrage 2015 is € 769.541.	
Eigen vermogen	31-12-2015	€ 5.765.000
	31-12-2014	€ 5.787.000
Vreemd vermogen	31-12-2015	€ 25.156.000
	31-12-2014	€ 24.793.000
Solvabiliteit (eigen vermogen / passiva)	31-12-2015	18,6%
	31-12-2014	18,9%

Resultaat	2015 € 242.000 V
	2014 € 2.976.000 V
Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten	
Doel 2015	-De kwaliteit van de dienstverlening op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid en de ambulancezorg op peil houden.
Ontwikkelingen	Ontwikkelagenda RDOG HM 2020
Agenda	-
Beslispunten	-

Tabel 10.6.7 Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)

Naam		Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Vestigingsplaats	Leiden		
Algemene informatie	De BSGR verzorgt de (WOZ-)waardering, heffing en invordering van waterschaps- en gemeentelijke belastingen voor haar deelnemers		
Programma	7 Programma Financiën		
Zeggenschap	Met ingang van 2016 wordt het stemrecht bepaald aan de hand van het aandeel in de totale deelnemersbijdrage op 1 januari van het kalenderjaar.		
Eigenaarsrol	portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	portefeuillehouder Financiën		
Financiële gegevens		Bijdrage deelnemers	Aandeel Voorschoten
	Financieel belang	€ 9.609.050	€ 436.999
		Beginstand per 1/1/2015	Eindstand per 31/12/2015
	Eigen vermogen	€ 3.082.000	€ 2.698.000
	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
	Balanstotaal	€ 8.587.000	€ 8.166.000
	Solvabiliteit	33,0%	
	Resultaat	€ 1.714.000	
<i>Recente activiteiten en ontwikkelingen</i>			
<u>LV-WOZ</u>			
In 2016 moeten alle gemeenten / belastingssamenwerkingsverbanden zijn aangesloten op de Landelijke Voorziening WOZ (LV-WOZ). Hiermee wordt onder meer de openbaarheid van de WOZ-waarde geregeld. Om de aansluiting tot stand te brengen zijn in 2015 diverse grote projecten die in 2016 afgerond, zodat de BSGR eind 2016 kan worden aangesloten op de LV-WOZ.			

Kostprijs

Mede om inzicht te geven in de prijs-kwaliteitsverhouding van de te leveren diensten is een kostprijsmethodiek vastgesteld. Deze wordt gebruikt voor het verkrijgen van inzicht in de kostenstructuur, als sturingselement van de BSGR en als berekeningssystematiek voor potentiële nieuwe deelnemers. Naar verwachting zal in de loop van 2016 besluitvorming plaatsvinden om de uitkomsten van het kostprijscalculatiemodel in de toekomst ook te gaan gebruiken voor het bepalen van de deelnemersbijdragen.

Personeel en organisatie

In de afgelopen jaren is de weg ingeslagen naar een meer zakelijke, resultaatgerichte organisatie, waar de focus ligt op productiviteit, flexibiliteit en inzetbaarheid. Mede als gevolg hiervan is in 2015 een nieuwe organisatiestructuur ingevoerd. De medewerkers van de afdeling Bezwaar en Beroep zijn overgegaan naar de afdelingen WOZ en Heffen en de afdelingen Frontoffice en Invorderen zijn samengevoegd.

Onderdeel van de organisatie- en cultuuromslag is het optimaliseren en digitaliseren van werkprocessen. Voor de groep medewerkers die moeite heeft deze ontwikkelen bij te benen wordt flankerend beleid ingezet.

Gelet op de toenemende automatisering zullen voor de overblijvende taken andere competenties nodig zijn, zoals analytisch vermogen en een hoger werk- en denkniveau. Om de continuïteit en de groei van de organisatie te kunnen waarborgen is het voor de BSGR van belang is om hier extra aandacht aan te besteden in haar personeelsbeleid.

Nieuwe deelnemer

In 2015 heeft de gemeente Waddinxveen besloten om de uitvoering van de belastingtaken vanaf 2016 bij de BSGR onder te brengen. Per 1 januari 2016 zijn zij toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling BSGR.

Financiële aspecten

In 2015 is van het jaarrekeningresultaat 2014 ad. € 2.003.000 een bedrag van € 1.522.000 uitgekeerd aan de deelnemers. (Voorschoten: € 74.697) Het restant is aangewend voor de bestemmingsreserve Flankerend beleid en voor de noodzakelijk uit te voeren projecten in het kader van de LV-WOZ.

De deelnemersbijdrage voor 2016 is ten opzichte van 2015 niet gestegen.

Tabel 10.6.8 GGZ Leiden

Naam	GGZ Leiden
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	Betreft een lichte GR, waarbij alle gemeenten die ook deelnemen in de GR RDOG /GGD, m.u.v. gemeente Kaag en Brasem.
	Publiek Belang
Programma	
Doelstelling	Activiteiten ihkv de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) in stand houden.
Besluit tot deelname	Met de invoering van de Wmo in 2007 is besloten om de GGZ-subsidies die van AWBZ overgingen naar Wmo in deze GR te handhaven.
Bestuurlijk belang	Betreft een lichte GR, waarbij alle gemeenten die ook deelnemen in de GR RDOG /GGD, m.u.v. gemeente Kaag en Brasem.

Relatie met andere verbonden partijen	N.v.t.
Financieel Belang	
Participatie	N.v.t.
Gemeentelijke financiële bijdrage	<i>Begroting 2015</i> € 35.000 <i>Jaarrekening 2015:</i> Jaarrekening/Afrekening 2015 nog niet ontvangen. Facturen betaald over 2015: € 34.206
(Financiële) risico's	nvt
Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten	
Doel 2015	D.m.v. activiteiten bijdragen aan verbetering van GGZ.
Ontwikkelingen	I.h.k.v de decentralisaties worden de GGZ-subsidies nader bezien, o.a. m.m.v. het Trimbos-instituut.
Agenda	
Beslispunten	

Tabel 10.6.9 Inkoopbureau H-10

Naam	Inkoopbureau H-10		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Vestigingsplaats	Pijnacker Nootdorp		
Algemene informatie	<p>De regeling behartigt de belangen van de gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken op taakonderdelen binnen het sociaal domein.</p> <p>Ter behartiging van de genoemde belangen is het Inkoopbureau H-10 belast met de volgende taken:</p> <p>a. uitvoering van de gezamenlijke inkoop en contractering – dat wil zeggen het bepalen van de wijze van inkoop, de inkoopprocedure en het contract- en leveranciersmanagement;</p> <p>b. het op verzoek namens gemeenten optreden richting leveranciers om de voorwaarden en eisen, waaronder de overeenkomsten worden afgesloten te harmoniseren (gecombineerde inkoop);</p> <p>c. het op verzoek van een individuele (of cluster van) gemeente(n) contracteren met leveranciers (individuele inkoop en contractering).</p>		
Programma	Programma Jeugd, participatie en zorg		
Zeggenschap	<p>Het algemeen bestuur bestaat uit drie leden inclusief de voorzitter. Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer wijzen tezamen uit hun midden één lid en één plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur aan. Namens deze gemeenten is de wethouder Financiën, Cultuur, Evenementen, Communicatie, Citymarketing, Informatiebeleid, Groen en Duurzaam van de gemeente Zoetermeer lid van het bestuur.</p>		
Eigenaarsrol	Het betreft een bedrijfsorganisatie met een ongeleed bestuur		
Opdrachtgeversrol	Het betreft een bedrijfsorganisatie met een ongeleed bestuur		
Financiële gegevens		Bijdrage deelnemers	Aandeel Voorschoten
	Financieel belang	1.528.561	35.415

	Beginstand per 1/1/2015	Eindstand per 31/12/2015
Eigen vermogen	0	123.244
Vreemd vermogen	0	13.283
Balanstotaal	0	250.043
Solvabiliteit		49%
Resultaat		123.244

Recente activiteiten en ontwikkelingen

Voor de uitvoering van de nieuwe taken op het gebied van jeugd hebben 10 gemeenten zich verenigd in deze gemeenschappelijke regeling om de inkoop, de administratieve verwerking van declaraties van jeugdhulpaanbieders, het verzamelen en genereren van informatie en voor een belangrijk deel het verwerken van de administratieve verantwoording van de zorgaanbieders De GR Inkoopbureau bestaat sinds 2015 en maakt een ontwikkeling door van stabilisering, professionalisering en afstemming van de werkzaamheden op de vraag van de gemeenten.

Financiële aspecten

In de jaarrekening wordt het resultaat over 2015 toegevoegd aan de algemene reserve.

Tabel 10.6.10 Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Naam	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Algemene informatie	BNG behartigt het maatschappelijk belang met gespecialiseerde financiële dienstverlening aan overheden en maatschappelijke instellingen. De gemeente ziet het aandelenbezit als een duurzame belegging.		
Programma	Financiering en algemene middelen		
Zeggenschap	BNG kent een Algemene Vergadering van Aandeelhouders, Raad van Commissarissen, Raad van Bestuur en Ondernemingsraad. Voorschoten oefent de aan het aandeelhouderschap verbonden zeggenschapsrechten uit in de aandeelhoudersvergadering. De gemeente heeft zeggenschap in BNG via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (41.184 aandelen op een totaal van 55.690.720 = 0,07%).		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Financiën		
Financiële gegevens		Bijdrage deelnemers	Aandeel Voorschoten
	Financieel belang	n.v.t.	41.184 à € 2,50 nom. = € 102.960
		Beginstand per 1/1/2014	Eindstand per 31/12/2014
	Eigen vermogen	€ 3,4 mld.	€ 3,6 mld.
	Vreemd vermogen	€ 127,8 mld.	€ 149,9 mld.
	Balanstotaal	€ 131,2 mld.	€ 153,5 mld.

	Solvabiliteit	2,0%
	Resultaat	€ 226 mln. (netto winst; 2014 € 126 mln.)
<i>Recente activiteiten en ontwikkelingen</i>		
<p>Onder invloed van de crisis is de financiële regelgeving sterk toegenomen. Dit leidt tot een grotere administratieve lastendruk voor de bank. Zo legden de balans en stresstest van de Europese toezichthouders het afgelopen jaar een zware druk op de organisatie. Nadat BNG Bank ruimschoots was geslaagd voor deze testen, behoort de bank sinds 4 november 2014 tot de groep van 130 grootste Europese banken die rechtstreeks onder toezicht staan van de Europese Centrale Bank.</p> <p>Zoals vorig jaar al in dit verslag werd aangegeven, is de volatiliteit van het jaarresultaat onder invloed van het IFRS-voorschrift 'Fair Value Measurement' sterk toegenomen. Deze volatiliteit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat bepaalde activa en passiva, om accounting technische redenen, zijn opgenomen in portefeuilles die gewaardeerd worden tegen reële waarde. De waardeveranderingen van deze posten dienen direct in de winst-en-verliesrekening te worden opgenomen. Mede naar aanleiding van de uitkomsten van de eerder genoemde balanstest heeft de bank eind 2014 besloten de parameters ten behoeve van de modelmatige waardering van een beperkt aantal gestructureerde activa conservatiever te bepalen. Dit heeft geleid tot een neerwaartse bijstelling van de waardering van deze posten die gewaardeerd worden tegen reële waarde. Dit bepaalde, samen met de aanhoudend lage rente, voor het grootste deel de terugval van de nettowinst.</p> <p>De activa in kwestie betreffen gestructureerde leningen en rentedragende waardepapieren, waarvan de kredietkwaliteit goed is, die worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De verliezen betreffen dan ook ongerealiseerde marktwaardeveranderingen.</p> <p>De zogenaamde Basel III-regelgeving is nu ondergebracht in de Europese CRD IV-richtlijn en wordt tussen nu en 2019 gefaseerd ingevoerd. Een belangrijk element hierin voor BNG Bank is de voorgestelde ondergrens voor de solvabiliteitsratio van 3% in Europees verband. De definitieve norm wordt begin 2016 vastgesteld. Het beleid van BNG Bank is erop gericht door winstinhouding en een emissie van hybride kapitaal uiterlijk eind 2017 te voldoen aan deze eis.</p>		
<i>Financiële aspecten</i>		
<p>In 2016 zal van de netto winst over 2015 van € 226 mln. een bedrag van € 57 mln. uitgekeerd worden aan de aandeelhouders. (Voorschoten naar verwachting € 42.000) Het restant wordt toegevoegd aan de reserves. De netto winst over 2014 bedroeg € 126 mln (Voorschoten € 23.475).</p>		

Tabel 10.6.11 Alliander

Naam	Alliander
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Amsterdam
Algemene informatie	<p>Het belang in Alliander vloeit voort uit het gemeentelijk belang in Nuon, hetgeen weer voortvloeide uit het belang in EWR waarin het gemeentelijk nutsbedrijf ooit is ingebracht.</p> <p>Voortdurend beter presteren op dienstverlening, leveringszekerheid en kosten; verbeteren van beheersing van energiestromen en inzicht in energieverbruik; klanten helpen energie te besparen en over te schakelen naar duurzame energiebronnen.</p>
Programma	Financiering en algemene middelen
Zeggenschap	<p>Alliander kent een Algemene Vergadering van Aandeelhouders, Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur. Voorschoten oefent de aan het aandeelhouderschap verbonden zeggenschapsrechten uit in de aandeelhouders-vergadering en indirect via de gemeente Leiden in het grootaandeelhouders-overleg. De gemeente heeft zeggenschap in Alliander via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (565.227 aandelen op een totaal van 136.794.964 = 0,4%).</p>

Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Financiën		
Financiële gegevens		Bijdrage deelnemers	Aandeel Voorschoten
	Financieel belang	n.v.t.	565.227 à € 5,= nom. = € 2.826.135
		Beginstand per 1/1/2015	Eindstand per 31/12/2015
	Eigen vermogen	€ 3,6 mld.	€ 3,7 mld.
	Vreemd vermogen	€ 3,4 mld.	€ 3,0 mld.
	Balanstotaal	€ 7,7 mld.	€ 7,7 mld.
	Solvabiliteit	53,6%	
	Resultaat	€ 235 mln. (resultaat na belastingen; 2014: € 323 mln.)	
<i>Recente activiteiten en ontwikkelingen</i>			
<p>Onder de huidige wetgeving dient ten minste 51% van het aandeelhouderschap in de netwerkbedrijven in publieke handen te zijn. Daarmee wordt beoogd het onderhoud van het netwerk en daarmee de leveringszekerheid van energie op een verantwoord niveau te kunnen houden.</p>			
<i>Financiële aspecten</i>			
<p>Met het schommelen van het resultaat na belastingen fluctueert ook de jaarlijkse dividenduitkering. Ten gevolge van een investeringsprogramma staan de bedrijfsresultaten in vergelijking met voorgaande jaren onder druk maar zijn tot nu toe volgens verwachting.</p> <p>Alliander keert 45% van het resultaat na belastingen uit aan de aandeelhouders.</p> <p>In 2015 is van de netto winst over 2014 van € 323 mln. een bedrag van € 124,6 mln. Uitgekeerd aan de aandeelhouders, de rest is toegevoegd aan de reserves. Het resultaat na belastingen over 2013 bedroeg € 288 mln.</p>			

Tabel 10.6.12 Dunea

Naam	Dunea (voorheen Duinwaterbedrijf Zuid-Holland)
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Algemene informatie	Dunea levert betrouwbaar drinkwater tegen een voor de sector gemiddeld tarief en beheert de duinen tussen Monster en Katwijk.
Programma	Financiering en algemene middelen
Zeggenschap	Dunea kent een Algemene Vergadering van Aandeelhouders, Raad van Commissarissen, Directie en Ondernemingsraad. Voorschoten oefent de aan het aandeelhouderschap verbonden zeggenschapsrechten uit in de aandeelhouders-vergadering. De gemeente heeft zeggenschap in Dunea via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (77.218 aandelen op een totaal van 4.000.000 = 1,9%).
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Financiën

Financiële gegevens		Bijdrage deelnemers	Aandeel Voorschoten
	Financieel belang	n.v.t.	77.218 à € 5,= nom. = € 386.090
		Beginstand per 1/1/2014	Eindstand per 31/12/2014
	Eigen vermogen	€ 165,3 mln.	€ 175,2 mln.
	Vreemd vermogen	€ 224,8 mln.	€ 180,8 mln.
	Balanstotaal	€ 515 mln.	€ 502 mln.
	Solvabiliteit		34,9%
	Resultaat		€ 9,9 mln. (netto winst)
<i>Recente activiteiten en ontwikkelingen</i>			
Het leveren van drinkwater tegen een tarief dat het gemiddelde van de benchmark is. Het verder verhogen van de solvabiliteit om daarmee een verlaging van de financieringstarieven te bewerkstelligen.			
<i>Financiële aspecten</i>			
Dunea kent een statutaire beperking op winstuitkering .			
In 2015 is van de netto winst over 2014 van € 9,9 mln. dan ook toegevoegd aan de algemene reserve.			
De netto winst over 2013 bedroeg € 6,5 mln.			

Tabel 10.6.13 Nuon Energy

Naam	Nuon Energy		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Vestigingsplaats	Amsterdam		
Algemene informatie	Het belang in Alliander vloeit voort uit het gemeentelijk belang in Nuon, hetgeen weer voortvloeide uit het belang in EWR waarin het gemeentelijk nutsbedrijf ooit is ingebracht. Met de overdracht van de laatste tranche aandelen per 1 juli 2015 aan Vattenfall is het gemeentelijk belang in Nuon Energy gestopt.		
Programma	Financiering en algemene middelen		
Zeggenschap	Met de verkoop in 2009 van Nuon Energy kenden de verkopende aandeelhouders eigenlijk geen echte zeggenschap meer in Nuon Energy.		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Financiën		
Financiële gegevens		Bijdrage deelnemers	Aandeel Voorschoten
	Financieel belang	n.v.t.	0 à € 5,= nom. = € 0
		Beginstand per 1/1/2014	Eindstand per 31/12/2014
	Eigen vermogen	€ 2,920 mld.	€ 2,655 mld.

	Vreemd vermogen	€ 3,435 mld.	€ 3,767 mld.
	Balanstotaal	€ 6,355 mld.	€ 6,422 mld.
	Solvabiliteit	41,3%	
	Resultaat	- € 191 mln. (resultaat na belastingen)	
<i>Recente activiteiten en ontwikkelingen</i>			
Per 1 juli 2015 is de laatste tranche aandelen geleverd aan Vattenfall. Hiermee komt ook een einde aan het economische eigendom van Nuon Energy.			
<i>Financiële aspecten</i>			
Sinds het besluit het gemeentelijk belang in Nuon Energy te verkopen in 2009 bestond het dividend van Nuon Energy eigenlijk uit een rentevergoeding voor de nog uitstaande aandelen. In 2015 is € 256.758 aan 'dividend' / rentevergoeding uitgekeerd aan Voorschoten. Met het werkelijke bedrijfsresultaat Van Nuon Energy bestond geen enkel verband meer.			

7. Paragraaf Grondbeleid

De paragraaf Grondbeleid beschrijft de visie op het grondbeleid. Dit in relatie tot de doelstellingen die in de begroting zijn opgenomen, met een aanduiding van de wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd.

Grondbeleid richt zich op het gebruik van de grond als bepalende factor voor de kwaliteit van de leefomgeving. Het grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om het ruimtelijk beleid op een bestuurlijk en economisch verantwoorde wijze te realiseren. Het biedt instrumenten om de regie over de ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen voeren. De Nota Grondbeleid is een 'toolbox' voor het door de gemeente Voorschoten te voeren grondbeleid.

Beleidsstukken

Het grondbeleid in 2015 is gevoerd aan de hand van een aantal beleidsstukken:

- **De Nota Grondbeleid**

De Nota Grondbeleid geeft inzicht in het gemeentelijk beleid op een breed scala aan aspecten die samenhangen met het grondbeleid. Ontwikkelingen, zoals de wijzigingen in de wet- en regelgeving en de financiële en economische crisis, bepalen in belangrijke mate de wijze waarop we invulling kunnen en/of moeten geven aan de uitvoeringsstrategie voor het gemeentelijk grondbeleid. Met name de concrete aanpak van projecten. De uitvoeringsstrategie is afhankelijk van inhoudelijke ontwikkel- en beleidsvisies van de gemeente, en hoe de gemeente deze ambities optimaal waarborgt. Hiervoor biedt de Nota Grondbeleid kaders. Onze voorkeur is: op basis van het beperken van risico's en gemeentelijke investeringen, faciliteren waar kan en actief waar nodig.

- **Meerjaren Programma Grondexploitaties (MPG)**

Doelstelling van het MPG is de bedrijfseconomische situatie van de grondbedrijfsfunctie transparant in beeld te brengen. Hierbij wordt verantwoording afgelegd over voortgang c.q. uitvoering en wordt een doorkijk gegeven naar de toekomst. Het gemeentebestuur heeft met het MPG de beschikking over een integraal beeld. Hiertegen kunnen nieuwe investerings-beslissingen of nieuw beleid op het gebied van de ruimtelijke ontwikkeling worden afgewogen. Het MPG fungeert hiermee als kader bij besluitvorming waaraan financiële en programmatische consequenties zijn verbonden.

- **Handboek projectmatig werken (PMW)**

Of nu wordt gewerkt met actief of faciliterend grondbeleid, in beide gevallen werken we in de gemeente projectmatig met de standaard fasen van gebiedsontwikkeling. Projectfasen starten, respectievelijk worden verantwoord met zo concreet mogelijke benoemde doelen, middelen en resultaten (onder andere projectbesluiten en contracten).

Afsluiten Grondbedrijfsfunctie

In december 2015 heeft de raad besloten het grondbedrijf en bijbehorende MPG af te sluiten. Tegelijkertijd zijn de projecten Deltaplein, Dobbewijk, Vlietwijk KEEL-gebied en Woningbouw Noord-Hofland afgesloten en voor deze projecten zijn reserves nakomende werkzaamheden gevormd. Alleen

het project Duivenvoorde Corridor is nog actief. Hiervoor is een voorziening en een reserve gevormd om de haalbaarheid te borgen.

Risico's

Met het opheffen van de Vereveningsreserve Grondexploitaties (VRG) en de risicoreserve grondexploitaties is er geen verevening meer mogelijk voor mutaties tussen projecten en deze VRG. De risico's die zich tijdens de uitvoering van de nakomende werkzaamheden kunnen voordoen, worden op de gebruikelijke manier opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting en jaarrekening.

Alleen de risico's voor het project Duivenvoorde Corridor worden gedekt uit de reserve Duivenvoorde Corridor. De mutaties die volgen uit de jaarlijkse actualisatie van de risico's van dit project worden verrekend met de concernreserve. De grondexploitatie (inclusief risico's en verliesvoorziening) wordt minimaal één keer per jaar geactualiseerd nl. ten tijde van de jaarrekening. Ook via de voor- en najaarsnota wordt over dit project gerapporteerd.

Wettelijke/landelijke grondslagen

- Wet ruimtelijke ordening (Wro);
- Besluit ruimtelijke ordening (Bro);
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg);
- Gemeentewet (Gemw);
- Wet Markt en Overheid (Wet MenO)

Grondexploitaties

Eind 2015 is er nog één actieve grondexploitatie: De Duivenvoorde Corridor. De productenrekening geeft hiervan de voortgang weer.

Jaarrekening 2015

Balans per 31 december 2015

ACTIVA	31 december 2015	31 december 2014
Bedragen * € 1.000		
<u>Vaste activa</u>		
Materiële vaste activa	47.606	47.302
- Investerings met economisch nut	32.755	33.841
- Investerings met economisch nut heffingen	13.916	13.419
- Investerings met maatschappelijk nut	935	42
Financiële vaste activa	17.852	17.864
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
* deelnemingen	290	290
- Leningen aan:		
* woningbouwcorporaties	1.838	2.223
- Overige langlopende leningen u/g	6.724	6.791
- Overige langlopende uitzettingen	0	8.560
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	9.000	0
Totaal vaste activa	65.458	65.166
<u>Vlottende activa</u>		
Voorraden	8.377	5.523
- Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0
- Onderhanden werk (incl. gronden in expl.)	8.377	5.523
- Handelsgoederen	0	0
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	7.727	6.062
- Vorderingen op openbare lichamen	2.731	2.826
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	1.892	218
- Overige vorderingen	3.104	3.018
Liquide middelen	251	9
- Kas	1	1
- Bank	250	8
Overlopende activa	3.305	2.979
- Nog te ontvangen / vooruitbetaald	2.860	2.357
- Overlopende activa overig	445	622
- Overlopende activa rek.cour.Wassenaar	0	0
Totaal vlottende activa	19.660	14.573
TOTAAL ACTIVA	85.118	79.739

PASSIVA	31 december 2015	31 december 2014
----------------	-------------------------	-------------------------

Bedragen * € 1.000

Vaste passiva

Eigen vermogen	31.468	22.687
Algemene reserve	16.801	4.144
Bestemmingsreserves	12.678	15.941
Resultaat jaarrekening (na bestemming)	1.989	2.602
Vorzieningen	8.062	13.693
Vorzieningen	8.062	13.693
Vaste schulden met een looptijd > 1 jaar	35.106	32.706
- Onderhandse leningen o/g van		
* banken en overige financiële instellingen	35.100	32.700
- Waarborgsommen	6	6
Totaal vaste passiva	74.636	69.086

Vlottende passiva

Kortlopende schulden met een looptijd < 1 jaar	2.981	4.063
- Banksaldi	0	597
- Overige schulden	2.981	3.466
Overlopende passiva	7.501	6.590
- Nog te betalen bedragen	5.894	5.508
- Vooruitontvangen voorschotbedragen overheid	1.356	1.081
- Overige vooruitontvangen bedragen	251	1
Totaal vlottende passiva	10.482	10.653
TOTAAL PASSIVA	85.118	79.739

Toelichtingen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Balans en toelichting

Waarderingsgrondslagen en voorschriften

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Besluit Begroting en Verantwoording

De jaarrekening is gebaseerd op de regelgeving zoals gesteld in het Besluit begroting en verantwoording voor provincies en gemeenten.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt: daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld - en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting genomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar.

Eigen bijdrage WMO: Een aanvrager van WMO-voorzieningen is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. Het CAK verstrekt een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting aan de gemeente plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen. Aangezien de inkomensgegevens van cliënten niet op het overzicht van het CAK zijn opgenomen heeft de

gemeente niet direct inzicht in de individueel door het CAK berekende eigen bijdrage van de cliënt en kan de gemeente geen sluitende controle uitvoeren op de juistheid en volledigheid van de ontvangen bijdragen. Dit brengt een onzekerheid met zich mee.

Materiële vaste activa

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging -of vervaardigingprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het boekjaar na ingebruikneming afgeschreven in de verwachte gebruiksduur. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Financiële vaste activa

Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zonodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingprijs.

Vorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden. De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhouds-egalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet. Op grond van een wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn de Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (artikel 44, lid 2 BBV) met ingang van de jaarrekening 2008 onder de overlopende passiva (vooruit ontvangen derden gelden) opgenomen, voor zover het van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen betreft voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december 2015

Alle genoemde bedragen zijn, tenzij anders vermeld, x € 1.000.

ACTIVA

Vaste activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	31-12-2014	31-12-2015
Investeringen met economisch nut	33.841	32.755
Investeringen met economisch nut heffingen	13.419	13.916
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	42	935
Totaal	47.302	47.606

Als gevolg van een wijziging in de BBV voorschriften dienen materiële vaste activa met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven met ingang van 2014 afzonderlijk op de balans te worden opgenomen. Dit betreft o.a. riool- en afvalinvesteringen. De specificatie per balansdatum alsmede het verloop van de boekwaarde van de genoemde activagroepen is weergegeven in de volgende tabel:

	31-12-2014	Ver-meerdering	Ver-mindering	Aflossing/ afschrijving	31-12-2015
Materiële vaste activa met economisch nut					
Gronden en terreinen	2.766	0	0	0	2.766
Woonruimten	56	0	0	4	52
Bedrijfsgebouwen	28.815	203	0	1.221	27.797
Grond-, weg- en waterbouwkundig economisch nut	215	0	0	27	188
Vervoermiddelen	213	75	0	53	235
Machines, installaties en apparaten economisch nut	242	45	0	47	240
Overige	1.534	0	0	57	1.477
Totaal	33.841	323	0	1.409	32.755

	31-12-2014	Ver- meerdering	Ver- mindering	Aflossing/ afschrijving	31-12-2015
Materiële vaste activa met economisch nut heffingen					
Bedrijfsgebouwen	270	0	0	11	259
Grond-, weg- en waterbouwkundig economisch nut	12.579	1.065	24	418	13.202
Vervoermiddelen	268	0	0	85	183
Machines, installaties en apparaten economisch nut	108	23	0	28	103
Overige	194	5	0	30	169
Totaal	13.419	1.093	24	572	13.916

	31-12-2014	Ver- meerdering	Ver- mindering	Aflossing/ afschrijving	31-12-2015
Materiële vaste activa met maatschappelijk nut					
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundig maatschappelijk nut	0	2.235	435	897	903
Machines, installaties en apparaten maatschappelijk nut	0	0	0		0
Ov. mat. vaste act. maatschappelijk nut	42	0	0	10	32
Totaal	42	2.235	435	907	935
Totaal	47.302				47.606

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2015 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	31-12-2014	Ver- meerdering	Ver- mindering	Aflossing/ afschrijving	31-12-2015
Kapitaal verstrekking aan deelnemingen	290	0	0	0	290
Leningen aan woningbouwcoöperaties	2.223	0	0	385	1.838
Overige langlopende leningen	6.791	0	0	67	6.724
Vordering verkoop aandelen NUON	8.560	0	0	8.560	0
	0	9.000			9.000
Totaal	17.864	9.000	0	9.012	17.852

De post kapitaalverstrekking aan deelnemingen bestaat uit:

	31-12-2014	Ver- meerdering	Ver- mindering	Aflossing/ afschrijving	31-12-2015
Aandelen NV Bank					
Nederlandsen Gemeenten	102				102
Aandelen NV Alliander	188				188
Totaal	290				290

De post overige langlopende leningen bestaat uit:

Specificatie overige langlopende leningen:

	31-12-2014	Ver- meerdering	Ver- mindering	Aflossing/ afschrijving	31-12-2015
Bank Nederlandse Gemeenten	4.800				4.800
Renteloze leningen div. personen	348				348
Tennisvereniging Forescate	210			35	175
Optimaal select BNG fonds	250				250
Duivenvoorde	148			18	130
NH/ v kerk	16			4	12
Sportfondsen	7			7	0
Gereformeerde kerk / Hervormde kerk	10			1	9
Roeivereniging Rijnland	2			2	0
Startersleningen	1.000				1.000
Totaal	6.791				6.724

Specificatie bijdrage aan activa in eigendom van derden:

	31-12-2014	Ver- meerdering	Ver- mindering	Aflossing/ afschrijving	31-12-2015
RijnlandRoute	0	9.000			9.000

Vlottende activa

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	31-12-2014	Ver- meerdering	Ver- mindering	31-12-2015
Nog niet in exploitatie genomen gronden	0			0
Onderhanden werk (gronden in exploitatie)	13.356		-4.358	8.998
Voorzieningen verlieslatende complexen*	-7.833	-251	7.463	-621
Handelsgoederen	0			0
Totaal	5.523	-251	3.104	8.377

Specificatie niet in exploitatie genomen bouwgronden:

	31-12-2014	Ver- meerdering	Ver- mindering	31-12-2015
Huize Adegeest	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Specificatie onderhanden werk (gronden in exploitatie):

	31-12-2014	Ver- meerdering	Ver- mindering	31-12-2015
Dobbewijk	4.590		-4.590	0
Duivenvoorde corridor	8.538		460	8.998
Deltaplein	788		-788	0
Vlietwijk	-31		31	0
Woningbouw Noord-Hofland	-529		529	0
Totaal	13.356		-4.358	8.998

Specificatie voorzieningen verlieslatende complexen:

	31-12-2014	Ver- meerdering	Ver- mindering	31-12-2015
Dobbewijk	3.231	97	-3.328	0
Duivenvoorde corridor	597	24		621
Rabobank Deltaplein	3.962	119	-4.081	0
Vlietwijk	43	10	-53	0
Totaal	7.833	251	-7.462	621

Toelichting voorzieningen verlieslatende complexen

Naam	Dobbewijk
Doel	Het afdekken van het verwachte verlies op de grondexploitatie Dobbewijk.
Saldo per 01-01-2015	€ 3.230.816
Saldo per 31-12-2015	€ 0
Dotaties	€ 96.924
Toelichting dotaties	Bijschrijving rente 2015 € 96.924
Aanwending	
Vrijval	€ 3.327.740
Bijzonderheden	Grex Dobbewijk is in 2015 afgesloten.

Naam	Duivenvoorde Corridor
Doel	Het afdekken van het verwachte verlies op de grondexploitatie Duivenvoorde Corridor.
Saldo per 01-01-2015	€ 597.160
Saldo per 31-12-2015	€ 620.934
Dotaties	€ 23.774
Toelichting dotaties	Bijschrijving rente 2015 € 23.774
Aanwending	
Toelichting aanwending	Pas als de grondexploitatie Duivenvoorde Corridor wordt afgesloten met een negatief resultaat wordt deze voorziening aangewend.
Vrijval	Als aanwending niet nodig blijkt valt het saldo vrij aan de Concernreserve.
Bijzonderheden	

Naam	Rabobank - Deltaplein
Doel	Het afdekken van het verwachte verlies op de grondexploitatie Rabobank-Deltaplein.
Saldo per 01-01-2015	€ 3.962.496
Saldo per 31-12-2015	€ 0
Dotaties	€ 118.998
Toelichting dotaties	Bijschrijving rente 2015 € 118.998
Aanwending	
Vrijval	€ 4.081.371 of moet dit € 4.081.494 zijn?
Bijzonderheden	Grex Rabobank-Deltaplein is in 2015 afgesloten.

Naam	Vlietwijk
Doel	Het afdekken van het verwachte verlies op de grondexploitatie Vlietwijk.
Saldo per 01-01-2015	€ 42.753
Saldo per 31-12-2015	€ 0
Dotaties	€ 10.661

Toelichting dotaties	Bijschrijving rente 2015 € 10.661
Aanwending	
Vrijval	€ 53.414
Bijzonderheden	Grex Vlietwijk is in 2015 afgesloten.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	31-12-2014	31-12-2015
Vorderingen op openbare lichamen	2.812	2.731
Rekening-courantverhouding met het rijk	218	1.892
Rekening-courant niet-financiële instellingen	14	91
Overige vorderingen	3.018	3.013
Totaal	6.062	7.727

De vorderingen bestaan uit de volgende onderdelen:

	31-12-2015
Belastingdienst	2.258
Overige openbare lichamen	473
Schatkistbankieren	1.892
RC/ GR Werkorganisatie Duivenvoorde	91
Debiteuren	1.968
Debiteuren SoZa	875
Belastingdebiteuren	475
Voorziening debiteuren	-334
Salarissen Centric/Raet	7
Nog te ontvangen BSGR	22
Totaal	7.727

	31-12-2014	31-12-2015
Kassaldi	1	1
Banksaldi	8	250
Totaal	9	251

Overlopende activa:

De post overlopende activa bestaat uit:

	31-12-2014	31-12-2015
De van overheden ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	622	445
Overige nog te ontv. bedragen en vooruitbet. bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.357	2.860
Rek. courant gemeente Wassenaar	0	0
Totaal	2.979	3.305

Onder de post overlopende activa worden bedragen opgenomen die in het verslagjaar betaald zijn maar betrekking hebben op 2015. Daarnaast worden bedragen opgenomen die in het verslagjaar als opbrengst zijn verantwoord, maar in 2015 daadwerkelijk worden ontvangen. Onderstaand overzicht geeft een nadere specificatie van deze post.

	31-12-2015
Transitoria nog te ontvangen *)	1.358
Bijdrage IAU wet BUIG 2013+2014	445
Overige nog te ontvangen bedragen	1.232
Diversen/vooruitbetaalde contributies	
ed	265
Kruisposten	4
Nog door te belasten kosten	1
Totaal	3.305

**) Transitoria te ontvangen*

Ten behoeve van het project Vlietwijk vinden onderling leveringen plaats van gronden, buurthuis en infrastructuur. Er is een overeenkomst getekend waarbij onderling verplichtingen zijn aangegaan. De gemeente is Woonzorg nog ca. € 2,9 mln. verschuldigd. Woonzorg heeft nog een verplichting jegens de gemeente van € 1,4 mln. Voor 1,5 mln. is reeds in 2009 een factuur verzonden aan Woonzorg.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2014	Toevoeging	Ontvangen bedragen	31-12-2015
<i>Onderbouwing van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden voorschotten op specifieke uitkeringen</i>				
IAU wet BUIG 2013	177	-	177	-
IAU wet BUIG 2014	431	-	-	431
Afrekening BBZ 2014	14	-	-	14
Totaal	622		177	445

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

	31-12-2014	31-12-2015
Algemene reserves	4.144	16.801
Bestemmingsreserves	15.941	12.678
subtotaal	20.085	29.479
Resultaat na bestemming	2.602	1.989
Totaal	22.687	31.468

Het verloop in 2015 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

	31-12-2014	Ver- meerdering	Ver- mindering	31-12-2015
Algemene reserves				
Concernreserve	4.144	16.771	-7.051	13.864
Risicoreserve Duivenvoorde	0	1.861		1.861
Reserve Nuon-gelden	0	2.094	-1.018	1.076
totaal algemene reserves	4.144	20.726	-8.069	16.801
Bestemmingsreserves				
Reserve Nuon-gelden	2.094		-2.094	0
Dekking BUIG	2.500		-339	2.161
Vereveningsreserve				
Grondexploitaties	60	6.243	-6.303	0
Risicoreserve Grondexploitaties	2.343		-2.343	0
Verzelfstandiging openbaar onderwijs	0		0	0
Reserve bovenwijkse voorzieningen	845		0	845
Egalisatie afvalstoffenheffing	0		0	0
Advies Groep Toegankelijkheid	25		-6	19
Vijfjaarlijkse afrekening onderwijs	200		-102	98
Volkshuisvesting	3.518		0	3.518
Exploitatie gem. accommodaties	53		0	53
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	388		-140	248
Parkeerfonds	11		0	11
Regionale investeringen (RIF)	2.000		-250	1.750
Duurzaamheid	387		0	387
Nog uit te voeren werkzaamheden	64		0	64
Riolering	0		0	0
Rekenkamercommissie WVO	85		-59	26
Reserve uitvoerend bedrijf	805		0	805
Reserve Krimwijk II	52		-6	46
Reserve Voet-/fietspad A van Leeuwenhoekkade	306		0	306
Reserve Ambtelijke inzet 2e ontsluitingsweg Krimwijk	100		0	100
Reserve Vd Hoevenpark (nakomende werkzaamheden)	106		0	106
Reserve Afschrijving RijnlandRoute 2021-24		1.200	0	1.200
Reserve Vlietwijk Keel-gebied (nakomende werkzaamheden)		33	0	33
Reserve Noord-Hofland (nakomende werkzaamheden)		42	0	42
Reserve Rabobank Deltaplein (nakomende werkzaamheden)		18	0	18
Reserve Dobbewijk (nakomende werkzaamheden)		842	0	842
Totaal bestemmingsreserves	15.941	8.378	-11.641	12.678
Totaal algemene en bestemmingsreserves	20.085	29.104	-19.711	29.479

Algemene reserves

Naam	Concernreserve
Doel	Het verwerken van incidentele baten en lasten en resultaatbestemming van de jaarrekening.
Saldo per 01-01-2015	€ 4.144.534
Saldo per 31-12-2015	€ 13.864.090
Dotaties	Financiering en dekking RijnlandRoute: € 7.800.000 Bestemming jaarresultaat 2014: € 2.601.912 Afsluiting verliesvoorziening Rabobank Deltaplein via VRG: € 3.268.574 Vrijval risicoreserve opheffing systematiek grondbedrijfsfunctie via VRG: € 1.861.000 Vrijval risicoreserve deel Dobbewijk via VRG: € 227.000 Vrijval VRG opheffing systematiek grondbedrijfsfunctie: € 255.879 Afsluiting Grex Noord-Hofland: € 501.535 Overige dotaties: € 255.173
Onttrekkingen	Structuurverbetering (t/m 2018): € 120.853 Dekking buitenonderhoud scholen: € 214.000 Dotatie aan voorziening parkeergarage Deltaplein: € 3.250.582 Dotatie reserve Dobbewijk (nakomende werkzaamheden): € 842.461 Bestemming jaarresultaat: € 169.156 Dekking krediet afronding scholenbouw Noord-Hofland: € 199.907 Dotatie risicoreserve Duivenvoorde Corridor: € 1.861.000 Overige: € 393.557
Bijzonderheden	

Naam	Risicoreserve Duivenvoorde corridor
Doel	Bestemd voor de overgebleven grondexploitatie Duivenvoorde Corridor
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 1.861.000
Dotaties	Dotatie voor de overgebleven grondexploitatie Duivenvoorde Corridor: € 1.861.000
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	Reserve is ingesteld in 2015

Naam	NUON-gelden
Doel	Het saldo van de reserve is noodzakelijk om door middel van de zogenaamde bespaarde rente het verlies van het dividend NUON in de meerjarenbegroting structureel op te vangen.
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 1.076.370
Dotaties	€ 2.094.439
Onttrekkingen	Dekkingsplan programmabegroting 2016: € 781.376 Dekking dotaties VZ Grex: € 236.692
Bijzonderheden	Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2016 (raad 16-10-2015) is besloten de bestemmingsreserve NUON-gelden per 1-1-2015 in te stellen als algemene reserve.

Bestemmingsreserves

Naam	NUON-gelden
Doel	Het saldo van de reserve is noodzakelijk om door middel van de zogenaamde bespaarde rente het verlies van het dividend NUON in de meerjarenbegroting structureel op te vangen.
Saldo per 01-01-2015	€ 2.094.439
Saldo per 31-12-2015	€ 0
Dotaties	
Onttrekkingen	€ 2.094.439
Bijzonderheden	Bij raadsbesluit van 16 oktober 2015 is bij de vaststelling van de Programmabegroting 2016 besloten deze bestemmingsreserve in te stellen als algemene reserve per 1-1-2015.

Naam	Reserve Afschrijving RijnlandRoute
Doel	Het dekken van de afschrijvingslasten over de jaren 2021-2024
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 1.200.000
Dotaties	Financiering en dekking RijnlandRoute: € 1.200.000
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	De reserve is ingesteld in 2015

Naam	Vereveningsreserve grondexploitaties
Doel	Het transparant en zichtbaar maken van de opbrengsten en kosten van de diverse grondexploitaties. Negatieve en positieve resultaten alsmede het vormen van voorzieningen t.b.v. verlieslatende complexen vinden plaats via deze reserve.
Saldo per 01-01-2015	€ 59.848
Saldo per 31-12-2015	€ 0
Dotaties	Afsluiting verliesvoorzieningen: € 3.394.350 Vrijval risicoreserve: € 2.151.000 Afsluiting grondexploitaties: € 501.535 MPG 2015-2018: € 196.032
Onttrekkingen	Afsluiting verliesvoorzieningen: € 3.394.350 Vrijval risicoreserve: € 2.151.000 Afsluiting grondexploitaties: € 757.414
Bijzonderheden	Opgeheven per 31-12-2015

Naam	Risicoreserve grondexploitaties
Doel	Het opvangen van risico's die zich kunnen voordoen binnen de diverse grondexploitaties.
Saldo per 01-01-2015	€ 2.343.000
Saldo per 31-12-2015	€ 0
Dotaties	
Onttrekkingen	MPG 2015-2018: € 192.000 Vrijval risicoreserve grex: € 2.151.000
Bijzonderheden	Opgeheven per 31-12-2015

Naam	Reserve bovenwijkse voorzieningen
Doel	Ter aanwending voor (verkeerskundige) bovenwijkse voorzieningen na afsluiting van grondexploitatieprojecten.
Saldo per 01-01-2015	€ 845.094
Saldo per 31-12-2015	€ 845.094
Dotaties	

Onttrekkingen	
Bijzonderheden	Het gehele saldo van de reserve Bovenwijkse voorzieningen is afkomstig van de afgesloten grondexploitatie Krimwijk II. Vanuit deze reserve kan op een later moment € 635.094,- worden ingezet t.b.v. van (bijvoorbeeld verkeerskundige) bovenwijkse voorzieningen. Het resterende saldo van €210.000,- is bestemd voor de vervanging van de VRI op de Leidseweg t.b.v. de toekomstige Noordelijke Ontsluitingsweg.

Naam	Egalisatie afvalstoffenheffing
Doel	Ter voorkoming van grote tarieffluctuaties wordt het saldo van het product afvalverwerking verrekend met het saldo van de reserve.
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 0
Dotaties	
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	

Naam	Advies Groep Toegankelijkheid
Doel	Het dekken van kosten t.b.v. de advisering van en werkzaamheden voor de Adviesgroep Toegankelijkheid.
Saldo per 01-01-2015	€ 24.938
Saldo per 31-12-2015	€ 18.790
Dotaties	
Onttrekkingen	Dekking kosten adviesraad WMO: € 6.148
Bijzonderheden	

Naam	Vijfjaarlijkse afrekening onderwijs
Doel	Afdekking van financiële consequenties vijfjaarlijkse afrekening openbaar onderwijs in het kader van de wettelijke financiële gelijkstelling met het bijzonder basisonderwijs.
Saldo per 01-01-2015	€ 200.000
Saldo per 31-12-2015	€ 98.000
Dotaties	

Onttrekkingen	Dekking kosten buitenonderhoud scholen: € 102.000
Bijzonderheden	

Naam	Volkshuisvesting
Doel	Het verrekenen van bijdragen uit grondexploitatie en boetes opgelegd aan projectontwikkelaars waarmee specifieke investeringen ten behoeve van het volkshuisvestingbeleid van de gemeente worden gefinancierd.
Saldo per 01-01-2015	€ 3.518.461
Saldo per 31-12-2015	€ 3.518.461
Dotaties	
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	

Naam	Exploitatie gemeentelijke accommodaties
Doel	Het verrekenen van opbrengsten (verkoop) en uitgaven die de uitvoering van het beleid ten aanzien van de gemeentelijke accommodaties met zich mee brengt.
Saldo per 01-01-2015	€ 52.730
Saldo per 31-12-2015	€ 52.730
Dotaties	
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	

Naam	Sociaal Domein
Doel	Ter dekking van eventuele tekorten dan wel reserveren van overschotten in de uitvoering van het WMO-beleid.
Saldo per 01-01-2015	€ 387.551
Saldo per 31-12-2015	€ 247.551
Dotaties	
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	

Naam	Parkeerbonds
Doel	Het verrekenen van bijdragen uit grondexploitatie en boetes opgelegd aan projectontwikkelaars indien onvoldoende parkeerplaatsen worden aangelegd en waarmee de aanleg van aanvullende parkeerplaatsen in de openbare ruimte worden gefinancierd.
Saldo per 01-01-2015	€ 10.500
Saldo per 31-12-2015	€ 10.500
Dotaties	
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	

Naam	Regionale investeringen (RIF)
Doel	Het financieren van de uitvoering van grootschalige infrastructurele werken in regionaal verband.
Saldo per 01-01-2015	€ 2.000.000
Saldo per 31-12-2015	€ 1.750.000
Dotaties	
Onttrekkingen	Bijdrage Gem. regeling Holland Rijnland (RIF): € 250.000
Bijzonderheden	

Naam	Duurzaamheid
Doel	Het realiseren van de ambitie om Voorschoten CO2-neutraal te maken.
Saldo per 01-01-2015	€ 386.581
Saldo per 31-12-2015	€ 386.581
Dotaties	
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	

Naam	Nog uit te voeren werkzaamheden
Doel	Het realiseren van uitgestelde werkzaamheden uit voorgaande begroting(en).
Saldo per 01-01-2015	€ 64.076
Saldo per 31-12-2015	€ 64.076
Dotaties	
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	Nog te bestemmen voor combinatiefunctionaris

Naam	Rekenkamercommissie WVO
Doel	Het egaliseren van de jaarrekeningresultaten van de gezamenlijke rekenkamercommissie van de gemeenten Voorschoten, Wassenaar en Oegstgeest.
Saldo per 01-01-2015	€ 84.685
Saldo per 31-12-2015	€ 25.900
Dotaties	
Onttrekkingen	Vrijval reserve rekenkamercommissie € 58.785
Bijzonderheden	

Naam	Reserve huisvesting Uitvoerend Bedrijf
Doel	Dekking van de kapitaallasten huisvestingsvoorzieningen.
Saldo per 01-01-2015	€ 804.747
Saldo per 31-12-2015	€ 804.747
Dotaties	
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve Krimwijk II (nakomende werkzaamheden)
Doel	Bestemd voor nakomende werkzaamheden en onderhoud aan de openbare ruimte Krimwijk II.
Saldo per 01-01-2015	€ 51.909
Saldo per 31-12-2015	€ 46.207

Dotaties	
Onttrekkingen	Nakomende werkzaamheden 2015 Krimwijk II € 5.702
Bijzonderheden	

Naam	Reserve voet-/fietspad Anthonie van Leeuwenhoekkade
Doel	De aanleg van een voet-/fietspad Anthonie van Leeuwenhoekkade.
Saldo per 01-01-2015	€ 305.878
Saldo per 31-12-2015	€ 305.878
Dotaties	
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve ambtelijke inzet 2 ^e ontsluitingsweg Krimwijk
Doel	Bestemd voor de ambtelijke inzet en advisering t.b.v. de realisatie van de 2 ^e ontsluitingsweg Krimwijk.
Saldo per 01-01-2015	€ 100.000
Saldo per 31-12-2015	€ 100.000
Dotaties	
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve Van der Hoevenpark (nakomende werkzaamheden)
Doel	Bestemd voor nakomende werkzaamheden en onderhoud aan de openbare ruimte Van der Hoevenpark.
Saldo per 01-01-2015	€ 106.412
Saldo per 31-12-2015	€ 106.412
Dotaties	
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve Dekking tekorten wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)
Doel	Bestemd voor het opvangen van de geprognosticeerde tekorten op de wet BUIG voor de komende 4 jaar
Saldo per 01-01-2015	€ 2.500.000
Saldo per 31-12-2015	€ 2.161.174
Dotaties	
Onttrekkingen	Dekking verwacht tekort uitvoeringskosten W&I: € 127.000 Dekking geraamd tekort BUIG € 211.826
Bijzonderheden	

Naam	Reserve Vlietwijk Keel-gebied
Doel	Bestemd voor de nakomende werkzaamheden afsluiting grex Vlietwijk Keel-gebied
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 32.696
Dotaties	Nakomende werkzaamheden Vlietwijk Keel-gebied € 32.696
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	Reserve is ingesteld in 2015

Naam	Reserve Noord-Hofland
Doel	Bestemd voor de nakomende werkzaamheden afsluiting grex Noord-Hofland
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 41.882
Dotaties	Nakomende werkzaamheden Noord-Hofland € 41.882
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	Reserve is ingesteld in 2015

Naam	Reserve Rabobank Deltaplein
Doel	Bestemd voor de nakomende werkzaamheden afsluiting grex Rabobank-Deltaplein
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 17.992
Dotaties	Nakomende werkzaamheden afsluiting grex Rabobank-Deltaplein: € 17.992
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	Reserve is ingesteld in 2015

Naam	Reserve Dobbewijk
Doel	Bestemd voor de nakomende werkzaamheden afsluiting grex Dobbewijk
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 842.461
Dotaties	Nakomende werkzaamheden afsluiting grex Dobbewijk: € 842.461
Onttrekkingen	
Bijzonderheden	Reserve is ingesteld in 2015

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2015 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

	31-12-2014	Ver- meerdering	Ver- mindering	Vrijval	31-12-2015
Voorzieningen					
<i>Voorz. t.b.v. egalisatie</i>					
<i>onderh.lasten</i>					
Onderhoud gebouwen, accommodaties en installaties	0	1.526	-632	-578	316
<i>Inventaris</i>					
binnensportaccommodaties	0	43	-24	-19	0
Inventaris openbare gebouwen	0	44	-20	-24	0
<i>Onderhoud openbaar</i>					
basisonderwijs	0	0	0	0	0
Onderhoud bijzonder basisonderwijs	11	0	0	0	11
Onderhoud openbare verlichting en verkeersinstallaties	0	113	-69	-44	0
Onderhoud speelplaatsen	0	121	-127	6	0
Baggerwerkzaamheden	309	143	-1	0	451
Afvalstoffenheffing	447	0	-169	0	278
Riolering	2.399	14	-227	0	2.186
Totaal voorzieningen t.b.v. egalisatie onderhoudslasten	3.166	2.004	-1.269	-659	3.242
 <i>Voorzieningen t.b.v.</i>					
<i>verplichtingen, verliezen en risico's</i>					
Ondernemersfonds	0	78	-78	0	0
Pensioenen en wachtgeld	1.238	302	-131	0	1.409
Spaarcontracten	167	0	-64	0	103
Beeldenplan	29	0	0	0	29
RijnlandRoute	9.000	0	-9.000	0	0
Vd Hoevenpark stimuleringsubsidies woningen	93	0	-65	0	28
Parkeergarage Rabobank - Deltaplein	0	3.251	0	0	3.251
Totaal voorzieningen t.b.v. verplichtingen, verliezen en risico's	10.527	3.631	-9.338	0	4.820
Totaal voorzieningen	13.693	5.635	-10.607	-659	8.062

Toelichting op de belangrijkste mutaties in de voorzieningen

Voorzieningen t.b.v. egalisatie onderhoudslasten

Naam	Onderhoud gebouwen accommodaties en installaties
Doel	Het egaliseren van de kosten van het onderhoud van diverse openbare gebouwen, accommodaties en installaties.
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 316.000
Dotaties	Toevoeging op basis van de primitieve begroting 2015: € 1.525.721 en tegemoetkoming van € 316.000 aan basisscholen met als doel adequate huisvesting en een goed onderhoud schoolgebouwen te waarborgen.
Aanwending	€ 631.544
Vrijval	€ 578.176
Bijzonderheden	Vrijval voorziening ivm ontbreken onderbouwing € 578.176

Naam	Inventaris binnensportaccommodaties
Doel	Het egaliseren van de kosten van vervanging van de inventaris van de binnensportaccommodaties.
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 0
Dotaties	Toevoeging op basis van de primitieve begroting 2015: 43.434
Aanwending	Onderhoudskosten 2015: € 23.966
Vrijval	Vrijval voorziening ivm ontbreken onderbouwing: €19.468
Bijzonderheden	

Naam	Inventaris openbare gebouwen
Doel	Het egaliseren van de kosten van vervanging van de inventaris van de openbare gebouwen.
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 0
Dotaties	Toevoeging op basis van de primitieve begroting 2015: € 44.170
Aanwending	Onderhoudskosten 2015: € 20.414
Vrijval	Vrijval voorziening ivm ontbreken onderbouwing: € 23.756

Bijzonderheden	
----------------	--

Naam	Onderhoud openbaar basisonderwijs
Doel	Het egaliseren van de onderhoudskosten van schoolgebouwen in het openbaar basisonderwijs.
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 0
Dotaties	
Aanwending	
Vrijval	Vrijval voorziening ivm ontbreken onderbouwing in 2014
Bijzonderheden	

Naam	Onderhoud bijzonder basisonderwijs
Doel	Het egaliseren van de onderhoudskosten van schoolgebouwen in het bijzonder basisonderwijs.
Saldo per 01-01-2015	€ 10.797
Saldo per 31-12-2015	€ 10.797
Dotaties	
Aanwending	
Vrijval	
Bijzonderheden	

Naam	Onderhoud openbare verlichting en verkeersinstallaties
Doel	Het egaliseren van de onderhoudskosten die gepaard gaan met het onderhoud en vervanging van de openbare verlichting, voetgangersoversteekplaatsen en verkeersinstallaties.
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 0
Dotaties	Toevoeging op basis van de primitieve begroting: € 112.500
Aanwending	Onderhoudskosten 2015: € 68.718
Vrijval	Vrijval voorziening ivm ontbreken onderbouwing: € 43.782
Bijzonderheden	

Naam	Onderhoud speelplaatsen
Doel	Het egaliseren van de onderhoudskosten die gepaard gaan met het onderhoud en vervanging van speelvoorzieningen.
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 0
Dotaties	Toevoeging op basis van de primitieve begroting: € 127.481.
Aanwending	Onderhoudskosten 2015: € 127.481
Vrijval	
Bijzonderheden	

Naam	Baggerwerkzaamheden
Doel	Egalisatie van kosten van groot onderhoud o.b.v. het meerjaren beheerplan Baggerwerkzaamheden.
Saldo per 01-01-2015	€ 308.653
Saldo per 31-12-2015	€ 451.257
Dotaties	Toevoeging op basis van onderhoudsplan(nen): € 143.004
Aanwending	Kosten 2015: € 400
Vrijval	
Bijzonderheden	

Naam	Egalisatie afvalstoffenheffing
Doel	Ter voorkoming van grote tarieffluctuaties wordt het saldo van het product afvalverwerking verrekend met het saldo van de reserve.
Saldo per 01-01-2014	€ 447.462
Saldo per 31-12-2014	€ 277.975
Dotaties	
Aanwending	
Vrijval	Vrijval o.b.v. berekening 2015: € 169.487
Bijzonderheden	

Naam	Riolering
Doel	Het egaliseren van de uitgaven op het product Riolering. Als gevolg van deze voorziening kunnen de investeringen uit het GRP 2009-2013 worden gerealiseerd (spaarbedragen toekomstige investeringen) en wordt de stijging van de rioolrechten genivelleerd
Saldo per 01-01-2015	€ 2.399.216
Saldo per 31-12-2015	€ 2.186.523
Dotaties	dotatie o.b.v. berekening 2015: € 13.977
Aanwending	Kosten 2015: € 226.670
Vrijval	
Bijzonderheden	Conform voorschriften BBV is de reserve in 2014 omgezet naar een voorziening

Voorzieningen t.b.v. verplichtingen, verliezen en risico's

Naam	Ondernemersfonds
Doel	In deze voorzieningen worden de ontvangen baten uit de reclamebelasting gestort. De middelen zijn bestemd t.b.v. de ondernemersvereniging te Voorschoten.
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 0
Dotaties	Dotatie op basis van de primitieve begroting 2015: € 78.000
Aanwending	Uitbetaling voorschot ondernemersvereniging 2015: € 78.000
Vrijval	
Bijzonderheden	

Naam	Pensioenen en wachtgelden
Doel	Ter dekking van de opgebouwde pensioenrechten en wachtgeldverplichtingen van (voormalige) bestuurders.
Saldo per 01-01-2015	€ 1.238.384
Saldo per 31-12-2015	€ 1.408.725
Dotaties	Toevoeging 2015: € 126.575 Aanvulling voorziening: € 175.227
Aanwending	Uitkering pensioen en wachtgelden 2015: € 131.461

Vrijval	
Bijzonderheden	

Naam	Spaarcontracten
Doel	Om bij langdurige afwezigheid van medewerkers die een spaarcontract hebben afgesloten, de loonkosten te kunnen bekostigen.
Saldo per 01-01-2015	€ 167.200
Saldo per 31-12-2015	€ 103.337
Dotaties	
Aanwending	Veiligheidsregio Haaglanden afrekening FLO-overgangsrecht 2014: € 63.863
Vrijval	
Bijzonderheden	

Naam	Beeldenplan
Doel	Dekking van de uitvoering van het beeldenplan.
Saldo per 01-01-2015	€ 29.299
Saldo per 31-12-2015	€ 29.299
Dotaties	
Aanwending	
Vrijval	
Bijzonderheden	

Naam	Parkeergarage Rabobank - Deltaplein
Doel	Ter dekking van het door de gemeente verschuldigde bedrag inzake de parkeergarage Rabobank - Deltaplein.
Saldo per 01-01-2015	€ 0
Saldo per 31-12-2015	€ 3.250.582
Dotaties	Toevoeging 2015: € 3.250.582
Aanwending	
Vrijval	
Bijzonderheden	Ingesteld in 2015

Naam	RijnlandRoute
Doel	Bijdrage aan de realisering van de geboorde tunnel bij Voorschoten.
Saldo per 01-01-2015	€ 9.000.000
Saldo per 31-12-2015	€ 0
Dotaties	
Aanwending	Bijdrage gemeente aan project RijnlandRoute voor 2015: € 9000.000
Vrijval	
Bijzonderheden	

Naam	Stimuleringsubsidie woningen Van der Hoevenpark
Doel	Nog uit te keren stimuleringsubsidies 11 woningen Van der Hoevenpark.
Saldo per 01-01-2015	€ 92.500
Saldo per 31-12-2015	€ 27.750
Dotaties	
Aanwending	Uitkering stimuleringsubsidies 2015: € 64.750
Vrijval	
Bijzonderheden	

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	31-12-2014	31-12-2015
Langlopende leningen	32.700	35.100
Waarborgsommen	6	6
Totaal	32.706	35.106

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2015.

	31-12-2014	Ver- meerdering	Ver- mindering	31-12-2015
Langlopende leningen	32.700	6.000	3.600	35.100
Waarborgsommen	6	0	0	6
Totaal	32.706	6.000	3.600	35.106

In 2015 is bij de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten een 4-jarige geldlening afgesloten van € 6 miljoen tegen een rentepercentage van 0,335%.

Flottende passiva

Onder de flottende passiva zijn opgenomen:

	31-12-2014	31-12-2015
Banksaldi	597	-
Schulden < 1 jaar	3.466	2.981
Overlopende passiva	6.590	7.501
Totaal	10.653	10.482

Banksaldi

De in de balans opgenomen banksaldi kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	31-12-2014	31-12-2015
BNG	597	0

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	31-12-2014	31-12-2015
Crediteuren	2.513	2.878
Rek.cour. SoZa Leidschendam-Voorburg	318	11
Betalingen onderweg	512	-
Overige	123	92
Totaal kortlopende schulden	3.466	2.981

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	31-12-2014	31-12-2015
Nog te betalen bedragen	5.508	5.894
Vooruit ontvangen bedragen overheid	1.081	1.356
Overige vooruit ontvangen bedragen	1	251
Totaal	6.590	7.501

De post nog te betalen bedragen bestaat uit de volgende posten:

	31-12-2015
Woonzorg infrastructuur	2.897
GR Duivenvoorde doorschuif btw	71
Rente geldleningen BNG en NWB	496
Gemeente Leidschendam-Voorburg diversen	530
Rijk WSW 2013+2014 en BBZ 2014	198
WMO Compensatie meerkosten	167
Verhoef Infra Projecten Vlietwijk	452
H10-Afrekening Jeugdzorg	229
DZB WSW 2015 + gem. bijdrage 2015	203
Diverse posten < € 100.000	651
Totaal	5.894

Ten behoeve van het project Vlietwijk vinden onderling leveringen plaats van gronden, buurthuis en infrastructuur. Er is een overeenkomst getekend waarbij onderling verplichtingen zijn aangegaan. De gemeente is Woonzorg nog ca. € 2,9 mln. verschuldigd. Woonzorg heeft nog een verplichting jegens de gemeente van € 1,4 mln. Voor € 1,5 mln. is reeds in 2009 een factuur verzonden aan Woonzorg.

Onder de post vooruitontvangen bedragen zijn de volgende posten opgenomen:

	31-12-2014	Toevoeging	Vrijval/ afboeking	31-12-2015
<i>Onderbouwing van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden voorschotten op specifieke uitkeringen</i>				
Wet Participatiebudget	-			
Provincie Zuid-Holland P+R station	450		111	339
Provincie Zuid-Holland Duivenvoorde Corridor	631			631
Provincie Zuid-Holland Knooppunt Voorschoten	-	460	74	386
Totaal	1.081	460	185	1.356
<i>Overige vooruitontvangen bedragen</i>				
	1	250		251
Totaal	1	250		251

Waarborgen en garanties

Het bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Restant 1-1-2015	Restant 31-12- 2015
Verenigingen op terreinen sport, cultuur en recreatie	350	div.	245	209
Instellingen ziekenzorg en ouderenzorg	2.360	div.	1.286	1.210
Woningbouwverenigingen (zonder WSW)	2.815	div.	2.050	1.960
Natuurlijke personen (gem. garanties woningen)	17.672	div.	5.654	2.721
Woningbouwcorporaties (WSW)	143.247	div.	118.989	136.165
Totaal	166.444		128.225	142.265

Langlopende financiële verplichtingen

Met de oprichting van de werkorganisatie Duivenvoorde zijn alle, in het verleden door de gemeente aangegane, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen overgegaan op Duivenvoorde.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

In de paragraaf 'Weerstandvermogen en risicobeheersing' hebben wij aangegeven dat bij de uitvoering van de nieuwe taken in het sociaal domein enkele specifieke risico's gelden. Daarin hebben wij aangegeven dat de onzekerheden rond de bepaling van de lasten groter zijn als gevolg van het feit dat deze taken in 2015 voor het eerst tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoren. Wij hebben deze onzekerheden zo veel mogelijk getracht te beperken. Voor een deel, met name bij de Sociale Verzekeringsbank en het CAK, liggen deze onzekerheden buiten de invloedssfeer van de gemeente. In die gevallen hebben wij een inschatting gemaakt. Tenslotte vermelden wij dat het zorgaanbieders van rechtswege is toegestaan om declaraties nog tot vijf jaar na de levering van de zorg in te dienen.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Programma/product bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel / "+"=voordeel)	Primitief 2015			Actueel 2015			Rekening 2015		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P1 Programma bestuur									
PRD2011 Raad	69	-805	-736	161	-968	-807	135	-934	-799
PRD2021 College van burgemeester en wethouders	0	-1.794	-1.794	0	-1.844	-1.844	0	-2.010	-2.010
PRD2022 Bestuurlijke samenwerking	0	-1.081	-1.081	0	-1.184	-1.184	0	-1.158	-1.158
PRD2023 Externe communicatie en voorlichting	0	-966	-966	0	-966	-966	0	-996	-996
PRD2024 Rechtsbescherming	0	-243	-243	0	-242	-242	0	-241	-241
PRD2025 Planning en control instrumenten	0	-614	-614	0	-674	-674	0	-625	-625
Sub-totaal programma	69	-5.503	-5.435	161	-5.879	-5.718	135	-5.964	-5.829
P2 Programma veiligheid									
PRD2041 Vergunningverlening	288	-1.555	-1.266	488	-1.627	-1.139	589	-1.632	-1.043
PRD2042 Toezicht en handhaving	30	-313	-283	30	-328	-298	33	-328	-296
PRD2051 Brandweer	105	-1.298	-1.193	105	-1.189	-1.084	106	-1.148	-1.041
PRD2052 Rampenbestrijding	0	-111	-111	0	-110	-110	0	-100	-100
PRD2053 Integrale veiligheid	1	-306	-305	1	-255	-254	0	-245	-245
Sub-totaal programma	424	-3.583	-3.159	624	-3.509	-2.884	728	-3.453	-2.726
P3 Programma dienstverlening									
PRD2031 Publiekszaken	414	-723	-309	389	-709	-321	459	-782	-323
PRD2034 Basisregistraties	32	-219	-187	32	-212	-179	45	-199	-154
Sub-totaal programma	446	-942	-496	421	-921	-500	504	-981	-477
P4 Programma ruimte en verkeer									
PRD2081 Bestemmingsplannen	0	-151	-151	0	-144	-144	0	-150	-150
PRD2082 Structuurplannen en ruimtelijke visies	0	-558	-558	0	-566	-566	9	-571	-562
PRD2091 Planontwikkeling incl. grondexploitaties	4.004	-4.272	-268	6.512	-6.475	37	10.408	-9.936	472
PRD2102 Verkeersveiligheid	0	-192	-192	0	-191	-191	0	-149	-149
PRD2103 Parkeren	12	-43	-31	12	-43	-31	10	-62	-52
PRD2104 Verkeer en mobiliteit	0	-349	-349	8.906	-326	8.579	8.908	-289	8.620
Sub-totaal programma	4.016	-5.566	-1.549	15.429	-7.744	7.685	19.336	-11.156	8.180
P5 Programma beheer van de omgeving									
PRD2111 Wegen en verhardingen	1	-1.095	-1.094	30	-1.606	-1.576	75	-1.513	-1.438
PRD2112 Kunstwerken	0	-87	-87	0	-146	-146	4	-172	-168
PRD2113 Openbare verlichting	0	-400	-400	0	-647	-647	46	-529	-483
PRD2121 Afvalstromen	111	-3.048	-2.937	649	-3.197	-2.547	422	-3.081	-2.659
PRD2122 Ongediertebestrijding	0	-12	-12	0	-12	-12	0	-10	-10
PRD2123 Afvalstoffenheffing	3.195	0	3.195	3.105	0	3.105	3.107	0	3.107
PRD2131 Riolering	0	-2.377	-2.377	112	-2.410	-2.297	7	-2.383	-2.376
PRD2132 Rioolheffing	2.630	0	2.630	2.630	0	2.630	2.761	0	2.761
PRD2141 Watergangen en partijen	9	-231	-222	417	-580	-163	249	-447	-198
PRD2151 Openbaar groen	5	-1.398	-1.393	5	-1.625	-1.620	26	-1.685	-1.659
PRD2152 Speelvoorzieningen	0	-215	-215	0	-215	-215	-7	-220	-227
PRD2153 Kinderboerderij	0	-74	-74	0	-74	-74	0	-72	-72
PRD2206 Begraafplaatsen en lijkbezorging	300	-301	-1	300	-321	-20	316	-320	-4
PRD2261 Gebouwen en opstallen	95	-167	-72	95	-146	-51	98	-163	-64
Sub-totaal programma	6.345	-9.405	-3.059	7.344	-10.978	-3.634	7.108	-10.596	-3.488
P6 Programma wonen en leefomgeving									
PRD2061 Bedrijvigheid	0	-176	-176	0	-205	-205	3	-203	-200
PRD2062 Ambulante handel	40	-35	5	40	-35	5	36	-39	-4
PRD2073 Wonen	12	-48	-36	12	-44	-33	8	-58	-51
PRD2163 Recreatievoorzieningen en evenementen	3	-72	-69	3	-71	-68	2	-70	-68
PRD2171 Milieuprogramma	0	-686	-686	0	-687	-687	124	-801	-677
PRD2172 Natuur en landschap	0	-134	-134	1.112	-1.240	-127	402	-509	-107
PRD2215 Cultureel erfgoed	0	-237	-236	0	-245	-245	36	-232	-196
Sub-totaal programma	54	-1.387	-1.333	1.167	-2.526	-1.359	610	-1.912	-1.302

Programma/product	Primitief 2015			Actueel 2015			Rekening 2015		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel / "+"=voordeel)									
P7 Programma jeugd, participatie en zorg									
PRD2181 Inkomen	3.851	-4.584	-733	4.444	-5.169	-725	4.639	-5.303	-664
PRD2182 Minima	12	-570	-557	12	-624	-612	96	-577	-480
PRD2183 Participatiewet	143	-1.093	-949	165	-1.089	-923	129	-1.265	-1.136
PRD2184 Sociale werkvoorziening	0	-1.527	-1.527	0	-1.474	-1.474	-39	-1.500	-1.538
PRD2191 Jeugd (Wmo 2)	0	-264	-264	0	-264	-264	0	-239	-239
PRD2192 Dienstverlening in het soc. domein(Wmo3)	0	-70	-70	0	-69	-69	0	-72	-72
PRD2193 Mantelzorgers en vrijwilligers (Wmo 4)	0	-194	-194	0	-234	-234	0	-233	-233
PRD2194 Ouderen (Wmo 5)	0	-661	-661	0	-533	-533	0	-529	-529
PRD2196 Individuele voorzieningen (Wmo 6)	414	-3.283	-2.869	414	-3.455	-3.041	304	-3.006	-2.702
PRD2197 Maatschappelijke opvang (Wmo 7-9)	0	-45	-45	0	-45	-45	0	-44	-44
PRD2198 Invoering 3D	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRD2199 Specialistische WMO zorg	0	-2.186	-2.186	73	-1.792	-1.720	49	-1.442	-1.393
PRD2201 Openbare gezondheidszorg	0	-490	-490	0	-564	-564	0	-557	-557
PRD2202 Jeugdgezondheidszorg	0	-742	-742	0	-648	-648	0	-612	-612
PRD2207 Specialistische jeugdzorg	0	-4.419	-4.419	0	-4.567	-4.567	0	-3.308	-3.308
PRD2208 Project Programma 3D (2015/2016)	0	0	0	0	-584	-584	0	-387	-387
PRD2251 Wijkaanpak (Wmo 1)	3	-430	-427	3	-429	-426	0	-372	-371
Sub-totaal programma	4.424	-20.559	-16.134	5.111	-21.539	-16.428	5.179	-19.446	-14.267
P8 Programma onderwijs, sport en cultuur									
PRD2211 Openbaar bibliotheekwerk	0	-389	-389	0	-389	-389	0	-361	-361
PRD2212 Kunst en cultuur	6	-291	-286	6	-296	-291	1	-269	-269
PRD2216 Culturele accommodaties	2	-429	-427	0	-347	-347	0	-412	-411
PRD2221 Lokale onderwijsvoorzieningen	7	-558	-551	7	-498	-491	0	-498	-498
PRD2232 Onderwijshuisvesting	0	-1.197	-1.197	0	-1.824	-1.824	54	-1.866	-1.812
PRD2241 Sportdeelname	17	-290	-273	17	-290	-273	0	-252	-252
PRD2242 Buitensportaccommodaties	70	-148	-78	70	-194	-124	73	-199	-125
PRD2243 Binnensportaccommodaties	3	-629	-626	6	-736	-730	31	-801	-770
PRD2244 Zwembad	0	-685	-685	0	-688	-687	0	-868	-868
PRD2252 Kinderopvang	0	-234	-234	0	-249	-249	0	-196	-196
Sub-totaal programma	104	-4.852	-4.747	106	-5.511	-5.406	159	-5.721	-5.561
P9 Programma financiën									
PRD2026 Gemeentelijke belastingen	5.463	-680	4.783	5.482	-604	4.878	5.585	-698	4.887
PRD2900 Geldleningen	3.299	-1.089	2.210	3.299	-1.089	2.210	2.706	-813	1.894
PRD2901 Deelnemingen	621	-9	613	796	-9	787	794	-9	785
PRD2902 Algemene uitkering	25.905	0	25.905	25.752	0	25.752	25.886	0	25.886
PRD2903 Algemene baten en lasten_ onvoorzien	0	136	136	0	-203	-203	0	-30	-30
PRD2904 Saldo kostenplaatsen	0	1.111	1.111	0	544	544	22	805	827
PRD2906 Saldo baten en lasten na bestemming	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sub-totaal programma	35.288	-531	34.758	35.328	-1.361	33.968	34.993	-744	34.249
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	51.172	-52.327	-1.155	65.691	-59.968	5.723	68.752	-59.973	8.779

Programma/product	Primitief 2015			Actueel 2015			Rekening 2015		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel / "+"=voordeel)									
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves									
P1 Programma bestuur	250	0	250	360	-4	357	337	-4	333
P3 Programma dienstverlening	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P4 Programma ruimte en verkeer	268	0	268	15.325	-24.342	-9.017	15.170	-24.342	-9.171
P5 Programma beheer van de omgeving	379	0	379	1.125	0	1.125	865	0	865
P6 Programma wonen en leefomgeving	0	0	0	10	0	10	10	0	10
P7 Programma jeugd, participatie en zorg	486	0	486	776	0	776	598	0	598
P8 Programma onderwijs, sport en cultuur	0	0	0	651	0	651	516	0	516
P9 Programma financiën	121	-63	58	121	-63	58	121	-63	58
Totaal mutaties reserves	1.504	-63	1.441	18.369	-24.408	-6.040	17.617	-24.408	-6.791
Gerealiseerde resultaat			286			-317			1.987

Toelichting op de verschillen

Verschillen ten opzichte van de begroting 2015

In het overzicht hierna geven wij de verschillen aan ten opzichte van de begroting 2015 (na begrotingswijzigingen). Hiermee worden de onderwerpen inzichtelijk waarvan de realisatie in belangrijke mate afwijkt van de begroting. Daarbij is aangegeven of de afwijking incidenteel of structureel van aard is.

Analyse verschil begroting - rekening	I/S	Afwijking 2015	Incidenteel	Structureel
Programma 1 - Bestuur				
Vrijval uit reserve rekenkamercommissie	I	18	18	
Benchmark en bestuurskrachtmeting	I	18	18	
Storting pensioenen en wachtgeld wethouders	I	-175	-175	
Uitkeringen personeel	S	-25		-25
Voorlichting	I	13	13	
Taakstelling communicatie	I	-46	-46	
Accountantskosten	I	18	18	
Kosten VPB	I	34	34	
Overig	I	11	11	
Totaal programma 1	I	-134	-109	-25
Programma 2 - Veiligheid				
Minder brandkranen	I	20	20	
Integrale veiligheid	I	100	100	
onderhoud kazernes	I	22	22	
Overig	I	16	16	
Totaal programma 2	I	159	159	0
Programma 3 - Dienstverlening				
Kosten huwelijksvoltrekkingen	I	15	15	
Rijbewijzen en eigen verklaringen	I	88	88	
Rijksleges rijbewijzen, paspoorten en eigenverklaringen	I	-80	-80	
Basisregistraties GBA en BAG lagere kosten	I	12	12	
Overig	I	-12	-12	
Totaal programma 3	I	23	23	0
Programma 4 - Ruimte en verkeer				
Diverse ontwikkelingen grondexploitaties	I	282	282	
Extern advies RijnlandRoute	I	38	38	
Onderhoudskosten verkeersregelinstallaties	I	45	45	
Parkeren (inclusief gehandicaptenparkeerplaatsen)	I	-21	-21	
Overig	I	-4	-4	
Totaal programma 4		340	340	0
Programma 5 - Beheer van de omgeving				
Vrijval voorziening afval	I	-217	-217	
Dotatie aan voorziening afvalstromen	I	69	69	
Kosten afvalstromen	I	72	72	
Inhuur personeel riolering	I	-80	-80	
Vrijval voorziening riolering	I	-113	-113	
Verrekening voorziening riolering	I	190	190	
Onderhoudskosten riolering	I	-108	-108	
Verantwoording opbrengsten rioolheffing uit eerdere boekjaren	I	131	131	
Lagere kapitaallasten wegen voor nog uit te voeren projecten	I	59	59	
Electra openbare verlichting	I	-100	-100	
Onderhoudskosten openbare verlichting projecten	I	130	130	
Onderhoudskosten watertaken	I	150	150	
Onderhoudskosten openbaar groen	I	-61	-61	
Nog niet uitgevoerd onderhoud wegen (reserves)	I	-102	-102	
Nog niet uitgevoerd onderhoud openbare verlichting (reserves)	I	-130	-130	
Overige verschillen	I	-5	-5	
Totaal programma 5		-115	-115	0

Analyse verschil begroting - rekening	I/S	Afwijking 2015	Incidenteel	Structureel
Programma 6 - Wonen en leefomgeving				
Voorschotense Adviescommissie	I	-15	-15	
Pacht woonschepen	S	-4		-4
Projectfinanciering Pact van Duivenvoorde	I	25	25	
Realisatie Toeristisch Overstap Punt	I	35	35	
Subsidie realisatie Toeristisch Overstap Punt	I	-35	-35	
Duivenvoorde Corridor wandelpaden	I	676	676	
Subsidie Duivenvoorde Corridor wandelpaden	I	-676	-676	
Diverse ontwikkelingen Milieuprogramma	I	10	10	
Onderhoudskosten gemeentetoren en carillon	I	18	18	
Onderhoudskosten watermolen Knippolder	I	18	18	
Overige kleine verschillen	I	5	5	
Totaal programma 6		57	61	-4
Programma 7 - Jeugd, participatie en zorg				
Inkomen	I	64	64	
Sociale werkvoorziening	I	-64	-64	
Minima	I	131	131	
Participatie	I	-213	-213	
Wijkaanpak	I	55	55	
Individuele voorzieningen	I/S	261	111	150
Specialistische WMO zorg	I	319	319	
Project programma sociaal domein	I	175	175	
Specialistische jeugdzorg	I	1201	1201	
Jeugd	I	25	25	
Jeugdgezondheidszorg	I	35	35	
Overige kleine verschillen	I	-6	-6	
Totaal programma 7		1.983	1.833	150
Programma 8 - Onderwijs, sport en cultuur				
Openbaar bibliotheekwerk	I	28	28	
Kunst en cultuur	I	12	12	
Culturele accommodaties	I	-65	-65	
Onderwijs huisvesting	I	-68	-68	
Kinderopvang	I	39	39	
Sportdeelname	I	22	22	
Binnensportaccommodaties	I	-70	-70	
Zwembad	I	-181	-181	
Overige kleine verschillen	I	-7	-7	
Totaal programma 8		-290	-290	0
Programma 9 - Financiën				
Kwijtschelding belastingen	S	-86		-86
Onroerende zaakbelastingen	I	59	59	
Toeristenbelasting	I	20	20	
Precariobelasting	I	16	16	
Algemene uitkering 2015	I	174	174	
Algemene uitkering 2013 en 2014	I	-40	-40	
Rente kortlopende geldleningen	I	57	57	
Rente langlopende geldleningen	I	220	220	
Stelpost onvoorziene uitgaven	I	32	32	
Taakstelling efficiënter werken	I	156	156	
Toevoeging voorziening dubieuze debiteuren	I	-33	-33	

Analyse verschil begroting - rekening	I/S	Afwijking	Incidenteel	Structureel
		2015		
Toerekening uren aan projecten	S	-144		-144
Afrekening werkorganisatie Duivenvoorde	I	62	62	
Overige doorbelasting kostenplaatsen	I	-228	-228	
Overige kleine verschillen		16	16	
Totaal programma 9		281	511	-230
Totaal Incidenteel/Structureel		2.304	2.413	-109

Incidentele baten en lasten

Incidentele lasten en baten per programma (+ = nadeel; - = voordeel)	Lasten			Baten		
	Begroting	Begrotingsmutatie 2015	Rekening	Begroting	Begrotingsmutatie 2015	Rekening
Bestuur	181	124	393	-	-20	-20
Veiligheid	-	-	-	-	-	-
Dienstverlening	35	-	25	-	-	-
Ruimte en verkeer	-	411	274	-9.000	94	-8.906
Beheer van de omgeving	-	1.385	1.051	-	-408	-227
Wonen en leefomgeving	84	1.167	541	-	-1.112	-402
Jeugd, participatie en zorg	7	407	301	-	-	-
Onderwijs, sport en cultuur	20	621	516	-	-	-
Financiën	-	61	16	-	-207	-186
Mutaties reserves	9.000	200	9.200	-107	-2.775	-2.149
Totaal	9.327	4.375	12.318	-9.107	-4.429	-11.889
Saldo		54		-220		-429

In de rekening is sprake van een voordelig saldo van € 429.000 op de incidentele baten en lasten. Dit betekent dat er per saldo meer incidentele lasten dan baten zijn verantwoord in de jaarrekening. In de (gewijzigde) begroting was daar al rekening mee gehouden. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage 4.

Materiële sluitendheid jaarrekening 2015

(bedragen x € 1)

(+ = voordelig)	2015
Begrotingsresultaat na reservemutaties	1.988.969
Saldo incidentele lasten en baten	428.590
Materieel resultaat	2.417.559

Het jaar wordt afgesloten met een positief resultaat van € 1.988.969. Uit het overzicht incidentele baten en lasten is te zien dat er per saldo € 428.590 meer incidentele lasten dan incidentele baten in de jaarrekening 2015 zijn verwerkt. Omdat er in de resultaten per saldo meer incidentele lasten zijn opgenomen, dient dit incidentele saldo uit het resultaat gehaald te worden. Hierdoor wordt duidelijk dat ook het materieel resultaat positief is.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Mutaties op algemene en bestemmingsreserves						
Programma	Mutatie	Reserve	Begroting 2015 na wijziging	waarvan structureel	Rekening 2015	waarvan structureel
Bestuur	Storting	Concernreserve	4		4	
	Onttrekking	Reserve Rekenkamer-commissie WVO	-59		-59	
		Concernreserve (resultaat 2014)	-52		-28	
		Regionale investeringen	-250	-250	-250	-250
		per saldo onttrekking (-) / storting (+)		-357	-250	-333
Ruimte en verkeer	Storting	Concernreserve	7.833		7.800	
		Vereveningsreserve grex	15.309		15.342	
		afschrijving Rijnlandroute 2021-2024	1.200		1.200	
	Onttrekking	Concernreserve (resultaat 2014)	-20		-18	
		reserve Krimwijk II	-158		-6	
		Vereveningsreserve grex	-15.146		-15.146	
		per saldo onttrekking (-) / storting (+)		9.017	0	9.171
Beheer van de omgeving	Onttrekking	Nuon gelden	-912		-781	
		Concernreserve	-213		-83	
		per saldo onttrekking (-) / storting (+)		-1.125	0	-865
Wonen en leefomgeving	Onttrekking	Concernreserve (resultaat 2014)	-10		-10	
		per saldo onttrekking (-) / storting (+)		-10	0	-10
Jeugd, participatie en zorg	Onttrekking	Dekking BUIG	-336	-209	-339	-212
		Concernreserve (resultaat 2014)	-256		-113	
		Reserve sociaal domein	-140		-140	
		Adviesgroep toegankelijkheid	-7		-6	
		Concernreserve	-37		0	
		per saldo onttrekking (-) / storting (+)		-776	-209	-598
Onderwijs, sport en cultuur	Onttrekking	Concernreserve (resultaat 2014)	-10		0	
		Vijfjaarlijkse afrekening onderwijs	-102		-102	
		Concernreserve	-539		-414	
		per saldo onttrekking (-) / storting (+)		-651	0	-516
Financiën	Storting	Concernreserve	63		63	
	Onttrekking	Concernreserve	-121		-121	
		per saldo onttrekking (-) / storting (+)		-58	0	-58
Mutatie totale reservepositie: onttrekking (-) / storting (+)			6.040	-459	6.791	-462

In het overzicht zijn de stortingen en onttrekkingen aan de algemene reserves (waaronder de concernreserve) en de bestemmingsreserves opgenomen.

Ten opzichte van de geraamde stortingen en onttrekkingen zijn de saldo's van de reserves per 31 december 2015 in totaal € 751.000 hoger dan verwacht. Dit komt voornamelijk doordat voorgenomen werkzaamheden in 2015 die bekostigd werden uit reserves om uiteenlopende redenen niet (geheel) tot uitvoering zijn gekomen, en afronding naar verwachting pas in 2016 plaats zal vinden. Daarnaast heeft het afsluiten van 4 grondexploitaties een positief effect gehad op de standen van de reserves.

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid (bedragen x € 1.000)										
Programma (- = nadelig)	Begroting na wijziging			Realisatie 2015			Begrotingsafwijking			Toelichting lasten
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	
Bestuur	-5.879	161	-5.718	-5.964	135	-5.829	-85	-26	-111	-85
Veiligheid	-3.509	624	-2.885	-3.453	728	-2.725	56	104	160	
Dienstverlening	-921	421	-500	-981	504	-477	-60	83	23	-60
Ruimte en verkeer	-7.744	15.429	7.685	-11.156	19.336	8.180	-3.412	3.907	495	-3.412
Beheer van de omgeving	-10.978	7.344	-3.634	-10.596	7.108	-3.488	382	-236	146	
Wonen en leefomgeving	-2.526	1.167	-1.359	-1.912	610	-1.302	614	-557	57	
Jeugd, participatie en zorg	-21.539	5.111	-16.428	-19.446	5.179	-14.267	2.093	68	2.161	
Onderwijs, sport en cultuur	-5.511	106	-5.405	-5.721	159	-5.562	-210	53	-157	-210
Programma financiën	-1.361	35.328	33.967	-744	34.993	34.249	617	-335	282	
Resultaat voor mutatie reserves	-59.968	65.691	5.723	-59.973	68.752	8.779	-5	3.061	3.056	-3.767
Mutatie reserves:										
Bestuur	-4	360	356	-4	337	333	-	-23	-23	
Veiligheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Dienstverlening	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ruimte en verkeer	-24.342	15.325	-9.017	-24.342	15.170	-9.172	-	-155	-155	
Beheer van de omgeving	-	1.125	1.125	-	865	865	-	-260	-260	
Wonen en leefomgeving	-	10	10	-	10	10	-	-	-	
Jeugd, participatie en zorg	-	776	776	-	598	598	-	-178	-178	
Onderwijs, sport en cultuur	-	651	651	-	516	516	-	-135	-135	
Programma financiën	-63	121	58	-63	121	58	-	-	-	
Subtotaal mutatie reserves	-24.409	18.368	-6.041	-24.409	17.617	-6.792	-	-751	-751	-
Resultaat na bestemming	-84.377	84.059	-318	-84.382	86.369	1.987	-5	2.310	2.305	-3.767
Programma Bestuur: De overschrijding wordt met name veroorzaakt door een hogere storting in de pensioenvoorziening voor bestuurders (ad € 175.000 hoger).										
Programma Dienstverlening: Het aantal verstrekte paspoorten en identiteitsbewijzen was in 2015 aanzienlijk hoger dan verwacht. Hierdoor zijn de batens € 63.000 hoger dan begroot. Door het hogere aantal verstrekte paspoorten en identiteitsbewijzen zijn ook de afgedragen rijksleges € 60.000 hoger dan begroot.										
Programma Ruimte en Verkeer: als gevolg van het voortijdig afsluiten van de projecten, zijn de uitgaven op het product grondexploitatie overschreden met € 3.471.868. Hier staat een voortijdige vrijval van de voorzieningen en overige grondexploitatiegerelateerde batens tegenover van € 3.905.253.										
Programma Onderwijs, sport en cultuur; de hogere lasten worden veroorzaakt doordat er rondom het accommodatiebeheer veranderingen in gebruik zijn doorgevoerd (ad € 230.000).										

Analyse begrotingsafwijkingen

In de jaarrekening is toelichting gegeven op de programma's en de algemene dekkingsmiddelen.

Verantwoording en goedkeuringstolerantie

De goedkeuringstolerantie speelt een belangrijke rol bij het verkrijgen van een goedkeurende

accountantsverklaring. Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden dan wordt in beginsel een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Wordt de goedkeuringstolerantie wel overschreden dan kan dit gevolgen hebben.

Voor de financiële of begrotingsrechtmatigheid (getrouwheid en rechtmatigheid van de wetsuitvoering) is de goedkeuringstolerantie gesteld op 1% van de som van de lasten van de gemeentelijke jaarrekening. Het bedrag van onzekerheden mag niet meer zijn dan 3% van de som van de lasten van de gemeentelijke jaarrekening.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Op grond van BBV-artikel 28, lid a moet in de toelichting op de programmarekening een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en programmarekening worden gemaakt. Deze verplichte analyse is ook bruikbaar om een analyse inzake de begrotingsrechtmatigheid te vervaardigen. Op grond van artikel 189, lid 3 Gemeentewet (GW) zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig. Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium "passend binnen het door de raad uitgezette beleid" van belang.

Omdat het budgetrecht van de gemeenteraad formeel van toepassing is op het niveau van programma's is in bovenstaande tabel per programma een toelichting gegeven indien de werkelijke lasten hoger waren dan de begrote.

Investeringsoverzicht

In de afgelopen jaren is een groot aantal kredieten beschikbaar gesteld voor de realisering van (vervangings)investeringen met economische of maatschappelijk nut. Omdat wij rekening houden met een investeringsplafond - zodat de afschrijvingslasten gemaximeerd zijn - kan niet iedere wenselijke investering worden uitgevoerd. Om te voorkomen dat er te lang onnodig beslag wordt gelegd op financiële middelen is de uitvoeringstermijn van investeringen gemaximeerd op twee jaar. Het totale investeringsprogramma ziet er als volgt uit:

INVESTERINGSPROGRAMMA	Begroot	Werkelijk	Restant	Overhevelen
Bestuur	-	-	-	-
Veiligheid	-	-	-	-
Dienstverlening	-	-	-	-
Ruimte en verkeer	11.444.905	9.418.671	2.026.234	1.980.027
Beheer van de omgeving	11.367.362	4.983.522	6.383.840	6.158.627
Wonen en leefomgeving	-	-	-	-
Jeugd, participatie en zorg	762.335	668.138	94.197	12.318
Onderwijs, sport en cultuur	325.000	200.282	124.718	124.718
Financiën	-	-	-	-
TOTAAL investeringen	23.899.602	15.270.613	8.628.989	8.275.689

In 2015 zijn 23 investeringen tot afronding gekomen. Voor deze investeringen was in 2015 nog een restantkrediet van € 10,2 miljoen beschikbaar. Werkelijke uitvoeringskosten waren € 10,1 miljoen (€ 108.100 voordelig).

Naar verwachting zullen de nog niet in 2015 afgeronde investeringen grotendeels in 2016 worden afgerond. Het betreft 31 investeringen, waarvoor € 8.275.689 van het beschikbaar budget van € 8.628.989 benodigd is. Voor 17 investeringen wordt voorgesteld de uitvoeringstermijn met één jaar te verlengen. Dit betekent dat naast het hiervoor genoemde voordeel (€ 108.100) € 245.200 minder budget nodig is voor het afronden van (oude) investeringskredieten.

Voor een overzicht van de over te hevelen restantkredieten wordt verwezen naar bijlage 3. Het effect van het doorschuiven van investeringen en het afboekingsvoordeel van € 353.300 wordt in de Voorjaars- of in de Najaarsnota 2016 verwerkt.

Controleverklaring van de accountant

Hier komt de accountantsverklaring.

Bijlagen

Bijlage 1: Specifieke uitkeringen; Single information, Single audit

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties						
SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa - d.d. 1 november 2015						
Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
Departement: OCW Nummer : D11						
Wet participatiebudget 2014 Wet participatiebudget Gemeenten	Besteding in 2015 van OCW-gelden educatie binnen de grenzen van de reserveringsregeling.	Baten in 2015 van OCW-gelden educatie binnen de grenzen van de reserveringsregeling.				
			Aard controle R Indicatornummer: D11/01 € 1.335	Aard controle R Indicatornummer: D11/02 € 0		
Departement: I & M Nummer : E27B						
Brade doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen eernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen	
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/01	Aard controle R Indicatornummer: E27B/02	Aard controle R Indicatornummer: E27B/03	Aard controle R Indicatornummer: E27B/04	Aard controle R Indicatornummer: E27B/05
1	PZH-2010-220848630	€ 0	€ 0			
2	PZH-2012-358652454	€ 0	€ 0			
3	PZH-2013-438258893	€ 0	€ 0			
4	PZH-2013-440613367	€ 0	€ 0			
5	PZH-2014-494152147	€ 0	€ 0			
6	PZH-2014-497548895	€ 0	€ 0			
7						
Kopie beschikingsnummer		Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/10
1	PZH-2010-220848630	€ 0	€ 0			Nee
2	PZH-2012-358652454	€ 0	€ 0			Nee
3	PZH-2013-438258893	€ 0	€ 0			Nee
4	PZH-2013-440613367	€ 0	€ 0			Nee
5	PZH-2014-494152147	€ 0	€ 0			Nee
6	PZH-2014-497548895	€ 0	€ 0			Nee
7						
Departement: SZW Nummer : G1A						
Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) na controle door de gemeente.	Hieronder per regel één gemeente(codes) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen eernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde begeleide werkplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam			
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A/01	Aard controle R Indicatornummer: G1A/02	Aard controle R Indicatornummer: G1A/03		
1	60626 Voorschoten		52,33	2,79		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 1 november 2015

Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
Departement: OCW Nummer : D11								
Wet participatiebudget 2014	Besteding in 2015 van OCW-gelden educatie binnen de grenzen van de reserveringsregeling.	Baten in 2015 van OCW-gelden educatie binnen de grenzen van de reserveringsregeling.						
Wet participatiebudget								
Gemeenten								
	Aard controle R Indicatornummer: D11/01 € 1.335	Aard controle R Indicatornummer: D11/02 € 0						
Departement: SZW Nummer : G2								
Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2015	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)		
Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
	1.1 Participatiewet (PW)	1.1 Participatiewet (PW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)		
	Aard controle R Indicatornummer: G2/01 € 4.888.344	Aard controle R Indicatornummer: G2/02 € 132.414	Aard controle R Indicatornummer: G2/03 € 364.143	Aard controle R Indicatornummer: G2/04 € 210	Aard controle R Indicatornummer: G2/05 € 7	Aard controle R Indicatornummer: G2/06 € 0		
	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee		
	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)			
	Aard controle R Indicatornummer: G2/07 € 13.444	Aard controle R Indicatornummer: G2/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: G2/09 € 0	Aard controle R Indicatornummer: G2/10 € 0	Aard controle R Indicatornummer: G2/11 € 0	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G2/12 Ja		
Departement: SZW Nummer : G3								
Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2015	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob		
Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004								
Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.								
	Aard controle R Indicatornummer: G3/01 € 83.220	Aard controle R Indicatornummer: G3/02 € 0	Aard controle R Indicatornummer: G3/03 € 3.999	Aard controle R Indicatornummer: G3/04 € 582	Aard controle R Indicatornummer: G3/05 € 23.393	Aard controle R Indicatornummer: G3/06 € 0		
	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee					
	Aard controle R Indicatornummer: G3/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: G3/08 € 0	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G3/09 Ja					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1 november 2015

Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Omvang	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
Departement: SZW Nummer : GSA								
Wet Participatiebudget (WPB)_totaal 2014	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de	Besteding (jaar T-1) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T-1) van educatie bij roc's	Baten (jaar T-1) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T-1) van educatie bij roc's	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)		
Wet participatiebudget (WPB)	kolommen eeaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief deel openbaar lichaam		
Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v Wgr verantwoordan hier het totaal (jaar T-1). (Dus. deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G5B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G5)								
	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G5A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G5A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G5A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G5A / 04	Aard controle R Indicatornummer: G5A / 05	Aard controle R Indicatornummer: G5A / 06		
			€ 53.064		€ 1.335	€ 1.335		

Bijlage 2: Bestuursovereenkomst: Structuur Staat van de Gemeente

Financiën	Groen/ Oranje/ Rood	TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht	Oranje	De begroting 2016 laat na de verwerking van de motie inzake precario voor de jaren 2018 en 2019 nog steeds een tekort zien. Voor deze jaren is de begroting, ondanks de vele maatregelen nog niet structureel en reëel in evenwicht. In deze begroting zijn de najaarsnota 2014 (inclusief septembercirculaire) nog niet meegenomen. Inmiddels hebben we de decembercirculaire verwerkt en ziet het meerjarenbeeld er positief uit.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>		
Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
De gemeente voldoet aan de in de Wet ruimtelijke ordening opgenomen verplichtingen inzake bestemmingsplannen, beheersverordeningen en structuurvisies	Groen	<ol style="list-style-type: none"> 1. De gemeente heeft voor het gehele grondgebied een structuurvisie vastgesteld waarin de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijk beleid is vastgelegd; 2. De gemeente heeft voor het gehele grondgebied meer bestemmingsplannen vastgesteld; 3. Deze bestemmingsplannen zijn actueel, dat wil zeggen minder dan tien jaar oud.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>		
Omgevingsrecht (Toezicht, handhaving en vergunningverlening milieu, bouwen en wonen)		TOELICHTING
De gemeente beschikt over een vastgestelde Verordening VTH	Oranje	De Verordening VTH wordt door de raad in Voorschoten vastgesteld op 12 mei 2016.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>		
Monumentenzorg		TOELICHTING
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie m.b.t. de (rijks)monumenten	Groen	<p>Voorschoten werkt met de commissie Welstand en Cultureel Erfgoed.</p> <p>De leden zijn benoemd door de raad op grond van de bouwverordening die is vastgesteld op 20 september 2012. Hoofdstuk 9, art 9.2b geeft aan dat er op het gebied van cultureel erfgoed ten minste 3 leden moeten zijn met deskundigheid op het gebied van restauratie architectuur, bouwhistorie / architectuur historie/ cultuurhistorie en historische geografie / stedenbouw.</p> <p>Met toepassing van dit artikel zijn op dit moment benoemd: Ing. Enderman (restauratiearchitect), dr. H. Tromp (tuinhistoricus) en dr. G. Andela (kunsthistoricus). (Bouw)veiligheid wordt in de verordening niet specifiek benoemd. Deze kennis is aanwezig bij de restauratiearchitect.</p>
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>		
Archief- en		TOELICHTING

Financiën	Groen/ Oranje/ Rood	TOELICHTING	
informatiebeheer			
Het archief- en informatiebeheer zijn op orde	Oranje	Informatie- en archiefbeheer: is 'oranje met een groen randje'. Het archief- en informatiebeheer is voor de niet-overgebrachte archieven nog niet geheel op orde, maar hier zijn inmiddels goede stappen gezet. De gemeente heeft een groot deel van de aanbevelingen van de gemeentearchivaris opgevolgd. Het beheer van het oud-archief is op orde. Verwezen wordt naar het verslag over het archief- en informatiebeheer 2015.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>			
Huisvesting Verblijfsgerechtigden/ Vergunninghouders		TOELICHTING	
Er is volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand	Oranje	Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Voorsprong/achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar	0
		Fase interventieladder op 1 januari	taakstelling gerealiseerd
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	21
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	17
		Voorsprong/achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar	4
		Fase interventieladder op 1 juli	signaleren
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	22
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	22
		Voorsprong (-)/achterstand (+) per 31 december van het verantwoordingsjaar	4
		Fase interventieladder op 31 december	informatie opvragen en valideren
		eventuele toelichting	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Er zijn in 2016 7 gezinnen in de GZZA gehuisvest, die pas na 1-7-2016 definitief gehuisvest worden.		

Bijlage 3: Overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten

Op de volgende pagina's zijn alle investeringskredieten weergegeven die door de raad beschikbaar zijn gesteld. Daarbij is aangegeven wat daarvan de uitvoeringsstatussen zijn. De uitvoeringstermijn van ieder krediet is gemaximeerd op twee jaar. In de praktijk blijkt deze termijn soms niet uitvoerbaar. Daarom is bij de inleiding van deze jaarstukken onder 'Resultaten' een voorstel voor kredietoverheveling gedaan.

Hieronder is verkort weergegeven wat de financiële gevolgen zijn van ons voorstel.

De totalen van deze bedragen (de slotregel) zijn terug te vinden bij het 'Investeringsoverzicht'.

OMSCHRIJVING	BEGROOT	WERKELIJK t/m 2014	WERKELIJK 2015	SALDO	TOELICHTING / OPMERKINGEN PLANNING AFRONDING 2015	BENODIGD IN 2016
Door te schuiven kredieten (verlengen realisatieperiode)	7.913.337	1.300.111	1.693.804	4.919.423	totaal doorschuiven	4.674.268
Af te sluiten kredieten (werkzaamheden afgerond)	11.593.066	1.319.371	10.165.550	108.144	totaal afsluiten	0
Regulier door te schuiven kredieten (binnen realisatieperiode)	4.393.199	0	791.778	3.601.421	totaal regulier doorschuiven (2015)	3.601.421
Totalen	23.899.602	2.619.482	12.651.131	8.628.989		8.275.689

Toelichting op deze cijfers

Totaal is beschikbaar gesteld voor investeringskredieten	€ 23.899.602
Tot en met 2015 is besteed (€ 2.619.482 + € 12.651.131)	€ 15.270.613
Er resteert voor af te ronden werkzaamheden	€ 8.628.989
Er is benodigd	€ 8.275.689
Verschil	€ 353.300

Het verschil kan als volgt worden verklaard:

1. Op de af te sluiten kredieten is € 108.144 minder uitgegeven.
2. Voor de door te schuiven (oude) kredieten, die volgens het activabeleid zouden moeten worden afgesloten is € 245.155 minder nodig dan beschikbaar.

NUMMER	JAAR	OMSCHRIJVING	BEGROOT	WERKELIJK t/m 2014	WERKELIJK 2015	SALDO	TOELICHTING / OPMERKINGEN PLANNING AFRONDING 2015	BENODIGD IN 2016
7201038	2007	Ophef. ongez. loz. pompput/persleiding	500.200	335.739	141.556	22.905	Doorschuiven naar 2016. Er komen nog kosten voor rioolaansluitingen naar de woonboten. Uitvoering 1e kwartaal 2016 is de verwachting.	22.905
7201053	2010	Knooppunt Voorschoten	2.736.595	442.683	73.864	2.220.048	Doorschuiven naar 2016; De uitvoering van de definitieve inrichting is gepland in 2016 en 2017	2.220.048
7201055	2008	FvA Verkeer en vervoer Churchillplein	103.170	10.041	92.491	638	Het project is klaar en kan worden afgesloten.	0
7201095	2011	Parkeren Station Voorschoten	577.280	11.512	320.164	245.604	Besluitvorming raad 11-12-2014. Oplevering van het werk tbv openstelling heeft vóór 31 december 2015 plaatsgevonden. In 2016 worden nog wat werkzaamheden uitgevoerd. Ook komen in 2016 nog facturen binnen. Voor de subsidie: afrekening inclusief accountantsverklaring moet vóór 1 juni 2016 zijn afgerond.	245.604
7201112	2012	Gemaal Bijdorp pominstallatie	127.216	106.390	9.974	10.852	Doorschuiven. Project is gerealiseerd maar de oplevering moet nog plaats vinden. Er worden hiervoor nog kosten verwacht. Project wordt in het 1e kwartaal afgerond	10.852
7201155	2013	Vervanging riolering Vlietwijk	0	0	0	0	Voor het project Vlietwijk is een totaal krediet van €11,1 mln. beschikbaar gesteld. Het project wordt uitgevoerd in de jaren 2015-2017. Op basis van het definitieve ontwerp zijn in de voorjaarsnota 2015 de bijbehorende jaarschijven voor de kredieten vastgesteld. Voor het jaar 2015 is dit € 2,9 mln (=€2,0 mln. riolering en 0,9 mln wegen) en voor de jaren 2016 en 2017 zijn dit €6,4 mln en €1,8 mln. De werkelijke uitgaven in de periode vanaf 2013 t/m 2016 bedragen € 1,2 mln. De reeds gemaakte kosten zijn naar de verschillende kapitaalgoederen verdeeld. Hiervoor zijn nieuwe kredietnummers aangemaakt. De oorspronkelijke kredietnummers kunnen worden afgesloten.	0
7201260	2014	Vervanging riolering Vlietwijk	0	0	0	0	Afsluiten	0
7201350	2015	Vlietwijk Fase 1 riolering deel 1	2.012.140	144.550	735.124	1.132.466	Voor het jaar 2015 is conform het definitief ontwerp voor het onderdeel riolering een bedrag van €2,0 mln beschikbaar gesteld. Uitvoering loopt door in 2016 en 2017. Omdat hierop een gesloten systeem (rioolheffing) van toepassing is wordt geadviseerd de reeds gemaakte kosten te activeren en het restant bedrag door te schuiven naar 2016.	1.132.466
7201351	2015	Vlietwijk Fase 1 wegen	895.706	0	299.710	595.996	Uitvoering loopt door in 2016 en 2017. Voor het jaar 2015 is conform het definitief ontwerp een bedrag van €0,9 mln voor het onderdeel wegen beschikbaar gesteld.	595.996
7201352	2015	Vlietwijk Fase 1 groen	0	0	30.052	-30.052	Uitvoering loopt door in 2016 en 2017. Voor het onderdeel groen is conform het definitief ontwerp pas vanaf 2016 geld beschikbaar gesteld. Vooruitlopend hierop zijn in 2015 echter al kosten gemaakt. De werkzaamheden lopen door naar 2016. Voor 2016 is in het definitief ontwerp voor groen €0,5 mln beschikbaar gesteld.	0
7201353	2015	Vlietwijk Fase 1 OVL	0	0	25.402	-25.402	Uitvoering loopt door in 2016 en 2017. Voor het onderdeel OVL is conform het definitief ontwerp pas vanaf 2016 geld beschikbaar gesteld. Vooruitlopend hierop zijn in 2015 echter al kosten gemaakt. De werkzaamheden lopen door naar 2016. Voor 2016 is in het definitief ontwerp voor OVL €0,4 mln beschikbaar gesteld	0

NUMMER	JAAR	OMSCHRIJVING	BEGROOT	WERKELIJK t/m 2014	WERKELIJK 2015	SALDO	TOELICHTING / OPMERKINGEN PLANNING AFRONDING 2015	BENODIGD IN 2016
7201165	2013	Groen: Groot onderhoud Berkhoutpark	180.000	153.985	29.527	-3.512	Doorschuiven naar 2016; Het project is technisch afgerond maar de technische afwikkeling moet nog plaats vinden. Verwachte afronding 1e kwartaal 2016.	0
7201166	2013	Ondergrondse containers bij hoogbouw Vlietwijk	56.000	20.042	0	35.958	Uitwerking business-case. Aanschaf containers in 2016 en 2017.	35.958
7201167	2013	Ondergrondse containers bij hoogbouw Centrum	8.000	784	0	7.216	Uitwerking business-case. Aanschaf containers in 2016 en 2017.	7.216
7201168	2013	Ondergrondse containers bij hoogbouw Adegeest	120.000	16.243	0	103.757	Uitwerking business-case. Aanschaf containers in 2016 en 2017.	103.757
7201169	2013	Ondergrondse containers bij hoogbouw N-Hofland	56.000	1.441	0	54.559	Uitwerking business-case. Aanschaf containers in 2016 en 2017.	54.559
7201186	2013	Knooppunt Voorschoten (riolering)	250.000	2.800	0	247.200	Aframen tot € 40.000 en dit bedrag doorschuiven. Dit bedrag is in het kader van het project Knooppunt Voorschoten benodigd.	40.000
7201199	2013	Riolering: Woelw ijklaan	350.000	268.062	65.366	16.571	Afgerond	0
7201250	2014	Krimwijk II nakomende werkzaamheden	83.094	31.185	5.702	46.208	Afgerond	0
7201251	2014	Van der Hoevenpark nakomende werkzaamheden	150.000	43.588	0	106.412	Er loopt een geschil over de lichtinval van de lichttrassen. Mogelijk op te lossen met het plaatsen van 2 bomen. Kosten hiervan bedragen € 50.000.	50.000
7201253	2014	Ondergrondse containers bij hoogbouw Vlietwijk	88.000	2.271	0	85.729	Uitwerking business-case. Aanschaf containers in 2016 en 2017.	85.729
7201254	2014	Ondergrondse containers bij hoogbouw Centrum	16.000	863	3.137	12.000	Uitwerking business-case. Aanschaf containers in 2016 en 2017.	12.000
7201255	2014	Ondergrondse containers bij hoogbouw Adegeest	16.000	627	0	15.373	Uitwerking business-case. Aanschaf containers in 2016 en 2017.	15.373
7201256	2014	Ondergrondse containers bij hoogbouw Noord Hofland	24.000	627	1.569	21.804	Uitwerking business-case. Aanschaf containers in 2016 en 2017.	21.804
7201257	2014	Inzamelen bedrijfsafval via 2 inzamelpunten	20.000	314	784	18.902	Uitwerking business-case. Aanschaf containers in 2016 en 2017.	0
7201258	2014	Chippen afvalcontainers	0	0	0	0	Afgeraad bij Voorjaarsnota	0
7201259	2014	Vervanging riolering 2014	260.000	147.640	112.182	178	Afgerond	0
7201261	2014	Germaal Dobbewijk pompinstallaties	80.200	15.652	22.941	41.607	Doorschuiven naar 2016. Wordt in het 1e kwartaal van 2016 afgesloten. Er is echter maar € 20.000 nodig hiervoor.	20.000
7201275	2014	Transportauto groen	40.000	0	37.711	2.289	Afgerond	0
7201276	2014	Transportauto groen	40.000	0	37.704	2.296	Afgerond	0
7201277	2014	Zoutmenger	0	0	0	0	Afgerond	0
7201278	2014	Opzetstrooier 2x	45.000	0	45.101	-101	Afgerond	0
7201279	2014	Wegen 2014: asfalt en open verharding	350.000	174.390	218.669	-43.059	Afgerond	0
7201280	2014	Reconstructie wegen 2014: asfalt/open verharding	250.000	146.632	103.373	-5	Afgerond	0
7201281	2014	Kunstenwerken en bruggen 2014	233.300	172.020	81.097	-19.817	Afgerond	0
7201282	2014	Beschoeiingen/duikers 2014	186.167	23.301	167.314	-4.448	Afgerond	0
7201283	2014	Vervangingsinvesteringen groen 2014	502.335	346.100	198.840	-42.605	Afgerond	0

NUMMER	JAAR	OMSCHRIJVING	BEGROOT	WERKELIJK t/m 2014	WERKELIJK 2015	SALDO	TOELICHTING / OPMERKINGEN PLANNING AFRONDING 2015	BEODIGD IN 2016
7201286	2015	Gemeentelijke bijdrage Rijnlandroute	9.000.000	0	9.000.000	0	Afgerond	0
7201287	2015	parkeren Station Voorschoten (Actieplan Groei Op het Spoor)	249.500	0	40.770	208.730	Hoeft niet afgerekend te worden. Budget wordt in 2016 volgeboekt, omdat hiertegenover een subsidie in de vorm van een vaste bijdrage staat. Minder besteding leidt echter wel tot subsidie-teruggave.	208.730
7201288	2015	Transportauto groen	40.000	0	0	40.000	Afgerond	0
7201289	2015	Transportauto groen	40.000	0	0	40.000	Afgerond	0
7201290	2015	Transportauto groen	40.000	0	0	40.000	Afgerond	0
7201291	2015	Wegen 2015: asfalt en open verharding	350.000	0	28.480	321.520	Doorschuiven naar 2016; In 2016 is € 150.000 gepland voor de Wijngaardenlaan en € 90.000 voor de Mozartlaan	321.520
7201292	2015	Reconstructie wegen 2015: asfalt/open verharding	250.000	0	32.548	217.452	Doorschuiven naar 2016. Vervangen VRI € 124.400 vindt in 2016 plaats.	217.452
7201293	2015	Kunswerken en bruggen 2015	233.000	0	48.512	184.488	Doorschuiven naar 2016; De kosten voor de voorbereiding en uitvoering van 2 bruggen betreffen St. Catharinabrug ca. € 110.000 en B. van Akenlaan ca. € 133.000. De aanbesteding vindt plaats 1e kwartaal 2016.	184.488
7201294	2015	Beschoeiingen/duikers 2015	233.300	0	105.210	128.090	De uitvoering vindt naar verwachting eind 2016 plaats. (Flora en Faunawet)	128.090
7201295	2015	Vervangingsinvesteringen groen 2015	365.838	0	259.542	106.296	Doorschuiven naar 2016; Werkzaamheden lopen door in 2016	106.296
7201296	2015	Openbaar Verlichtingsnet 2015	240.000	0	63.963	176.037	Doorschuiven naar 2016; Aanbesteding zal in 2016 plaats vinden.	176.037
7201297	2015	Verkeersregelinstallaties 2015	600.000	0	9.339	590.661	Doorschuiven naar 2016; in 2015 zijn de voorbereidende werkzaamheden begonnen. Aanbesteding in het 1e kwartaal 2016, de verwachting is dat de VR's in het 3e en 4e kwartaal 2016 kunnen worden vervangen.	590.661
7201298	2015	Ondergrondse containers 2015	0	0	0	0	Afgerond	0
7201299	2015	Overige vrijverval riolering 2015	596.530	0	450	596.080	Conform financieel beleid doorschuiven naar 2016	596.080
7201300	2015	Minigalen Mechanisch- electisch 2015	30.000	0	0	30.000	Afsluiten	0
7201301	2015	Voorbereiding verkoop Prof Einsteinlaan	15.000	0	0	15.000	Conform financieel beleid doorschuiven naar 2016	15.000
7201302	2015	voorbereiding verkoop Frisolaan	15.000	0	0	15.000	Conform financieel beleid doorschuiven naar 2016	15.000
7201303	2015	Voorbereiding verkoop Vlietzaal	15.000	0	0	15.000	Conform financieel beleid doorschuiven naar 2016	15.000
7201304	2015	Voorbereiding verkoop Prof vd Waalslaan	15.000	0	375	14.625	Conform financieel beleid doorschuiven naar 2016	14.625
7201305	2015	Besteding reserve Duurzaamheid	0	0	0	0	Vervallen	0
7201306	2015	Scholenbouw project Noord- Hofland afronding	280.000	0	199.907	80.093	Conform financieel beleid doorschuiven naar 2016	80.093
7201307	2015	Vlietwijk-KEEL nakomende werkzaamheden	32.696	0	0	32.696	Conform financieel beleid doorschuiven naar 2016	32.696
7201308	2015	Noord-Hofland nakomende werkzaamheden	41.882	0	0	41.882	Conform financieel beleid doorschuiven naar 2016	41.882
7201309	2015	Rabobank Deltaplein nakomende werkzaamheden	17.992	0	0	17.992	Conform financieel beleid doorschuiven naar 2016	17.992
7201310	2015	Dobbewijk nakomende werkzaamheden	842.461	0	0	842.461	Conform financieel beleid doorschuiven naar 2016	842.461
7201311	2015	Verbouwing vm Marijkeschool tbv	0	0	2.682	-2.682	Conform financieel beleid doorschuiven naar 2016	-2.682

Investeringen 2015	23.899.602	2.619.482	12.651.131	8.628.989
---------------------------	-------------------	------------------	-------------------	------------------

8.275.689

Bijlage 4: Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele lasten				Incidentele baten			
Omschrijving	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Omschrijving	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening
Bestuur				Bestuur			
Bestuurskrachtmeting	20.000		0				
Benchmark WODV	12.500		0				
Dotatie vz wachtgeld en pensioenen best.			175.227				
Project invoering BGT		51.693	27.982				
GR Duivenvoorde-Frictiekosten	148.432		148.432				
Stresstest		12.000	12.000	Teruggaaf reserve Oegstgeest/Wassenaar		-19.786	-19.786
Implementatie Vpb		60.000	21.335				
Inkoopsamenwerking			7.973				
Dienstverlening				Dienstverlening			
Waterschapsverkiezingen	35.373		25.117				
Ruimte en verkeer				Ruimte en verkeer			
Structuurvisie en koersdocument		20.000	18.238	Financiering Rijnlandroute	-9.000.000		-9.000.000
Project Krimwijk II		51.909	5.702	BDU subsidie restitutie		94.448	94.448
Project Vd Hoevenpark		106.412	0				
VZ Rabobank/Deltaplein		118.875	118.875				
VZ Duivenvoorde Corridor		6.200	23.774				
VZ Dobbewijk		96.924	96.924				
VZ Vlietwijk		10.661	10.661				
Beheer van de omgeving				Beheer van de omgeving			
Knooppunt Voorschoten		100.912	0				
PvA Verkeer en vervoer		93.129	92.491				
Wegen 2014		175.610	218.669				
Reconstructie wegen 2014		103.368	103.373				
Kunswerken en bruggen 2014		61.280	81.097				
Uitvoeringsprogramma OVL 2015		213.000	83.257				
Beschoeiingen/duikers		162.866	167.314				
Groot onderhoud Berkhoutpark		58.875	29.527				
Vervangingsinvesteringen groen		156.235	198.840				
Dagelijks onderhoud 2015		51.100	17.624	Vrijval voorziening		-408.322	-226.870
Uitwerking VGRP 2014-2018		186.290	35.953				
Vervanging snijtafels en watertappunten		22.500	22.494				
Wonen en leefomgeving				Wonen en leefomgeving			
Uitvoeren maatregelen Taskforce	40.000		33.191	Subsidie TOP Provincie		-17.500	-
Taakoverheveling ODWH	44.000		45.075	Subsidie TOP SGH		-17.500	-
Toeristisch Overstap Punt (TOP)		35.000	0	Opknappen kasteelpark DC		-401.578	-401.578
Opknappen kasteelpark DC		401.578	401.578	Duivenvoorde Corridor			
Duivenvoorde Corridor wandelpaden		675.750	7.189	wandelpaden		-675.750	-
Archeologie Kanaal van Corbulo		12.850	11.262				
Extra capaciteit economische zaken		25.000	25.000				
Bijdrage economische agenda		16.400	18.000				
Jeugd, participatie en zorg				Jeugd, participatie en zorg			
Stelpost armoede- en schuldbeleid		91.600	55.600				
Eenmalige							
koopkrachttegemoteking		19.962	19.962				
Actieplan jeugdwerkloosheid		30.000	30.000				
Adviesgroep toegankelijkheid	6.500		6.148				
Incidentele uitvoeringskosten		98.800	23.520				
Incidentele uitvoeringskosten		159.000	159.000				
REK14: Gezondheidsbeleid		7.175	7.175				
Onderwijs, sport en cultuur				Onderwijs, sport en cultuur			
Planvorming culturele accommodatie	20.000		0				
GBA/project Kita		10.125	0				
VZ buitenonderhoud schoolgebouwen		316.000	316.000				
Af ronding scholenbouw Noord Hofland		280.000	199.907				
VG Prof vd Waalslaan 26		15.000	375				
Financiën				Financiën			
Onderzoek BTW		16.000	16.032	Dividend Allander 2014		-207.423	-185.937
Verkoop Frisozaal		15.000	0				
Verkoop Vlietzaal		15.000	0				
Verkoop Einsteilaan		15.000	0				
Mutaties reserves				Mutaties reserves			
Concernreserve	7.800.000	3.787	7.803.787	Concernreserve (rekening 2014)		-348.401	-169.156
Reserve Afschrijving Rijnlandroute 2021-2024	1.200.000		1.200.000	Concernreserve		-767.000	-497.540
				Reserve rekenkamercommissie		-58.785	-58.785
				Reserve Krimwijk II		-51.909	-5.702
				Reserve Vd Hoevenpark		-106.412	-
Vereveningsreserve grondexploitaties		196.032	196.032	Risicoreserve grondexploitaties		-192.000	-192.000
				Reserve NUON-gelden		-1.148.967	-1.018.069
				Reserve sociaal domein	-100.000		-100.000
				Reserve adviesgroep toegankelijkheid	-6.500		-6.148
				Reserve vijfjaarlijkse afrekening onderwijs		-102.000	-102.000
Totaal	9.326.805	4.374.898	12.317.712	Totaal	-9.106.500	-4.428.885	-11.889.122
Saldo		53.987		Saldo	-220.305		-428.590

Bijlage 5: Algemene uitkering

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven

Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht / %	Uitkering
1a Waarde woningen eigenaren	24.672.000	-0,1135	-2.800.272
1c Waarde niet-woningen eigenaren	1.918.000	-0,1504	-288.467
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	1.872.500	-0,1213	-227.134
Subtotaal			-3.315.873

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht	Bedrag in basis
1e OZB waarde niet-woningen	191,8	356,25	68.329
2 Inwoners	25.150	141,92	3.569.288
3a Eén-ouder-huishoudens	813	208,3	169.348
3b Huishoudens	11.195	90,84	1.016.954
4 Inwoners: jongeren < 20 jaar	6.101	242,58	1.479.981
5 Inwoners: ouderen > 64 jaar	5.406	81,72	441.778
5a Inwoners: ouderen > 74 en < 85 jaar	1.785	26,99	48.177
7 Lage inkomens	2.470	96,71	238.874
7a Lage inkomens (drempel)	1.360,80	332,25	452.126
8 Bijstandsontvangers (t/m 2015)	311	1.697,05	527.783
10a WWB schaalnadeel	0,47049924	112.454,68	52.910
10b WWB schaalvoordeel	147,47	3.715,49	547.921
11 Uitkeringsontvangers (t/m 2015)	1.076	98,6	106.094
12 Minderheden	1.095	320,4	350.838
13 Klantenpotentieel lokaal	20.000	39,6	792.000
14 Klantenpotentieel regionaal	5.020	15,68	78.714
16 Oppervlakte land	1.113	38,34	42.672
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	1.146,39	26,11	29.932
19 Oppervlakte binnenwater	43	39,04	1.679
21 Oppervlakte bebouwing	101	580,9	58.671
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	102,9	3.080,12	316.944
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	5,05	1.520,38	7.678
24 Woonruimten	11.092	55,45	615.051
25 Woonruimten * bodemfactor woonkernen	11.646,60	51,35	598.053
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	891	31,13	27.737
31a ISV (a) stadsvernieuwing	0,00026961	18.401.314,79	4.961
31b ISV (b) herstructurering	0,00059376	11.293.609,47	6.706
32 Omgevingsadressendichtheid	19.943,42	77,29	1.541.427
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	1.083,56	11,7	12.678
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	31.372,23	5,81	182.273
36 Meerkernigheid	1	8.111,29	8.111
36a Kernen met 500 of meer adressen	1	27.341,63	27.342
37 Meerkernigheid * bodemfactor buitengebied	1,01	14.833,11	14.981
38 Bedrijfsvestigingen	2.190	76,03	166.506
39 Vast bedrag	1	280.127,82	280.128
Subtotaal			13.884.642

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)

Uitkeringsfactor	1,396
------------------	-------

Subtotaal (B x C (=uf))

19.382.960

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
56 Suppletie-regeling groot onderhoud verdeelstelsel 1e fase	-304.403	-304.403
61 Suppletiereregeling OZB	60.376	60.376
Subtotaal		-244.027

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatie-uitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
62 Wet maatschappelijke ondersteuning (IU)	1.576.389	1.576.389
113 Peuterspeelzaalwerk (DU)	40.482	40.482
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (IU)	8.915	8.915
185 Huishoudelijke hulp toelage (DU)	206.525	206.525
Subtotaal		1.832.311

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
172 decentralisatie AWBZ naar WMO (IU)	2.139.378	2.139.378
173 decentralisatie jeugdzorg (IU)	4.470.435	4.470.435
174 decentralisatie Participatiewet (IU)	1.660.738	1.660.738
Subtotaal		8.270.551

Totaal uitkering 2015:

25.925.921

Functie 921

17.655.370

Functie 923

8.270.551

Baker Tilly Berk N.V.
Accountants
Ertrada 303
Postbus 94124
1090 GC Amsterdam
tel.: +31 (0)20 644 28 40
amsterdam@bakertillyberk.nl

Bijlage 6: Wet Normering Topinkomens

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

<i>bedragen x € 1</i>	M.H. van der Veer	H. van der Does
Functie(s)	Gemeentesecretaris	Griffier
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?		
Bezoldiging		
Beloning		€ 80.722
Belastbare onkostenvergoedingen		€ 159
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 11.101
Totaal bezoldiging		€ 91.982
Toepasselijk WNT-maximum	€ 178.000	€ 178.000
Motivering indien overschrijding: zie	n.v.t.	n.v.t.

<i>Gegevens 2014</i>	M.H. van der Veer	H. van der Does
Functie(s)	Gemeentesecretaris	Griffier
Duur dienstverband in 2014	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Bezoldiging		
Beloning		€ 77.964
Belastbare onkostenvergoedingen		€ 78
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 13.538
Totaal bezoldiging		€ 91.580
Toepasselijk WNT-maximum	€ 230.474	€ 230.474

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2015 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT) of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2015 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

